

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์
เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

วิทยานิพนธ์
ของ
เอกชัย น้อยฤทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 974-451-544-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ประโยชน์ เรืองโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์พิทยา บุษรรัตน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ประโยชน์ เรืองโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์พิทยา บุษรรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สมใจ ศรีนวล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร ดำนสกุล)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา
(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ โขคนุกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประโยชน์ เรื่องโรจน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์พิทยา บุญรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะ และสละเวลาตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สมใจ ศรีนวล และผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพร ด้านสกุล กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ อาจารย์ผู้สอนไทยคดีศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนแนวคิดในการทำวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้และมีความสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่เทศบาลนครสงขลาทุกท่าน รวมทั้งนักวิชาการทางการท่องเที่ยวนครสงขลา ตลอดจนประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกไทยคดีศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2544 ทุกคนที่คอยแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณไชโรจน์ น้อยฤทธิ์ คุณอนันต์ น้อยฤทธิ์ บิดา มารดาของผู้วิจัย คุณวิไลกร น้อยฤทธิ์ ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แต่ บิดาและมารดาของผู้วิจัย ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมศิษย์ตั้งแต่ออดีตจนถึงปัจจุบัน

เอกชัย น้อยฤทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	10
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์ เมืองเพื่อการท่องเที่ยว	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทศบาลนครสงขลา	24
3 สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา	31
แหล่งธรรมชาติ	31
ชายหาดหรือชายฝั่ง	31
ภูเขา	36
ลำคลอง	38
สระน้ำหรือแหล่งน้ำ	39
สวนหย่อม	41
ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์	42
อาคารและสิ่งก่อสร้าง	44
อาคารที่พัก	44
ห้องน้ำ	54
ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม	56
ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้	58
ป้าย	61
ซุ้มโฆษณา	63
ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย	65

กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้	70
ที่ค้ำน้ำ	72
ร้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร	73
ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก	74
ไฟฟ้าแสงสว่าง	75
ซุ้มทางเข้า	77
รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน	78
ย่าน	89
ทางสัญจร และที่จอดรถ	103
ถนน	103
ทางเดินเท้า	108
ที่จอดรถ	110
ท่าเรือ	112
4 แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว	115
แหล่งธรรมชาติ	115
ชายหาดหรือชายฝั่ง	115
ภูเขา	117
ลำคลอง	118
สระน้ำหรือแหล่งน้ำ	119
สวนหย่อม	120
ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์	121
อาคารและสิ่งก่อสร้าง	122
อาคารที่พัก	122
ห้องน้ำ	128
ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม	130
ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้	132
ป้าย	134
ซุ้มโฆษณา	135
ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย	137
กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้	140

บทที่	หน้า
ที่ดื่มน้ำ	141
รื้อ กำแพง และเสากั้นการจราจร	142
ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก	143
ไฟฟ้าแสงสว่าง	143
ชุ่มทางเข้า	145
รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน	146
ย่าน	152
ทางสัญจร และที่จอดรถ	162
ถนน	162
ทางเดินเท้า	163
ที่จอดรถ	163
ท่าเรือ	164
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	166
บทย่อ	166
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	166
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	166
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	167
สรุปผล	168
อภิปรายผล	174
ข้อเสนอแนะ	177
บรรณานุกรม	178
นุกลานุกรม	181
ภาคผนวก	213
ภาคผนวก ก แนวเก็บรวบรวมข้อมูล	214
ภาคผนวก ข ภาพประกอบสภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา	258
ภาคผนวก ค ภาพประกอบแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ...	270
บทคัดย่อ	291
ประวัติย่อของผู้วิจัย	293

บัญชีภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ	259
1 ชายหาดหรือชายฝั่ง ถ่ายที่หาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา	259
2 ภูเขา ถ่ายที่เขาน้อย เทศบาลนครสงขลา	260
3 ลำคลอง ถ่ายที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา	260
4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ถ่ายที่สระบัว เทศบาลนครสงขลา	261
5 สวนหย่อม ถ่ายที่สวนสองทะเล เทศบาลนครสงขลา	261
6 ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์ ถ่ายที่ลานคนกรีและวัฒนธรรม เทศบาลนครสงขลา	262
7 อาคารที่พักอาศัย ถ่ายที่โรงแรม เทศบาลนครสงขลา	262
8 ห้องน้ำ ถ่ายที่หาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	263
9 ร้านอาหาร ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ถ่ายที่ตลาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา.....	263
10 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ถ่ายที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา	264
11 ป้าย ถ่ายที่แหลมสนอ่อน เทศบาลนครสงขลา	264
12 ชุมโฆษณา ถ่ายที่ชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	265
13 ดั่งขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย ถ่ายที่หาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	265
14 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ถ่ายที่ถนนสามแยกสามโรง เทศบาลนครสงขลา ...	266
15 ที่ดื่ม้ำน้ำ ถ่ายที่บริเวณเงือกทอง เทศบาลนครสงขลา	266
16 รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ถ่ายที่ถนนชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	267
17 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ถ่ายที่คลองตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา	267
18 ไฟฟ้าแสงสว่าง ถ่ายที่ถนนเข้าเมือง เทศบาลนครสงขลา	268
19 ชุมทางเข้า ถ่ายที่สามแยกสามโรง เทศบาลนครสงขลา	268
20 รูปปั้นอนุสาวรีย์ โบราณสถาน ถ่ายที่ศาลจังหวัด เทศบาลนครสงขลา	269
21 ย่านประวัติศาสตร์ ถ่ายที่ถนนนครใน เทศบาลนครสงขลา	269
22 ย่านพาณิชย์ ถ่ายที่ตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา	270
23 ย่านที่พักอาศัย ถ่ายที่ถนนแหล่งพระราม เทศบาลนครสงขลา	270
24 ย่านราชการ ถ่ายที่เทศบาลนครสงขลา	271
25 ย่านอุตสาหกรรม ถ่ายที่โรงงานสัตว์น้ำ เทศบาลนครสงขลา	271
26 ย่านเรีงรมย์ ถ่ายที่เทศบาลนครสงขลา	

27 ถนน ถ่ายที่ถนนเลียบริมเมืองสงขลาไปเกาะยอ เทศบาลนครสงขลา	272
28 ทางเดินเท้า ถ่ายที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา	272
29 ที่จอดรถ ถ่ายที่หน้าศาลจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา	273
30 ท่าเรือ ถ่ายที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา	273
31 ชายหาดหรือชายฝั่ง ที่หาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา	275
32 ภูเขา ที่เขาน้อย เทศบาลนครสงขลา	275
33 ล้ำคลอง ที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา	276
34 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ที่สระบัว เทศบาลนครสงขลา	276
35 สวนหย่อม ที่สวนสองทะเล เทศบาลนครสงขลา	277
36 ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์ ที่ลานคนกรีและวัฒนธรรม เทศบาลนครสงขลา...	277
37 อาคารที่พักอาศัย ที่โรงแรม เทศบาลนครสงขลา	278
38 ห้องน้ำ ที่หาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	278
39 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ที่ตลาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา.....	279
40 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา	279
41 ป้าย ที่แหลมสนอ่อน เทศบาลนครสงขลา	280
42 ซุ้มโฆษณา ที่ชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	280
43 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย ที่หาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	281
44 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ที่ถนนสามแยกสามโรง เทศบาลนครสงขลา	281
45 ที่ดื่ม น้ำ ที่บริเวณเจ็ยกทอง เทศบาลนครสงขลา	282
46 รั้ว กำแพง และเสาปักการจราจร ที่ถนนชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา	282
47 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ที่คลองตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา	283
48 ไฟฟ้าแสงสว่าง ที่ถนนเข้าเมือง เทศบาลนครสงขลา	283
49 ซุ้มทางเข้า ที่สามแยกสามโรง เทศบาลนครสงขลา	284
50 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ที่ศาลจังหวัด เทศบาลนครสงขลา	284
51 ย่านประวัติศาสตร์ ที่ถนนนครใน เทศบาลนครสงขลา	285
52 ย่านพาณิชย์ ที่ตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา	285
53 ย่านที่พักอาศัย ที่ถนนแหล่งพระราม เทศบาลนครสงขลา	286
54 ย่านราชการ ที่เทศบาลนครสงขลา	286
55 ย่านอุตสาหกรรม ที่โรงงานสัตว์น้ำ เทศบาลนครสงขลา	287
56 ย่านเจริญรมย์ ที่เทศบาลนครสงขลา	287

57 ถนน ที่ถนนเลียบเมืองสงขลาไปเกาะยอ เทศบาลนครสงขลา	288
58 ทางเดินเท้า ที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา	288
59 ที่จอดรถ ที่หน้าศาลจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา	289
60 ท่าเรือ ที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา	289
61 แผนที่เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา	290

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมในหลายด้านของชีวิตมนุษย์ โดยการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่น ด้วยความสนใจหรือมีจุดมุ่งหมายของการเดินทางที่หลากหลาย เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการศึกษา เพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นต้น ดังที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ 3 ประการ คือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจและเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ นอกจากนี้ ชาญชัย ดวงจิต² ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวนี้มีความหมาย 2 ประการ โดยประการแรก การท่องเที่ยวหมายถึง ความสัมพันธ์ของกิจกรรมในหลายด้านในการอยู่อาศัยของบุคคลซึ่งเป็นชาวต่างประเทศในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เป็นการอยู่อาศัยตั้งหลักแหล่งถาวร หรือกระทำการกิจกรรมอื่นใดทั้งในลักษณะชั่วคราวหรือถาวรในการที่จะได้มาซึ่งรายได้ และความหมายอีกประการหนึ่ง คือ การท่องเที่ยวจะมีความหมายเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นกิจกรรมหรือธุรกิจที่สร้างความพึงพอใจให้กับนักเดินทางหรือนักท่องเที่ยว เช่นที่พักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร เป็นต้น

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้น การแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจก็มีความจำเป็นใหญ่มนุษย์จะใช้เวลาว่างหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจประจำวัน โดยการพักผ่อนลักษณะหนึ่งจะเป็นการเดินทางไปยังสถานที่อื่นที่มิใช่สถานที่พักอาศัยและสถานที่ที่ทำงานประจำ นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวล้วนแล้วแต่เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น จึงสามารถทำรายได้นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้มากเป็นอันดับหนึ่งในเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสินค้าส่งออกทั้งหมด

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. 2540. หน้า 3.

²ชาญชัย ดวงจิต. "การท่องเที่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา," จุลสารการท่องเที่ยว. 2(3) : 76 ; เมษายน 2536.

ดั่งที่ เสรี วังสืไพจิตร¹ ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เช่นเดียวกับการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ และนับตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย² ได้กล่าวไว้ในรายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2544 สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 10,061,950 คน ทำรายได้เข้าประเทศ จำนวน 299,047 ล้านบาท ซึ่งได้ขยายตัวจากปี พ.ศ. 2543 ถึงร้อยละ 5.82 เช่นเดียวกับ วรรณ วลัยวานิช³ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ เช่น เพิ่มรายได้ให้ประชากรสูงขึ้น คุณภาพชีวิตระหว่างประเทศดีขึ้น เป็นต้น ทางด้านสังคม เช่น ทำให้เกิดการพัฒนาด้าน ไฟฟ้า ประปา เกิดศูนย์การค้า มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น และทางด้านการเมืองการปกครอง เช่น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดีขึ้น เป็นต้น

ด้วยเหตุที่การท่องเที่ยวมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว รัฐจึงได้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ตลอดจนผู้ที่มาลงทุนประกอบธุรกิจในการท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวและการลงทุนในการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารหรือภัตตาคาร ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ทางด้านการนำเที่ยว หรือมัคคุเทศก์ การบริการข้อมูลข่าวสาร และความปลอดภัย ดังที่ ชูสิทธิ์ ชูชาติ⁴ ได้กล่าวถึง สภาพของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก สิ่งดึงดูดใจประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และแหล่งบันเทิง ประการที่สอง สิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วยที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่บริการ และปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ประการที่สาม การขนส่ง และ

¹เสรี วังสืไพจิตร. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและปีท่องเที่ยวไทย 2530," อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. 6(1) : 2 ; มกราคม 2530.

²การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานสถิติประจำปี 2544 . 2545. หน้า 1.

³วรรณ วลัยวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. 2539. หน้า 51.

⁴ชูสิทธิ์ ชูชาติ. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. 14(4) : 39 ; ตุลาคม-ธันวาคม 2538.

ประการสุดท้าย การต้อนรับ ในทำนองเดียวกัน สันติ ชูคินทรา¹ ยังได้กล่าวถึงสภาพของการท่องเที่ยวไว้ สรุปได้ว่า สภาพของการท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 ประการ คือ ประการแรก อุปทานด้านการท่องเที่ยว ประการที่สอง ตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ และประการสุดท้าย ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคม โรงแรมและที่พักนักท่องเที่ยว การบริการนำเที่ยว และบริการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้ดำเนินงานต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เช่น การบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว การเผยแพร่การท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำมาพัฒนา และแก้ปัญหการท่องเที่ยว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ วรรณพร วณิชชานุกร² ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงหลัก 4 ประการดังนี้ ประการแรก การบริหารควบคุม และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ประการที่สอง บทบาทของเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประการที่สาม บทบาทของภาครัฐหรือผู้นำเที่ยว และประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ วิชัย เทียนน้อย³ ยังได้กล่าวถึงแนวทางและมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในทำนองเดียวกัน สรุปได้ 3 ประการคือ ประการแรก การบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประการที่สอง การพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว และประการสุดท้าย การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ภาคใต้เป็นภาคหนึ่งของประเทศไทยที่มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวมาตลอด โดยเฉพาะบริเวณภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ พื้นที่ 5 จังหวัด คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นบริเวณที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียมีสภาพเป็นเมืองที่เอื้ออำนวยให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว เช่น เมืองธรรมชาติ เมืองประวัติศาสตร์ เมืองศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม เป็นต้น ซึ่งบริเวณนี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานก่อให้เกิดความหลากหลาย

¹สันติ ชูคินทรา. บทบาทและศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันตก, ใน จูลสารการท่องเที่ยว. 6(2) : 25-30 ; เมษายน 2530.

²วรรณพร วณิชชานุกร. นิเวศน์การท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. 2540. หน้า 65-67.

³วิชัย เทียนน้อย. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. 2528. หน้า 260-262.

ของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ดังที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวแบบเมือง สรุปได้ 3 ประเภท คือ เมืองธรรมชาติ ได้แก่ เมืองชายทะเล และเมืองภูเขา เมืองประวัติศาสตร์ ได้แก่ เมืองที่เคยมีความสำคัญในอดีตและมีร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองในอดีตมีแหล่งที่ตั้งของโบราณสถาน หรือศาสนสถานที่สำคัญ ตั้งอยู่ เมืองศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ เมืองที่มีลักษณะเด่นอันเป็นพิเศษอันเนื่องมาจากศิลปะท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเขตเมืองจำเป็นต้องพัฒนาภูมิทัศน์ ดังที่ เดชา บุญค้ำ² ได้กล่าวถึงการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง เมืองพัทยา เมืองนครราชสีมา เมืองลำปาง สรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาในเรื่องขององค์ประกอบของเมือง เช่น ย่าน ที่รวมกิจกรรม ที่ว่างโล่ง เส้นทางการสัญจร ทิวทัศน์ที่หมายตา พืชพันธุ์ เป็นต้น โดยการพัฒนาองค์ประกอบรวมของเมืองดังกล่าวเข้าด้วยกันตามผังเมืองรวม และรายละเอียดเฉพาะส่วน เช่น การกำหนดระยะเวลาจอดรถของอาคาร การวางระบบป้าย การจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าริมทาง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย³ ได้กล่าวถึง การพัฒนาภูมิทัศน์เมือง สรุปได้ว่า เมื่อในสากลประเทศหลายเมืองทำการพัฒนาเมืองภายใต้แนวคิดที่ว่า บรรยากาศผ่อนคลายของเมือง ไม่จำเป็นจะต้องเกิดเฉพาะในบริเวณที่จัดเตรียมไว้เป็นสวนสาธารณะเท่านั้น แต่สามารถจะเกิดแทรกได้ทั่วไปภายในเมือง เช่น ลานหน้าอาคาร บริเวณทางเท้า ริมแม่น้ำที่ไหลผ่านเมือง ภายในเมือง เป็นต้น ทำให้เมืองทั้งเมืองเป็นบริเวณที่มีบรรยากาศที่ดี สนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรเมือง และต่อนักท่องเที่ยว โดยทั่วไป

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสภาพทั่วไปจังหวัดสงขลาที่มีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย⁴ ได้กล่าวไว้ในรายงานสถิติของนักท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ. 2544 สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา จำนวน 2,298,997 คน ซึ่งได้ขยายตัวจากปี พ.ศ. 2543 ถึง 98,095 คน โดยเฉพาะในเมืองสงขลามิแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เขาตังกวน เขาน้อย แหลมสมิหลา หาดชลาทัศน์

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. 2531 หน้า 4.

²เดชา บุญค้ำและคณะ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. 2531. หน้า 2/2.

³การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. 2531 หน้า 16.

⁴การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานสถิติประจำปี 2544 . 2545.

สระบัว แหลมสนอ่อน เกาะหนู เกาะแมว หมู่บ้านประมงพื้นบ้านเก่าเส็ง เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง เช่น วัดชัยมงคล วัดมัชฌิมาวาส เขตเมืองเก่า พิพิธภัณฑ์พระรามณรงค์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา กำแพงและป้อมเมืองสงขลา ศาลหลักเมือง คำหนักเขาน้อย โบราณสถานเขาดังกวน เป็นต้น จากการพัฒนาเมืองสงขลาที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินการพัฒนาจะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย เช่น นักท่องเที่ยว ประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง ผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการพัฒนา เป็นต้น ซึ่งต่างฝ่ายก็มองและคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับต่างกัน ดังที่ ธนิกานต์ ยอดคง¹ นักท่องเที่ยวชาวจังหวัดยะลา ได้กล่าวถึงเมืองสงขลา สรุปได้ว่า การพัฒนาเมืองสงขลาควรพัฒนาความสะดวกสบายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ความร่มรื่นของสิ่งแวดล้อม และระบบป้ายข้อมูลที่มีภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ที่ช่วยในการเดินทางท่องเที่ยว ในทำนองเดียวกัน สายฝน พุเกียรติสุทธิ² ประชากรที่อยู่ในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงการพัฒนาเมืองสงขลา สรุปได้ว่า ควรพัฒนาสภาพการปลูกต้นไม้เพื่อความร่วมมือ สภาพท้องถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด ความแออัดของชุมชนบางชุมชนควรมีการจัดระเบียบให้เรียบร้อย และ พิชัย อุทัยเชษฐ³ เจ้าหน้าที่ฝั่งเมืองจังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลา สรุปได้ว่า ควรมีการจัดขอบเขตการใช้พื้นที่ในการพัฒนาอย่างชัดเจน สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเคร่งครัด ดังนั้น การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับความคาดหวังของบุคคลทุกฝ่าย

การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำเมืองให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่มองเห็นได้ เช่น ธรรมชาติ อาคาร ส่วนประกอบของอาคาร ที่เว้นว่าง ถนน ทางเดิน เป็นต้น โดยส่วนรวมขององค์ประกอบ

¹ธนิกานต์ ยอดคง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หาดชลาทัศน์ ถนนราชดำเนิน เขตเทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2545.

²สายฝน พุเกียรติสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศาลหลักเมือง สงขลา ถนนนางงาม เขตเทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2545.

³พิชัย อุทัยเชษฐ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานฝั่งเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2545.

เหล่านี้จำเป็นต้องมีการศึกษาถึง ความเป็นระเบียบ ความสบาย การมีสารูปที่ชัดเจน ของเมือง เข้าด้วยกันตามระเบียบของผังเมืองรวม และรายละเอียดเฉพาะส่วน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อทราบสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อจะได้นำผลการศึกษาดังกล่าว มาใช้ประโยชน์ด้านข้อมูลให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการ ผู้ประกอบการ และบุคคลที่สนใจนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ตามประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา
2. แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว มีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นระบบ อันจะทำให้คนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจในบ้านเมืองของตนเอง และเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวต่อไป
2. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของภาครัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปปรับใช้ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวและเมืองอื่น ๆ ต่อไป
3. ทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญในการศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวและสามารถที่จะนำเอาวิธีการศึกษาไปปรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องทำนองเดียวกันต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ข้อมูลเอกสาร รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา แผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา สำนักงานเมืองสงขลา เป็นต้น

1.2 ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในภาคสนามและจากการสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา ประชากรที่อยู่ในเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลนครสงขลาเท่านั้น

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

3.1 สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

3.1.1 แหล่งธรรมชาติ

3.1.2 สวนหย่อม

3.1.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์

3.1.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง

3.1.5 ย่าน

3.1.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ

3.2 แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

3.2.1 แหล่งธรรมชาติ

3.2.2 สวนหย่อม

3.2.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์

3.2.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง

3.2.5 ย่าน

3.2.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมายังเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยมีจุดมุ่งหมาย ในการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการประชุมสัมมนา และเพื่อการกีฬา เป็นต้น

เมืองสงขลา หมายถึง เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ตามพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลเมืองสงขลาเป็นเทศบาลนครสงขลา ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอน 110 ก. วันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2542

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา หมายถึง สภาพะปัจจุบันของเมืองที่แลเห็นได้ด้วยตา และมีผลกระทบต่อการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์ ในด้านต่าง ๆ เช่น แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคาร สิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจร ที่จอดรถ เป็นต้น

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การปฏิบัติที่ควรวางไว้เป็นแนวเพื่ออนุรักษ์ ปรับปรุง สร้างเสริมและฟื้นฟูภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ เช่น แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคาร สิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจร และที่จอดรถ เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้พื้นฐานและเป็นแนวทางในการเขียนเค้าโครงวิทยานิพนธ์
2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
 - 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และถ่ายภาพประกอบ การสังเกตจะใช้วิธีจดบันทึกและถ่ายภาพประกอบส่วนการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการบันทึกลงในแถบบันทึกเสียงและ / หรือ จดบันทึกตามความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่จะสัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

- 2.2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน
- 2.2.2 นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน
- 2.2.3 ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน
- 2.2.4 นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน

3. ขั้นตอนจัดทำกับข้อมูล

- 3.1 นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลเอกสารมาศึกษา และสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก มาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งได้บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.4 นำภาพถ่ายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และเลือกภาพประกอบให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.5 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1, 3.2, 3.3, และ 3.4 มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4. ขั้่นนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และมีภาพประกอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกประเด็นนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายคำว่า "การท่องเที่ยว" ไว้ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ ได้ให้ความหมายของ "การท่องเที่ยว" สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใจเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

สุภาพร มากแจ้ง ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า "การท่องเที่ยว" ครอบคลุมการเดินทางทั้งเพื่อธุรกิจและเพื่อการพักผ่อนร่าเริงเท่าที่ผู้เดินทางมิได้ตั้งหลักแหล่งถาวรและไม่ได้รับรายได้เพื่อยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทาง"²

นิคม จารุมณี ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า

การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะมิได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงรื่นรมย์ ดังที่คนส่วนมากเข้าใจ การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษาเพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมงานนิทรรศการที่นอกรอบ นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น³

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. 2540. หน้า 3.

²สุภาพร มากแจ้ง. หลักมัณฑนศิลป์. 2534. หน้า 1.

³นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. 2536. หน้า 1.

นอกจากนี้ ชาญชัย ดวงจิต¹ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว นั้นมีความหมาย 2 ประการ โดยประการแรกการท่องเที่ยว หมายถึง เป็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมในหลายด้านในการอยู่อาศัยของบุคคลซึ่งเป็นชาวต่างประเทศในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ภายใต้งื่อนไขว่าจะต้องไม่เป็นการอยู่อาศัยตั้งหลักแหล่งถาวร หรือกระทำกิจกรรมอื่นใดทั้งในลักษณะชั่วคราวหรือถาวรในการที่จะได้มาซึ่งรายได้ และความหมายอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวจะมีความหมายเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นกิจกรรมหรือธุรกิจที่สร้างความพึงพอใจให้กับนักเดินทางหรือนักท่องเที่ยว เช่นที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร เป็นต้น

เช่นเดียวกับ ยุพดี เสตพรณ² ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไขกำหนดเป็นหลักสากล 3 ประการ คือ การเดินทางจากที่อยู่ปกติไปที่อื่นชั่วคราว เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ รวมทั้งไม่ใช่เป็นการเดินทางเพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และไม่ใช่ให้นักศึกษาที่อยู่ในจังหวัดที่ต้องการเดินทางไป โดยจุดประสงค์ของการเดินทางนั้นไม่ใช่เพียงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือสนุกสนานรื่นเริงแต่รวมถึงการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา การศึกษาหาความรู้ การกีฬา และการติดต่อธุรกิจหรือเยี่ยมญาติพี่น้อง

พรรณชนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า "การท่องเที่ยว" หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งเกิดจากนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ และผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ในกระบวนการดึงดูดใจ และการต้อนรับผู้มาเยือน

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยว ซึ่งพอจะประมวลสรุปได้ดังนี้

วิชัย เทียนน้อย³ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว เป็นตัวการที่สำคัญที่จะเอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่ประชากรในท้องถิ่น ทั้งในเรื่องการสร้างงาน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ตลอด

¹ชาญชัย ดวงจิต. "การท่องเที่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา," *จุลสารการท่องเที่ยว*, 2(3) : 76; เมษายน 2536.

²ยุพดี เสตพรณ. *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย*. 2539. หน้า 188.

³วิชัย เทียนน้อย. *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. 2528. หน้า 8.

จนการสร้างชื่อเสียงให้เกิดขึ้นแก่ท้องถิ่น หรือสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น ๆ และประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมอีกด้วย

सानนท์ สุขศรี¹ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ ทำให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้แก่ผู้ท้องถิ่น และสร้างงานอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงาน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติก่อให้เกิดสันติภาพความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้าน และผู้มาเยือน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยและเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม

พรเทพ พรหมมินทร์² และนวนนิตย์ ฤทธิรักษ์³ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ใกล้เคียงกันสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีบทบาทต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยก่อให้เกิดรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจำนวนมาก ซึ่งมีภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในสาขาการท่องเที่ยวและสาขาการผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง นอกจากนี้ทำให้เกิดการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยวการเสริมสร้างความปลอดภัยในพื้นที่ที่มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสังคมและระหว่างประเทศนำไปสู่ความสามัคคีและสันติภาพของประชากรโลก

นิคม จารุมณี⁴ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ ซึ่งแบ่งออกได้ 11 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินต่างประเทศ
2. ช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน
3. เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดโครงการสร้างงานสร้างอาชีพ และเสริมอาชีพด้วยธุรกิจที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

¹सानนท์ สุขศรี. ศึกษาปัจจัยทางภูมิศาสตร์บางประการที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในจังหวัดสงขลา. 2532. หน้า 1.

²พรเทพ พรหมมินทร์. "บทบาทของภาคเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว," จุลสารการท่องเที่ยว. 5(4) : 77-78 ; ตุลาคม 2529.

³นวนนิตย์ ฤทธิรักษ์. "แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ปี 2538," จุลสารการท่องเที่ยว. 14(1) : 9; มกราคม-มีนาคม 2538.

⁴นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. 2536. หน้า 5 - 7.

4. มีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพในธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการ เช่น โรงแรม กภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น
5. มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย
7. การท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ
8. ช่วยสนับสนุนฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ให้เป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟูและอนุรักษ์
9. มีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ
10. ทำให้เกิดมาตรการช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
11. เสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดี สร้างความสามัคคี ให้แก่คนในชาติ และนำไปสู่การช่วยจรรโลงสันติภาพแก่โลก

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญด้วยกันหลายด้าน เช่น การท่องเที่ยวเป็นการผ่อนคลายความเคร่งเครียดพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และสภาพภูมิประเทศที่แปลกตาสร้างความสัมพันธ์กับคนต่างถิ่น ทำให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง เป็นต้น

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้ เสรี วังสไพจิตร¹ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา ภูมิอากาศ ทัศนียภาพ เป็นต้น และแหล่งการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศิลปกรรมโบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น

¹ เสรี วังสไพจิตร. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและปีท่องเที่ยวไทย 2530," อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. 6(1) : 7 ; มกราคม 2530.

2. บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โรงแรม ที่พัก ภัตตาคารและร้านอาหาร การคมนาคมขนส่งทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สินค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง การอำนวยความสะดวกในระเบียบพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

ชูสิทธิ์ ชูชาติ¹ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจด้านแหล่งท่องเที่ยว มี 4 ประการ ดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อ่าว แหลม เกาะ หน้าผา โขดหิน ภูมิอากาศ ความสวยงามตามธรรมชาติ เป็นต้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ต่าง ๆ อาจแสดงออกในรูปแบบของศาสนา สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี เป็นต้น

1.3 การกระจายของชาติพันธุ์เดียวกัน ซึ่งนำไปสู่การเดินทางเพื่อเยี่ยมเยียนและท่องเที่ยว

1.4 แหล่งบันเทิงสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ อาจจะเป็นสถานเริงรมย์ยามราตรี สวนสัตว์ สนามกีฬา สวนสาธารณะ เป็นต้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว มี 4 ประการ ดังนี้

2.1 ที่พัก ซึ่งมีหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์ หรือที่พักลักษณะอื่นๆ เป็นต้น

2.2 ร้านอาหารและเครื่องดื่ม เช่น ประเภทของอาหาร คุณภาพอาหาร ราคาอาหาร เป็นต้น

2.3 สถานบริการ เช่น ร้านซักรีด ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น

2.4 ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยว เช่น ระบบการสื่อสาร การคมนาคม สาธารณูปโภค เป็นต้น

3. การขนส่ง เช่น ประเภทของการขนส่ง เส้นทางในการขนส่งแต่ละประเภท ความสะดวก ความปลอดภัย ความประหยัด เป็นต้น

3. การต้อนรับ เช่น คนในพื้นที่ พนักงานบริการ การเดินทางเข้าประเทศ เป็นต้น

¹ชูสิทธิ์ ชูชาติ. "องค์ประกอบพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว," จุลสารการท่องเที่ยว. 14(4) : 39-44 ; ตุลาคม-ธันวาคม 2538.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่าประกอบด้วยงาน 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. งานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น ธุรกิจโรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน ร้านค้าของที่ระลึก มัคคุเทศก์ ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ เป็นต้น
2. งานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยอ้อม เช่น งานด้านเกษตรกรรม การก่อสร้าง ธนาคาร เป็นต้น

สันติ ชูดิษฐา² ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. อุปทานด้านการท่องเที่ยว
2. ตลาดการท่องเที่ยว แบ่งได้ดังนี้
 - 2.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
 - 2.2 นักท่องเที่ยวชาวไทย
3. ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
 - 3.1 การคมนาคม
 - 3.2 โรงแรมและที่พักนักท่องเที่ยว
 - 3.3 การบริการนำเที่ยว
 - 3.4 บริการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สถานเริงรมย์ เป็นต้น

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยว การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. "บทบาทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ," ใน รายงานประจำปี 2526. 2526. หน้า 57.

²สันติ ชูดิษฐา. "บทบาทและศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันตก," ใน จุลสารการท่องเที่ยว. 6(2) ; 25-30 ; เมษายน 2530.

4. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

นักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงประเภทของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ กล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถที่จะแยกตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทธรรมชาติ ซึ่งได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ทะเล หาดทราย วนอุทยาน เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น
2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา เช่น วัด ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ เป็นต้น
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานพิธี วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

นิคม จารุมณี² ได้แบ่งสถานที่ท่องเที่ยวและให้ความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวสรุปได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แบ่งย่อยเป็น ภูมิอากาศ ทิวทัศน์ที่สวยงาม สัตว์ป่าสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งย่อยเป็นฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิงสวนสาธารณะ สวนสนุก และสวนสาธารณะเฉพาะทาง และร้านค้าปลีก

วรรณ วลัยวานิช³ ได้กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมกรท่องเที่ยว. ม.ป.ป หน้า 18.

²นิคม จารุมณี. กรท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมกรท่องเที่ยว. 2536. หน้า 58-68.

³วรรณ วลัยวานิช. ภูมิศาสตร์กรท่องเที่ยว. 2539. หน้า 58-61.

1. สถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทนี้ นับว่าเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 ทิวทัศน์ ทิวทัศน์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติที่สวยงามและแปลกประหลาดเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปชม เช่น แกรนแคนยอน น้ำตกไนแองการาในสหรัฐอเมริกา ภูเขาวิซซูเวียส ในอิตาลี เป็นต้น

1.2 สัตว์ป่า คือแหล่งอนุรักษ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์เปิด

1.3 สภาพภูมิอากาศ เช่น แสงแดด สายลม อากาศอบอุ่น เป็นต้น

1.4 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น พระอาทิตย์เที่ยงคืน หรือการเกิดสุริยุปราคา เป็นต้น

2. สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถแยกออกได้ 9 ประเภท ดังนี้

1.1 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และด้านศาสนา

1.2 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

1.3 กีฬาต่าง ๆ

1.4 สถานที่เชิงเทคนิคและอุตสาหกรรม

1.5 กิจกรรมบันเทิง

1.6 สวนสาธารณะ

1.7 สวนสนุก

1.8 ศูนย์การค้า

1.9 ร้านขายของที่ระลึก

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ทะเล หาดทราย วนอุทยาน เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สวนสาธารณะ ลานกิจกรรม ศูนย์การค้า ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง อนุสาวรีย์ เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

ความหมายของภูมิทัศน์เมือง

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายคำว่า “ภูมิทัศน์เมือง” ไว้ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

สมจิตร โยชะคง¹ ได้ให้ความหมายภูมิทัศน์ สรุปได้ว่า เป็นพื้นที่พักอาศัยภายนอก รอบตัวอาคารหรือภายในพื้นที่จัดสร้างคล้ายเป็นห้องภายนอก ที่จัดสร้างขึ้นเพื่อพักผ่อนหาความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียดจากการดำเนินชีวิตในชีวิตแต่ละวัน

เดชา บุญค้ำและคณะ ได้ให้ความหมายภูมิทัศน์เมืองไว้ว่า “องค์ประกอบของเมืองที่แลเห็นได้ด้วยตา และมีผลกระทบต่อการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์ เช่น ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ดอก ส่วนของอาคาร ป้ายโฆษณา สาธารณูปโภค สิ่งประกอบด้วยถนน ทางเท้า ป้าย ผิวพื้น เป็นต้น”²

กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายภูมิทัศน์เมืองไว้ว่า “องค์ประกอบของเมืองที่เห็นได้ด้วยตาและมีผลต่อการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์”³

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภูมิทัศน์เมือง หมายถึง องค์ประกอบของเมืองที่เห็นได้ด้วยตา และมีผลกระทบต่อการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์

สภาพภูมิทัศน์เมือง

นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพภูมิทัศน์เมือง ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้
เดชา บุญค้ำและคณะ⁴ กล่าวถึงสภาพภูมิทัศน์เมือง สรุปได้ว่าสภาพภูมิทัศน์เมือง ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่มองเห็นได้และเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำเมืองให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย 5 ประการ ดังนี้

1. ธรรมชาติ ได้แก่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าละเมาะ เป็นต้น เป็นส่วนที่ช่วยให้เมืองมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดใจ

¹สมจิตร โยชะคง. การจัดการงานดูแลบำรุงรักษาภูมิทัศน์. 2541. หน้า 2.

²เดชา บุญค้ำและคณะ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. 2531. หน้า 10/1.

³กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. หน้า 30.

⁴เดชา บุญค้ำและคณะ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. 2531. หน้า 2/1.

2. อาคารและส่วนประกอบอาคาร ได้แก่บ้าน อาคาร ตึกแถว อนุสาวรีย์ รวมถึง ส่วนประกอบของอาคาร เช่น ป้าย กันสาด ลานทางเข้าอาคาร

3. ที่เว้นว่างต่าง ๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานอเนกประสงค์ของ เมือง ลานเชื่อมระหว่างอาคาร

4. ถนน ทางเดิน ทางสัญจรต่าง ๆ ได้แก่ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมถึงแม่น้ำ ลำคลองที่ใช้ในการสัญจร นับเป็นส่วนประกอบของเมืองที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยที่ส่วนประกอบของเมืองเหล่านั้น จะเรียงรายและเข้าถึงได้จากแนวทางสัญจรเหล่านี้

5. มนุษย์และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อยู่อาศัยในเมือง ประกอบกับการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมในส่วนต่าง ๆ ของเมือง เป็นส่วนประกอบที่ทำให้เมืองมีชีวิตมีการเคลื่อนไหว บางกิจกรรมทำให้ผู้มาเยี่ยมชมนั้น เกิดความสนใจที่จะเข้าไปสัมผัสและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย กิจกรรมนี้มีได้หมายถึงเฉพาะงานเทศกาลพิเศษ แต่หมายถึงกิจกรรมประจำวันของชาวเมืองด้วย เช่น กิจกรรมค้าขาย กิจกรรมพักผ่อน การรอรถประจำทาง การพูดคุย เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ ได้กล่าวถึงสภาพภูมิทัศน์เมือง สรุปได้ว่า ประกอบ ด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ย่าน

ย่าน บริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียวในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบ ย่านโดยที่แต่ละย่าน จะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน ย่านสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ย่านประวัติศาสตร์ ย่านพาณิชย์ ย่านเรจรมย์ ย่านอุตสาหกรรม ย่านที่พักอาศัย และย่านสถานที่ราชการ

2. ที่ว่างโล่ง ที่ว่างโล่ง ที่กล่าวถึงได้แยกออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.1 สวนหย่อม

ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม หมายถึง สวนขนาดเล็กซึ่งไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของ

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. หน้า 20-42.

เมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างขวางไม่มากพอ ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ การเข้าถึงลำบาก หรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสำหรับการเข้าไปพักผ่อน สวนหย่อมสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้ ในบางกรณีพื้นที่เล็ก ๆ เหล่านี้มีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้

1.1 ลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

ลาน บริเวณเปิดโล่งกลางแจ้ง ซึ่งเป็นพื้นลาดแข็ง ถูกล้อมรอบหรือล้อมอยู่เพียงบางส่วนด้วยอาคาร ลานนี้อาจคาดคิดด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้องหรือวัสดุต่าง ๆ อย่างผสมกัน และอาจมีพื้นที่บางส่วนแบ่งเป็นแปลงปลูกต้นไม้ แปลงปลูกหญ้าปนอยู่ด้วยก็ได้ สามารถแยกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ ใช้เพื่อการสัญจร ใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์ ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ใช้เพื่อประโยชน์ทางด้านการมองเห็น และใช้เพื่อประโยชน์หลาย ๆ อย่าง

1.2 บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จัดเป็นที่เปิดโล่ง ที่ช่วยลดความแออัดหนาแน่นของเมือง เป็นบริเวณที่ลมพัดผ่าน และเพิ่มแสงสว่างให้แก่เมือง ดังนั้น การปรับปรุงบ่อน้ำ สระน้ำเดิมที่มีอยู่ให้เพิ่มความน่าสนใจขึ้น เพิ่มกิจกรรมการใช้สอยให้มากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเช่นกัน บ่อน้ำหรือสระน้ำบางแห่ง ที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงระบบการวางผังเมือง บริเวณที่เปิดโล่งของเมือง และเป็นแหล่งน้ำสำหรับการบริโภคด้วย

3. เส้นทางสัญจร การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้เดินทางเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง บริเวณดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะเชื้อเชิญมีความประทับใจ และให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควรสามารถแยกได้ ได้แก่ เส้นทางนักท่องเที่ยว ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน

4. ทิวทัศน์ และที่หมายตา บริเวณที่มีความสวยงามเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม มีความแปลกแตกต่างไปจากสภาพโดยทั่วไป หรือเกิดจากความพิเศษของสภาพทางธรณีวิทยา เช่น บริเวณชายทะเล แม่น้ำ เกาะ ภูเขา เป็นต้น ความสำคัญของที่หมายตา เช่น เป็นตัวแหล่งท่องเที่ยว การเสริมทิวทัศน์ให้มีค่าเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

5. อาคารและสิ่งก่อสร้าง การจัดทำสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้าง มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือ รูปแบบ และการกำหนดตำแหน่งที่ตั้ง

6. พืชพันธุ์ วัสดุพืชพันธุ์โดยทั่วไปแล้ว สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพ โครงสร้าง รูปแบบ ลักษณะรวมทั้งการเจริญเติบโตออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้คลุมดิน และไม้เลื้อย

จากทรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า สภาพภูมิทัศน์ เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสุนทรีย์ในการท่องเที่ยว เช่น แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจรและที่จอดรถ เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการภูมิทัศน์เมือง ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

เดชา บุญค้ำและคณะ¹ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวไว้ใกล้เคียงกันสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองนั้น จะต้องค้นหาและบ่งชี้องค์ประกอบภูมิทัศน์ของเมือง และทำการจัดประเภทให้เป็นหมวดหมู่

บ่งชี้ปัญหาของภูมิทัศน์เมือง โดยทำการชี้ปัญหาภูมิทัศน์ในแต่ละประเภทพร้อมทั้งแนวทาง และวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

การแก้ปัญหาจะต้องตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย

การจัดลำดับความสำคัญและขั้นตอนในการพัฒนาโดยดูว่าจัดขั้นตอนในการพัฒนาควรเป็นอย่างไร

งบประมาณในการพัฒนา คว่างบประมาณในแต่ละโครงการย่อยจะเป็นอย่างไร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย² ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวไว้ใกล้เคียงกันสรุปได้ ดังนี้

1. ย่าน

ย่านแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้การพัฒนาไม่สามารถกำหนดเฉพาะลงไปได้ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่เสียก่อนจึงจะสามารถกำหนดการแก้ไขได้อย่างถูกต้องวิธี อย่างไรก็ตามในที่นี้จะขอกกล่าวถึงแนวทางในการปรับปรุง ดังนี้

¹เดชา บุญค้ำ และคณะ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. 2531. หน้า 3/3.

²การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. หน้า 20-42.

1.1 การปรับปรุงสาธารณูปโภคของย่าน เพื่อเสริมสภาพแวดล้อมของเมืองให้ดีขึ้นนั้น อาจใช้การควบคุมโดยการออกข้อบังคับพระราชบัญญัติ หรือเทศบัญญัติขึ้นมาควบคุมเฉพาะย่าน ได้ เช่น ควบคุมรูปแบบของสถาปัตยกรรม ควบคุมความหนาแน่น ควบคุมรูปแบบของป้าย ป้าย การค้าและป้ายโฆษณาควบคุมรูปแบบของสิ่งก่อสร้างอื่น เป็นต้น

1.2 การแก้ปัญหาความขัดแย้งของการจราจร ในบางย่านมีปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างการสัญจรทางรถยนต์และทางเท้า อันอาจเนื่องจากความหนาแน่นของการสัญจร

1.3 การส่งเสริมกิจกรรม นอกจากการปรับปรุงทางด้านกายภาพแล้ว ยังอาจต้อง ช่วยเสริมด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ย่านนั้นมีจุดดึงดูดความสนใจของคน ในเมือง และนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.4 การปรับปรุงสิ่งประกอบภูมิทัศน์ เช่น ชุม ศาลาที่พักคอยรถประจำทาง ม้านั่ง เสาไฟฟ้า ถังขยะ กระบะต้นไม้ เป็นต้น

1.5 การปรับปรุงขอบเขต เช่น การใช้ต้นไม้เป็นตัวกำหนดขอบเขต การใช้วัสดุปูพื้น เป็นต้น เพื่อให้เมืองมีอาณาเขตที่ชัดเจน

2. ที่ว่างโล่ง ที่กล่าวถึงได้แยกออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.1 สวนหย่อม

การออกแบบปรับปรุงสวนหย่อม คือการดูแลรักษาจะต้องง่าย สะดวก ประหยัด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะสวนหย่อมในพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ และอยู่ในการดูแลของเทศบาลเมือง ข้อพิจารณาในการปรับปรุง ได้แก่ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม ความกลมกลืนกับ ทางสัญจรของ การพิจารณาในการใช้ ความสะดวกในการบำรุง และคำนึงถึงประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้รับ

2.2 ลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

จะเป็นส่วนเปิดโล่งของเมืองเพื่อรับแสงสว่าง เพื่อการพักผ่อนของลม และเพื่อ ช่วยผ่อนคลายความแออัดของเมือง ข้อพิจารณาในการปรับปรุง เช่น การแยกกิจกรรมที่เหมาะสม การเลือกใช้วัสดุปูพื้น พิจารณาถึงการเข้าถึงของรถบริการ คำนึงถึงสภาพอากาศของบริเวณ คำนึงถึงการระบายน้ำ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง

2.3 บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

การปรับปรุงบ่อน้ำ สระน้ำเดิมที่มีอยู่ให้เพิ่มความน่าสนใจขึ้น เพิ่มกิจกรรมการใช้สอยให้มากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเช่นกัน ข้อพิจารณาในการปรับปรุง เช่น การใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อกิจกรรมของเมือง การปรับปรุงบริเวณชายน้ำ การพิจารณา

ให้มีกิจกรรมทางน้ำ การเพิ่มความสวยงามให้แก่สระน้ำ การใช้พืชพันธุ์ใน การใช้พืชพันธุ์ริมน้ำ เป็นต้น

3. เส้นทางการสัญจร

เส้นทางการสัญจร เส้นทางนักทัศนอาจรที่จะกล่าวถึงนี้ ได้แก่ แนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวนี้ ข้อพิจารณาในการปรับปรุง เช่น ขั้นตอนในการกำหนดเส้นทางการจัดเส้นทางในลักษณะวงบรรจบ การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง การให้ข้อมูลข่าวสารในเส้นทาง พิจารณาจัดประเภทของพาหนะ ตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ การปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง ความต่อเนื่องกับเส้นทางทัศนอาจร ภายนอกเมือง

4. ทิวทัศน์ และที่หมายตา

ทิวทัศน์ บริเวณที่มีความสวยงามเป็นพิเศษ เกิดจากความพิเศษของสภาพทางธรณีวิทยา ข้อพิจารณาในการปรับปรุง เช่น นำนักท่องเที่ยวไปยังจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ การเสริมทิวทัศน์ให้มีคุณค่ามากขึ้น เป็นต้น

5. อาคารและสิ่งก่อสร้าง

การจัดทำสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้าง มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือ รูปแบบอาคาร เช่น คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นข้างเคียง คำนึงสภาพอากาศของท้องถิ่น ปรับปรุงอาคารเดิมมาใช้งาน และ ข้อพิจารณาในการเลือกที่ตั้งอาคาร เช่น สภาพทางกายภาพของพื้นที่ พิจารณาการใช้งานโดยรอบบริเวณ พิจารณาการวางกลุ่มอาคารเพื่อใช้ประโยชน์จากร่มเงา พิจารณาระยะถอยร่นของอาคาร พิจารณาด้านการขยายตัวในอนาคต พิจารณาดำเนินงานโบราณสถาน

พืชพันธุ์

พืชพันธุ์โดยทั่วไปแล้ว สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพ ข้อพิจารณาในการปลูกพืชพันธุ์ 2 ประการ ได้แก่ รูปแบบ ลักษณะรวมทั้งการเจริญเติบโตออกเป็น เช่น สภาพอากาศ สภาพดิน ความต้องการการดูแลรักษา ชนิดของต้นไม้ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา อัตราการเจริญเติบโต ประโยชน์ใช้สอย เป็นต้น และข้อพิจารณาในการเลือกตำแหน่งต้นไม้ เช่น ระยะห่างจากอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง ตำแหน่งไม้กีดขวางการใช้งาน คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย เป็นต้น

เทศบาลนครสงขลา¹ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาเทศบาลนครสงขลา เพื่อการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ดังนี้

1. การปลูกไม้ดอกไม้ประดับริมถนน บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ
2. การพัฒนาปรับปรุง สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นหรือสถานที่ท่องเที่ยวให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม

จากทฤษฎีของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนามิวนิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาองค์ประกอบของเมืองที่ก่อให้เกิดความสุนทรีย์ในการท่องเที่ยว การพัฒนาต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์จะต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผลและเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย เช่น แหล่งธรรมชาติ ส่วนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจร และที่จอดรถ เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลนครสงขลา² ได้กล่าวเกี่ยวกับที่ตั้งและอาณาเขตของเทศบาลนครสงขลา สรุปได้ดังนี้

อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ่ออย่างทั้งหมด มีลักษณะเป็นแหลมอยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลา กับฝั่งทะเลหลวง (อ่าวไทย) พื้นที่ 9.27 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,739.75 ไร่ ตั้งอยู่ ณ เส้นรุ้งที่ 7 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร และทางทะเลประมาณ 725 กิโลเมตร

เทศบาลนครสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอสิงหนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา

¹เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาเทศบาลนครสงขลา ระยะปานกลาง 5 ปี. 2545.

หน้า 4.

²เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) จังหวัด. 2545.

หน้า 2.

2. ประวัติความเป็นมา

กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครสงขลา¹ ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเทศบาลนครสงขลา สรุปได้ดังนี้

สมัยโบราณสงขลาเป็นชุมชนประมงบนคาบสมุทรสทิงพระ ต่อมาพ่อค้าชาวตะวันตกใช้เป็นท่าเรือสินค้า ชุมชนจึงขยายตัวเป็นเมืองท่าสำคัญปรากฏชื่อในแผนที่เก่าของชาวตะวันตกว่า “singora” เจ้าเมืองสงขลายุคแรกเป็นชาวมุสลิม จึงเป็นเมืองประวัติศาสตร์และศูนย์รวมของวัฒนธรรมทั้งไทย-จีน-มุสลิม และฝรั่ง

สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ส่งกองทัพมาปราบทำลาย เมืองอย่างราบคาบ จึงมีการย้ายเมืองไปอยู่ที่แหลมสน ปัจจุบันอยู่บ้านบ่อเตย อำเภอสิงหนคร เจ้าเมืองเป็นชาวพื้นเมืองบ้าง ชาวจีนบ้าง ตามยุคตามสมัย สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เมืองสงขลามีฐานะเป็นประเทศราชของอาณาจักรสยาม ซึ่งทรงให้สร้างเมืองใหญ่ที่ฝั่งตำบลบ่อยาง ใช้เวลาสร้างเมืองถึง 10 ปี และรัชกาลที่ 4 ทรงเสด็จมาพำนักถึง 2 ครั้ง พ.ศ. 2439 สงขลาเป็นที่ว่าการมณฑลนครศรีธรรมราช และพ.ศ. 2463 สถาปนาเป็นสุขาภิบาลเมืองสงขลา พ.ศ. 2478 ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองสงขลา และพ.ศ. 2542 มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลเมืองสงขลาเป็นเทศบาลนครสงขลา ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอน 110 ก. วันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2542

3. สภาพทางภูมิศาสตร์

เทศบาลนครสงขลา² ได้กล่าวเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของเทศบาลนครสงขลา สรุปได้ดังนี้

3.1 สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีลักษณะเอียงลาดจากฝั่งทะเลหลวงไปทางด้านทะเลสาบ รูปร่างของพื้นที่มีลักษณะเป็นแหลมแคบยาวตามแนวทิศใต้สู่ทิศเหนือลงสู่ทะเล ระหว่างทะเลสาบสงขลาทางด้านตะวันตกและทะเลอ่าวไทย ทางด้านตะวันออกมีคลองลำโรงไหลตามแนวทิศตะวันออกสู่ตะวันตก เชื่อมระหว่างอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา ความยาว 5.27 กิโลเมตร มีชายหาดที่สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด จากหาดเก้าเส้ง ชลาทัศน์ สมิหลา แหลมสนอ่อน ความยาวประมาณ 8 กิโลเมตร ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล

¹แหล่งเดิม . หน้า 1.

²เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) จังหวัดสงขลา. 2545. หน้า 4-5.

ปานกลางเฉลี่ย 4 เมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกจากผิวดินประมาณ 1 - 3 เมตร ด้านริมฝั่งทะเลสาบเหมาะแก่การจอดเรือเพราะคลื่นสงบ ชายฝั่งไม่ลาดชัน ภายในเขตเทศบาลมีภูเขาเล็ก ๆ ทางด้านเหนือจำนวน 2 ลูก คือ เขาน้อยและเขาดังกวน ยอดเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 60 และ 80 เมตร ตามลำดับ มีคลองระบายน้ำจำนวน 2 สาย ได้แก่ คลองขวาง ความยาวประมาณ 1.4 กิโลเมตร และคลองสำโรง ความยาวประมาณ 5.27 กิโลเมตร

3.2 สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศของจังหวัดสงขลา อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน แต่อากาศไม่ร้อนจัดเนื่องจากอิทธิพลของทะเล ฤดูกาลของจังหวัดสงขลาแบ่งได้ 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูฝนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และช่วงที่สองเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม จะได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปริมาณน้ำฝนตกเฉลี่ยต่อปี ประมาณ 2,083.4 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 156.3 วัน เดือนพฤศจิกายนจะมีฝนตกมากที่สุด จากสภาพพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้อุณหภูมิเฉลี่ยไม่สูงมากนัก โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.4 องศาเซลเซียส

4. สภาพทางเศรษฐกิจ

เทศบาลนครสงขลา¹ ได้กล่าวเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครสงขลา สรุปได้ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจของเทศบาลนครสงขลามีลักษณะเด่นทางด้าน การประมง และการท่องเที่ยว อาชีพที่สำคัญของประชากร ได้แก่ การทำประมง อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการประมง การท่องเที่ยว การพาณิชย์กรรม การบริการ รับจ้างทั่วไป ค้าขายและรับราชการ ในปี พ.ศ. 2543 เทศบาลนครสงขลา มีมูลค่ารวมรายรับทั้งสิ้น 351,063,634 ล้านบาท ที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลนครสงขลา

¹เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) จังหวัดสงขลา. 2545.

5. สภาพสังคมและวัฒนธรรม

เทศบาลนครสงขลา¹ ได้กล่าวเกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้

เทศบาลนครสงขลา มีจำนวน 26 ชุมชน จะมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด รวมกลุ่มกันเป็นลักษณะชั่วคราวและการรวมกลุ่มสำนักงานแบบถาวร บ้านในชุมชนมีทั้งที่เป็นที่ดินของตนเอง และที่บุกรุก โดยเฉพาะเป็นพื้นที่ราชพัสดุ ที่การรถไฟ ที่เทศบาล ที่สาธารณประโยชน์ ที่วัด รวมถึงการตั้งถิ่นฐานรูกำลาคอง โดยเฉพาะริมคลองลำโรงและเช่าที่เอกชน

เทศบาลนครสงขลา มีจำนวนประชากร จากการสำรวจเมื่อวันที่ 3 ม.ค. 2545 เทศบาลนครสงขลา มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 82,202 คน ชาย 39,854 คน หญิง 423,208 คน จำนวนบ้าน 23,692 หลัง จำนวนครัวเรือน 18,736 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 8,867 คน/ตรม. จำนวนประชากรเฉลี่ย 4 คน / หลังคาเรือน อัตราการเพิ่มประชากรประมาณร้อยละ 0.53 ต่อปี ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 82 นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 16 และนับถือศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ 2

สภาพทางวัฒนธรรม ประชาชนชาวจังหวัดสงขลาโดยทั่วไปยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้คงอยู่ อันได้แก่

ประเพณีชักพระ หรือการแห่พระพุทธรูปทั้งทางบกและทางน้ำ โดยจัดให้มีเป็นประจำทุกปี จะกระทำกันในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 หลังวันออกพรรษาแล้ว

วันสารทเดือนสิบ หรือที่เรียกว่า "ตักบาตรเทโว" เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษญาติ และเพื่อนที่ล่วงลับไปแล้ว โดยชุมนุมตักบาตรปีละ 2 ครั้ง คือในวันแรม 1 ค่ำ กับวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ซึ่งถือว่าทุกคนครอบครัวต้องไปทำบุญที่วัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่

พิธีลอยกระทง จัดให้มีขึ้นทุกปี ในวันเพ็ญ 12 ที่แหลมสมิหลา มีกระทงที่ตกแต่งอย่างสวยงามในรูปแบบความคิดที่หลากหลาย มีความหมายในตัวของมัน จำนวนนับพันๆ กระทง

กีฬาพื้นเมือง ที่ยังคงเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบันคือ การชนโค รวมทั้งการชนไก่ กัดปลา ยังคงมีผู้นิยมเล่นกันมาก

มหรสพพื้นเมืองที่นิยมเล่นกันมาก คือหนังตะลุง และมโนห์รา

6. สภาพการท่องเที่ยว

เทศบาลนครสงขลา¹ ได้กล่าวถึงเทศบาลนครสงขลาว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาทางการท่องเที่ยวได้ดี สรุปได้ดังนี้

¹แหล่งเดิม . หน้า 20-25.

เทศบาลนครสงขลา เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญมีมรดกทางขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษมากมาย เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ คมนาคม ตลอดจนการศึกษาของภาคใต้ นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งทางธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ นับได้ว่าเทศบาลนครสงขลา มีความพร้อมมากที่สุดทางด้านการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับ เมืองต่าง ๆ ใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง มีจุดเด่นที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การประชุม และการแสดงสินค้าในระดับประเทศ และระดับนานาชาติได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ทางบก มีเส้นทางรถยนต์สามารถเข้าถึง และเชื่อมต่อได้ทุกทิศทาง และทางทะเล มีการขนส่งสินค้าเข้า - ออก จากท่าเรือน้ำลึก ภายใน ชุมชนเมืองเทศบาลนครสงขลามีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีทั้งโรงแรม เกสต์เฮ้าส์ บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ร้านขายของที่ระลึก ไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลนครสงขลา สรุปได้ว่า เทศบาลนครสงขลา อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ่ออย่างทั้งหมด มีลักษณะเป็นแหลมอยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลา กับฝั่งทะเลหลวง มีพื้นที่ 9.27 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีลักษณะเอียงลาดจาก ฝั่งทะเลหลวงไปทางด้านทะเลสาบสงขลา มีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงเดือนมกราคม สภาพเศรษฐกิจมีลักษณะเด่นทางด้าน การประมง และการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายได้หลักของเทศบาลนครสงขลา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรม ต่างๆ เช่น วันสารทเดือนสิบ ชักพระ พิธีลอยกระทง เป็นต้น เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การประชุม และการแสดงสินค้าในระดับประเทศและระดับนานาชาติเป็นอย่างดี นอกจากนี้มีการคมนาคมขนส่งทั้งทางเรือและทางบก ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเทศบาลนครสงขลา เป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบ และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ดังนี้

1. สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา จำแนกได้ดังนี้

¹เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) จังหวัดสงขลา. 2545.
หน้า 15-18.

1.1 แหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย การเข้าถึงจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ การเสริมทิวทัศน์ ให้มีคุณค่ามากขึ้น ความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาภูมิทัศน์ เป็นต้น

1.2 สวนหย่อม ประกอบด้วย ความเหมาะสม ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม โดยรวม ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง การใช้งาน ความสะดวกในการบำรุงรักษา

1.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ประกอบด้วย ของที่ตั้ง การสัญจร การเลือกใช้วัสดุ การเข้าถึงของรถบริการ สภาพอากาศของบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง ประกอบด้วย ที่ตั้ง รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึง การกำหนดความสูง สีสีน วัสดุที่ใช้ ประโยชน์การใช้งาน และความกลมกลืนต่อเนื่องกันของ องค์ประกอบ เช่น อาคารที่พัก ห้องน้ำ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ชุมโฆษณา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย กะบะต้นไม้ กระจกต้นไม้ ที่ค้ำน้ำ รั้ว กำแพง และเสาหินการจราจร ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ไฟฟ้าแสง ทางเดินมี ชุมทางเข้า รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน เป็นต้น

1.5 ย่าน ประกอบด้วย ที่ตั้ง ประเภทของย่าน รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึง การกำหนดความสูง สีสีน วัสดุที่ใช้ รูปแบบของป้าย การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ความร่วมมือของผู้อาศัย การส่งเสริมกิจกรรม ความกลมกลืนต่อเนื่องกัน ของสิ่ง ประกอบภายในย่านรวมถึง สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ขอบเขตของย่าน

1.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ ประกอบด้วย ที่ตั้ง การเสริมทัศนียภาพของการเข้าสู่ เมือง การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร ความสะอาด ความสวยงามในแนว ถนน ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้ ความกลมกลืนต่อเนื่องกัน ของสิ่งประกอบ เช่น ถนน ทางเดินเท้า ทางสัญจร ทางจักรยาน ท่าเรือ เป็นต้น

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องมี การพัฒนาในส่วนต่างๆ เช่น แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจรและที่จอดรถ เป็นต้น ในแต่ละส่วนดังกล่าวจะต้องศึกษา ประเด็นต่างๆ เช่น ที่ตั้ง ความเป็นระเบียบ ความสะอาด ความสวยงาม ความกลมกลืนต่อเนื่อง กัน ของสิ่งประกอบ เป็นต้น

2. แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จำแนกได้ดังนี้

2.1 แหล่งธรรมชาติ สิ่งที่ต้องพัฒนา เช่น การเข้าถึงจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ การเสริม ทิวทัศน์ให้มีคุณค่ามากขึ้น ความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การ พัฒนาภูมิทัศน์ เป็นต้น

2.2 สวนหย่อม สิ่งที่ต้องพัฒนา เช่น ที่ตั้ง ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง การใช้งาน ความสะดวกในการบำรุงรักษา

2.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ สิ่งที่ต้องพัฒนา เช่น ของที่ติดตั้ง การสัญจร การเลือกใช้วัสดุ การเข้าถึงของรถบริการ สภาพอากาศของบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

2.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง สิ่งที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ที่ตั้ง รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูง สีสีน วัสดุที่ใช้ ประโยชน์การใช้งาน ความกลมกลืนต่อเนื่องกันขององค์ประกอบ เช่น อาคารที่พัก ห้องน้ำ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ม้านั่ง โต๊ะเก้าอี้ ชุมโฆษณา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย กะบะตันไม้ กระจกตันไม้ ที่ค้ำน้ำ รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ไฟฟ้าแสง ทางเดินมี ชุมทางเข้า รูปปั้นอนุสาวรีย์ โบราณสถาน เป็นต้น

2.5 ย่าน สิ่งที่ต้องพัฒนา เช่น ที่ตั้ง ประเภทของย่าน รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูง สีสีน วัสดุที่ใช้ รูปแบบของป้าย การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ความร่วมมือของผู้อาศัย การส่งเสริมกิจกรรม ความกลมกลืนต่อเนื่องกันของสิ่งประกอบภายในย่านรวมถึง สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ขอบเขตของย่าน เป็นต้น

2.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ สิ่งที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ที่ตั้ง การเสริมทัศนียภาพของการเข้าสู่เมือง การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร ความสะอาด ความสวยงามในแนวถนน ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้ และความกลมกลืนต่อเนื่องกันขององค์ประกอบ เช่น ถนน ทางเดินเท้า ทางสัญจร ทางจักรยาน ท่าเรือ เป็นต้น

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนาในส่วนต่างๆ เช่น แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ย่าน ทางสัญจรและที่จอดรถ เป็นต้น ในแต่ละส่วนดังกล่าวจะต้องศึกษาประเด็นต่างๆ เช่น ที่ตั้ง ความเป็นระเบียบ ความสะอาด ความสวยงาม ความกลมกลืนต่อเนื่องกันของสิ่งประกอบ เป็นต้น

บทที่ 3

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นหนึ่งในสิบสี่จังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและเป็นศูนย์กลางของความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคม อันเป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดสถานที่ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม นอกจากนี้จังหวัดสงขลายังมีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีแนวเทือกเขาสันกาลาศรีพาดผ่านบางส่วน อีกทั้งมีชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวจากทิศเหนือจดใต้ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ และเอกชนต่างได้ให้ความสนใจหันมาพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อนักท่องเที่ยว และ ผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่มองเห็นได้ เช่น ธรรมชาติ อาคาร ส่วนประกอบของอาคาร ที่เว้นว่าง ถนน ทางเดิน เป็นต้น โดยส่วนรวมขององค์ประกอบเหล่านี้จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงความเป็นระเบียบ ความสบาย การมีสารูปที่ชัดเจนของเมืองเข้าด้วยกัน ตามระเบียบของผังเมืองรวม และรายละเอียดเฉพาะส่วน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาสภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มเป้าหมาย และการสังเกตในพื้นที่ศึกษา โดยแยกประเด็นออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง ย่าน และทางสัญจรและที่จอดรถ ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. แหล่งธรรมชาติ ผลการศึกษาแหล่งธรรมชาติปรากฏว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าละเมาะ เป็นต้น เป็นส่วนที่ช่วยให้เมืองมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดใจ ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1.1 ชายหาด ผลการศึกษาปรากฏว่า ชายหาดหรือชายฝั่ง ประกอบด้วย 4 แห่ง ได้แก่ หาดสมิหลา แหลมสนอ่อน หาดชลาทัศน์ และหาดเก้าเส้ง ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1.1.1 หาดสมิหลา หาดสมิหลาเป็นหาดที่มีการจัดการที่ดี คือมีการแบ่งพื้นที่สำหรับกิจกรรมแต่ละประเภทอย่างเป็นสัดส่วน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน นอกจากนี้ยังเป็น ชายหาดที่สะอาดและปราศจากอาคารสูง ทั้งนี้เป็นเพราะอยู่ในเขตพื้นที่สีเขียวตามระบบการจัด ผังเมือง ดังที่ ขงยศ ชัยสุวรรณ² ประธานสภาเทศบาลนครสงขลา

²ขงยศ ชัยสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นพดล ถ้ำเจริญ³ รองปลัดเทศบาลนครสงขลา และศิริพร เพียรดี⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงหาดสมิหลาไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า หาดสมิหลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อของเมืองสงขลา มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “แหลมสน” ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ห่างจากตลาดทรัพย์สิน (ตลาดสดเทศบาล) ประมาณ 2.5 กิโลเมตร มีหาดทรายที่ขาวและละเอียดมากที่เรียกกันว่า “ทรายแก้ว” และทิวสนอันร่มรื่นยาวเหยียด มองเห็นทิวทัศน์ได้ไปจนสุดทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือที่แหลมสนอ่อน และทิศใต้มองเห็นได้ไกลถึงหาดชลาทัศน์ ในวันที่อากาศดีสามารถมองเห็นเขาเก้าเส้งอยู่ลิบ ๆ นอกจากนี้ตรงปลายแหลมสมิหลายังมีรูปหล่อนางเงือกอันเป็นสัญลักษณ์ของแหลมสมิหลา นางเงือกที่แหลม สมิหลา จังหวัดสงขลา สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2509 โดยความคิดริเริ่มของนายชาญ กาญจนานันท์ ปลัดจังหวัดสงขลา เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสงขลา ระหว่างปี พ.ศ. 2508 – 2511 และประวัติความเป็นมาของนางเงือกนี้ มาจากนิยายปรัมปราของไทยแต่โบราณ จากคำบอกเล่าของบิดาคือขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนานันท์) ซึ่งเป็นนักประพันธ์และนักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของเมืองไทยว่าตามนิยายดังกล่าวในวันดีคืนดีนางเงือกจะขึ้นมานั่งหวิมที่ชายหาดหวินั้นเป็นหวิทองคำ วันหนึ่ง มีชาวประมงเดินผ่านมานางเงือกตกใจหนีลงน้ำไปทิ้งหวิทองคำไว้ ชาวประมงผู้นั้นก็ได้เก็บหวิทองคำนั้นไว้ และได้คอยนางเงือกอยู่ที่ชายหาดตลอดมา แต่นางเงือกก็ไม่ปรากฏกายให้เห็นอีกเลย การสร้างนางเงือกจึงได้สร้างตามนิยายปรัมปราดังกล่าวมาแล้ว โดยปั้นเป็นรูปนางเงือกนั่งหวิมที่ชายหาด และให้ชื่อว่า “เงือกทอง Golden Mermaid” ตามคำแนะนำของขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนานันท์) นางเงือกที่ปั้นขึ้นนี้หล่อเป็นบронซ์รมดำ โดยอาจารย์จิตร บัวบุศย์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเพาะช่างเป็นผู้ออกแบบปั้น หล่อ โดยใช้งบประมาณของเทศบาลเป็นเงิน 60,000 บาท เมื่อปั้นและหล่อเสร็จแล้วได้นำมาติดตั้งบนโขดหินที่แหลมสมิหลา และได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของแหลมสมิหลา จังหวัดสงขลา มาจนทุกวันนี้ ส่วนในทะเลเบื้องหน้า มีเกาะหนู-เกาะแมว อันแทบจะเป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งของจังหวัดสงขลา มีโรงแรมที่พักตากอากาศ และร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มจำนวนมาก ลานจอดรถ รวมไปถึงสนามเด็กเล่นที่หาดสมิหลาคอยบริการแก่บุตรหลานของนักท่องเที่ยวทั้ง

³นพดล ถ้ำเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ศิริพร เพียรดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ในบริเวณริมหาดยังมีกิจกรรมสันทนาการทางน้ำไว้บริการ อีกด้วย

1.1.2 แหลมสนอ่อน แหลมสนอ่อน อยู่ติดกับแหลมสมิหลา เป็นส่วนที่อยู่ ระหว่างทะเลสาบสงขลา กับหาดสมิหลา ปัจจุบันได้ก่อสร้างพระบรมรูปกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ประดิษฐานไว้ที่แหลมสนอ่อน เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้สักการะและบริเวณนี้ เหมาะแก่การนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ดังที่ อุทิศ ชูช่วย¹ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา อึ้ง ชู หลาน² (Ong Choo Lan) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ และเกศินี โส๊ะโอะ³ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง แหลมสนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า แหลมสนอ่อน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของแหลมสมิหลามีความยาวของพื้นที่ 3 กิโลเมตร มีบรรยากาศที่ร่มรื่น เหตุเพราะมีทิวสนทะเลขนานสองข้างทางของถนน ซึ่งถนนนั้นจะมีการลาดยางโดยรอบ มีลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทาง มาเที่ยว มีโต๊ะ เก้าอี้ คอยบริการแก่ลูกค้าด้วย มีร้านอาหารเปิดบริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย มีการ ตั้งร้านค้ามากมาย เช่น ร้านขายอาหาร รวมไปถึงร้านขายของที่ระลึกด้วย นอกจากนี้ยังมีห้อง น้ำสาธารณะ สำหรับชาย หญิง ไว้บริการแก่ลูกค้า และตรงปลายสุดของแหลมสนอ่อนยังเป็นที่ ประดิษฐาน อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ซึ่งบริเวณนี้เป็นที่เหมาะแก่การนั่งพักผ่อนชม ทศนิยภาพด้วย บริเวณแหลมสนอ่อนนี้เป็นจุดที่สามารถมองเห็นเกาะหนู เกาะแมวได้ใกล้และชัดที่สุด

¹อุทิศ ชูช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงาน เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²อึ้ง ชู หลาน (Ong Choo Lan) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³เกศินี โส๊ะโอะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ แหลมสมิหลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

1.13 หาดชลาทัศน์ หาดชลาทัศน์ อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา มีหาดทรายที่ขาวสะอาด มีทิวสนที่ร่มรื่น ซึ่งเริ่มตั้งแต่เก้าเส้ง – สมิหลา ดังที่ วิไล สายสุนทร¹ ปลัดเทศบาลนครสงขลา ของ เป็กหลี² (Chong Pek Lean) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศมาเลเซีย และกิตติมา คำของ³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกระบี่ ได้กล่าวถึงหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า หาดชลาทัศน์เป็นหาดที่มีความร่มรื่นสวยงาม เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก รวมไปถึงประชาชนชาวสงขลา เหตุเพราะหาดชลาทัศน์เป็นหาดที่มีความสวยงาม มีการตั้งร้านค้าไว้คอยบริการลูกค้ามากมายทั้งร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก รวมไปถึงร้านขายของทั่วไป ทั้งนี้ห้องน้ำสาธารณะที่ไว้บริการลูกค้าก็มีการทำความสะอาดอย่างดี เพราะมีการจัดสัดส่วนของห้องส้วมและห้องอาบน้ำไว้อย่างเป็นระเบียบ มีลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังหาดชลาทัศน์ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีศาลาพักผ่อนบริการแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งมีโต๊ะ เก้าอี้ไว้คอยบริการลูกค้าอย่างครบครัน นอกจากนี้ถนนหนทางก็มีการลาดยางมะตอย ทำให้การเดินทางไปมาสะดวก และไม่ล่าช้า

1.14 หาดเก้าเส้ง หาดเก้าเส้ง ตั้งอยู่ริมทะเลหลวงทางทิศใต้ของตัวเมืองสงขลา เป็นเขาชันลงไปในทะเล มีโขดหินสวยงาม มีหินอยู่ก้อนหนึ่งตั้งอยู่เหนือโขดหิน ชาวบ้านเรียกหินก้อนนี้ว่า “หัวนายแรง” มีการเล่าขานกันมาว่าสมบัติอยู่ใต้หินก้อนนี้ ดังที่ ประสงค์ บริรักษ์⁴ สมชาย เมฆาภิรักษ์⁵ เทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา ภัทรา คำคา⁶ นักท่องเที่ยวชาวไทย

¹วิไล สายสุนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ของ เป็ก หลี (Chong Pek Lean) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³กิตติมา คำของ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ประสงค์ บริรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵สมชาย เมฆาภิรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶ภัทรา คำคา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสุราษฎร์ธานี เดชะวาโร¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวถึง หาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า หาดเก้าเส้ง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวเมืองสงขลา ประมาณ 3 กิโลเมตร มีหาดทรายที่สวยงามยิ่ง แต่เดิมหาดเก้าเส้งเดิมเรียกว่า “เก้าแสน” อยู่ติดกับหาดสมิหลา มีโขดหินสวยงาม มีหินอยู่ก้อนหนึ่งตั้งอยู่เหนือโขดหิน ชาวบ้านเรียกหินก้อนนี้ว่า “หัวนายแรง” ทั้งนี้มีตำนานเล่ากันว่าครั้งนั้นทางเมืองนครศรีธรรมราชกำหนดบรรจुพระบรมสารีริกธาตุในเจดีย์และจัดงานเฉลิมฉลองใหญ่โต บรรดา 12 หัวเมืองปักษ์ใต้ต่างก็นำเงินทองไปบรรจुในพระบรมธาตุ เมืองที่นายแรงเป็นเจ้าของก็ไปเมืองขึ้นนครศรีธรรมราชด้วย ประกอบกับนายแรงมีความศรัทธาในพุทธศาสนา จึงขนเงินทองเป็นจำนวนมาก บรรทุกเรือสำเภาร่วมด้วย ไพร่พลเดินทางไปเมืองนครศรีธรรมราช ขณะกำลังเดินทางเรือสำเภากลับลงมณฑลจันทบุรีจึงเข้าจอดเรือที่ชายฝั่งหาดทรายแห่งหนึ่ง เพื่อซ่อมแซมเรือพอได้ทราบข่าวว่าทางเมืองนครศรีธรรมราชได้บรรจुพระบรมสารีริกธาตุเสร็จแล้ว นายแรงเสียใจมากจึงให้ไพร่พลขนเงินทองบรรจुไว้บนยอดเขาสูงหนึ่ง สั่งให้ลูกเรือตัดหัวของตนไปวางไว้ที่ยอดเขา นายแรงกลั้นใจตาย ลูกเรือต้องจำใจตัด หัวนายแรงไปวางไว้บนยอดเขาตามคำสั่ง เขาลูกนี้ภายหลังเรียกว่า “เขาเก้าแสน” และเสียงเพี้ยนไปเป็น “เก้าเส้ง” ก้อนหินที่ปิดทับอยู่บนยอดเขาเรียกว่า “หัวนายแรง” ชาวบ้านเชื่อว่าดวงวิญญาณของนายแรงยังเป็นปู่โสมเฝ้าทรัพย์อยู่ที่เขาเก้าเส้งหรือหาดเก้าเส้งมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในเรื่องของการใช้เส้นทางไปสถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแห่งชาติเป็นหาดที่สวยงามมาก ผู้คนไม่พลุกพล่าน ริมหาดจะเห็นเรือกอและ และเรือหัวสิงห์จอดเกยหาดอยู่ ซึ่งมีแบบและเขียน ลวดลายอย่างวิจิตรตระการตา เป็นเรือประมงออกหาปลาในทะเลหลวง เพราะใกล้กันนั้นเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวประมงมุสลิม ซึ่งมีการตั้งบ้านเรือนหมู่บ้านชาวประมงประมาณ 300 ครอบครัว โดยในละแวกหาดเก้าเส้งนั้นจะมีชุมชนเก้าเส้งของชาวบ้านอยู่ ซึ่งถือเป็นถิ่นชาวไทย-มุสลิม มีการตั้งร้านค้าอยู่มากมาย ทั้งร้านอาหาร ขายโทรศัพท์มือถือและตรงนี้จะมีการตั้งเป็นตลาดนัดของชุมชนเก้าเส้งด้วย ซึ่งโดยภาพรวมหาดเก้าเส้งถือเป็นหาด ๆ หนึ่งที่มีความร่มรื่นมีผู้คนมาเที่ยวชมกันมากมาย เพราะเป็นหาดที่สวยงาม และสะอาดมาก

¹สุราษฎร์ธานี เดชะวาโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

1.1.5 ชายฝั่ง ผลการศึกษาปรากฏว่า ชายฝั่งอยู่บริเวณทางไปเกาะขอม ซึ่งบริเวณดังกล่าวจะมีทัศนียภาพที่สวยงามดังที่ นูริยะ หมัดอูเส็น¹ และวารุณี มะอักษร² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงชายฝั่งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชายฝั่งอยู่บริเวณถนนเลียบริมเมืองไปเกาะขอม กล่าวคือเมื่อจะเดินทางไปเกาะขอมก็ต้องผ่านสะพานติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นสะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย อีกทั้งเมื่อขับรถผ่านไปบริเวณดังกล่าวก็จะเห็นว่าสองฟากของสะพานจะมีการทำอาชีพประมงมีการทำขอสสำหรับคักปลาซึ่งถือว่าเป็นวิถีชีวิตที่หาได้ไม่ง่ายในปัจจุบัน บริเวณชายฝั่งถูกบุกรุกตัดไม้ชายฝั่ง จนไม่เหลือให้เห็นในปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาชายหาดหรือชายฝั่ง ปรากฏว่า ชายหาดหรือชายฝั่ง ประกอบด้วย 5 แห่ง คือ หาดสมิหลา แหลมสนอ่อน หาดชลาทัศน์ หาดแก้วเสด็จ และชายฝั่งถนนเลียบริมเมืองซึ่งชายหาดหรือชายฝั่งดังกล่าวเป็นหาดทรายที่ขาวสะอาดและละเอียดมาก รวมทั้งมีห้องน้ำสาธารณะที่ไว้บริการลูกค้าก็มีการทำความสะอาดอย่างดี มีลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีศาลาพักผ่อนบริการแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งมีโต๊ะเก้าอี้ไว้คอยบริการลูกค้าอย่างครบครัน นอกจากนี้ถนนหนทางก็มีการลาดยางมะตอย ทำให้การเดินทางไปมาสะดวก

(รูปภาพประกอบ 1)

1.2 ภูเขา ผลการศึกษาปรากฏว่า ภูเขา ในเขตเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย 2 ลูก ได้แก่ เขาตังกวน และเขาน้อย ซึ่งเป็นภูเขาที่มีความสวยงามที่โดดเด่น ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.2.1 เขาตังกวน เขาตังกวน อยู่ทางทิศตะวันตกของเขาน้อยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต บนยอดเขามีเจดีย์ และตำหนัก ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อขึ้นบนยอดเขาแล้วสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของตัวเมืองสงขลา และทะเลหลวง รวมไปถึงทะเลสาบสงขลาได้อย่างชัดเจน ดังที่ ดร.ณิ ทงดี³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี และกิตติ

¹นูริยะ หมัดอูเส็น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาตังกวน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²วารุณี มะอักษร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาตังกวน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ดร.ณิ ทงดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาตังกวน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

พิพัฒน์พงศ์ศักดิ์⁴ ผู้อำนวยการสำนักงานการช่างเทศบาลนครสงขลา ได้กล่าวถึง เขาตังกวน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เขาตังกวน อยู่บริเวณแหลมสมิหลา บนโคกทางขึ้นอยู่ทางถนนราชดำเนินทั้งนี้ บนยอดเขาตังกวนเป็นที่ประดิษฐานเจดีย์พระธาตุคู่มือเมืองสงขลา ซึ่งสร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ (อยู่บนยอดเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต) จากยอดเขาตังกวนนี้สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองสงขลาได้โดยรอบทั้งสองฝั่งทะเล สามารถขึ้นไปเที่ยวชมได้ มีบันไดอยู่ทางถนนราชดำเนินในปัจจุบันได้มีการจัดสร้างบันไดเลื่อนซึ่งเปิดให้บริการเมื่อเดือนตุลาคม ในทุก ๆ ปีจะใช้เป็นสถานที่สำหรับพิธีห่มผ้าองค์เจดีย์และประเพณีตักบาตรเทโว และลากพระของจังหวัดสงขลา ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกปีในเดือนตุลาคม ก่อนจะถึงยอดเขาตังกวนยังมีศาลาวิหารแดง (พลับพลาที่ประทับ) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) โปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเชียรคีรี (ชม) ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาในสมัยนั้นสร้างพลับพลาขึ้นถวายตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เมื่อ พ.ศ. 2431 ทั้งนี้สภาพโดยรอบของเขาตังกวน จะมีบันไดที่ราวจับบันไดจะมีการสลักเป็นพญานาค สีเหลืองทอง และโดยรอบของเขาตังกวน มีการสร้างเจดีย์ และพลับพลาที่ประทับด้วย ซึ่งบรรยากาศตรงจุดนี้สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองสงขลาได้ทั่วเมืองสงขลา นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

1.2.2 เขาน้อย เขาน้อย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาตังกวนซึ่งอยู่ใกล้กับแหลมสมิหลา เป็นที่ตั้งสวนเสรี สวนสุขภาพ เขิงเขาน้อย เป็นที่ตั้งสโมสรข้าราชการ และสนามเทนนิส ดังที่ ศศิมาภรณ์ ดิบุก¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพังงา ภูวนาด บัวชุม² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และอัจฉรา แทนมณี³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงเขาน้อยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เขาน้อย เดิมชาวบ้านเรียกว่า “เขาช่อง” หรือ “ช่องเขา” อยู่ไม่ไกลจากเขาตังกวนนักซึ่งอยู่ใกล้แหลมสมิหลา (ประมาณ 200 เมตร) มีถนนลาดยางขึ้นเขาสองทางเขิงเขาน้อยทางทิศตะวันออกจัดเป็นสวนสาธารณะไว้สำหรับพักผ่อน มีร้าน

⁴กิตติ พิพัฒน์พงศ์ศักดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ศศิมาภรณ์ ดิบุก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ภูวนาด บัวชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³อัจฉรา แทนมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

อาหารบริการ พร้อมด้วยสนามเทนนิสสำหรับผู้ที่ชื่นชอบการออกกำลังกาย เชิงเขาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสวนเสรี มีไม้ประดับตัดแต่งเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ พร้อมโต๊ะเก้าอี้สำหรับพักผ่อนบนยอดเขาน้อยยังเป็นທີ່ประดิษฐานอนุสาวรีย์กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์อีกด้วย สำหรับคนที่รักสัตว์ก็มีลิง ซึ่งอยู่อาศัยตามธรรมชาติบนเขาน้อย-เขาดังกวน และในช่วงบ่ายถึงพลบค่ำถึงฝูงนี้มักจะมาชุมนุมกันบริเวณถนนของเขาบันไดลิง ซึ่งเป็นสวนลิงเขาดังกวน เพื่อรอรับอาหารที่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปหยิบยื่นให้

(ดูภาพประกอบ 2)

ผลจากการศึกษาภูเขา ปรากฏว่า ภูเขา ประกอบด้วย 2 แห่ง คือ เขาดังกวน และเขาน้อย ซึ่งยอดเขาสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของตัวเมืองสงขลาได้เป็นอย่างดี จัดเป็นสวนสาธารณะไว้สำหรับพักผ่อน มีร้านอาหารไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งบรรยากาศตรงจุดนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

1.3 ถ้ำคลอง ผลการศึกษาปรากฏว่า ถ้ำคลองในเขตเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย 2 ถ้ำ ที่สำคัญได้แก่ ถ้ำคลองขวาง และถ้ำคลองสำโรง ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.3.1 ถ้ำคลองขวาง ถ้ำคลองขวาง เป็นถ้ำอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ซึ่งขณะนี้เส้นทางระบายน้ำหรือบำบัดน้ำเสียสู่ทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้บริเวณถ้ำคลองขวางโดยรอบจะมีการปลูกบ้านเรือนกันมาก ส่วนใหญ่จะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนมาก และมีลักษณะเป็นอาคารเดี่ยวหรืออาคารพาณิชย์รวมไปถึงห้องแถวด้วย ซึ่งในบริเวณริมถ้ำคลองขวางดังกล่าว จะมีการตั้งร้านค้ามากมาย เช่น ร้านขายอุปกรณ์ขาย-ซ่อมคอมพิวเตอร์ ร้านขายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า คลินิกผดุงครรภ์จามรี เป็นต้น ดังที่ จิตร ทวีดา¹ รุ่ง จันทนะ² สมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลนครสงขลา ชุตินา เชนะโยธิน³ และสาตี หมัดหมาน⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา

¹จิตร ทวีดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²รุ่ง จันทนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ชุตินา เชนะโยธิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถ้ำคลองขวาง ถนนไทรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴สาตี หมัดหมาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถ้ำคลองขวาง ถนนไทรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ได้กล่าวถึงคลองขวาง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า คลองขวาง เป็นคลองที่ตั้งอยู่ที่ถนนไทรบุรี เป็นคลองที่ประชาชนโดยทั่วไปในละแวกนั้น เห็นเป็นเรื่องปกติกับสภาพของคลองที่น้ำในลำคลองมีสีดำ ทั้งนี้คลองขวางในปัจจุบันจะทำการระบายน้ำ ซึ่งสภาพของสะพานคลองขวาง จะก่อด้วยปูนซิเมนต์ โดยบริเวณทั่วไปจะมีอาคารพาณิชย์ ปลูกอยู่มากมาย ซึ่งจะมีการเปิดร้านค้าบริเวณคลองขวาง เป็นร้านค้าที่จำหน่ายคอมพิวเตอร์ ร้านขายยา ร้านคลินิกผดุงครรภ์จามรี ในปัจจุบันชาวบ้านในละแวกนี้มักจะมีการทิ้งขยะลงในลำคลองกันมากขึ้น ส่งผลให้น้ำในคลองขวางเกิดการเน่าเสีย มีสีคล้ำ และมีกลิ่นเหม็นมากขึ้นด้วย

1.3.2 คลองลำโรง คลองลำโรง เป็นคลองแบ่งแนวเขตเทศบาลนครสงขลา กับตำบลเขารูปช้าง จากอ่าวไทย ลงทะเลสาบสงขลา ยาว 5 กิโลเมตร คลองลำโรงตอนบน แยกจากคลองลำโรง ที่บริเวณเก้าเส้ง ไปทางทิศใต้ผ่านตำบลเขารูปช้าง ตำบลเกาะเต่า ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ดังที่ พิศวาส รัชท์ทอง¹ พีระ ตันติเศรณี² เทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา จันทิมา ค่านสืบสกุล³ ประชาชนในเมืองสงขลา และ กิตติพร สองเมือง⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงคลองลำโรงไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า คลองลำโรง เป็นคลองที่อยู่ในบริเวณสามแยกลำโรงเป็นคลองที่ชาวบ้านในละแวกนี้มักจะไม่ค่อยดูแลหรือเอาใจใส่กันมากนัก หรือแม้กระทั่งไม่มีการค้ำกั้นหรือค้ำใช้สอยดังเช่นอดีต เหตุเพราะน้ำในคลองลำโรงเกิดการเน่าเหม็น มีกลิ่น และมีสีดำคล้ำ เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนลำโรงนี้ มักจะมีการอาศัยกันแบบชุมชนแออัด จึงส่งผลให้คลองลำโรงกลับกลายเป็นที่ทิ้งขยะ ไม่ว่าจะเป็นเศษอาหาร ถูอาหารชนิดต่าง ๆ เช่นอาหารหวานหรืออาหารคาว กระป๋องนม ดังนั้นคลองลำโรงนี้ ทางเทศบาลนครสงขลาจึงได้มีการจัดตั้งโครงการให้คลองลำโรงเป็นจุดวางแนวท่อระบายน้ำเสียขึ้น

¹พิศวาส รัชท์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²พีระ ตันติเศรณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³จันทิมา ค่านสืบสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองลำโรง ถนนไทรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴กิตติพร สองเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองลำโรง ถนนไทรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ผลจากการศึกษาลำคลอง ปรากฏว่า ลำคลอง ประกอบด้วย 2 แห่ง คือ คลองขวาง และคลองสำโรง ซึ่งคลองทั้งสองแห่งเป็นคลองที่ประชาชนโดยทั่วไปในละแวกนั้น เห็นจนชินตากับสภาพของคลองที่น้ำในลำคลองมีสีดำทั้งนี้เพราะขาดดูแลหรือเอาใจใส่ จนไม่สามารถจะดื่มหรือกินได้ดังเช่นอดีต (ดูภาพประกอบ 3)

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ผลการศึกษาปรากฏว่า สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ในเขตเทศบาลนครสงขลา มี 1 แห่ง คือ สระบัว ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

สระบัว เป็นสระน้ำที่มีการจัดตกแต่งไว้สวยงามรอบ ๆ ของสระบัวมี สวนหย่อม จะมีอาคารเล็ก ๆ ใช้ในการจัดงานแสดงต่าง ๆ ดังที่ จิต แก้วบริสุทธิ¹ สมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลนครสงขลา จ่านงค์ ปิยรัตน์วงศ์² ผู้อำนวยการส่วนช่างสุขาภิบาลเทศบาลนครสงขลา มาริหยาม มีบุญลาภ³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช และ คี อ่า ไม⁴ (Kee Ah Mi) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ ได้กล่าวถึงสระบัวไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สระบัว เป็นสระน้ำขนาดย่อมแบ่งออกเป็นสองส่วน แต่ละส่วนจะมีศาลากลางน้ำไว้มีสัตว์น้ำและปลาหลากหลายพันธุ์ เช่น ปลาดุก ปลาดุกเพี้ยน เต่า เป็นต้น จึงเป็นเขตห้ามจับสัตว์น้ำรอบ ๆ สระบัวจัดตกแต่งเป็นสวนหย่อมไว้มีอาคารเล็ก ๆ ใช้เป็นเวทีกลางในการจัดการแสดงในโอกาสที่มีงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เช่น งานประกวดนางสงกรานต์ งานประกวดนางนพมาศ ของเทศบาลนครสงขลา เป็นต้น นอกจากนี้ที่บริเวณสระบัว ยังมีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มจำนวนมากมายและหลากหลายชนิด บริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตลอดเวลา มีห้องน้ำ สถานที่สำหรับอาบน้ำ และถึงขยะเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้บริเวณเขาดังกวนขณะนี้ทาง เทศบาลนคร

¹จิต แก้วบริสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²จ่านงค์ ปิยรัตน์วงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³มาริหยาม มีบุญลาภ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴คี อ่า ไม (Kee Ah Mi) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สงขลา กำลังก่อสร้างลิฟท์ สำหรับขึ้นเขาตั้งกวนทางด้านทิศตะวันออกและตรงข้าม เขาน้อย โดยทำการก่อสร้างสถานีให้บริการไว้บริเวณเชิงเขา เพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้ขึ้นไปชมโบราณสถานและทัศนียภาพบนยอดเขาตั้งกวนได้สะดวกขึ้น และยังได้ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเชิงเขาตั้งกวนและเขาน้อยให้สวยงามอีกด้วย

ผลจากการศึกษาสระน้ำหรือแหล่งน้ำ ปรากฏว่า สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ สระบัว ซึ่งเป็นสระน้ำขนาดย่อมแบ่งออกเป็นสองส่วน แต่ละส่วนจะมีศาลากลางน้ำไว้มีสัตว์น้ำและปลาหลากหลายพันธุ์ เช่น ปลาดุก ปลาดุกเพียน เต่า เป็นต้น จึงเป็นเขตห้ามจับสัตว์น้ำรอบ ๆ สระบัวจัดตกแต่งเป็นสวนหย่อมไว้มีอาคารเล็ก ๆ ใช้เป็นเวทีกลางในการจัดการแสดงในโอกาสที่มีงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ

ผลจากการศึกษาสภาพแหล่งธรรมชาติ ปรากฏว่า สภาพแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย ชายหาดหรือชายฝั่ง ภูเขา ลำคลอง และสระน้ำหรือแหล่งน้ำ (รูปภาพประกอบ 4)

2. สวนหย่อม ผลการศึกษาสวนหย่อม ปรากฏว่า เป็นสวนขนาดเล็กที่ไม่มีมีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างไม่มากพอที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ การเข้าถึงลำบาก หรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมสำหรับการเข้าไปพักผ่อน สวนหย่อมสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้บางกรณีพื้นที่เล็ก ๆ เหล่านี้ มีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

2.1 สวนเสรี สวนเสรี ตั้งอยู่ในบริเวณเขาน้อยใกล้แหลมสมิหลา เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามมาก ดังที่ เอ็ม ลุส¹ (M. Luss) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศเยอรมัน จิตรลดา หลานดำ² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกระบี่ และวัลยา ฟองศิริกุล³ ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครสงขลา ได้กล่าวถึง สวนเสรี ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สวนเสรี เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามมากอีกแห่งหนึ่งของ

¹ เอ็ม ลุส (M. Luss) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² จิตรลดา หลานดำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ วัลยา ฟองศิริกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จังหวัดสงขลา ทั้งนี้โดยรอบของ สวนเสรีจะมีพุ่มไม้หรือต้นไม้ที่ทางเทศบาลนครสงขลาได้จัดแต่งขึ้นที่จะเป็นจุดดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เข้ามาเที่ยวกันอย่างมากมาย กล่าวคือ พุ่มไม้ หรือต้นไม้ที่อยู่ในบริเวณสวนเสรี จะมีการตกแต่งเป็นรูปสิ่งสารพัดอย่างมากมาย เช่น ยีราฟ วัวกระทิง ช้าง นกกระจอกเทศ ลิง เป็นต้น ซึ่งตรงจุดนี้ถือเป็นการสร้างสีสันให้สวนเสรีน่าเที่ยวชมมากขึ้น โดยบริเวณโดยรอบจะมีการตั้งร้านขายของ ขายอาหาร เครื่องดื่ม และจำหน่ายของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งการจัดร้านก็มีการจัดไว้เป็นระบบระเบียบดี มีโต๊ะ – เก้าอี้ คอยให้บริการแก่ลูกค้า มีสุขาชาย - สุขาหญิง บริการแก่นักท่องเที่ยว และมีถึงขยะที่ทางเทศบาลนครสงขลาได้จัดหามาให้ก็มีการจัดวางไว้อย่างมีระบบเช่นเดียวกัน ซึ่งเมื่อเดินขึ้นไปบนสวนเสรีที่เป็นเนิน ก็จะมีสวนสุขภาพ ไว้คอยบริการแก่บุคคลทั่วไปที่ออกกำลังกายอีกด้วย ซึ่งเครื่องออกกำลังกายแต่ละอย่างในสวนสุขภาพจะใช้วัสดุปูนซิเมนต์ซึ่งก็ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวแวะเวียนมายังสวนเสรีอย่างไม่ขาดระยะ

2.2 สวนญี่ปุ่น สวนญี่ปุ่น เป็นสวนที่อยู่ในบริเวณสวนเสรี ซึ่งทางเทศบาลนครสงขลาได้มีการจัดทำขึ้นซึ่งถือเป็นสวนขนาดเล็ก ดังที่ เจิม ละม้ายพันธุ์¹ เสรี สมเศรษฐ์² สมาชิกสภาเทศบาลนครสงขลา กอ เม็ง หลุน³ (Khor Meng Lon) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ ได้กล่าวถึงสวนญี่ปุ่นไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สวนญี่ปุ่นเป็นสวนขนาดเล็ก ๆ ที่มีการจัดตกแต่งอยู่ในบริเวณสวนเสรี เป็นสวนที่มีความสวยงาม บรรยากาศร่มรื่นมีต้นไม้มากมายหลากหลายชนิด แต่การเข้าถึงลำบาก แต่สวนญี่ปุ่นนี้ไม่มีสิ่งกีดขวางในการสัญจรทางการสัญจรของเมืองมีลานในการบริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้มีห้องน้ำ ถึงขยะ และร้านขายของ ขายอาหาร เครื่องดื่ม และร้านขายของที่ระลึกก็มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมไปถึงประชาชนในเมืองสงขลา และใกล้เคียงได้มีการหาความสุขจากสวนญี่ปุ่นได้มาก

¹เจิม ละม้ายพันธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²เสรี สมเศรษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³กอ เม็ง หลุน (Khor Meng Lon) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

2.3 สวนสองทะเล สวนสองทะเล เป็นแหล่งท่องเที่ยวบริเวณแหลมสนอ่อน โดยการปรับปรุงให้เป็นอุทยานที่มีความร่มรื่นสวยงาม เป็นจุดชมวิวิวทิวทัศน์ได้ทั้งทะเลสาบ และอ่าวไทย มีศูนย์กีฬาทางน้ำ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านและลานอเนกประสงค์ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ดังที่ อุทิศ ชูช่วย¹ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา ยุทธนา เหมือนพิทักษ์² หัวหน้าฝ่ายควบคุมการก่อสร้างเทศบาลนครสงขลา นางนุช คงหนู และคณิต คงหนู³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงสวนสองทะเลไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สวนสองทะเลเป็นสวนที่มีการจัดสร้างขึ้นอย่างสวยงาม ทั้งนี้ทางเทศบาลนครสงขลาได้มีการจัดทำป้ายสวนสองทะเลไว้เป็นการนำวัสดุจากปูนซิเมนต์มาก่อสร้าง และบริเวณโดยรอบของสวนสองทะเลก็มีบรรยากาศร่มรื่น น่าอภิรมย์ มีต้นสนเรียงรายไปทั่วบริเวณ นอกจากนี้ถนนและทางเท้าก็แลดูสะอาดตา มีการลาดยางมะตอย และลาดปูนซิเมนต์ บนทางเท้า ซึ่งในบริเวณนี้ก็มีการจัดตั้งร้านอาหารไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวมากมาย เช่น ร้านอาหารน้ำชา ร้านอาหารน่องปาล์ม ร้านอาหารนันทน์ ร้านเรือหลวง เป็นต้น โดยบริเวณรอบ ๆ ของสวนสองทะเลมีลานที่นั่งไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มากมายอีกด้วย

ผลจากการศึกษาสวนหย่อม ปรากฏว่า สวนหย่อม ประกอบด้วย 3 แห่ง คือ สวนเสรี สวนญี่ปุ่น และสวนสองทะเล ซึ่งเป็นสวนที่มีความสวยงาม บรรยากาศร่มรื่นมีต้นไม้มากมายหลากหลายชนิด นอกจากนี้ถนนและทางเท้าก็แลดูสะอาดตา มีการลาดยางมะตอยทำให้สะดวกในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ดูภาพประกอบ 5)

3. ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์ ผลการศึกษา ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่า เป็นลานที่เป็นบริเวณเปิดโล่งกลางแจ้ง ซึ่งเป็นลานถูกล้อมรอบล้อมด้วยอาคารอยู่เพียงบางส่วน ลานมีผิวทำด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูนอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้อง หรือวัสดุต่าง ๆ ผสมกัน และมีพื้นที่บางส่วนแบ่งเป็นแปลงปลูกต้นไม้แปลงปลูกหญ้าปนอยู่ด้วยก็ได้ สามารถแยกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ ใช้เพื่อการสัญจร ใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์ ใช้

¹อุทิศ ชูช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ยุทธนา เหมือนพิทักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³นางนุช คงหนู และคณิต คงหนู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนสองทะเล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ใช้เพื่อประโยชน์ทางด้านการมองเห็น และใช้เพื่อประโยชน์หลาย ๆ อย่าง ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ลานคนตรี และวัฒนธรรม ลานคนตรี และวัฒนธรรม เป็นลานที่มีการทำขึ้น ประมาณ 1-2 ปี เป็นลานที่อยู่บริเวณสโมสรเรือใบของฐานทัพเรือสงขลา ที่ลานคนตรีและวัฒนธรรม เป็นการจัดทำเวทีขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการบริการความสุขแก่บุคคลทั่วไปรวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศอีกด้วย ดังที่ วิสิทธิ์ กรอบเพชร¹ รองประธานสภาเทศบาลนครสงขลา ชิง ฮอน อิง² (Ching Hon Eng) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศ สิงคโปร์ และอึ้งซัน เว็งสีลา³ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวถึง ลานคนตรีและวัฒนธรรม ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ลานคนตรีและวัฒนธรรม เป็นลานที่มีการจัดสร้างเวทีแก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงดนตรีหรือวัฒนธรรมความเป็นไทยให้นักท่องเที่ยวได้ดูได้ชมกัน รวมไปถึงเป็นการจัดแสดงความสามารถของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่สังกัดเทศบาลนครสงขลาหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้เป็นการประกวดนางงาม เช่น นางนพมาศ นางสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่งบริเวณที่จัดลานจะมีการตั้งร้านขายของมากมายบริการแก่ลูกค้า รวมไปถึงลานจอดรถก็มีการบริเวณไว้อย่างดีอีกด้วย

ผลจากการศึกษาลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่า ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ ลานคนตรีและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลานที่มีการจัดสร้างเวทีแก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงดนตรีหรือวัฒนธรรมความเป็นไทยให้นักท่องเที่ยวได้ดูได้ชมกัน รวมไปถึงเป็นการจัดแสดงความสามารถของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ อีกด้วย (ดูภาพประกอบ 6)

4. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ผลการศึกษาอาคารและสิ่งก่อสร้างปรากฏว่า เป็นการจัดทำสถาปัตยกรรม และสิ่งก่อสร้างมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือรูปแบบอาคาร เช่น คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นข้างเคียง คำนึงสภาพอากาศของท้องถิ่นปรับปรุงอาคารเดิมมาใช้งาน และข้อพิจารณาในการเลือกที่ตั้งอาคาร เช่น สภาพทางกายภาพของพื้นที่ พิจารณาการใช้งานโดยรอบบริเวณ พิจารณาวางกลุ่มอาคารเพื่อใช้ประโยชน์จากรรมเงา พิจารณาระยะถอยร่น

¹วิสิทธิ์ กรอบเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ชิง ฮอน อิง (Ching Hon Eng) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานคนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³อึ้งซัน เว็งสีลา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานคนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ของอาคาร พิจารณาด้านการขยายตัวในอนาคต พิจารณาดำเนินโครงการสถาน ผลการศึกษา
ปรากฏดังนี้

4.1 อาคารที่พัก ผลการศึกษาปรากฏว่า อาคารที่พักในเขตเทศบาลนครสงขลา
มี 18 แห่ง สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างสะดวก สบาย และทันสมัยในราคาไม่แพงนัก
ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

4.1.1 โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช
โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนิน มีห้องพัก 208 ห้อง สภาพแวดล้อม
โดยรวมมีลานอเนกประสงค์สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ดังที่ วิทยา ม่องพร้าว¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย
จังหวัดสตูล โก๊ะ ไลล เค็ง² (Koh Lai Keng) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ และ
อรอนงค์ เนียวทอง³ ประชาชนในจังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึง บี.พี สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท
ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า บี.พี สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว
มีจำนวนผู้ใช้จำนวนมาก สภาพแวดล้อมโดยรวมบรรยากาศดี มีทิวสนอยู่โดยรอบบริเวณหาดสมิหลา
มิได้ะ แก้อื้อ คอยบริการนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ลักษณะการใช้ประโยชน์สำหรับบริการ
นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และในบริเวณมีศาลาที่พักให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
ที่มีความสะอาด นอกจากนี้ยังมีลานอเนกประสงค์มีที่จอดรถสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

4.1.2 โรงแรมกรีนเวิลด์ พาเลส โรงแรมกรีนเวิลด์ พาเลส เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่
ถนนสามัคคีสุข 2 เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว ดังที่ ปัทมา ทองเจริญ⁴ ประชาชนในเมือง
สงขลา ประวัตติ คำริห่อนันต์⁵ สมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลนครสงขลา และกอรี่ยะ สมัยอยู่⁶

¹ วิทยา ม่องพร้าว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บี.พี
สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² โก๊ะ ไลล เค็ง (Koh Lai Keng) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่ บี.พี สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ อรอนงค์ เนียวทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บี.พี
สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ ปัทมา ทองเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กรีนเวิลด์
พาเลส เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵ ประวัตติ คำริห่อนันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงาน
เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶ กอรี่ยะ สมัยอยู่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ กรีนเวิลด์

นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึง กรีนเวลด์ พาเลส ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า กรีนเวลด์ พาเลส เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว มีจำนวนผู้เข้าพัก ห้องพัก 102 ห้อง มีลานจอดรถ สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยในบริเวณโดยรอบมีอาคารพาณิชย์มากมายที่มีการเปิดร้านค้า เช่น ร้านขายอาหาร ร้านตัดเสื้อผ้า ร้านผับและคาราโอเกะ เป็นต้น

4.1.3 โรงแรมพาวีเลียน สงขลา โรงแรมพาวีเลียน สงขลา เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บนถนนปละท่า เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว ดังที่ สายไหม ทิพย์สุวรรณศิริ¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกระบี่ กาญจนา พันธุ์รัตน์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี และเบริน เบอร์เทลเสน³ (Brian Bertelsen) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศเดนมาร์ก ได้กล่าวถึง พาวีเลียน สงขลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พาวีเลียน สงขลา เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว มี 179 ห้อง อยู่ใกล้บริเวณสถานศึกษาคือ โรงเรียนกลับเพชรศึกษา และโรงเรียนวนาริเฉลิม จังหวัดสงขลา สภาพโดยรวมมีการจัดห้องเป็นระบบระเบียบ มีห้องอาหาร คาราโอเกะ ห้องสันทนาการไว้บริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้จำนวนที่บริการแก่นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก สะอาด และสะดวกสบายเป็นอย่างมาก

4.1.4 โรงแรมวีว่า โรงแรมวีว่าเป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว ตั้งอยู่บนถนนนครนอก ดังที่ธรรมศักดิ์ ขาวสุด⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ปราโมทย์ แก้วกล้า⁵

พาเลส เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹สายไหม ทิพย์สุวรรณศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรีนเวลด์ พาเลส เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²กาญจนา พันธุ์รัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรีนเวลด์ พาเลส เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³เบริน เบอร์เทลเสน (Brian Bertelsen) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรีนเวลด์ พาเลส เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ธรรมศักดิ์ ขาวสุด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวีว่า เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵ปราโมทย์ แก้วกล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวีว่า เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นักท่องเที่ยว ชาวไทย จังหวัดศรี และสุชาดา กรีกทองกรณ์⁶ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงโรงแรมวิวว่า ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรมวิวว่า เป็นโรงแรมที่มีบริการอย่างดี มี 80 ห้อง มีความสะดวกสบายในห้องต่างๆ ที่ให้บริการ และจำนวนผู้ใช้ในโรงแรมวิวว่ามีค่อนข้างมาก สภาพแวดล้อมโดยรอบตั้งอยู่ในย่านร้านค้า เช่น ร้านค้าไม้ วัสดุก่อสร้าง ร้านเสริมสวย ร้านซ่อมรถ เป็นต้น

4.1.5 โรงแรมรอยัลคราวน์ โรงแรมรอยัลคราวน์ เป็นโรงแรมระดับกลางแห่งหนึ่งในเทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่บนถนนไทรงาม ราคาห้องพัก 400–870 บาท เป็นโรงแรมที่จัดไว้สวยงาม ดังที่ ประพีด แก้วบุญจันทร์² และเฉลิมวุฒย์ จุสปาโล³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง รอยัลคราวน์ ไว้ในทำนองเดียวกัน สรุปได้ว่า เป็นโรงแรมที่อยู่แถวชายเขาตั้งกว่น เป็นโรงแรมที่มีความสะดวกสบาย จำนวนห้องพักมี 52 ห้อง มีสถานที่จอดรถบริการแก่นักท่องเที่ยวไว้อย่างครบครัน

4.1.6 โรงแรมเลคอินน์ โรงแรมเลคอินน์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนนครนอก เป็นแหล่งที่มีย่านการค้ามากมาย ดังที่ นันทิกา โพธิ์ทอง⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี คุณยา เจะคอเลาะห์⁵ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส และพรทิพย์ ย่องกิม⁶ ประชาชน ในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรมเลคอินน์ไว้สรุปได้ว่า โรงแรม

⁶สุชาดา กรีกทองกรณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม วิวว่า เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ประพีด แก้วบุญจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวว่า เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³เฉลิมวุฒย์ จุสปาโล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวว่า เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴นันทิกา โพธิ์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵คุณยา เจะคอเลาะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶พรทิพย์ ย่องกิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เลคอินน์ เป็นโรงแรมที่มีความสวยงามแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครสงขลา ทั้งนี้โรงแรมเลคอินน์ มีสถานที่จอดรถบริการแก่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งในการบริการมีจำนวนผู้ใช้จำนวนมาก มี 79 ห้องมีห้องน้ำที่สะอาดสะอาดและสะดวกสบายแก่ผู้มาเข้าพัก นอกจากนี้บริเวณโดยรอบเป็นการเปิดร้านมากมาย เช่น ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย เป็นต้น

4.1.7 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี เป็นโรงแรมหนึ่งที่อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ดังที่ เปรมกมล บุญศรี¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดยะลา ที่ วัดสัน² (T. Watson) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศแคนาดา ทิพวัลย์ จันท์เทา³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกระบี่ และคุณพล สุนทรรัตน์⁴ สมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลนครสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เป็นโรงแรมไม้ที่มีประมาณ 3 ชั้น มี 28 ห้อง ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี ซึ่งเป็นโรงแรมที่มีการใช้พัสดุเป็นส่วนใหญ่ บริเวณโดยรอบเป็นย่านพาณิชย์ เป็นโรงแรมที่มีความสะดวก สบายพอสมควร แต่ไม่มีสถานที่จอดรถ ดังนั้นลูกค้าก็ต้องจอดรถหน้าโรงแรมหรือที่ว่างที่อยู่บริเวณโรงแรม

4.1.8 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี ดังที่ สิวินีย์ คิลกรัตนพิจิตร⁵ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และถาวร รักนัม⁶ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึงโรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 ไว้ใน

¹ เปรมกมล บุญศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² ที่ วัดสัน (T. Watson) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ ทิพวัลย์ จันท์เทา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ คุณพล สุนทรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵ สิวินีย์ คิลกรัตนพิจิตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶ ถาวร รักนัม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เป็นโรงแรมที่มีห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศพอสมควร มี 53 ห้อง เป็นการก่อสร้างโดยปูนซีเมนต์อยู่ติดกับโรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 ทั้งนี้อยู่ใกล้ร้านค้า เช่น ลิวิวัฒน์ซูเปอร์สโตร์ 1 และ 2 ซึ่งห้องพักที่นักท่องเที่ยวมาอาศัยมีอยู่พอสมควร และห้องน้ำห้องสุขากี่สะอาดและเป็นระบบระเบียบดี

4.1.9 โรงแรมซิติ โรงแรมซิติ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี ดั้งที่ วิชัย ประสิทธิ์¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ลี ชิน แพง² (Lee Ching Pang) นักท่องเที่ยวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ สือมัน เปาะจิ³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส และศุภฤกษ์ ทองบุรี⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึง โรงแรมซิติไว้ในทำนองเดียวกันไว้ สรุปได้ว่า โรงแรมซิติ เป็นโรงแรมที่อยู่บนถนนไทรบุรีที่มีการสร้างเป็นตึก มี 67 ห้อง 6 ชั้น ซึ่งขณะนี้มีการสร้างเพิ่มขึ้นอีกตึกหนึ่ง เพื่อเป็นการขยายพื้นที่ในการต้อนรับลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในบริเวณโดยรอบเป็นย่านการค้าที่มีการเปิดร้านค้า เช่น ร้านอาหาร อุ้ช่อมรดก ขายโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ซึ่งในโรงแรมซิติจะมีการบริการที่จอดรถแก่ลูกค้าอีกด้วย

4.1.10 โรงแรมเวียงสวรรค์ โรงแรมเวียงสวรรค์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มี 61 ห้อง ทั้งนี้มีการก่อสร้างใหม่สวยงามมากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดั้งที่ สมศักดิ์ ลำดี⁵ และเจอะอัน ลำดี⁵ นักท่องเที่ยวชาว

¹วิชัย ประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ลี ชิน แพง (Lee Ching Pang) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³สือมัน เปาะจิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ศุภฤกษ์ ทองบุรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵สมศักดิ์ ลำดี และเจอะอัน ลำดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ไทย จังหวัดสตูล คริสติน เฮอร์นันเดซ⁶ (Christine Heruandaz) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา และอาบุญภาค คชรอด⁷ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึง โรงแรมเวียงสวรรค์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าโรงแรมเวียงสวรรค์เป็นโรงแรมที่นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศและแวะเวียนมาใช้บริการพอสมควร ทั้งนี้สภาพโดยรวมของ โรงแรมด้านหน้ามีการ ก่อสร้างเป็นกระจกใส ดูสวยงาม เพราะทั้งนี้โรงแรมเวียงสวรรค์มีการปรับปรุงใหม่ ทำให้ นักท่องเที่ยวนิยมมาพักที่โรงแรมเวียงสวรรค์กันมากขึ้น ซึ่งที่ตั้งของ โรงแรมก็อยู่ติดกับร้านค้า ทั้งร้านขายอาหาร ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ทั้งนี้สภาพที่ตั้งของโรงแรมอยู่ในพื้นที่ที่ผู้คนไม่ค่อยข้ามผ่านมากนัก แต่การบริการในการจอร์นมิให้พร้อมแก่นักท่องเที่ยว อย่างดี

4.1.11 โรงแรมชาญโฮเต็ล โรงแรมชาญโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพัก 24 ห้อง อยู่ตรงข้ามกับกองสารวัตรทหารเรือ สงขลา ดังที่ ยม แก้วอำพร¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กล่าวถึง โรงแรมชาญโฮเต็ล ไว้ใน ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชาญโฮเต็ล เป็นโรงแรมที่มีการสร้างเป็นตึก เป็นโรงแรมขนาดเล็กที่มี นักท่องเที่ยวมาใช้บริการพอสมควร ตั้งอยู่ใกล้กับโรงแรมกรีนเว็ลด์ พาเลส ทั้งนี้นักท่องเที่ยว ไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้ชาญโฮเต็ลไม่มีการบริการเรื่องสถานที่จอร์นบริการแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงต้องหาที่จอร์นเองซึ่งจะมีการจอร์นนอกโรงแรมเป็นส่วนใหญ่

4.1.12 โรงแรมแสนสบาย โรงแรมแสนสบาย เป็นโรงแรมขนาดเล็ก มีห้องพัก 20 ห้อง ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี ดังที่ สุกจิตตรา ขอบเอียด² ประชาชนในเมืองสงขลา อัญญาฐ

⁶คริสติน เฮอร์นันเดซ (Christine Heruandaz) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁷อาบุญภาค คชรอด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ยม แก้วอำพร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมชาญโฮเต็ล เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุจิตตรา ขอบเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นาคสุข³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกระบี่ และฟรานซิส ฮู⁴ (Francis Hsu) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศมาเลเซีย ได้กล่าวถึง โรงแรมแสนสบาย เป็นโรงแรมขนาดเล็กที่มีการก่อตั้งใกล้ๆ โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 และสุขสมบูรณ์ 2 โรงแรมแสนสบายอยู่ตรงข้ามกับร้านเครื่องเขียนนิรมล เป็นอาคารพาณิชย์ 1 ห้อง มีการตกแต่งบรรยากาศภายในโรงแรมสวยงามพอสมควร เป็นโรงแรมที่ไม่มีร้านค้าและอยู่ในละแวกตลาดทรัพย์สิน จึงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการพอสมควร

4.1.13 โรงแรมควีน โรงแรมควีน เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพักจำนวน 22 ห้อง ดังที่ จักรกฤษณ์ วิเศษสินธุ์¹ วรชาติ แทนเอียด² และบ้งอร อิศระโร³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรมควีนไว้สรุปได้ว่า โรงแรมควีน เป็นโรงแรมที่สบายอีกแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครสงขลาที่ภายในโรงแรมมีการจัดตกแต่งสวยงามพอสมควร ทั้งนี้การบริการนักท่องเที่ยวก็บริการอย่างดี แต่ในโรงแรมควีนไม่มีสถานที่จอดรถจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มาพักเกิดการลำบากในการหาที่จอด ทั้งนี้โรงแรมควีนอยู่ใกล้กับร้านค้า เช่นร้านขายอาหาร ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งอาคารการก่อสร้าง โรงแรมควีนจะมีการก่อสร้างด้วยปูนซิเมนต์ มีการก่อสร้างเป็นตึก

4.1.14 โรงแรม เอส.พี.โฮเทล โรงแรม เอส.พี.โฮเทล เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพัก เป็น โรงแรมขนาดเล็ก ดังที่ แจ็ค ฮาร์รี่⁴ (Jack Harris) โทนี่ บีวส์⁵ (Tony Bell)

³อัยฎาฐ นาคสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ฟรานซิส ฮู (Francis Hsu) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹จักรกฤษณ์ วิเศษสินธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²วรชาติ แทนเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³บ้งอร อิศระโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴แจ็ค ฮาร์รี่ (Jack Harris) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม เอส.พี.โฮเทล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵โทนี่ บีวส์ (Tony Bell) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม เอส.พี.โฮเทล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศอังกฤษ และจาร์วรรณ ภัทรจารินกุล⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรม เอส.พี. โฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็กที่มี ผู้คนมาใช้บริการไม่มากนัก ซึ่งขัดกับการตั้งหลักฐานเพราะอยู่ติดกับถนนใหญ่ ที่น่าจะมีผู้คนมาใช้บริการกันมากทั้งนี้ภายในโรงแรมเป็นก่อสร้างเป็นตึก ห้างน้ำ ห้างสุขา ก็มีบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างดีพอสมควร

4.1.15 โรงแรมสงขลาโฮเต็ล โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม มีห้องพัก 17 ห้อง มีผู้คนมาใช้บริการพอสมควร ดังที่ วรรณเพ็ญ เตชะวันโต¹ วาสนา อนุสุวรรณ² และจริยา ราชสีห์³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง สงขลาโฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สงขลาโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ที่มีผู้คนมาใช้บริการกันพอสมควร เป็นโรงแรมที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยจะรู้จักกันมากนัก มีการก่อสร้างแบบอาคารพาณิชย์ที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่จนเกินไป ตั้งอยู่บริเวณถนนใหญ่ ซึ่งสภาพโดยรอบของโรงแรม มีการตั้งร้านค้ามากมายทั้งร้านขายอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง ซึ่งภายในโรงแรมก็มีความสะอาดสะอ้าน และสะดวกสบายพอสมควร มีบริเวณจอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4.1.15 โรงแรมสงขลาโฮเต็ล โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม มีห้องพัก 17 ห้อง มีผู้คนมาใช้บริการพอสมควร ดังที่ วรรณเพ็ญ เตชะวันโต⁴

⁶จาร์วรรณ ภัทรจารินกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹วรรณเพ็ญ เตชะวันโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม สงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²วาสนา อนุสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม สงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³จริยา ราชสีห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴วรรณเพ็ญ เตชะวันโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม สงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

วาสนา อนุสุวรรณ⁵ และจรรยา ราชสีห์⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง สงขลาโฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สงขลาโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ที่มีผู้คนมาใช้บริการกันพอสมควร เป็นโรงแรมที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยจะรู้จักกันมากนัก มีการก่อสร้างแบบอาคารพาณิชย์ที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่จนเกินไป ตั้งอยู่บริเวณถนนใหญ่ ซึ่งสภาพโดยรอบของโรงแรม มีการตั้งร้านค้ามากมายทั้งร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง ซึ่งภายในโรงแรมก็มีความสะอาดสะอ้าน และสะดวกสบายพอสมควร มีบริเวณจอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4.1.16 โรงแรมนางงาม โรงแรมนางงาม เป็นโรงแรมเก่าแก่ของถนนนางงาม มีจำนวนห้องพัก 10 ห้อง เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ดังที่ กัญญา ชูทอง¹ วัลลิกา ผดุงพันธุ์² และ สุกัทรา แก้วทอง³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรมนางงามไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรมนางงามเป็นโรงแรมขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่บนถนนนางงาม บริเวณของโรงแรมชั้นล่าง มีตุ๊ก ตุ๊ก นำเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นโรงแรมไม้ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาใช้บริการพอสมควร การบริการด้านห้องน้ำ ห้องสุขา หรือบริเวณที่จอดรถมีไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี

4.1.17 โรงแรมโชคดิอินน์ โรงแรมโชคดิอินน์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม มีห้องพัก 18 ห้อง ภายในโรงแรมมีการบริการที่มอบให้กับลูกค้า ดังที่ วันวิสา จันทรจະนะ⁴

⁵วาสนา อนุสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶จรรยา ราชสีห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹กัญญา ชูทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²วัลลิกา ผดุงพันธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³สุกัทรา แก้วทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴วันวิสา จันทรจະนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคดิอินน์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

กาญจนา พรหมพัฒน์⁵ และ ทศพล ขวัญฤทธิ์ และบุญ ขวัญฤทธิ์⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโรงแรมโชคดิอินน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงแรมโชคดิอินน์ เป็นโรงแรมที่อยู่ใกล้ร้านค้ามากมาย เช่น ร้านเสริมสวย ร้ายขายอาหาร คลินิกฟัน อู่ซ่อมรถ เป็นต้น เป็นโรงแรมที่มีการปรับปรุงใหม่ ให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในบริเวณโรงแรมโชคดิ ไม่มีบริเวณจอดรถ ดังนั้นจึงทำให้ลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศลำบากในการหาที่จอดรถ

4.1.18 โรงแรมนารายณ์ โรงแรมนารายณ์ เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนชายเขา มีห้องพัก 13 ห้อง ตั้งที่ วันวิสา จันทรศิริ¹ ธิคาร์ตัน สุวรรณรัตน์² และเกตุสะณี พุ่มประไพ³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง โรงแรมนารายณ์ ไว้สรุปได้ว่าโรงแรมนารายณ์ เป็นโรงแรมขนาดเล็ก เป็นโรงแรมไม้ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาใช้บริการพอสมควร การบริการด้านห้องน้ำ ห้องสุขา หรือบริเวณที่จอดรถมีไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี มีการตั้งร้านค้ามากมายทั้งร้านขายอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง ซึ่งภายในโรงแรมก็มีความสะอาด สะอาด และสะดวกสบายพอสมควร

ผลจากการศึกษาอาคารที่พัก ปรากฏว่า อาคารที่พัก ประกอบด้วย 18 แห่ง คือ โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเต็ล แอนด์ รีสอร์ท, โรงแรมกรีนเว็ลด์ พาเลส , โรงแรมพาวิลเลียน สงขลา, โรงแรมวิวา , โรงแรมรอยัลคราวน์ , โรงแรมเลคอินน์ , โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 , โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 , โรงแรมซีดี , โรงแรมเวียงสวรรค์ , โรงแรมชาญโฮเต็ล , โรงแรมแสนสบาย, โรงแรมควีน, โรงแรมเอส.พี.โฮเต็ล, โรงแรมสงขลาโฮเต็ล, โรงแรมนางงาม , โรงแรมโชคดิอินท์ และโรงแรมนารายณ์ ซึ่งเป็นโรงแรมที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

⁵กาญจนา พรหมพัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคดิอินน์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁶ทศพล ขวัญฤทธิ์ และบุญ ขวัญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคดิอินน์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹วันวิสา จันทรศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ธิคาร์ตัน สุวรรณรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³เกตุสะณี พุ่มประไพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

มาใช้บริการ มีบริเวณที่จอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี มีการตั้งร้านค้าภายในที่พักเพื่อความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยของใช้ต่าง ๆ (รูปภาพประกอบ 7)

4.2 ห้องน้ำ ห้องน้ำใช้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จัดให้มีเพียงห้องส้วมและส่วนที่ล้างมือเท่านั้น แต่ไม่มีห้องอาบน้ำ

4.2.1 ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ แสงดาว วิชาติกุล⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และ พอลล่า เวต⁵ (Paula Wade) นักท่องเที่ยวต่างชาติ ประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึงห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ห้องน้ำในหาดชลาทัศน์ ตัวอาคารมีความเด่นสะดุดตา มีแนวไม้พุ่ม และไม้เลื้อย อาคารโปร่งใสได้รับแสงแดดธรรมชาติได้ดี ไม่อับชื้น นอกจากนี้ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิง และ ห้องน้ำชาย ก็แยกออกเป็นสัดส่วน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ก็มีความทนทานกับการใช้งานในที่สาธารณะ ตัวอาคารก็ขนาดปานกลางดูแลรักษาความสะอาดได้ง่าย ระยะทางตั้งก็เหมาะสมดี

4.2.2 ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ กฤษดา จงเจริญ¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครราชสีมา ได้กล่าวถึงห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อนไว้ ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ห้องน้ำแหลมสนอ่อนด้านห้องน้ำ ที่ตั้งเหมาะสม แต่รูปแบบของอาคารไม่เด่นสะดุดตา การได้รับแสงแดดของตัวอาคารค่อนข้างดี บริเวณโดยรอบของห้องน้ำหญิงไม่เหม็นอับ การตั้งในตำแหน่งทิศทางลมดีมาก ส่วนทางเข้าออกห้องน้ำหญิง และห้องน้ำชายก็แยกออกเป็นสัดส่วนอย่างเป็นระเบียบ เพราะมีแผงกั้นระหว่างห้องน้ำหญิงและห้องน้ำชาย นอกจากนี้ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างตัวอาคารก็เป็นอุปกรณ์ที่มีความทนทานแข็งแรง ดูแลรักษาได้ง่าย ส่วนระยะการตั้งของตัวอาคารก็เหมาะสม เป็นอาคารที่มีขนาดกลาง ดูแลรักษาความสะอาดได้ง่าย

⁴แสงดาว วิชาติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁵พอลล่า เวต (Paula Wade) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹กฤษดา จงเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.2.3 ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา ดังที่ ปิยวรรณ เพชรกล้า² ประชาชนในเมืองสงขลา และอรวรรณ ดันติพงศ์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวถึงห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ห้องน้ำหาดสมิหลา มีที่ตั้งเหมาะสม มีแนวไม้พุ่ม หรือไม้ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม การระบายก็ดีมาก อากาศปลอดโปร่งมีแสงแดดเข้าถึงเหมาะสมกับทิศทางลมเป็นอย่างมาก มีบริเวณสำหรับนั่งเล่นพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและห้องน้ำชายก็แยกเป็นสัดส่วน วัสดุที่ใช้ในการประกอบอาคารก็มีความคงทนและแข็งแรงสำหรับใช้งาน ทำความสะอาด และดูแลรักษาได้ง่ายขนาดและการตั้งระยะอาคารเหมาะสมมาก ตัวอาคารขนาดใหญ่พอควร มีเจ้าหน้าที่เก็บเงิน การดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องน้ำก็รับผิดชอบดีมาก

4.2.4 ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ ปิยะพร โชติมณี¹ และอนุสรฯ คงประเทศ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าที่ตั้งของตัวอาคารมีความเหมาะสมทั้งรูปแบบและลักษณะในการจัดตั้งมีต้นไม้ ดอกไม้ประดับประดาไว้สวยงาม มีการระบายของอากาศที่ดี ช่วยไม่ให้เกิดเป็นบริเวณอับชื้นเหม็น และตำแหน่งของทิศทางลมก็ดีด้วย เพราะช่วยในการระบายของอากาศ จากห้องน้ำทางเข้าออกของห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิง ก็แยกออกเป็นสัดส่วนเพราะมีแผงกั้นห้องน้ำอยู่ชั้นหนึ่ง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาคาร ก็มีความทนทานกับการใช้งานในที่สาธารณะทำความสะอาดง่าย ดูแลรักษาง่ายไม่ว่าจะเป็นพื้นและผนังปูกระเบื้องขนาดและระยะก็เหมาะสม ทำให้ประหยัดขนาดห้องน้ำ นอกจากนี้ที่ภายในห้องน้ำก็ยังมีที่เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น ไม้กวาด ถังน้ำ น้ำยาล้างห้องน้ำ แปรงขัดพื้น เป็นต้น ส่วนบริเวณคาน์เตอร์หน้าห้องน้ำก็มีเจ้าหน้าที่เก็บเงินและดูแลความสะอาดด้วย

²ปิยวรรณ เพชรกล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³อรวรรณดันติพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ปิยะพร โชติมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²อนุสรฯ คงประเทศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ผลจากการศึกษาห้องน้ำ ปรากฏว่า ห้องน้ำ ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ , ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน , ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา และ ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ซึ่งมีที่ตั้งเหมาะสม มีแนวไม้พุ่ม หรือไม้ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม การระบายก็ดีมาก อากาศปลอดโปร่งมีแสงแดดเข้าถึง เหมาะสมกับทิศทางลมเป็นอย่างมาก มีบริเวณสำหรับนั่งเล่นพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและห้องน้ำชายก็แยกเป็นสัดส่วน วัสดุที่ใช้ในการประกอบอาคารก็มีความคงทนและแข็งแรงสำหรับใช้งาน ทำความสะอาด และดูแลรักษาได้ง่ายขนาดและการตั้งระยะอาคารเหมาะสมมาก ตัวอาคารขนาดใหญ่พอควร มีเจ้าหน้าที่เก็บเงิน การดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องน้ำก็รับผิดชอบดีมาก (รูปภาพประกอบ 8)

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ร้านขายของนี้ อาจเป็นอาคารถาวรหรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็กลงมา โครงสร้างเบา และไม่เป็นอาคารถาวรหรืออาจเป็นรถเข็นก็ได้ โดยมากแล้วเป็นการขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่นักท่องเที่ยวอาจจำเป็นต้องใช้ เช่น फिल्मถ่ายรูป ไปสการ์ด หนังสือนำเที่ยว แผนที่นำเที่ยวหรือของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น เสื้อ หมวก ที่เขียนบุรี เป็นต้น ส่วนร้านขายอาหาร เครื่องดื่มก็เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจมีทั้งร้านขายอาหาร ที่จัดให้มีที่นั่งให้ผู้มารับประทานอาหาร หรือเป็นร้านขายอาหารว่าง และขนมที่มีเพียงแก้ว และเคาน์เตอร์หรือให้ซื้อไปรับประทานที่อื่นก็ได้

4.3.1 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา
 ดังที่ พานิช ตั้งวีระชาติกุล¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส และ ยูทีพลี หะแวง² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวถึง ร้านขายของ ร้านอาหาร เครื่องดื่มบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ร้านขายของบริเวณหาดสมิหลา เป็นอาคารถาวร มีโครงสร้างเบา ทั้งนี้การขายของจะขายทั้งเสื้อ หมวก ที่เขียนบุรีรวมทั้งเครื่องดื่ม เช่น น้ำอัดลม น้ำผลไม้ ไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมากมาย รวมไปถึงอาหารว่างต่าง ๆ อีกด้วย

¹พานิช ตั้งวีระชาติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ยูทีพลี หะแวง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.3.2 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง

ดั่งที่³ ลีวานิตย์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และ เฟรดเดอริค ชู⁴ (Frederick Chu) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึง ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ร้านขายอาหาร ร้านขายของ เครื่องดื่ม เป็นอาคารที่ไม่ถาวร คือ นำไม้มาประกอบตัวอาคารง่าย ๆ ไม่ถาวรพอจะสามารถวางของสำหรับขายได้ เป็นโครงสร้างลักษณะเบา ส่วนใหญ่จะเป็นการขายอาหารเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ลูกชิ้น ปิ้ง ทอด ไก่ทอด ข้าวหมกไก่ ร้านขายข้าวแกง นอกจากนี้มีการขายเครื่องดื่ม ประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น น้ำอัดลม น้ำผลไม้ปั่น ซึ่งสถานที่นี้ไม่มีบริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสภาพโดยรวมของร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง มีสภาพที่สกปรก เหม็น อับชื้น ซึ่งถือเป็นสถานที่ที่จะเป็นพาหะนำโรคทางเดินอาหารแก่ผู้บริโภคนักท่องเที่ยวที่มาซื้อหาสินค้าบริเวณร้านขายของ ขายอาหาร และเครื่องดื่ม ของหาดเก้าเส้ง

4.3.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน

ดั่งที่ ดาร์ตัน ฝ่าละเหย็บ¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และ สตีเฟน ไมล์² (Stefen Mike) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึง ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน เป็นอาคารถาวร โครงสร้างทนทาน มีการขายของที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ คือ फिल्मถ่ายรูป ไปสการ์ด หนังสือแนะนำเที่ยว แผนที่นำเที่ยว และรวมไปถึงของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น เสื้อ หมวก เป็นต้น และนอกจากนี้การบริการ การขายเครื่องดื่มก็เช่นเดียวกัน คือมีการจัดให้มีที่นั่งให้นักท่องเที่ยวรับประทานอาหาร มีเครื่องดื่มและอาหารว่าง หลากหลายที่ให้บริการแก่ลูกค้า เช่น น้ำอัดลม น้ำผลไม้ปั่น ไอศกรีม และขนมขบเคี้ยวต่าง ๆ เป็นต้น และ

³ นาดยา ลีวานิตย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ เฟรดเดอริค ชู (Frederick Chu) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ ดาร์ตัน ฝ่าละเหย็บ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² สตีเฟน ไมล์ (Stefen Mike) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจมส์ แอนดรูว์ มาร์³ (James Andrew Merr) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอังกฤษ และ เกลิมรัฐ สูหลง⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวถึง ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาด ชลาทัศน์ ไว้สรุปได้ว่า ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ไม่เป็นอาคารถาวร กล่าวคือ เป็นการขายอาหาร เครื่องดื่ม จากระถาง โดยมากเป็นการขายอาหารเล็กๆ น้อยๆ เช่น ผลไม้ คือ มะละกอ สับปะรด มะม่วง มะขม มะดัน เป็นต้น และยังมีการขายลูกชิ้นทอด ลูกชิ้นปิ้ง ไก่ทอด บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ เครื่องดื่ม ก็มีการขายน้ำอัดลม และ น้ำผลไม้ บริการลูกค้า ทั้งนี้บริเวณในการขายอาหารดังกล่าวไม่มีโต๊ะ เก้าอี้ บริการลูกค้า นอกจากลูกค้าจะซื้ออาหารแล้วนำไปรับประทานที่อื่น

ผลจากการศึกษาร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ปรากฏว่า ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา , ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่มบริเวณหาดเก้าเส้ง , ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน และ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดชลาทัศน์ ซึ่งเป็นอาคารถาวร มีโครงสร้างเบา ทั้งนี้การขายของจะขายทั้งเสื้อ หมวก ที่เชียบูหรือรวมทั้งเครื่องดื่ม เช่น น้ำอัดลม น้ำผลไม้ ไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมากมาย รวมไปถึงอาหารว่างต่าง ๆ อีกด้วย (ดูภาพประกอบ 9)

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นการใช้ในงานสาธารณะมีทั้งที่นั่งที่ใช้นั่งเพียงชั่วคราว เป็นการนั่งระยะเวลาสั้น ๆ นอกจากนี้ที่นั่งแบบนี้เพื่อความผ่อนคลายเป็นการนั่งพักผ่อนหรือคลายความเครียด เป็นบริเวณที่ไม่มีคนพลุกพล่านนัก อาจเป็นย่านธุรกิจ ย่านที่พักอาศัย หรือย่านการค้าที่มีการจัดบริเวณนั่งพักผ่อน แยกต่างหากจากทางสัญจร และโต๊ะ เก้าอี้ ในบริเวณรับประทานอาหารอย่างไม่เป็นทางการ

4.4.1 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ ปฏิมา สองเมือง¹

นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และพอลไวท์คลิน² (Paul Wilkins) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

³เจมส์ แอนดรูว์ มาร์ (James Andrew Merr) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴เกลิมรัฐ สูหลง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ปฏิมา สองเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²พอล ไวท์คลิน (Paul Wilkins) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ประเทศ สวิสเซอร์แลนด์ ได้กล่าวถึง ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ หาดสมิหลาในด้านม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ในหาดสมิหลา เป็นการที่นั่งเพื่อความผ่อนคลาย คือเป็นการนั่งในบริเวณสวนที่มีคนไม่พลุกพล่านนัก เป็นการนั่งที่มีพนักงาน มีที่นั่งและพนักงานเฝ้าเฝ้า ซึ่งจะมีทั้งม้านั่งเดี่ยว และ ม้านั่งยาว ทั้งนี้ ที่นั่งในหาดสมิหลา จะมีโต๊ะด้วย เป็นบริเวณในการรับประทานอาหารของนักท่องเที่ยวอย่างไม่เป็นทางการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้จะมีทั้งมากทั้งที่ทำจากวัสดุหินอ่อน และไม้ การจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ และม้านั่ง ที่ใช้ในการรับประทานอาหาร และสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดวางและระยะห่างแตกต่างกัน กล่าวคือ โต๊ะที่ใช้ในการรับประทานอาหารจะมีความสูงมากกว่าโต๊ะแบบอื่น เก้าอี้ที่ใช้กับโต๊ะเหล่านี้มีทั้งพนักงานและไม่มีการจัดวางมักจัดวางในลักษณะวางเป็นกลุ่มหลาย ๆ ชุดในบริเวณเดียวกัน

4.4.2 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ ปุณิกา ฤทธิ์วรา³

ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดเก้าเส้ง เป็นที่นั่งที่ใช้ที่นั่งเพียงชั่วคราว ก่อนที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ลักษณะไม่สบายมากนัก คือ ไม่มีพนักงาน ในการจัดวาง เป็นม้านั่งเดี่ยว และม้านั่งยาวจะจัดวางติดกับกะบะต้นไม้ หรือกำแพงกันดินที่ทำขอบให้นั่งได้

4.4.3 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ นัฐกุล สุระคำแหง¹

ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อน เป็นที่นั่งแบบการนั่งเพื่อความผ่อนคลาย เพราะมีพนักงานแบบตรง และแบบลาดเอียงได้ ซึ่งมีทั้งม้านั่ง จะเป็นการจัดวางติดกับกำแพงกันดินด้านหลังป้ายขนาดใหญ่และต้นไม้ใหญ่ ส่วนโต๊ะ เก้าอี้ ในบริเวณแหลมสนอ่อน จะมีทั้งวัสดุจากหินอ่อนและไม้ ทั้งนี้ โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหลมสนอ่อนจะเป็นการจัดวางเป็นกลุ่มหลาย ๆ ชุด เป็นส่วนใหญ่ และม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สอยนี้ก็มีความทนทานต่อการใช้สอยและสภาพอากาศ รวมไปถึงมีความกลมกลืนกับภูมิทัศน์โดยรอบด้วย

ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ปุณิกา ฤทธิ์วรา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹นัฐกุล สุระคำแหง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาลัย ตอนที่ เครื่องวัดยว้ แก้วชูช่วง²

นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครราชสีมา และบุปผา พรหมจรรย์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึง ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาลัยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาลัย เป็นที่นั่งที่ไม่ค่อยสบายมากนัก มีที่นั่งแบบม้านั่งเดี่ยว และม้านั่งยาว ซึ่งเป็นที่นั่งที่ไม่มีพนักพิง แต่จะใช้โครงสร้างอื่น ๆ คือ การวางเก้าอี้จะวางติดกับกำแพงกันดิน หรือด้านหลังป้ายขนาดใหญ่ ในด้านโต๊ะ เก้าอี้ ก็จะเป็นการวางลักษณะกลุ่มหลาย ๆ ชุด ในบริเวณเดียวกัน ทั้งโต๊ะ เก้าอี้ ที่จัดวางบริเวณหาดชลาลัย เป็นการจัดวางแบบไม่เป็นทางการ แต่ทั้งนี้ โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณนี้จะทนทานต่อการใช้สอยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ทนต่อสภาพอากาศ ลม แสงแดด รวมไปถึงสภาพทางภูมิทัศน์เมืองโดยรอบอีกด้วย ซึ่งในการจัดวาง โต๊ะ เก้าอี้ และม้านั่ง บริเวณหาดชลาลัย มีความสัมพันธ์กับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ถังขยะ ที่ค้ำน้ำ ร้านขายเครื่องดื่ม สถานที่จอดรถ ซึ่งตำแหน่งที่จัดวางโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ก็เหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

ผลจากการศึกษาม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ปรากฏว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา, ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้บริเวณหาดเก้าเส้ง, ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อน และม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาลัย ซึ่งเป็นการที่นั่งเพื่อความผ่อนคลาย คือเป็นการนั่งในบริเวณสวนที่มีคนไม่พลุกพล่านนัก เป็นการนั่งที่มีพนักพิง มีที่นั่งและพนักลาดเอียงได้ ซึ่งมีทั้งม้านั่งเดี่ยว และ ม้านั่งยาว ทั้งนี้ ที่นั่งในหาดสมิหลา จะมีโต๊ะด้วย เป็นบริเวณในการรับประทานอาหารของนักท่องเที่ยวอย่างไม่เป็นทางการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้จะมีทั้งมาจากวัสดุหินอ่อน และไม้ การจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ และม้านั่ง ที่ใช้ในการรับประทานอาหาร และสำหรับนั่งคอย การจัดวางและระยะห่างแตกต่างกัน (รูปภาพประกอบ 10)

4.5 ป้าย ป้าย หลักของป้ายคือใช้การสื่อสารข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นเรื่องราว เป็นป้ายชี้ทาง ป้ายบอกทาง กฎเกณฑ์หรืออื่น ๆ ที่คนที่ใช้บริเวณหรือสัญจรไปมา ควรรู้

² เครื่องวัดยว้ แก้วชูช่วง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ บุปผา พรหมจรรย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.5.1 ป้ายบริเวณหาดสมิหลา ดังที่ ปรีดา จันทรักษ์¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และมาลิน เกรฟ² (Maureen Graves) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศเบลเยียม ได้กล่าวถึงป้ายบริเวณหาดสมิหลาไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ป้ายบริเวณหาดสมิหลา เป็นประเภทป้ายบอกข้อมูล มีความชัดเจน อ่านออกได้ง่ายตามระยะการมองที่ต้องการ ด้านสีของป้ายจะเป็นสีเหลือง เป็นสีที่เห็นได้ชัดเจน ดึงดูดความสนใจได้มาก ความสูงของป้ายอยู่ในระดับสายตา อยู่ในบริเวณที่ผู้คนเดินผ่านไปมาหรือสัญจรไปมา ทั้งนี้บริเวณฉากหลังของป้ายก็ไม่มีป้ายอื่น ดังนั้น จึงเป็นที่ทำให้ป้ายในบริเวณหาดสมิหลามีความ ชัดเจนมากขึ้น ด้านตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสม มีความเป็นระเบียบ ไม่เป็นที่กีดขวางทางสัญจร ที่จะป็นอุปสรรคต่อผู้คนที่ผ่านไปมา และนอกจากนี้ ลักษณะป้ายก็มีความสวยงามเห็นตัวอักษรชัดเจน คมชัด อีกด้วย

4.5.2 ป้ายบริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ ประภาพร ปลอดภัยเงิน¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดชุมพร และอุดมรัตน์ วิจารณ์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวถึงป้ายบริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ป้ายบริเวณหาดเก้าเส้งเป็นป้ายบอกทิศทางอักษรของป้ายมีความชัดเจนพอสมควร ระยะในการมองเห็นของป้ายก็เหมาะสมคมชัด สีของป้ายก็เป็นสีที่เหมาะสมกลมกลืนกับสีพื้นของป้าย ความสูงของป้ายก็อยู่ในระดับสายตาเป็นป้ายที่อยู่ในบริเวณที่คนเดินผ่านไปมา หรือผู้ที่ขับรถสัญจรไปมา ส่วนฉากหลังของป้ายก็ไม่มีป้ายอื่นมาให้สับสนวุ่นวาย เพราะป้ายบอกทิศทาง มีการจัดวางเป็นสัดส่วนเฉพาะ ตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสมไม่มีการกีดขวางทางสัญจร หรือการจราจร และตัวป้ายก็มีความสวยงามเรียบร้อย เห็นตัว

¹ปรีดา จันทรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²มาลิน เกรฟ (Maureen Graves) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ประภาพร ปลอดภัยเงิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²อุดมรัตน์ วิจารณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

อักษรและรูปสัญลักษณ์เด่นชัด นอกจากนี้ป้ายบอกทิศทางบริเวณหาดเก้าเส้งนี้ก็มีความแข็งแรง และทนทานต่อสภาพอากาศ และไม่ขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมโดยรอบอีกด้วย

4.5.3 ป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ รอกายะ คอเลาะห์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส และจ่านาญ มิตรศิลา⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึงป้ายบริเวณแหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน เป็นป้ายบอกสถานที่ ที่มีความเป็นระเบียบ และมีความชัดเจนในการสื่อสาร เป็นป้ายมีการจัดวางอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนของตัวอักษร สี และฉากหลังของป้าย ทั้งนี้สามารถมองเห็น อ่านออกได้ง่าย ทั้งระยะไกล และใกล้ ความสูงของป้ายอยู่ในระดับสายตา หรือเหนือระดับสายตาเล็กน้อย ตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสม ไม่กีดขวางทางสัญจรไปมา และการติดตั้งป้ายก็มีความสวยงาม โครงสร้างของป้ายก็มีความทนทานแข็งแรงอีกด้วย

4.5.4 ป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ เกวลิน รอดเสวก¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และนันทนา จิตเกตุ² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึงป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ เป็นป้ายบอกกฎข้อบังคับ มีความหลากหลาย และกระจัดกระจาย โดยทั่วไปเป็นป้ายที่เป็นระเบียบ และมีความชัดเจน ในการสื่อสาร มีการจัดวางเป็นระบบ เป็นป้ายที่มีความชัดเจน อ่านออกได้ง่าย ตามระยะการมองที่ต้องการ เป็นป้าย เหมาะกับระดับสายตา ในด้านฉากหลังของป้ายก็เหมาะสม ไม่มีป้ายอื่นมาตั้งมากมายหลายอัน ในบริเวณดังกล่าว ที่ตั้งป้ายบอกกฎข้อบังคับ ดังนั้น จึงทำให้ป้ายบอกกฎข้อบังคับมีความโดดเด่น ตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสมในการสื่อสารแก่ผู้ที่สัญจรไปมา โดยเป็นป้ายที่ไม่กีดขวางทางสัญจร เป็นอุปสรรคต่อผู้ที่ผ่านไปมา เป็นป้ายที่มีความสวยงาม มี

³รอกายะ คอเลาะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴จ่านาญ มิตรศิลา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹เกวลิน รอดเสวก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²นันทนา จิตเกตุ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ลักษณะเรียบ เห็นตัวอักษร เป็นรูปสัญลักษณ์เด่นชัด เป็นป้ายถนนสายหลักและสายรอง และ
โครงสร้างป้ายก็มีความทนทานแข็งแรง อีกด้วย

ผลจากการศึกษาป้าย ปรากฏว่า ป้าย ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ป้าย
บริเวณหาดสมิหลา ป้ายบริเวณหาดเก้าเส้ง ป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน และป้ายบริเวณหาดชลา
ทัศน์ ซึ่งเป็นป้ายมีการจัดวางอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนของตัวอักษร สี และฉากหลังของป้าย
ทั้งนี้สามารถมองเห็น อ่านออกได้ง่าย ทั้งระยะไกล และใกล้ ความสูงของป้ายอยู่ในระดับสายตา
หรือเหนือระดับสายตาเล็กน้อย ตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสม ไม่กีดขวางทางสัญจรไปมา และการ
ติดตั้งป้ายก็มีความสวยงาม โครงสร้างของป้ายก็มีความทนทานแข็งแรงอีกด้วย
(ดูภาพประกอบ 11)

4.6 ชุมโฆษณา ชุมโฆษณา เป็นชุมในการประชาสัมพันธ์ หรือชุมคิด
ประกาศโฆษณาต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งสำหรับผู้สัญจร โดยทาง
รถยนต์ และผู้สัญจรด้วยเท้า ถ้าเป็นชุมที่ต้องการให้มองเห็นจากรถยนต์ จำเป็นต้องมีขนาด
ใหญ่ และมีความสูงมากขึ้นให้มองเห็นได้ชัดเจนจากระยะไกล และในระหว่างที่มีการเคลื่อนที่มี
ประโยชน์ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และสำหรับประชาชนในท้องถิ่นเองด้วย ส่วนข้อมูล
ให้มักได้แก่การโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรม การแสดงละคร การแสดงดนตรี นิทรรศการ
การประกวด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีการหมุนเวียนกันไป หรือในบางเวลาอาจเป็นการประชาสัมพันธ์
สำหรับการรณรงค์ต่าง ๆ การหาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งอาจเป็นการโฆษณาสินค้าก็ได้

4.6.1 ชุมโฆษณาบริเวณหาดสมิหลา ดังที่ เจริญ ขวัญแก้ว¹ นัก
ท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และอุมาวดี ปริชาตินนท์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดตรัง ได้
กล่าวถึง ชุมโฆษณาบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชุมโฆษณาบริเวณหาดสมิ
หลา เป็นชุมโฆษณาในการสื่อสารชั่วคราว ซึ่งมีการให้แสงสว่างติดประกอบอยู่ด้วย โดยเป็นการ
ใช้ไฟสว่างจากภายนอกหรือแสงไปจากภายในป้ายประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ ตำแหน่งของชุมอยู่ในจุด
ที่คนผ่านไปมาจำนวนมาก และเหมาะสม

¹เจริญ ขวัญแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²อุมาวดี ปริชาตินนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.6.2 ชุมนโยบายบริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ อารีรัตน์ บุรีศรี³ และ ขวัญตา สะเล่พลัด⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึง ชุมนโยบาย บริเวณหาดเก้าเส้งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชุมนโยบาย บริเวณหาดเก้าเส้ง เป็นชุมนโยบายที่อยู่ติดกับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ เป็นสิ่งก่อสร้างที่ลอยตัวอยู่จุดเดียว ตำแหน่งของชุมนโยบายอยู่ในบริเวณที่ผู้คนผ่านไปมาจำนวนมาก คือบริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคารที่มีความสำคัญเป็นที่รวมผู้คน บริเวณจุดทางร่วมทางแยกซึ่งถือเป็นชุมนโยบายที่ผู้ประกอบการ สามารถมองเห็น ได้ชัดเจนจากระยะไกล เป็นการปิดโฆษณา เช่น การแสดงดนตรีของคารานักร้อง นิทรรศการ การประกวดของสถาบันต่างๆ และงานคืนสู่เหย้าของสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

4.6.3 ชุมนโยบายบริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ กาญจนา แยมช่วย¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และสุภาภรณ์ ชูแก้ว² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กล่าวถึง ชุมนโยบาย บริเวณแหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชุมนโยบาย บริเวณแหลมสนอ่อน ชุมนโยบายนี้เป็นชุมนโยบายที่มองเห็นจากระยะไกล เป็นชุมนโยบายขนาดใหญ่ มีความสูงพอสมควร มองเห็นได้ชัดเจนจากระยะไกล ทั้งนี้ชุมนโยบายบริเวณแหลมสนอ่อนนี้อยู่ติดกับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ เป็นสิ่งก่อสร้างลอยตัวแบบจุดเดียว แบบถาวร ซึ่งชุมนโยบายบริเวณนี้จะเป็นการปิดประกาศหรือประชาสัมพันธ์ การแสดงดนตรี นิทรรศการ การประกวด การหาเสียงเลือกตั้ง การโฆษณาสินค้าต่าง ๆ โดยตำแหน่งของชุมนโยบายบริเวณแหลมสนอ่อนนี้จะเป็นจุดที่มีผู้คนผ่านไปผ่านมาจำนวนมาก เช่น บริเวณทางเข้าอาคาร ที่มีความสำคัญเป็นที่รวมผู้คน และบริเวณจุดทางร่วมทางแยกด้วย เหมาะสมกับแสงสว่าง ที่ตั้งชุมนโยบาย

³อารีรัตน์ บุรีศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ขวัญตา สะเล่พลัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹กาญจนา แยมช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุภาภรณ์ ชูแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.6.4 ชุ้มนโยบายบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ ขวัญจิต แก้วมงคล³

นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และคนกพร ไถ่กสิกรรม⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ชุ้มนโยบาย บริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ชุ้มนโยบายที่อยู่ติดกับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ เป็นชุ้มนโยบายที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ มีความสูงมากในการมองเห็น หรือการเคลื่อนที่ในการสัญจรของรถชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุ้มนโยบายมีการจัดกัน 2-3 ชุ้มน ที่อยู่ติดกับตัวอาคาร ซึ่งตำแหน่งของชุ้มนโยบายเหมาะสม โดยอยู่ในจุดบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคาร บริเวณจุดทางร่วมทางแยก เป็นต้น ทั้งนี้ ในการติดตั้งชุ้มนโยบายก็เหมาะสมกับการให้แสงสว่างเป็นอย่างดี ผู้คนที่สัญจรไปมาก็มองเห็นได้ชัดเจน ซึ่งชุ้มนโยบายในบริเวณนี้เป็นการปิดประกาศ ในการแสดงกิจกรรมการประกวดต่าง ๆ การแสดงคอนเสิร์ตหรือการแสดงดนตรีของสถาบันต่าง ๆ รวมไปถึงการณรงค์ต่าง ๆ เช่น การต่อต้านยาเสพติด **TO BE NUMBER ONE** การเลิกทิ้งขยะ เป็นต้น รวมไปถึงการเลือกตั้งหาเสียงทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนเทศบาล และสมาชิกสภา ผู้แทนจังหวัด นอกจากนี้ยังเป็นชุ้มนโยบายที่เหมาะสมซึ่ง เป็นจุดที่มีผู้คนผ่านไปผ่านมา เห็นชุ้มนโยบายทั้งถนนสายหลักและสายรอง

ผลจากการศึกษาชุ้มนโยบาย ปรากฏว่า ชุ้มนโยบาย ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ชุ้มนโยบาย บริเวณหาดสมิหลา , ชุ้มนโยบาย บริเวณหาดเก้าเส้ง , ชุ้มนโยบาย บริเวณแหลมสนอ่อน , ชุ้มนโยบายบริเวณหาดชลาทัศน์ ซึ่งเป็นชุ้มนโยบายที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ มีความสูงมากในการมองเห็น หรือการเคลื่อนที่ในการสัญจรของรถชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุ้มนโยบายมีการจัดกัน 2-3 ชุ้มน ที่อยู่ติดกับตัวอาคาร ซึ่งตำแหน่งของชุ้มนโยบายเหมาะสม โดยอยู่ในจุดบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก (ดูภาพประกอบ 12)

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย เป็นสิ่งหนึ่งในส่วนประกอบภูมิทัศน์เมืองที่จำเป็นจะต้องมีเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูล หรือสิ่งของเหลือใช้จากการใช้งานของคนในเมือง ยิ่งบริเวณที่มีคนเข้าไปใช้มายังจำเป็นจะต้องมีโดยต้องมีการคำนึงถึงรูปแบบและลักษณะให้เหมาะสมในแต่ละบริเวณนั้นด้วย

³ขวัญจิต แก้วมงคล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴กนกพร ไถ่กสิกรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.7.1 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ กาญจนา หวดแทน¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และ พีจาริกา สุขเสงี่ยม² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวถึงถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า หาดสมิหลา จะมีการจัดตั้งถังขยะเป็นจุด ๆ อย่างดี เพื่อความความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้รูปแบบของถังขยะก็มีความกลมกลืนกับสถานที่ เป็นถังขยะแบบเหล็กเป็นส่วนหนึ่งในการประดับทางเดินทำให้สวยงามอยู่บริเวณเสาไฟฟ้า นอกจากนี้ตำแหน่งในการตั้งเหมาะสมไม่กีดขวางการจราจรและเข้าถึงได้ง่ายและจำนวนของถังขยะในบริเวณทั่วไปก็ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป ด้านความสูงของถังขยะในการทิ้งขยะประมาณ 0.80-1.00 เมตร เป็นถังขยะไม่มีฝาปิดอยู่ติดกับเสา ในด้านวัสดุจะทำจากเหล็ก มีความทนทานต่อสภาพอากาศเป็นอย่างดี ทนทานต่อการใช้งานในที่สาธารณะ สีสนของวัสดุที่ทำเป็นถังขยะกลมกลืนกับแหล่งภูมิทัศน์บริเวณหาดสมิหลาอย่างดี นอกจากนี้บริเวณหาดชลาทัศน์

4.7.2 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ พรเทพ สุระกำแหง¹ และนุชนารถ กลั้ววงศา² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดชลาทัศน์ เป็นถังขยะที่มีรูปแบบกลมกลืนกับธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของทางเดินหรือบริเวณเหมาะสมกับภูมิทัศน์บริเวณนี้โดยรอบ ทั้งนี้ตำแหน่งในการจัดตั้งก็เหมาะสมเป็นสัดส่วน การจัดวางไม่เกะกะหรือขวางทางการจราจร จำนวนของถังขยะก็มีพอสมควรกับจำนวนนักท่องเที่ยว ถังขยะเป็นแบบพลาสติก คือ ถังขยะสีเขียวใส่ขยะเปียก ถังขยะสีส้มใส่ขยะแห้ง ทั้งนี้เป็นถังขยะที่มีความแข็งแรงทนทานดีมาก สะดวกในการดูแลรักษา มีการจัดตั้งเป็นหลักแหล่งเป็นระเบียบเรียบร้อยที่ตั้งถังขยะเป็นแหล่งที่มีผู้คนสัญจรไปมาขนาดของถังขยะอยู่ระดับอก สะดวกในการเปิดและปิดฝาอย่างดี ความสูงอยู่ระดับพอเหมาะสำหรับทิ้งขยะ ระหว่าง 0.80-1.00 เมตร ทั้งนี้ถังขยะมีฝาปิด

¹กาญจนา หวดแทน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²พีจาริกา สุขเสงี่ยม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹พรเทพ สุระกำแหง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²นุชนารถ กลั้ววงศา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย ส่วนวัสดุที่ใช้เป็นถังแบบพลาสติกที่ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศกลางแจ้ง มีสีส้มและวัสดุที่กลมกลืนกับส่วนประกอบอื่น ๆ ของภูมิทัศน์อย่างดี

4.7.3 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ ไกรเลิศ เรืองสงฆ์³ และ อนนท์ บุญฤทธิ์⁴ สมาชิกสภาเทศบาลนครสงขลา ได้กล่าวถึงถังขยะหรือถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดเก้าเส้งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถังขยะหรือถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดเก้าเส้ง รูปแบบถังขยะมีความกลมกลืนกับสถานที่เป็นส่วนประดับทางเดินทำให้ดูสวยงาม จะมีการจัดวางถังขยะบริเวณเสาไฟฟ้า หรือบริเวณที่คั่นน้ำ ตำแหน่ง การวางถังขยะมีการจัดเป็นสัดส่วน ไม่เกะกะและกีดขวาง การจราจรเข้าถึงได้ง่าย ถังขยะบริเวณนี้จะเป็นแบบพลาสติก มีความแข็งแรงทนทาน สะดวกในการดูแลรักษา ทำให้เกิดความเรียบร้อยสวยงาม ที่ตั้งของถังขยะก็อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ขนาดของถังขยะไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป พอเหมาะสำหรับผู้ที่สัญจรไปมาอย่างดี ความสูงของถังขยะก็อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่สูงไม่ต่ำเกินไป และถังขยะก็มีฝาปิดมิดชิด กันมิให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างเฉอะแฉะ วัสดุที่ใช้ของถังขยะก็ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศกลางแจ้ง ทนทานต่อรอยขีดข่วนอีกด้วย เหมาะสมต่อการใช้งานได้อย่างดี

4.7.4 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดวชิรา ดังที่ นราภัทร เพชรรมณี¹ และปราณี เหมสนิท² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงถังขยะและถังรองรับขยะ บริเวณตลาดวชิรา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดวชิรา มีการจัดตั้งที่กลมกลืนกับสถานที่ เป็นส่วนหนึ่งของทางเดินหรือบริเวณจะมีการจัดตั้งบริเวณเสาไฟฟ้า เป็นส่วนใหญ่ ตำแหน่งของถังขยะก็เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับสถานที่เป็นสัดส่วนดี การจัดวางไม่เกะกะ ถังขยะยังมีความแข็งแรงทนทาน สะดวกในการดูแลรักษาความสะอาด ที่ตั้งของถังขยะก็เหมาะสมเพราะเป็นจุดที่มีคนใช้งานมาก หรือผ่านไปมาจำนวนมาก ขนาดของถัง

³ไกรเลิศ เรืองสงฆ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴อนนท์ บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹นราภัทรเพชรรมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ปราณี เหมสนิท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ขยะ ก็ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป จำนวนถังขยะก็เหมาะกับสถานที่ เพราะตลาดวชิราจะเป็นแหล่งพาณิชย์มีผู้คนจำนวนมาก ดังนั้น ถังขยะจึงมีพอประมาณ ความสูงของถังขยะ 0.80-1.00 เมตร และถังขยะก็มีฝาปิดเพื่อกันไม่ให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างเฉอะแฉะอยู่ภายใน และวัสดุในการทำถังขยะจะใช้วัสดุจากพลาสติก มีความทนทานกันดินฟ้าอากาศกลางแจ้ง ทนทานต่อรอยขีดข่วน เพราะวัสดุทำจากพลาสติก และสีสันทึบสววยงามกลมกลืนกับสถานที่ เหมาะสมกับภูมิทัศน์บริเวณนั้น ๆ อย่างดี

4.7.5 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดทรัพย์สิน ดังที่ กัญจนี เพิ่มพูน³ และ วณิชยา หุ่นเจริญ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ถังขยะและถังรองรับขยะ บริเวณตลาดทรัพย์สิน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถังขยะและถังรองรับขยะ บริเวณตลาดทรัพย์สิน ถือเป็นส่วนหนึ่งของทางเดินหรือบริเวณและเป็นส่วนประดับทางเดินทำให้ดูสวยงามเป็นถังขยะที่มีความชัดเจนกับสถานที่ จะมีการจัดไว้บริเวณเสาไฟฟ้า หรือ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ตำแหน่งของถังขยะก็เหมาะสมกับการจัดตั้งเป็นสัดส่วน ไม่กีดขวางหรือเกะกะการจราจร และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ส่วนจำนวนถังขยะก็มีเหมาะสมมีการจัดตั้งทุกจุด ซึ่งลักษณะของถังขยะบริเวณนี้จะเป็นถังขยะแบบพลาสติก คือ ถังขยะสีเขียวใช้ใส่ขยะแบบเปียก และถังขยะสีส้มใช้ใส่แบบแห้ง ซึ่งมีความสะดวกในการใช้เป็นอย่างมากและตัวถังขยะเองก็มีความแข็งแรงทนทานสะดวกในการดูแลรักษา ที่ตั้งของถังขยะก็อยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีคนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก และขนาดของถังขยะก็ไม่ใหญ่นัก ส่วนความสูงก็พอเหมาะ สำหรับถังขยะประมาณ 0.80 – 1.00 เมตร และตัวถังขยะก็มีฝาปิดอยู่ ช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจายกันมิให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างเฉอะแฉะอยู่ภายในส่วนวัสดุที่ใช้ก็ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศกลางแจ้งและทนทานต่อรอยขีดข่วน ทนทานต่อการใช้งานในที่สาธารณะ ทั้งนี้ สีสันทึบและวัสดุที่ใช้ก็กลมกลืนกันกับส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ม้านั่ง รั้ว กำแพง วัสดุปูพื้น เป็นต้น

³กัญจนี เพิ่มพูน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴วณิชยา หุ่นเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.7.6 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดสวนเกล้าแก่ ดังที่ วันเพ็ญ แซ่โฮ¹ และ สุภารัตน์ ศรีธรรมโชติ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงถังขยะและถังรองรับขยะ บริเวณตลาดสวนเกล้าแก่ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยเป็นส่วนประดับทางเดินทำให้ดูสวยงาม และมีชัดเจนกับสถานที่ที่จะมีการจัดตั้งบริเวณเสาไฟฟ้า ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ตำแหน่งของถังขยะก็มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนกับสถานที่ การจัดวางของถังขยะก็ไม่เกะกะกีดขวางการจราจร สามารถเข้าถึงได้ง่าย จำนวนของถังขยะก็เหมาะสมกับสถานที่ ลักษณะของถังขยะก็จะเป็นพลาสติกมีสีเขียว สำหรับใส่ขยะเปียก และสีส้ม สำหรับใส่ขยะแห้ง ซึ่งมีความทนทานแข็งแรง สะดวกในการใช้ สะดวกในการดูแลรักษา ทั้งนี้ที่ตั้งของถังขยะ ก็อยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีผู้คนสัญจรไปมามาก ขนาดของถังขยะ ก็ไม่ใหญ่เกินไป อยู่ในความสูงระดับ 0.80-1.00 เมตร ทั้งนี้ถังขยะก็มีฝาปิด เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย ไม่ให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างเฉอะและอยู่ภายใน วัสดุที่ใช้ก็จะเป็นพลาสติก ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งสีส้มและวัสดุที่กลมกลืนกันกับส่วนประกอบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นรั้ว วัสดุปูพื้น ม้านั่ง และกำแพง เป็นต้น เหมาะสมกับภูมิทัศน์โดยตรงเป็นอย่างมาก

ผลจากการศึกษา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ปรากฏว่าถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดสมิหลา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดชลาทัศน์ ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดเก้าเส้ง ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณตลาดวชิรา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดทรัพย์สิน และถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดสวนเกล้าแก่ ซึ่งที่ตั้งของถังขยะก็อยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีคนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก และขนาดของถังขยะก็ไม่ใหญ่นัก ส่วนความสูงก็พอเหมาะ สำหรับทิ้งขยะ ทั้งนี้ถังขยะก็มีฝาปิด เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย ไม่ให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างเฉอะและอยู่ภายใน วัสดุที่ใช้ก็จะเป็นพลาสติก ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ (ดูภาพประกอบ 13)

4.8 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ คือภาชนะสำหรับดินเพื่อปลูกต้นไม้ อาจจะเป็นกระบะถาวรที่ก่อสร้างลงกับที่ เช่น ก่ออิฐ ก่อหินหล่อ

¹วันเพ็ญ แซ่โฮ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเกล้าแก่ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุภารัตน์ ศรีธรรมโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเกล้าแก่ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

คอนกรีต หรือ เป็นกะบะชั่วคราว ซึ่งหมายถึงย้ายตำแหน่งไปได้ ทำด้วยไม้ ไฟเบอร์กลาส และคอนกรีต โดยจะทำการเป็นกะบะที่มีขนาดเท่า ๆ กัน นำมาตั้งวางประกอปกันตามตำแหน่งที่ต้องการ กะบะชั่วคราวนี้อาจซื้อจากร้านค้าที่จัดทำไว้จำหน่าย หรือจะจัดสร้างขึ้นเองก็ได้ กะบะชั่วคราวที่เคลื่อนย้ายได้นี้ควรมีน้ำหนักพอสมควรที่คน 1-2 คน จะยกย้ายได้โดยสะดวก โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องจักร เครื่องมือใด ๆ ช่วย กะบะต้นไม้นี้มีประโยชน์ใช้สอย สามารถใช้เป็นตัวแบ่งกั้นทางรถยนต์และทางคนเดินได้ดี และต้นไม้มายังช่วยเพิ่มความสวยงาม เป็นการตกแต่งเมืองได้อีกด้วย

กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง

ดั่งที่ วิทยา แสงมณี¹ สมาชิกสภาเทศบาลนครสงขลา และ เกศริน ธรรมรัตน์พฤกษ์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด บริเวณนี้มีการจัดทำระบายน้ำเอาไว้สำหรับการระบายน้ำภายหลังการรดน้ำ หรือหลังฝนตก โดยใส่กรวดหรืออิฐหักไว้โดยรอบรูระบายน้ำนั้นไม่ให้ดินลงไปอุดตัน ทั้งกะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด บริเวณเกาะกลางถนนบริเวณสามแยกสำโรงนี้มีทั้งแบบถาวร และแบบชั่วคราว ตำแหน่งกะบะต้นไม้มัด ก็ตั้งแบบลอยตัว โดยให้บริเวณโดยรอบสามารถกวาดทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นชอกที่สะสมขยะหรือผง ในด้านความสูงของกะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด ก็ประมาณ 0.80 เมตร วางในตำแหน่งเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ในการจัดวางกะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด ส่วนความลึกของชั้นดินในกะบะ ก็มีความแตกต่างกันไปตามประเภทต้นไม้มัดที่ใช้ ซึ่งทั้งเป็น กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัดที่มีกิ่งก้านก็มีความลึกของชั้นดินพอสมควร และแบบไม้มัดและไม้มัดคลุมดิน ก็มีความลึกเล็กน้อย ทั้งนี้กะบะต้นไม้มัด และกระถางต้นไม้มัด ดังกล่าวสร้างความสวยงามแก่บริเวณเกาะกลางสามแยกสำโรงได้งดงามมากอีกด้วย

ผลจากการศึกษา กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด ปรากฏว่า กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ กะบะต้นไม้มัด กระถางต้นไม้มัด บริเวณสามแยกสำโรงนี้มีทั้งแบบถาวร และแบบชั่วคราว ตำแหน่งกะบะต้นไม้มัด ก็ตั้งแบบลอยตัว โดยให้บริเวณโดยรอบสามารถกวาดทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นชอกที่สะสมขยะหรือผง (ดูภาพประกอบ 14)

¹วิทยา แสงมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²เกศริน ธรรมรัตน์พฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.9 ที่ค้ำน้ำ ที่ค้ำน้ำ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอีกชนิดหนึ่งที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้ผู้สัญจรไปมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่อากาศร้อน แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องความสะอาดของน้ำประปาที่ผลิตได้ ควรได้รับการตรวจสอบในเรื่องคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ตำแหน่งที่ค้ำน้ำ มักจะต้องมีในบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมา เช่น ทางเท้า สวนสาธารณะ ทางเข้า-ออก อาคารใกล้ที่พักรถประจำทาง ดังที่ ปาเรช โลหะสันท์¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดปัตตานี และ นัstri แวอัลดุลละห์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวถึงที่ค้ำน้ำ ในเขตเทศบาลนครสงขลา เช่นบริเวณสนามกีฬาติณสูลานนท์ แต่ที่มีอยู่จะเป็นน้ำก๊อกที่ติดผนังปูนเป็นส่วนใหญ่ มีบ้างที่มีภาชนะรองรับน้ำ ทั้งนี้ ที่ค้ำน้ำดังกล่าว ก็มีความแข็งแรงพอสมควร และง่ายต่อการรักษาความสะอาดของตัวที่ค้ำน้ำเองและบริเวณโดยรอบ ขนาดความสูงก็พอเหมาะกับขนาดของผู้ใหญ่และเด็ก ภายในภาชนะที่เป็นที่รองรับน้ำมีลักษณะที่ลื่นลาดเอียงมากเพื่อให้ระบายน้ำได้เร็ว และช่วยป้องกันการเกิดตะไคร่และที่ค้ำน้ำก็ไม่อยู่ได้ร่มไม้ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้น ใบไม้จะร่วงลงไปอุดการระบายน้ำ เป็นเหตุให้เกิดความสกปรกไม่น่าดูและเกิดตะไคร่ บริเวณรอบที่ค้ำน้ำ ก็มีการระบายน้ำลงท่อระบายน้ำได้ดี จึงทำให้การรักษาความสะอาดจึงง่ายขึ้น นอกจากนี้บริเวณที่ค้ำน้ำ ดังกล่าวก็มี ถังขยะอยู่ใกล้ ๆ ด้วย เพื่อป้องกันผู้ใช้น้ำทำที่รองรับน้ำทิ้งขยะ

ผลจากการศึกษา ที่ค้ำน้ำ ปรากฏว่า ที่ค้ำน้ำ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ บริเวณลานเงือกทอง แต่ที่มีอยู่จะเป็นน้ำก๊อกที่ติดผนังปูนเป็นส่วนใหญ่ มีบ้างที่มีภาชนะรองรับน้ำ ทั้งนี้ที่ค้ำน้ำดังกล่าว ก็มีความแข็งแรงพอสมควร และง่ายต่อการรักษาความสะอาดของตัวที่ค้ำน้ำเองและบริเวณโดยรอบ (ดูภาพประกอบ 15)

4.10 รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร มีรั้วสำหรับคนเดิน คือ มีที่กั้นแนวระหว่างถนนกับทางเดินหรือกั้นมิให้คนเดินเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ นอกจากที่รั้วสำหรับรถยนต์ ใช้สำหรับเป็นแนวเพื่อความปลอดภัยสำหรับการขับขี่ยวดยาน ในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายและเสากั้นการจราจร เป็นเสาที่แสดงขอบเขตของการสัญจรเป็นเสาตั้งห่างกันเป็นระยะแทนการใช้รั้วกัน เพื่อให้คนเดินผ่านได้ และเพื่อให้มีความรู้สึกที่ต่อเนื่องไม่ตัดขาดพื้นที่กันออกไป เหมือนการใช้รั้วหรือกำแพง หรืออาจเป็นการแบ่งแยกพื้นที่ เพื่อไม่ให้จักรยานยนต์เข้าไปปรบควงกับการเดินเท้าก็ได้ ในบางครั้งแทนการใช้เสาแสดงอาณาเขตอาจเป็นการใช้

¹ปาเรช โลหะสันท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เขตเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²นัstri แวอัลดุลละห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เขตเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

กะบะตันไม้ กระจาดตันไม้หรือปลูกไม้ยืนต้นลงเป็นระยะ ๆ ก็ได้ เช่นกัน ดังที่ พรพจน์ หนูทอง¹ และ สุดาพร แก้วเวหา² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร บริเวณโดยรอบของเขตเทศบาลนครสงขลาจะไม่ค่อยมีเหตุเพราะมีเฉพาะเวลามีงานเทศกาล หรืองานประจำปีของสงขลา หรือการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช และงานศพ หรือเดือนกุมภาพันธ์จะมีงานตรุษจีน แข่งขันกีฬามินิ-ฮาล์ฟ มาราธอน ฟันรัน ณ สนามกีฬาติณสูลานนท์ เดือนมีนาคม มีการแข่งขันประกวดว่า ณ สนามสระบัว เดือน เมษายน งานประเพณีสงกรานต์ ณ ศาลาไทย ชายหาดสมิหลา และการแข่งขันวอลเลย์บอลชายหาด นานาชาติ ณ ลานชมวิว ชายหาดสมิหลา เดือนพฤษภาคม มีการจัดเทศกาลอาหารทะเล อาหารพื้นบ้าน และการสมโภชน์เจ้าพ่อปู่ทอดหัวเขาแดง และเดือนกรกฎาคม มีงานกาชาดสงขลา ณ สนามสระบัว และเดือนสิงหาคม มีงานวัฒนธรรม เป็นต้น ที่จะมีการนำรั้วสำหรับกั้นอาณาเขตหรือพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งรั้วหรือกำแพงที่กั้นจะเป็นแนวระหว่างถนนกับทางเดิน ทั้งนี้วัสดุที่ใช้จะเป็นเหล็กโดยมากจะโปร่งมองเห็นได้ เพื่อกันมิให้คนเดินเข้าไปหรือจอดรถในบริเวณนั้น ทั้งนี้ รั้วกำแพงนี้มีความมั่นคงแข็งแรงและดูหนักแน่น ตั้งอยู่ในพื้นผิวเรียบไม่ขรุขระและหยาบ และตั้งในจุดที่ไม่มีมุมแหลมคมที่จะเป็นอันตรายได้ ขนาดความสูงก็อยู่ในระดับ 0.80 เมตร สามารถมองเห็นได้ชัดเจนระยะห่างของรั้วหรือกำแพงก็เหมาะสม ตั้งห่างกันประมาณ 1.30 เมตร ในด้านการใช้งานก็สะดวกเพราะสามารถจะเคลื่อนย้ายได้ โดยทำด้วยเหล็กกล้าที่แสดงแนวของตำรวจจราจร ซึ่งก็เป็นรั้วและกำแพงที่มีการจัดตั้งเหมาะสมกับภูมิทัศน์เมืองสงขลา เป็นอย่างดี

ผลจากการศึกษา รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ปรากฏว่า รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร มีเฉพาะงานเทศกาล หรืองานประจำปีของสงขลา หรือการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน , งานบวช , งานศพ , ตรุษจีน , การแข่งขันกีฬามินิ-ฮาล์ฟ มาราธอน ฟันรัน , การแข่งขันประกวดว่า , งานประเพณีสงกรานต์ , การแข่งขันวอลเลย์บอลชายหาด นานาชาติ , การจัดเทศกาลอาหารทะเล อาหารพื้นบ้าน , และการสมโภชน์เจ้าพ่อปู่ทอดหัวเขาแดง งานกาชาดสงขลา และงานวัฒนธรรม เป็นต้น ที่จะมีการนำรั้วสำหรับสำหรับกั้นอาณาเขตหรือพื้นที่นั้น ๆ (ดูภาพประกอบ 16)

¹พรพจน์ หนูทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุดาพร แก้วเวหา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.11 ท่อน้ำ ระบายน้ำ น้ำพุ น้ำตก ท่อน้ำ ระบายน้ำ น้ำพุ น้ำตก คือน้ำที่ใช้สำหรับภูมิทัศน์เมือง ที่มนุษย์ขุดสร้างทำขึ้น มิใช่เป็นบ่อน้ำ ระบายน้ำ ธรรมชาตินี้มักจะเป็นการใช้ในลักษณะที่เพิ่มเกิดสวยงาม เพิ่มความน่าสนใจ และคุณค่าทางด้านการมองเห็น มากกว่าจะเพื่อประโยชน์ใช้สอยอื่น เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากประเทศไทยเราอยู่ในเขตอากาศร้อน บ่อน้ำ น้ำพุ น้ำตก จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับอากาศผ่อนคลาย ความแห้งแล้งของสภาพอากาศในเมือง ทำให้บรรยากาศของบริเวณชุ่มชื้นขึ้นได้ จึงเกิดประโยชน์เสริมกับความสวยงามได้ อีกประการหนึ่ง

ท่อน้ำ ระบายน้ำ น้ำพุ น้ำตก บริเวณสระบัว ดังที่ กอบแก้ว พูนพานิช¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และ พนิดา ไชยพูล² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึง สระบัว ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สระบัว เป็นน้ำนิ่งซึ่งเป็นเสมือนแผ่นกระจกสะท้อนเงา กั้นบ่อเป็นสี่เหลี่ยม เพื่อมิให้สะท้อนแสง ไม่มีพืชน้ำคลุม ความลึกของสระน้ำ ไม่ลึกหรือตื้นเกินไป เพราะเป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กที่อาจตกลงไปเป็นอันตรายได้ แต่ทั้งนี้บริเวณสระบัวไม่มีรั้วหรือราวกันตกหรือส่วนที่ออกแบบไม่让孩子มาเล่นใกล้ขอบบ่อได้ ดังนั้นผู้ปกครองเด็กต้องระวังบุตรหลานของตนเองให้ดี โดยทั่วไปสระบัวจะมีการลาดพื้นและเป็นผิวมีระบบกรอง มีระบบน้ำไหลหมุนเวียน เพื่อไม่ให้ให้น้ำเน่า แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นถึงแม้จะมีระบบกรองที่ดี แต่ก็ต้องมีกำลังการดูแลรักษาประกอบด้วย ทั้งนี้เพราะประชาชนอาจทิ้งขยะหรือไปไม่เศษผงปลิวร่วงลงไปจะทำให้ระบบกรองอุดตันหรือน้ำเน่าได้ ดังนั้นจึงต้องกำหนดให้มีสระบัวอยู่ จะต้องเตรียมการรักษาไว้ด้วย นอกจากนี้ในการระบายน้ำและการรักษาความสะอาดสระ ก็มีการใช้วิธีการตักน้ำหรือสูบน้ำออกในการระบายน้ำออกบ้าง เพื่อล้างทำความสะอาด วัสดุที่ใช้กับสระบัวเป็นการคาดคิดโดยใช้วิธีปูพื้นกันและผนังสระด้วยแผ่นพลาสติก เพื่อช่วยลดการซึมของน้ำไปในผิวดิน ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้กันแพร่หลายเพราะมีราคาไม่สูงนัก ทั้งนี้ในเวลากลางคืนสระบัวนี้มีการใช้ไฟฟ้าประดับช่วยให้แสงสว่างในเวลากลางคืน เป็นการเพิ่มความสวยงาม ความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ในการตกแต่งเวลากลางวันก็จะเป็นรูปแบบที่ต่างกันออกไป โดยอาจมีทั้งไฟซึ่งฝังอยู่ใต้น้ำหรือไฟที่ส่องฉายจากบนบก อาจใช้สีของไฟต่าง ๆ กัน ให้เกิดบรรยากาศที่แตกต่างกันได้หลายแบบ จึงทำให้ภูมิทัศน์สระบัวเป็นจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมากขึ้น

¹กอบแก้ว พูนพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²พนิดา ไชยพูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ผลจากการศึกษา ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ปรากฏว่า ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ สระบัว ซึ่งเป็นน้ำนิ่งซึ่งเป็นเสมือนแผ่นกระจกสะท้อนเงา กันบ่อ เป็นสีเขียว เพื่อมิให้สะท้อนแสง ไม่มีพืชน้ำคลุม ความลึกของสระน้ำ ไม่ลึกหรือตื้นเกินไป เพราะเป็นการคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กที่อาจตกลงไปเป็นอันตรายได้ (รูปภาพประกอบ 17)

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟฟ้าภายนอก นอกจากจะทำหน้าที่ แสงสว่างในเวลากลางคืน เพื่อความปลอดภัยในการสัญจร และสวัสดิภาพของผู้สัญจรแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ประกอบสถานที่ เช่น ถนน ทางเดิน ที่จอดรถ เพื่อช่วยในการแสดงสัดส่วนของพื้นที่ รูปแบบของลักษณะพื้นที่ดังกล่าวและส่งเสริมให้เกิดความสวยงามขึ้นอีกด้วย

4.12.1 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ นรินทร จำวีย์¹ และ ระพีพร ลังฆราช² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณหาดสมิหลาไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลาระดับความสูงของไฟฟ้า เหนือศีรษะพอสมควร รูปร่างลักษณะของไฟฟ้าจะเป็นลักษณะรูปทรงกลม กลมกลืนกับภูมิทัศน์โดยรอบ มีความทนทาน ดูแลรักษาได้ง่าย ราคาไม่แพง ทั้งนี้หลอดไฟ จะติดอยู่กับเสาไฟฟ้า ที่เป็นอลูมิเนียมซึ่งมีความเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงกลม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัดเหมาะสมกับตำแหน่ง ความสูง และรายละเอียดของเสาไฟฟ้าและดวงไฟ ง่ายต่อการเปลี่ยนและซ่อมด้วย

4.12.2 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ สริตา เจริญฤทธิ์¹ และสุชาติ ธรรมโชโต² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณ หาดชลาทัศน์

¹นรินทร จำวีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ระพีพร ลังฆราช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹สริตา เจริญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุชาติ ธรรมโชโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแก้ว เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

และหาค่าเสียง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดชลาทัศน์ เรื่อยไปจนถึง หาดแก้วเสียงนั้น เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาที่ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงเหลี่ยม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงเหลี่ยม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัดเหมาะสมกับตำแหน่ง ความสูง และรายละเอียดของเสาไฟฟ้าและดวงไฟ ง่ายต่อการเปลี่ยนและซ่อมด้วย

4.12.3 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ ฐานะพงศ์ ชมโคกรวด¹ และธวัช สอนศาสตร์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณแหลมสนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณแหลมสนอ่อนนั้น เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาที่ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงกลม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัดเหมาะสมกับตำแหน่ง ความสูง ไม่กีดขวางทางจราจร

4.12.4 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณสวนเจ้าแก้ว ดังที่ ชัตติยาภรณ์ ไชยสวัสดิ์³ และนันทพร อนุราษฎร์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณสวนเจ้าแก้ว ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณสวนเจ้าแก้วนั้น เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความ

¹ ฐานะพงศ์ ชมโคกรวด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² ธวัช สอนศาสตร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ ชัตติยาภรณ์ ไชยสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ นันทพร อนุราษฎร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงกลม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัด เหมาะสมกับตำแหน่ง ความสูง

4.12.5 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณวชิรา ดังที่ จุรีพร สัจโคมินทร์¹ และ เนตยา วรรณทอง² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณวชิรา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณวชิรานั้น เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงกลม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัดเหมาะสมกับตำแหน่งความสูง และทนทานต่อดินฟ้าอากาศด้วย

4.12.6 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณตลาดทรัพย์สิน ดังที่ สุมิตตา อินทร์จันทร์³ ประชาชนในเมืองสงขลา และกัญญา แก้วบุปผา⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณ ตลาดทรัพย์สิน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณตลาดทรัพย์สินนั้น เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ในบริเวณนี้ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์

¹ จุรีพร สัจโคมินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² เนตยา วรรณทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ สุมิตตาอินทร์จันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴ กัญญา แก้วบุปผา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป ซึ่งในพื้นที่โดยรอบจะมีการติดตั้งหลอดไฟรูปทรงกลม เหมือนกันเพื่อความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนี้ในการติดตั้ง ก็เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งมีความกลมกลืนกับพื้นที่ การออกแบบเสาไฟฟ้าแสงสว่างก็มีความประหยัดเหมาะสมกับตำแหน่ง ความสูง และรายละเอียดของเสาไฟและดวงไฟ ง่ายต่อการเปลี่ยนและซ่อมบำรุง หลอดไฟก็เป็นหลอดที่มีอายุการใช้งานได้นาน และแสงก็เป็นสีที่ไม่ก่อความรำคาญแก่ผู้สัญจรไปมา หรือรบกวนสายตา ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ทั้งนี้ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณนี้มีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ มีการป้องกันไฟดูด หรือไฟช็อตในเวลาที่ฝนตกได้อย่างดี

ผลจากการศึกษาไฟฟ้าแสงสว่าง ปรากฏว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลา , ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณหาดชลาทัศน์, ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณแหลมสนอ่อน , ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณสวนเจ้าแก้ว , ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณวิชรา, และไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณตลาดทรัพย์สิน ซึ่งเสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์มีความทนทาน กับสถานที่ และกระดูแลรัยก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้าจะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป (รูปภาพประกอบ 18)

4.13 ชุมทางเข้า ชุมทางเข้า เป็นสิ่งก่อสร้างซึ่งจัดทำขึ้น เพื่อเสมือนเป็นที่หมายตาให้ผู้สัญจรไปมาโดยทางรถยนต์ และทางเท้าหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถกำหนดตำแหน่งการเข้าออกได้ง่ายขึ้นชัดเจนขึ้น โดยมากจึงมักจะเป็นการเน้นในทางความสูงเพื่อให้มองเห็นได้จากระยะไกล ชุมทางเข้านี้มีได้หมายความถึงเฉพาะ ชุมประตูทางเข้าอาคารกลุ่มอาคารเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงชุมสำหรับทางเข้า ย่านหรือที่รวมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น ตลาด เป็นต้น

ชุมทางเข้า บริเวณสามแยกสำโรง ดังที่ นัศรียา แสงนวล¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และจรีพร ขุนศรีแก้ว² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้

¹ นัศรียา แสงนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² จรีพร ขุนศรีแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

กล่าวถึง ชุ่มทางเข้า บริเวณสามแยกลำโรง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าชุ่มทางเข้าสามแยก ลำโรง เป็นชุ่มที่ประกอบอยู่กับป้ายชื่อ คือ เป็นชุ่มที่เขียนข้อความว่า “ยินดีต้อนรับผู้สงขลา” “Welcome to songkhla” หรือ ถ้าขับออกไปจากชุ่มนี้ก็มีข้อความว่า “ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” “Bon Voage” เป็นชุ่มที่ทำให้การสื่อสารที่ชัดเจนมาก เพราะมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ มีไฟฟ้าแสงสว่างประกอบอยู่ด้วยในการมองเห็นเวลากลางคืน ความสูงของชุ่มทางเข้า ประมาณ 3.00 เมตร สำหรับรถยนต์โดยทั่วไป สำหรับรถยนต์บรรทุกโดยสาธารณะขนาดใหญ่ของเมืองผ่านไปมา ด้วยความสูง 5.00 เมตร สำหรับโครงสร้างของชุ่มทางเข้า เป็นเพียงโครงสร้างแบบโปร่งกลมกลืนไปกับบรรยากาศบริเวณนั้น และกลมกลืนไปกับสิ่งประกอบภูมิทัศน์อื่น ๆ เช่น กะบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ตัวชุ่มเป็นการนำแผ่นสังกะสี หรือพลาสติก มาเป็นวัสดุในการ ประกอบโครงสร้างชุ่ม พื้นชุ่มทางเข้าเป็นสีน้ำเงิน ส่วนอักษรหรือ ข้อความเป็นสีขาว จึงเป็นการ นำสีมาตัดกันได้อย่างกลมกลืน เพราะอักษรหรือข้อความก็เห็นชัด พื้นสีของชุ่มก็เป็นสีน้ำเงินซึ่งเป็นสีที่เย็นตา จึงถือเป็นการจัดภูมิทัศน์ชุ่มทางเข้าเมืองสงขลาที่สวยงามมาก

ผลจากการศึกษา ชุ่มทางเข้า ปรากฏว่า ชุ่มทางเข้า ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ ชุ่มทางเข้า บริเวณสามแยกลำโรง ซึ่งเป็นชุ่มที่เขียนข้อความว่า “ยินดีต้อนรับผู้สงขลา” “Welcome to songkhla” หรือ ถ้าขับออกไปจากชุ่มนี้ก็มีข้อความว่า “ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” “Bon Voage” เป็นชุ่มที่ทำให้การสื่อสารที่ชัดเจนมาก เพราะมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ มีไฟฟ้าแสงสว่างประกอบอยู่ด้วยในการมองเห็นเวลากลางคืน (รูปภาพประกอบ 19)

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน โบราณสถาน เป็นส่วนตกแต่ง ประดับ ประดาเมือง เพื่อความสวยงาม เป็นจุดดึงดูดความสนใจ เป็นที่หมายตา และเป็นสื่อที่ช่วยในการ กำหนดทิศทาง ซึ่งในต่างประเทศนิยมใช้กันมาก ทั้งในบริเวณย่านการค้า สถานที่ราชการ บริเวณทางเข้าหน้าอาคารภายในสวนสาธารณะ โดยมีการใช้ในลักษณะของงานศิลปะ ที่มาช่วยปรุงแต่ง บ้านเมืองให้สวยงาม นอกจากนั้นยังมีการออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยด้วย มิใช่เพื่อผลทางการมองเห็นอย่างเดียว เช่น รูปปั้น ประกอบด้วยน้ำพุ น้ำตกหรือน้ำพุสำหรับดื่ม รูปปั้น ซึ่งเด็ก สามารถปีนป่ายเป็นอุปกรณ์เครื่องเล่นได้ หรือมีการใช้เสียงประกอบด้วย เช่น เสียงน้ำไหล เสียงใบพัด ของกังหันลม หรือมีการให้ข้อมูล เช่น บอกอุณหภูมิ วันที่ เวลา เป็นต้น ในกรณีที่อนุสาวรีย์มักเป็นสิ่งที่ระลึกถึงที่สำคัญ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญซึ่งบริเวณดังกล่าวประกอบโดยรอบต้องการความสง่างาม ความยิ่งใหญ่ รวมทั้งบริเวณเพื่อการประกอบพิธีกรรมการ เฉลิมฉลองต่าง ๆ เป็นต้น

4.14.1 รูปปั้นเงือกทอง รูปปั้นเงือกทอง เป็นสัญลักษณ์ โดดเด่นของ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีความเชื่ออยู่ว่า ถ้าหากใครได้แตะต้องรูปปั้นนี้ แล้วก็จะได้กลับมาที่นี่อีกครั้ง ดังที่ ศุภกรณ์ ส่งเนียม¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และวัชรมา มะระเกิด² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึง รูปปั้นนางเงือก บริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เงือกน้อยบริเวณหาดสมิหลา เป็นจุดดึงดูดความสนใจ แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นที่หมายตาที่สร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม ทั้งนี้ เงือกน้อยความหมายโดยทั่วไป หมายถึง หญิงสาวที่มีร่างกายท่อนล่างเป็นปลาอาศัยอยู่ในน้ำ แต่ความจริงแล้ว เป็นจินตนาการของสุนทรภู่ กวีเอกในสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงมีมติให้มีนางเงือก เป็นสัญลักษณ์ โดยนั่งบนโขดหิน หันหลังให้กับท้องทะเล และได้รับความร่วมมือจากกรมศิลปากร โดยนายจิต บัวบุตร เป็นผู้ออกแบบ สร้างด้วยทองเหลืองรมดำ โดยใช้เทศบาล เป็นเงิน 60,000 บาท มีน้ำหนักโดยประมาณ 100 กิโลกรัม นักท่องเที่ยวที่มาสงขลา แล้วมักจะถ่ายรูปคู่ กับนางเงือกเสมอ จนเงือกกลายเป็นสัญลักษณ์ของสงขลาตามความหมาย ของนักท่องเที่ยวไปโดยปริยาย ทั้งนี้เด็ก ๆ สามารถปั้นขี้ยาถ่ายรูปได้ ซึ่งเงือกทองถือเป็นงานศิลปะ ที่มาช่วยปรุงแต่งบ้านเมืองให้สวยงามอีกทั้งเงือกทองในการจัดทำหรือก่อสร้างก็มีความเหมาะสม เป็นที่หมายตา และสื่อ ที่ช่วยในการกำหนดทิศทางนอกจากนี้บริเวณโดยรอบ ๆ เงือกทองก็สะอาดสวยงามไม่มีขยะมูลฝอย เกื่อนกลาด มีความเหมาะสมกับหาดทรายขาวและทะเลสีครามของท้องทะเล เป็นอย่างมาก

4.14.2 โบราณสถานบนเขาตังกวน โบราณสถานบนเขาตังกวน เขาตังกวนเป็นภูเขาตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต เป็นภูเขาคู่แฝดกับเขาน้อย อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาน้อย มีถนนเชื่อมถนนช่องเขากันกลาง อยู่ใกล้แหลมสมิหลา มีบันไดเป็นทางขึ้น บันไดนี้อยู่ใกล้วัดแหลมทรายและโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ราวบันไดทั้งสองข้างทำเป็นรูปพญานาค เรียกกันว่าบันไดนาค ดังที่ ตรีมุข ชูณหงษา³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และศรัชัย สังข์ปลอด¹¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย

¹ ศุภกรณ์ ส่งเนียม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² วัชรมา มะระเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³ ตรีมุข ชูณหงษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตังกวน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จังหวัดพัทลุงได้กล่าวถึง โบราณสถานบนเขาตั้งกวน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โบราณสถานบนเขาตั้งกวนนั้น บนยอดเขาจะเห็นทัศนียภาพของเมืองสงขลาได้อย่างไกลสุดลูกหูลูกตา เห็นทั้งทางด้านอ่าวไทย เกาะหนู เกาะแมว เห็นด้านทะเลสาบ เห็นเกาะยอ และอื่น ๆ อีกมากมาย เรียกว่าบรรยากาศงดงามมากทีเดียว คู่กับการไต่บันไดนับร้อยขึ้นไปชมความงามที่บนยอดเขา ทั้งนี้เมื่อขึ้นไปตามบันไดนาจะมีที่พักเป็นช่วง ๆ เมื่อขึ้นไปได้ประมาณ 219 ขั้น จะพบพระตำหนักเก่าแก่ เรียกว่า “พระตำหนักแดง” หรือเรียกว่า “ศาลาวิหารแดง” ลักษณะเป็นตึกก่ออิฐถือปูนด้วยสีดินแดงของเมืองสงขลา ทั้งนี้ ในบริเวณดังกล่าวกันนี้ ถัดไปทางทิศเหนือของพระเจดีย์หลวง มีประภาคาร ซึ่งสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ให้กรมทหารเรือทำเครื่องไม้ประดับ ประกอบตัวโคม และส่งแบบฐานปูนให้ข้าหลวงออกมাজัดการก่อสร้างประภาคารตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระยาวิเชียรคีรี (ชม ณ สงขลา) กับพระยาชลยุทธโยธิน เป็นผู้เลือกสถานที่ เริ่มสร้างเมื่อพ.ศ. 2439 แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2440 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478 ในพระราชกิจจานุเบกษา เรียกว่า “พระเจดีย์ และพลับพลาที่ประทับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว บนเขาตั้งกวน” ทั้งนี้บริเวณโดยรอบโบราณสถานบนเขาตั้งกวน ก็มีความกลมกลืนกับภูมิทัศน์เมืองสงขลา อย่างมาก นอกจากนี้บริเวณโดยรอบของโบราณสถานก็ปราศจากขยะมูลฝอย เป็นบริเวณที่มีความสะอาดอย่างมาก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจะเข้ามาเที่ยวชม มาถ่ายรูปหรือนั่งเล่นพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งขณะนี้ก็สะดวกสบายมากกว่าเดิม เพราะมีลิฟท์ขึ้นเขาตั้งกวน ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวแล้ว

4.14.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดสงขลา

ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นอาคารสถาปัตยกรรมจีนผสม ก่อด้วยอิฐถือปูน โครงหลังคาไม้ มุงด้วยกระเบื้องดินเผาจากกล้วย มีลวดลายปูนปั้น และเขียนสีประดับตามที่ต่าง ๆ ดังที่ สุวัฒน์ ไชยประดิษฐ์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และ มาศนิธิ เอเวอร์ด์³

¹ศรชัย สังข์ปลอด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตั้งกวน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²สุวัฒน์ ไชยประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³มาศนิธิ เอเวอร์ด์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตั้งอยู่ระหว่างถนนจะนะ และถนนรองเมือง ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นสถาปัตยกรรมจีน ซึ่งความงดงามยังซ่อนเร้นอยู่ในทุก ๆ ที่ นอกจากนี้ที่มุมเมืองนอกกำแพงด้านตะวันตก มีตึกหมู่หนึ่ง หันหน้าลงน้ำ ไกลน้ำประมาณ 4-5 เส้น เป็นตึก 2 ชั้น วิธีทำ ทำนองตึกฝรั่ง ยังทำไม่แล้วเสร็จ ข้างในเป็นตึก 2 ชั้น 3 หลัง วิธีทำ ทำนองจีน แกมฝรั่ง ทำเสร็จแล้วมีกำแพงบ้านก่ออิฐเป็นบริเวณ และเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั้งนี้ภายในแบ่งออกเป็น ห้องศิลปะพื้นบ้าน พื้นเมืองภาคใต้ ห้องศิลปกรรม ที่พบทางภาคใต้ ห้องศิลปะทวารวดี ห้องก่อนประวัติศาสตร์ ห้องเครื่องถ้วยไทย-จีน ห้องศิลปะวัตถุในคาบสมุทรมหาภาคใต้ ห้องเครื่องเรือนจีน ห้อง ฦ สงขลา ห้องไม้จำหลัก ที่เคยเป็นส่วนประกอบของอาคารพิพิธภัณฑ์ห้องศรีวิชัย ห้องเครื่องเรือนไทย และห้องประวัติศาสตร์ศิลปะไทย ทั้งนี้บริเวณโดยรอบของการตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อยู่ในละแวกย่านพาณิชย์ตรงกันข้ามเป็นกำแพงเมืองสงขลา ซึ่งถือเป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกหนึ่งแห่งของสงขลา ซึ่งภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ก็สะอาดสอาด มียามรักษาความปลอดภัยภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จึงเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติแวะมาเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ของสงขลาอย่างมากมาย ทั้งนี้ถือเป็นอาคารพิพิธภัณฑ์ที่เป็นโบราณสถานแห่งหนึ่งของเมืองสงขลาที่ต้องมีการดูแลและอนุรักษ์ต่อไป

4.14.4 พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ ตั้งอยู่เลขที่ 1

ถนนจะนะ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทำการก่อสร้างเมื่อ 25 สิงหาคม 2530 บนพื้นที่ 143.5 ตารางวา ดั้งที่ จิรัฏฐติกาล สุรกำแหง¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง และ ชไมพร รักสุวรรณ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ เปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2532 ความเกี่ยวข้องกับ ๗พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ กับพิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ จังหวัดสงขลา คือ ๗พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นบุตรคนที่ 6 ของรองอำมาตย์โทขุนวินิจทัศนัทธรรม (บึ้ง ติณสูลานนท์) ซึ่งดำรงตำแหน่ง พัทธามะรงค์พิเศษ เมืองสงขลาท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบรู้เห็นการณ์ไกล เชื้อสตัย สุจริต ได้ใช้บ้านหลังนี้ เป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูคุณบุตร กุลธิดาของท่าน ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งพัทธามะรงค์พิเศษ เมืองสงขลา จน

¹ จิรัฏฐติกาล สุรกำแหง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² ชไมพร รักสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

กระทั้งบุตรของท่านคนหนึ่ง คือ ๗พลฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 16 ได้ดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ ของประเทศไทย นับเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชาวสงขลาทุกคนเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติของท่าน พิพิธภัณฑท์พธำมรงค์ จังหวัดสงขลา จึงได้ก่อตั้งขึ้น ณ สถานที่ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งบ้านพักของรองอำมาตย์โทขุนวินิจทัศนัทกรรม และได้จำลองรูปแบบบ้านพักของท่านพร้อมกับรวบรวมข้าวของเครื่องใช้และประวัติสกุลวงศ์ ติณสูลานนท์ มารักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑท์พธำมรงค์ ซึ่งถือเป็นอนุสรณ์แห่งชีวิตครอบครัว “ติณสูลานนท์” ทั้งนี้ปัจจุบัน พิพิธภัณฑท์พธำมรงค์ ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสงขลา บริเวณในและนอก พิพิธภัณฑท์ที่สะอาดสวยงาม ทั้งนี้ภายในพิพิธภัณฑท์พธำมรงค์มียามรักษาความปลอดภัยด้วย และการจัดตั้งพิพิธภัณฑท์พธำมรงค์ ก็เหมาะสมกลมกลืนกับพื้นที่ตั้งอยู่ตรงข้ามพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติ และได้ดำริให้ใช้ป้ายชื่อว่า “พิพิธภัณฑท์พธำมรงค์” ตามที่ปรากฏในพระบรมราชโองการพระราชทานนามสกุล ในรัชกาลที่ 6

4.14.5 พิพิธภัณฑท์ภัทรีลสังวร พิพิธภัณฑท์ภัทรีลสังวร

พิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติมัทฉิมมาวาส ตั้งอยู่ในอาคารที่เดิมเป็นศาลาการเปรียญจัดตั้งปี พ.ศ.2482 เป็นแหล่งรวบรวมพระพุทธรูปที่พบที่อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสทิงพระ และอำเภอระโนด และโบราณวัตถุที่พบในภาคใต้ ดังที่ สนิวรรณ เรณูมาศ¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงพิพิธภัณฑท์ภัทรีลสังวร ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑท์ภัทรีลสังวร เป็นพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติ ประเภทศิลปะและโบราณคดีแห่งหนึ่ง มีอาคารจัดแสดงโบราณวัตถุรวม 2 หลัง พิพิธภัณฑท์สถานแห่งนี้ พระราชสิลสังวร (ช่วง อดุลเวที) อดีตเจ้าอาวาสวัดมัทฉิมมาวาสวรวิหาร เป็นผู้จัดตั้งขึ้น ครั้งเป็นพระมหาช่วง อดุลเวที และทำพิธีเปิดให้ประชาชนชมเป็นครั้งแรก ในวันวิสาขบูชา ประจำปี พ.ศ. 2483 ตรงกับวันที่ 21 พฤษภาคม 2483 ณ อาคารไม้ (อาคารไม้หลังนี้รื้อออกเมื่อ พ.ศ.2419 เพราะชำรุดมาก) ที่ต่อเนื่องกับศาลาฤาษี อาคารหลังนี้เคยมีที่นั่งหลังข้างของผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา ตั้งแสดงอยู่ในอาคารพิพิธภัณฑท์สถานฯ แต่ต่อมาเมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพา กองทัพญี่ปุ่นได้เข้าไปอาศัยอยู่ในวัดจึงได้ถูกทำลายไป ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2484 พิพิธภัณฑท์แห่งชาติมัทฉิมมาวาสวรวิหาร แห่งนี้มีฐานะเป็นพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติประจำจังหวัดสงขลา อยู่ในความดูแลของกรมการสงขลา ซึ่งมีหน้าที่ดูแลงานของกรมศิลปากรในจังหวัดสงขลา ทั้งนี้บริเวณโดยรอบ ของพิพิธภัณฑท์ภัทรีลสังวร กว้างขวางมีการดูแลความสะอาดอย่างดี

¹ สนิวรรณ เรณูมาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑท์พธำมรงค์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ที่ตั้งของตัวอาคารเหมาะสมบรรยากาศร่มรื่น เพราะมีการปลูกต้นไม้มากมายหลากหลายชนิด เป็นสถานที่พักผ่อนใจ แก่บุุชชนทั่วไปได้อย่างคืออีกด้วย

4.14.6 โบราณสถานวัดมัทธิมาวาสวรวิหาร โบราณสถานวัดมัทธิมาวาส

วรวิหาร วัดมัทธิมาวาส เป็นพระอารามหลวงที่สำคัญคู่เมืองสงขลาสร้างราวสมัยอยุธยาตอนปลาย เดิมชื่อวัดยายสีจันทน์ ต่อมาเรียกวัดกลาง เนื่องจากมีการสร้างวัดทางทิศเหนือ คือวัดเลียบ และวัดโพธิ์ทางใต้และเปลี่ยนชื่อเป็นวัดมัทธิมาวาส เมื่อครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสด็จเมืองสงขลาเมื่อปี พ.ศ.2431 เมื่อเมืองสงขลาย้ายมาจากฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลามาอยู่ฝั่งตะวันออกได้ใช้พระอุโบสถวัดมัทธิมาวาสเป็นที่กระทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาประจำทุกปี ดังที่ อรุมา กาโร² และ จุฑามาศ พระริการ³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงโบราณสถานวัดมัทธิมาวาสวรวิหารไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า วัดมัทธิมาวาสวรวิหาร ตั้งอยู่ถนนไทรบุรีตรงใจกลางเมืองสงขลา เดิมเรียกตามชื่อผู้สร้างว่า วัดยายสีจันทน์ ต่อมาวัดสร้างขนานทางทิศเหนือและใต้คือวัดเลียบกับวัดโพธิ์ จึงเรียกวัดนี้ว่าวัดกลาง นอกจากนี้ วัดมัทธิมาวาส ยังมีความสำคัญในด้านโบราณสถานและศิลปกรรมของจังหวัดสงขลา อันได้แก่พระอุโบสถทรงไทย สมัยรัตนโกสินทร์ที่ย่อส่วนเลียนแบบมาจากพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังงดงามล้ำค่าทั้งทางศาสนาและประวัติศาสตร์ เป็นผู้สร้างรวมทั้งมีศาลาฤๅษี ที่ภายในจารึกคำรายาและพระฤๅษีตัดตนถึง 400 ภาพ กับ มีเจดีย์แบบจีน สร้างด้วยหินแกรนิต ย่อมุม 6 เหลี่ยมสูงชันตามคติจีน นอกจากนั้นก็ยังมีศาลาการเปรียญ หอไตรพระจอมพระวิหาร กุฎี และซุ้มประตูกับกำแพงที่มีท้าวจตุโลกบาล ซึ่งคนทั่วไปเรียกว่า ยักษ์วัดกลาง อยู่ประจำ 4 มุมกำแพงอีกด้วย ทั้งนี้บริเวณโดยรอบวัดจะมีย่านพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ เช่นร้านขายถ่านร้านเสริมสวย และร้านขายดอกไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ ในบริเวณวัดก็สะอาดสะอ้าน มีถังขยะไว้เป็นสัดส่วน และมีต้นไม้หลากหลายชนิดในบริเวณวัด ทำให้สร้างความสดชื่นรื่นรมณ์แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เข้ามาสักการะบูชาทำบุญภายในวัดมัทธิมาวาสวรวิหารแห่งนี้

4.14.7 พระตำหนักเขาน้อย พระตำหนักเขาน้อย ตั้งอยู่เชิงเขาน้อย

ทางทิศใต้ถนนสะเดา สร้างเมื่อ พ.ศ.2454 เพื่อเป็นที่ประทับของเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพรกรมหลวง

²อรุมา กาโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานวัดมัทธิมาวาสวรวิหาร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³จุฑามาศ พระริการ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานวัดมัทธิมาวาสวรวิหาร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ลพบุรีรามесวร์เมื่อครั้งมาดำรงตำแหน่งพระสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชและต่อมาดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้เคยใช้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ ในคราวเสด็จเยี่ยมราษฎรในจังหวัดภาคใต้ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2506 ปัจจุบันใช้เป็นจวนผู้ว่าราชการจังหวัด ดังที่ หทัยทิพย์ ยางทอง¹ และชญาณิชฐ์ พูลยรัตน์² ได้กล่าวถึง พระตำหนักเขาน้อย ไว้ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า พระตำหนักเขาน้อย ตั้งอยู่ที่เชิงเขาน้อยทางด้านทิศใต้ ด้านหน้าติดกับถนนสะเดา ตำบลบ่อทราย อำเภอเมืองสงขลา สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เมื่อครั้งเสด็จมาดำรงตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช (พ.ศ.2453-2458)

พระตำหนักเขาน้อยนี้ เคยใช้เป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อคราวเสด็จประพาสเมืองสงขลา และทรงเป็นองค์ประธานในพระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเสื่อป่า มณฑลนครศรีธรรมราช ระหว่าง วันที่ 13-19 มิถุนายน พ.ศ.2458 และใช้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถคราวเสด็จเยี่ยมพสกนิกรชาวภาคใต้ เมื่อ เดือนมีนาคม พ.ศ.2502 อีกครั้งหนึ่ง

หลังจากนั้นพระตำหนักนี้ก็ได้อยู่ในความดูแลรักษาของจังหวัดสงขลาตลอดโดยไม่มีผู้เข้าพักอาศัย จนกระทั่ง พ.ศ.2507 ทางจังหวัดสงขลาได้ทำการปรับปรุงให้เป็นจวนที่พักของผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา โดยมีหม่อมเจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (1 ตุลาคม 2507 – 30 กันยายน 2515) เป็นท่านแรก และได้ใช้เป็นที่พักของผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาตลอดจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้พระตำหนักเขาน้อยโดยรอบมีการจัดบริเวณไว้อย่างสวยงามเป็นสัดส่วน มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับมากมายแลให้ดูสวยงามมากยิ่งขึ้น อีกทั้งตำแหน่งที่ตั้งพระตำหนักเขาน้อยก็เหมาะสม และกลมกลืนกับธรรมชาติรวมไปถึงภายในและภายนอกพระตำหนักเขาน้อยก็มีการดูแลเรื่องความสะอาดดีมากอีกด้วย

4.14.8 เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล

อยู่ในบริเวณวัดชัยมงคล ถนนเพชรมงคล – ชัยมงคล ใกล้กับโรงเรียนเทศบาล 2 (อ่อนอุทิศ)

¹หทัยทิพย์ ยางทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²ชญาณิชฐ์ พูลยรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ดั่งที่ นรา เลี่ยมทอง¹ และกฤษดา แก่นพรหมมา² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคลไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล อยู่ภายในบริเวณวัดชัยมงคล ถนนเพชรมงคล – ชัยมงคล พระบรมธาตุที่บรรจุในเจดีย์นี้เป็นพระบรมธาตุที่ได้มาจากลังกา ประมาณ พ.ศ.2435 มีพระอาจารย์สอนบาลีในวัดชัยมงคลรูปหนึ่งนามว่า “นะ อิศโร” ท่านไปลังกาโดยทางเรือได้มีโอกาสรู้จักกับคหบดีเศรษฐีใหญ่ในลังกา ซึ่งมีพระธาตุพระทศพลอยู่มากท่านเศรษฐียินดีถวายให้ พระอาจารย์นะ อิศโร ได้อธิษฐานและเลือกได้พระบรมสารีริกธาตุ พระพุทธรูปของท่านเศรษฐีเสียใจมากแต่คงยินดีให้และบอกว่าพระบรมธาตุเป็นคู่บารมี พระอาจารย์นะ อิศโร จึงได้นำพระบรมธาตุมาสงขลาและได้สร้างพระเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมธาตุให้พุทธศาสนิกชนได้สร้างสักการะจนปัจจุบัน ทั้งนี้ เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล บริเวณโดยรอบสะอาดสะอ้าน มีการดูแลรักษาบริเวณโดยรอบอย่างดี เพราะมีถึงพวงเวียนอยู่ อย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ตำแหน่งที่ตั้งของเจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคลก็เหมาะสม มีความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติภายในและภายนอกอย่างดี

4.14.9 โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา ศาลหลักเมืองสงขลา ตั้งอยู่บนถนนนางงาม ชาวสงขลาเรียกว่า “ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา” เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองสงขลาและประชาชนผู้นับถือทั่วไป ตัวอาคารศาลเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนสร้างขึ้นมาพร้อมกับการสร้างเมืองสงขลาอันทำให้บ้านเรือนในละแวกใกล้เคียงมีรูปทรงแบบสถาปัตยกรรมจีนด้วย บ้านเรือนในละแวกนั้นหลายหลังเป็นอาคารที่สร้างขึ้นมาในสมัยเดียวกับที่สร้างศาลหลักเมือง ทำให้เป็นบ้านเรือนเก่าแก่คู่มือเมืองสงขลาซึ่งทุกวันนี้ยังคงมีอยู่แต่ก็มีการเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลาโดยไม่มีการตกแต่ง โดยเฉพาะบ้านเรือนบนถนนนครในและนครนอก ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นอาคารที่มีอยู่ คู่กับเมืองสงขลามาช้านาน ดังที่ สำราญ บุญเส็ง¹ สมาชิกสภาเทศบาลนครสงขลา และ อัญชญา โชติธรรม² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง

¹นรา เลี่ยมทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²กฤษดา แก่นพรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹สำราญ บุญเส็ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

²อัญชญา โชติธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ศาลหลักเมือง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ศาลหลักเมืองสงขลา ตั้งอยู่ที่ถนนนางงาม ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นโบราณสถานสมัยรัตนโกสินทร์ ลักษณะเป็นศาลเจ้าแบบเก็งจิ้น ทั้งนี้กรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนศาลเจ้าหลักเมือง เป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2478 ชาวสงขลาจะจัดงานสมโภชศาลเจ้าหลักเมืองแห่งนี้เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้บริเวณภายในศาลหลักเมืองสงขลา ก็มีการจัดสัดส่วนอย่างดีมีการแบ่งพื้นที่ที่เป็นโรงจิว สำหรับการจัดงานของคนไทย เชื้อสายจีน นอกจากนี้ภายในศาลหลักเมืองก็มีคูแลความสะอาดภายในศาลหลักเมืองสงขลาอย่างดียิ่งด้วย ทั้งนี้ภายนอกศาลหลักเมืองก็เป็นย่านของคนไทยเชื้อสายจีนเกือบทั้งสิ้น ซึ่งมีการค้าขายมากมาย เช่น ร้านอาหารสด ร้านอาหารรถจักรยานยนต์ ร้านเสริมสวย และร้านถ่ายรูป เป็นต้น

4.14.10 โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย ป้อมปากน้ำแหลมทราย ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอยู่หลังกองบัญชาการตำรวจภูธร 4 พงศาวดารเมืองสงขลาเรียกป้อมนี้ว่า “ป้อมรักษาขอบเขต” สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเจ้าพระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์ ณ สงขลา) เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา ที่ 5 ป้อมที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ในส่วนของภูมิประเทศที่เป็นแหลมยื่นออกไป เรียกว่า “แหลมทราย” ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างปากน้ำกับอ่าวไทย ดังที่ นนทภัทร แช่ว่อง¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และวิศาล เกียรติไพบูลย์² สมาชิกสภาเทศบาลนครสงขลา ได้กล่าวถึง โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นป้อมก่อด้วยศิลาอิฐถือปูน ลักษณะเป็นรูป 8 เหลี่ยม สูงประมาณ 5 ศอก กว้างและยาวประมาณ 10 วาเศษ พงศาวดารเมืองสงขลาเรียกป้อมนี้ว่า “ป้อมรักษาขอบเขต”

ทั้งนี้ โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย บริเวณโดยรอบมีการปลูกต้นไม้มากมายหลากหลายชนิดและได้ดูแลรักษา กำจัดวัชพืชให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยมาโดยตลอด พื้นที่ในโบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทรายก็สะอาดสะอ้าน ที่ตั้งของโบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทรายก็เหมาะสม มีสถานที่จอดรถ บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างดี

¹ นนทภัทร แช่ว่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

² วิศาล เกียรติไพบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

4.14.11 โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา กำแพงเมืองสงขลาฝั่ง บ่อ
 ยางสร้างในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันคงเหลือกำแพงเมืองเพียง 143
 เมตร ที่ถนนนครในเท่านั้นกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนกำแพงเมืองสงขลา ส่วนที่เหลือนี้ เป็น
 โบราณสถานแห่งชาติ เพื่อเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ ต่อมากำแพงเมืองสงขลา และป้อมเมือง
 สงขลาได้ถูกล้อมอีก เพื่อทำเป็นชุมชนสายโทรศัพท์สงขลา เมื่อ พ.ศ.2484 ในการรื้อครั้งนี้ได้พบศิลา
 จารึกที่มุมกำแพงเมือง ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตกด้วย เป็นจารึกรูปยันต์เกี่ยวกับชะตาเมืองสงขลา
 ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมณฑลมาวาสสงขลา ดังที่ ปัทมา นิสโร³ และ
 อรวรรณ पालรัตน์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลาไว้ใน
 ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า กำแพงเมืองสงขลา ตั้งอยู่ที่ถนนจะนะ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา
 จังหวัดสงขลา

กำแพงเมืองสงขลา เป็นกำแพงก่อด้วยหินมีเชิงเทิน มีใบเสมาเป็นรูปป้อม กำแพง
 ด้านทิศเหนืออยู่ริมถนนจะนะตัดกับกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตกที่ถนนนครใน และตัดกับกำแพง
 เมืองด้านทิศตะวันออกที่ถนนปละท่า กำแพงเมืองด้านทิศตะวันออกอยู่ริมถนนรามวิถี ตัดกับ
 กำแพงเมืองด้านทิศใต้ที่ถนนกำแพงเพชร ไปจดกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตกที่ถนนนครนอก
 กำแพงเมืองด้านทิศตะวันตกอยู่ริมถนนนครนอกไปถึงถนนนครนอกตัดกับคลองขวาง แล้วตัดตรง
 จากคลองขวางไปตามแนวถนนนครในจนไปตัดกับกำแพงเมืองด้านทิศเหนือที่ถนนจะนะ ความ
 สูงของกำแพง ประมาณ 6 ศอก หนา 5 ศอก กำแพงนี้เป็นกำแพงที่แข็งแรงมาก สร้างล้อมตัว
 เมืองสงขลาใหม่ซึ่งมีพื้นที่อยู่ภายใน 300 ไร่ สามารถป้องกันการโจมตีของพวกแขกสลัดได้อย่าง
 ดี ทั้งนี้ โดยรอบกำแพงเมืองมีประตูเมือง 10 ประตู และป้อม 8 ป้อม ลำดับประตูเมือง คือ
 พยัคฆนามเรืองฤทธิ์ จันทิพิทักษ์ พุทธรักษา มรกคาพิทักษ์ สุรามฤทธิ์ ศักดิ์สิทธิ์พิทักษ์ อัครนิวุธ
 ชัยยุทธชานะ นูรพาภิบาล และสนามสงคราม สำหรับป้อม 8 ป้อม คือ เทเวศร์บริรักษ์ พิทักษ์
 เชื้อนจันทร์ ป้องกันราวี ไพรพินาศ พิฆาตข้าศึก พิสิกอำนาจ นิราศภัยยันต์ และป้อมป้องกันศัตรู
 กำแพงเมือง ปัจจุบันประตูและป้อมดังกล่าว ส่วนใหญ่ถูกรื้อถอนไป เพื่อขยายถนนและปรับปรุง
 ตัวเมืองให้กว้างขวางเจริญยิ่งขึ้น ได้ใช้อิฐจากที่รื้อกำแพงส่วนใหญ่ถมถนน คงเหลือบางส่วน
 (เพียง 143 เมตร) ที่ถนนจะนะตรงข้ามกับที่ทำการหน่วยศิลปากรที่ 9 และที่ถนนนครใน บริเวณ
 หน่วยประชาชนศูนย์รวมข่าวของสถานีตำรวจภูธร กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนกำแพงเมืองสงขลา

³ปัทมา นิสโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
 พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

⁴อรวรรณपालรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
 พิพิธภัณฑ์พัทธามะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ส่วนที่เหลือไว้เป็นโบราณสถานแห่งชาติเพื่อเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์แก่นุชนสืบไป ทั้งนี้ บริเวณโดยรอบของโบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา ก็จะเป็นฟุตบอลสนามในการเดินทางสำหรับผู้คนที่เดินสัญจรไปมา อยู่ในบริเวณย่านการพาณิชย์และตลาดสด (ทรัพย์สิน) ภายในกำแพงเมืองสงขลา ก็มีการดูแลความสะอาดอย่างดีอีกด้วย

ผลจากการศึกษารูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ประกอบด้วย 11 แห่ง คือ รูปปั้นเงือกทอง , โบราณสถานบนเขาตังกวน , พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ , พิพิธภัณฑสถานพระราม , พิพิธภัณฑสถานศิลปะสงขลา , โบราณสถานวัดมัทธมนิศา , พระตำหนักเขาน้อย , เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล , โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา , โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย และโบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา ซึ่งลักษณะของงานศิลปะ ที่มาช่วยปรุงแต่งบ้านเมืองให้สวยงาม นอกจากนั้นยังมีการออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยด้วย มิใช่เพื่อผลทางการมองเห็นอย่างเดียว (ดูภาพประกอบ 20)

5. ย่าน ผลการศึกษาย่านปรากฏว่า เป็นบริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียวในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบย่าน โดยที่แต่ละย่านจะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน ย่านสามารถแบ่งออกได้ เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ย่านประวัติศาสตร์ ย่านพาณิชย์ ย่านเริงรมณ์ ย่านอุตสาหกรรม ย่านที่พักอาศัย และย่านสถานที่ราชการ ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

5.1 ย่านประวัติศาสตร์ ย่านเมืองเก่า อยู่บริเวณถนนนางงาม นครใน นครนอก ยะลา เป็นถนนเล็ก ๆ เปิดให้รถวิ่งได้ทางเดียว ดึกและบ้านเรือนร้านค้าในละแวกนี้สร้างตามสถาปัตยกรรมแบบจีนปนยุโรป มีลวดลายปูนปั้นประดับที่กรอบหน้าต่างและหัวเสาสวยงาม นอกจากนี้ที่ยังเป็นย่านอาหารพื้นเมืองของสงขลา เช่น ก๋วยเตี๋ยวสงขลา เต้าคั่ว และบริเวณหัวถนนนางงามก็มีร้านขายขนมกระบอกซึ่งในปัจจุบันเหลืออยู่เพียงเจ้าเดียวเท่านั้น

5.1.1 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนางงาม ดังที่ มณฑาทิพย์ เปียกกลับ¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านประวัติศาสตร์ไว้สรุปได้ว่า ในเขตเทศบาลนครเมืองสงขลา ได้แก่ ถนนนางงาม เดิมเรียก “ถนนเก่าห้อง” ต่อมาเมื่อสงขลาได้มีการประกวดนางงามขึ้น

¹มณฑาทิพย์ เปียกกลับ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เป็นครั้งแรก ซึ่งนางงามคนแรกชื่อ “แดง” บ้านของคุณแดงอยู่ที่ถนนเก้าห้อง เมื่อคุณแดงได้รับตำแหน่งนางงามสงขลา จึงพากันเรียกถนนเก้าห้อง เป็น “ถนนนางงาม” ถนนนางงามจึงถูกเรียกจนทุกวันนี้

5.1.2 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม ดังที่ เอกอนงค์ มิ่งมาก²

ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านประวัติศาสตร์ ในเขตเทศบาลนครสงขลา ได้แก่ ถนนวิเชียรชม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2445 สมัยรัชกาลที่ 5 และทรงพระราชทานนามเพื่อเป็นเกียรติแก่ พระยาวิเชียรคีรี (ชม ณ สงขลา) ซึ่งเป็นแม่กองสร้าง ในเขตเทศบาลนครสงขลา ได้แก่ ถนนไทรบุรี เป็นถนนที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์ ณ สงขลา) จัดสร้างถนนจากสงขลาไปไทรบุรี โดยเริ่มต้นจากมุมกำแพงวัดไทร บริเวณที่จัดว่าเป็นย่านที่เก่าแก่ของเมืองสงขลา ก็คือ บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอกและเลยไปถึงบริเวณถนนนางงาม บริเวณดังกล่าวเป็นถนนเล็ก ๆ 3 สาย ซึ่งเปิดให้รถแล่นได้เส้นทางเดียว ตลอดสองข้างทางของถนนดังกล่าวจะเป็นตึกเก่า อายุนับร้อยปี เป็นสถาปัตยกรรมแบบจีน ปนยุโรป ก่อด้วยอิฐถือปูน มีลวดลายปูนปั้นประดับที่กรอบหน้าต่างและที่หัวเสา มีทั้งอาคารชั้นเดียวและสองชั้น ปัจจุบันยังคงเหลือให้เห็นอยู่อีกจำนวนมากที่ถนนนครใน และถนนนครนอก เดิมถนนนครใน ถนนนครนอกเป็นถนนใจกลางเมือง ซึ่งเคยใช้เป็นที่รับเสด็จรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ลักษณะอาคารที่นี้แปลกตา ซึ่งหาดูที่อื่นได้ยาก

5.1.3 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก ดังที่ ชีรวัจน์

จุลนวล¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ในกล่าวถึงถนนนครใน ถนนนอกไว้สรุปได้ว่า ปัจจุบันบริเวณย่านถนนนครใน ถนนนครนอก เป็นย่านอาหารการกินของเมืองสงขลา มีอาหารหลากหลายรสชาติ รสชาติแปลก ๆ เช่น ก๋วยเตี๋ยว เต้าหู้ และที่หัวถนนนางงามมีขนมที่เรียกว่า “ขนมบอ” มีร้านอาหาร “เต้” ที่ใคร ๆ ก็อยากจะไปลองชิม แล้วก็ไม่มีใครผิดหวัง มีร้านยินดี ร้านสินอคุลย์พันธ์ ขายอาหารพื้นเมืองประเภทของฝาก เช่น ข้าวเกรียบกุ้ง ข้าวเกรียบปลา กุ้งแก้ว น้ำบูดูของดีภาคใต้ และอื่น ๆ ที่เป็นอาหารแห่ง ขนม ปักยี่ได้อีกหลากหลาย (ดูภาพประกอบ 21)

²เอกอนงค์ มิ่งมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ชีรวัจน์ จุลนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครนอก เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2546.

5.2 ย่านพาณิชย์ เป็นย่านที่มีการค้าขายมากมายหลากหลายประเภท ทั้งร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านขายยา และร้านขายเสื้อผ้า ซึ่งเป็นย่านที่มีการค้าขาย เป็นแบบตึกแถวคั้งที่ กมลวรรณ เพ็งหมาน² และกรรมการ อนุพงศ์ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านพาณิชย์ที่อยู่เขตเทศบาลนครสงขลา เช่น ถนนวชิรา ถนนเก้าแสน มหาวิทยาลัยทักษิณ ตลาดทรัพย์สิน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบอาคารของย่านบริเวณนี้จะเป็นตึกแถว หรืออาคารพาณิชย์ ที่มีความสูงเหมาะสม สีสนที่ใช้ในตัวอาคารจะมีสีสนหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทร้านที่จัดทำ เช่นสีเขียว สีส้ม เป็นต้น แต่ทั้งนี้โทนสีที่ใช้จะเป็นสีขาวหรือสีครีมเป็นส่วนใหญ่ วัสดุที่ใช้ในการประกอบอาคารจะเป็นการใช้ปูนรูปแบบของป้ายจะติดกับตัวอาคาร เป็นย่านที่มีประชาชนหนาแน่น เป็นย่านที่มีการจราจรค่อนข้างติดขัดเพราะเส้นทางถนนเป็น 2 เลน ดังนั้นจึงลำบากในการสัญจรของผู้คน ซึ่งสภาพโดยรอบของย่านพาณิชย์ก็เหมาะสมกลมกลืนกับภูมิทัศน์ของเทศบาลนครสงขลา เป็นอย่างดี (ดูภาพประกอบ 22)

5.3 ย่านที่พักอาศัย เป็นบริเวณที่มีผู้คนอาศัยกันหนาแน่น มีการค้าขายกันมากมายในบริเวณนี้ และตัวอาคารก็มีทั้งเป็นอาคารพาณิชย์และแบบตึกสูงคั้งที่ ชญาวัชร จันทรโชคทวี¹ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง ย่านที่พักอาศัยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าย่านที่พักอาศัยจะเป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นเช่น จะเป็นบริเวณถนนนครนอก ถนนนครใน ถนนวิเชียรชม ถนนแหล่งพระราม สองฟากของถนนไทรบุรี ถนนทะเลหลวง เป็นต้น และจะกระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ทั้งนี้ย่านที่พักอาศัยจะเป็นอาคารที่เป็นตึกแถวที่มีความสูงระดับพอดี สีสนของย่านที่พักอาศัยจะเป็นโทนสีขาวหรือสีครีม มีการค้าขายกันหลากหลาย วัสดุที่ใช้ในการสร้างอาคารจะเป็นทั้งอาคารคอนกรีตและไม้ ส่วนใหญ่จะเป็น 2 ชั้นคือ ด้านล่างเป็นปูนซีเมนต์และด้านบนจะเป็นไม้ รูปแบบของป้ายซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าไม่ว่าจะเป็นร้านตัดเสื้อผ้า ร้านขายอาหาร ร้านขายขนม ร้านขายของชำ เป็นต้น ความหนาแน่นของประชากรมีมาก การจราจรก็เพราะบริเวณนี้เป็นถนน 2 เลน ในการสัญจรก็ลำบากค่อนข้างมากเพราะมีถนน 2 เลน เท่านั้น แต่ทั้งนี้ ย่านที่พักอาศัยก็มีความกลมกลืนต่อเนื่องกัน กับภูมิทัศน์โดยรอบของย่านที่พักอาศัย (ดูภาพประกอบ 23)

²กมลวรรณ เพ็งหมาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

³กรรมการ อนุพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

¹ชญาวัชร จันทรโชคทวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

5.4 ย่านสถานที่ราชการ เป็นสถานที่ราชการที่สำคัญของประชาชนโดยทั่วไป ต้องแวะเวียนไปใช้บริการซึ่งจะอยู่ในบริเวณชุมชนที่หนาแน่น และมีผู้คนสัญจรไปมาจำนวนมาก

5.4.1 ย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน และสถานกงสุลอินโดนีเซีย ดังที่ ทิตยา เจริญศิลป์² และธิดารัตน์ หมานหมัด³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านสถานที่ราชการมีสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน และสถานกงสุลอินโดนีเซีย จะอยู่บริเวณถนนสะเดา ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ทั้งนี้ที่ตั้งของสถานที่เหมาะสมเป็นอาคารขนาดใหญ่ โทนสีของอาคารสีขาวความสูงมีขนาดเหมาะสม รูปแบบของป้ายจะมีการติดตั้งกับตัวอาคาร มีสถานที่ราชการอยู่บริเวณนั้นพอสมควร การจราจรไม่ติดขัดเพราะในการก่อสร้างถนนจะมีการทำเป็นถนน 2 เลน ฉะนั้นการสัญจรไปมาจึงมีความสะดวกและกลมกลืนไปกับภูมิทัศน์โดยรอบอื่น ๆ อีกด้วย

5.4.2 ย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย ดังที่ ผกาพรรณ จำรัสศรี⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สถานกงสุลมาเลเซีย ตั้งอยู่บริเวณ ถนนสุขุม เป็นสถานที่ทางราชการที่ตัวอาคารเป็นสีขาวขนาดใหญ่ มีความสูงที่เหมาะสม วัสดุที่ใช้จะทำจากปูนซีเมนต์ บริเวณภายในตัวอาคารและนอกอาคารสะอาด สีสันมีการจัดมุมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นสัดส่วน รูปแบบของป้ายก็จะเขียนติดกับกำแพงอาคาร เป็นอักษรสีเหลืองทอง ซึ่งบริเวณนี้จะไม่ค่อยมีบ้านเรือนของประชาชนมากนัก แต่จะมีส่วนราชการค่อนข้างมากของถนนสุขุม ทั้งนี้ในการจัดสรรบริเวณสถานที่กงสุลมาเลเซีย ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับภูมิทัศน์ของเทศบาลนครสงขลาเป็นอย่างยิ่ง

5.4.3 ย่านสถานที่ราชการสำนักงานเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลา ดังที่ มาลัยรัตน์ ประทุม⁵ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าว

²ทิตยา เจริญศิลป์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสะเดา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ธิดารัตน์ หมานหมัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴ผกาพรรณ จำรัสศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนลูกเสือ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁵มาลัยรัตน์ ประทุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ถนนวชิรา ถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

ถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สำนักงานเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บนถนนลูกเสือ จะเป็นสถานที่ที่ผู้คนมาใช้บริการหรือขอความช่วยเหลือในหน่วยงานดังกล่าวไม่ว่าในเรื่องของการ แจ้งเกิด แจ้งตาย การย้ายที่อยู่ การทำบัตรประจำตัวประชาชน การจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า ทั้งนี้ที่ตั้งของสถานที่ดังกล่าวอยู่ในบริเวณเดียวกัน กล่าวคือ สำนักงานเทศบาลนครสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลา ซึ่งตัวอาคารจะใช้สีสันโทนสีขาวเป็นตึกสูง วัสดุที่ใช้จะเป็นปูนซีเมนต์ รูปแบบของป้ายจะติดกับตัวกำแพงทางเข้าสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ประชากรในบริเวณนี้จะค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ติดสนามกีฬาติณสูลานนท์อีกด้วย การจราจรไม่ติดขัดเพราะเป็นถนน 2 เลนที่ขับไปมาสัญจรได้สะดวกและสถานที่จอดรถในสถานที่ดังกล่าวที่มีให้บริการแก่ผู้คนที่มาใช้บริการมีที่นั่งหินอ่อนบริการแก่ผู้มาติดต่องานราชการอย่างเป็นสัดส่วนซึ่งสถานที่ราชการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นสำนักเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลา มีการจัดตั้งเป็นสัดส่วนเหมาะสมกับภูมิทัศน์ของเมืองสงขลาอย่างดี

5.4.4 ย่านสถานที่ราชการ ศาลาการและสำนักงานอัยการ ดังที่ วัลย์ณัฐ

จันทวงศ์วิไล¹ และวิภาวรรณ ลังคง² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ศาลาการและสำนักงานอัยการ เป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งที่อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่บนถนนชลเจริญ ทั้งนี้ตัวอาคารมีความสูงพอสมควร สีสันของตัวอาคารจะเป็นสีขาว วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างจะเป็นคอนกรีต รูปแบบของป้ายก็จะเขียนติดกับตัวกำแพง จะเป็นสถานที่ที่มีบ้านเรือนล้อมรอบอยู่พอสมควร การจราจรบริเวณนี้ก็สะดวกคล่องตัว มีขีดยานพาหนะไม่มากนัก ทั้งนี้สถานที่ดังกล่าวจะมีความกลมกลืนกับภูมิทัศน์เมืองสงขลาเป็นอย่างดี

5.4.5 ย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ดังที่ สองนรี คำแก้ว³

และสุดตมา สุวรรณมณี⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนอง

¹วัลย์ณัฐ จันทวงศ์วิไล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนวลจิรา ถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

²วิภาวรรณ ลังคง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนวลจิรา ถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

³สองนรี คำแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนวลจิรา ถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

เดียวกันสรุปได้ว่า ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เป็นอาคาร 2 ชั้นขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ตรงข้ามตลาดทรัพย์สิน อยู่ใกล้ด้านศาลากลางภาคใต้ ตัวอาคารใช้โทนสีขาว อาคารเป็นอาคารคอนกรีต รูปแบบของป้ายจะติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีแดงสีสันสวยงาม อยู่บริเวณย่านพาณิชย์ เป็นส่วนใหญ่ การจราจรค่อนข้างติดขัดเพราะ การสัญจรไปมาของผู้คนมีจำนวนมากเพราะอยู่ในละแวกของย่านพาณิชย์ด้วย แต่ทั้งนี้พื้นที่ในการก่อสร้าง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ก็เหมาะสมเป็นสัดส่วนอย่างดี

5.4.6 ย่านสถานที่ราชการ ชุมสายโทรศัพท์ ดั้งที่ อรชา แก้วบุญชู¹ และ อรอนงค์ เพชรชู² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านสถานที่ราชการได้แก่ ชุมสายโทรศัพท์ ตั้งอยู่บนถนนจะนะ เป็นอาคารที่มีความสูงเหมาะสม เป็นลักษณะ 2 ชั้น ใช้สีโทนครีม เป็นอาคารคอนกรีต รูปแบบของป้ายจะเป็นการติดตั้งติดกับตัวอาคาร ใช้อักษรสีแดง ความหนาแน่นของย่านนี้ก็พอสมควร เพราะอยู่ใกล้ ๆ กับย่านพาณิชย์ ดังนั้นการสัญจรไปมาบริเวณนี้จึงลำบาก เพราะมีรถสัญจรไปมาก่อนข้างมาก ซึ่งภายในอาคารจะมีช่องทางจอดรถยนต์และจักรยานยนต์บริการแก่ผู้มาใช้บริการอย่างเป็นทางการเป็นส่วน

5.4.7 ย่านสถานที่ราชการ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ดั้งที่ เนตราพร ค้วงสง³ และจිරันท์ สุวรรณมณี⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านสถานที่ราชการได้แก่ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บนถนน

¹สุดตมา สุวรรณมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวิชรา ถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

²อรชา แก้วบุญชู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนจะนะ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

³อรอนงค์ เพชรชู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนแหลมทราย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴เนตราพร ค้วงสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนแหลมทราย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁵จिरันท์ สุวรรณมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสาหรุริ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

แหลมทราย เป็นสถานที่ราชการที่ใช้วัสดุจากไม้เป็นหลัก มีความสูงประมาณ 2 ชั้น สีสนของตัวอาคารใช้โทนสีเลือดหมูเป็นส่วนใหญ่ รูปแบบของป้ายจะใช้ไม้ประกอบติดกับอาคาร เป็นสถานที่ที่ค่อนข้างหนาแน่นของการสัญจรไปมาของราษฎรคั้งนั้น การจราจรจึงค่อนข้างลำบาก เพราะเป็นพื้นที่ค่อนข้างแคบ ดังนั้นในการจอดรถเพื่อมาขอรับบริการต้องจอดข้างนอกอาคาร แต่โดยรอบของสถานีตำรวจภูธรก็เหมาะสมกลมกลืนกับภูมิทัศน์เมืองสงขลาเป็นอย่างดี

5.4.8 ย่านสถานที่ราชการ สถานีดับเพลิง ดังที่ เจริญศักดิ์ เทพหล้า¹ และ ศตวรรษ อุบล² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า สถานีดับเพลิงตั้งอยู่บนถนนสายบุรี ตัวอาคารมีความสูงพอสมควร 2 ชั้น ด้านล่างสำหรับจอดรถดับเพลิง ส่วนด้านบนจะเป็นสำนักงานสีสนของตัวอาคารเป็นโทนสีขาวทั้งหมด อยู่ตรงข้ามกับวัดยางทอง และใกล้กับธนาคารออมสิน วัสดุในการก่อสร้างจะเป็นปูนซีเมนต์ ป้ายของสถานีดับเพลิงจะใช้อักษรสีแดง ทั้งนี้ในบริเวณนี้จะมีประชาชนสัญจรไปมาจำนวนมากเพราะสถานที่ราชการ การจราจรของย่านสถานที่ราชการบริเวณนี้ไม่ติดขัดซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่ของภูมิทัศน์เมืองสงขลาเป็นอย่างดี

5.4.9 ย่านสถานที่ราชการ ศาลจังหวัดสงขลา ดังที่ กุลธิดา ขวัญทองชุม³ และเก็จกนก สิทธิกรกานต์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ศาลจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บนถนนปละท่า เป็นอาคารสถานที่ราชการขนาดใหญ่ มี

¹เจริญศักดิ์ เทพหล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสายบุรี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

²ศตวรรษ อุบล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสายบุรี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

³กุลธิดา ขวัญทองชุม อุบล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนปละท่า 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴เก็จกนก สิทธิกรกานต์ อุบล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนปละท่า เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

ขนาดความสูงหลายชั้น สีลันของตัวอาคารจะเป็นสีขาวทั้งหลัง วัสดุในการจัดทำจะเป็นปูนซีเมนต์ ป้ายของสถานที่ราชการแห่งนี้จะเป็นสีเหลืองทอง ทั้งนี้จะมีประชาชนสัญจรไปมา จำนวนของ ประชาชนที่พอสมควร เป็นสถานที่ที่จัดตั้งติดกับสนามกีฬาติณสูลานนท์ การจราจรของบริเวณนี้ก็ไม่ติดขัดเพราะถนนมีพื้นที่กว้างขวาง มีสถานที่สำหรับจอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี เหมาะสมกับภูมิทัศน์บริเวณนี้

5.4.10 ย่านสถานที่ราชการ ศาลคดีเด็กและเยาวชน ดังที่ ชาญัญญา สุวรรณโณ¹ และชนาภางค์ พงศ์พิบูลเกียรติ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชน ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนินนอก เป็นสถานที่สำหรับควบคุมความประพฤติของเด็กและเยาวชน มีความสูง 3 ชั้น เป็นอาคารขนาดใหญ่ มีสีลันเป็นโทนสีขาวทั้งหลัง วัสดุจะเป็นปูนซีเมนต์ทั้งอาคาร ป้ายของสถานที่จะเป็นสีทองเหลือง ประชาชนในบริเวณนี้จะมีพอสมควรที่มีการตั้งบ้านเรือนกันขึ้น การจราจรไม่ติดขัดเพราะถนนบริเวณนี้กว้างขวาง เหมาะสมกับการจัดภูมิทัศน์เมืองนครสงขลาเป็นอย่างดี

5.4.11 ย่านสถานที่ราชการ ศูนย์แพทย์ชุมชนโรงพยาบาลสงขลา ดังที่ ดวงพร สุวรรณะ³ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง ย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านสถานที่ราชการได้ว่าศูนย์แพทย์ชุมชน โรงพยาบาลสงขลาตั้งอยู่บนถนนรามวิถี ถือได้ว่ามีความสูง 2-3 ชั้น สีลันของตัวอาคารเป็นสีขาว อักษรของตัวหนังสือจะเป็นสีเขียวง่ายต่อการมองเห็น วัสดุของตัวอาคารจะเป็นปูนซีเมนต์ ความหนาแน่นของประชากรบริเวณนี้มีพอสมควร ทั้งนี้ในบริเวณดังกล่าวมีสถานที่จอดรถและม้านั่ง ม้าหินอ่อน บริการแก่ประชาชนที่ไปใช้บริการอย่างดี การจราจรในบริเวณนี้ค่อนข้างติดขัดในเวลาเช้าและเย็น แต่ทั้งนี้ศูนย์แพทย์ชุมชนแห่งนี้ก็มีการพัฒนาปรับปรุงไว้อย่างดี โดยความรับผิดชอบของเทศบาลนครสงขลา

¹ชาญัญญา สุวรรณโณ อุบล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราชดำเนินนอก เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

²ชนาภางค์ พงศ์พิบูลเกียรติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราชดำเนินนอก เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ดวงพร สุวรรณะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนรามวิถี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

5.4.12 ย่านสถานที่ราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมอุตินิยมวิทยา

ค่ายรามคำแหง และสำนักงานปราบปรามยาเสพติด ดังที่ นนทลี คงเพ็ชรศรี¹ และ ปวีณ์กร สุรบรณ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านสถานที่ราชการไว้ในทำนองเดียวกัน สรุปได้ว่า มีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมอุตินิยมวิทยา ค่ายรามคำแหง และสำนักงานปราบปรามยาเสพติด ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี เป็นสถานที่ทางราชการ ที่เป็นย่านราชการที่ผู้คนจะเข้าไปติดต่องานกันพอสมควรทั้งนี้ความสูงของอาคารก็ขนาดใหญ่อพอสมควร สีสนของตัวอาคารจะเป็นสีขาวและครีมผสมกัน วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างจะเป็นปูนซีเมนต์ทั้งหลัง ป้ายของสถานที่เหล่านี้เป็นอักษรสีทองเหลืองชัดเจน มองเห็นได้ในระยะใกล้และไกล ประชาชนในบริเวณนี้ก็หนาแน่นพอสมควร มีการติดต่อกับหน่วยงานดังกล่าวกันพอสมควร การจราจรในบริเวณนี้ก็ไม่ได้ติดขัดเพราะถนนในบริเวณดังกล่าวมีการจัดทำกัน 2 เลน สะดวกในการสัญจรไปมาของผู้คนเป็นอย่างดี (รูปภาพประกอบ 24)

5.5 ย่านอุตสาหกรรม เป็นย่านที่มีการประกอบอุตสาหกรรม ซึ่งโดยมากจะเป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันและที่สำคัญจนกลายมาเป็นย่านอุตสาหกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวได้ ก็จะเป็นพวกอุตสาหกรรมพื้นบ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ย่านทำโรงงานลูกชิ้น ทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา การผลิตอาหารกระป๋อง การถนอมสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลนครสงขลามีพื้นที่ติดทะเล ประกอบกับเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์กรรม จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ

5.5.1 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำลูกชิ้น ดังที่ ปิยะรัตน์ ช่วยเรื่อง³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรม สรุปได้ว่า มีโรงงานทำลูกชิ้นมี 2 แห่ง คือ บริเวณถนนวชิรา และถนนนครใน ตัวอาคารมีความสูงมาก มีอาณาบริเวณขนาดกลาง สีสนของอาคารจะเป็นอลูมิเนียมทั้งหลัง ป้ายของโรงงานจะเป็นป้ายที่ติดกับตัวอาคารสีขาว จะมีความหนาแน่นของ

¹นนทลี คงเพ็ชรศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ถนนไทรบุรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

²ปวีณ์กร สุรบรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ปิยะรัตน์ ช่วยเรื่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546

ประชาชนค่อนข้างมากเพราะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่มีผู้คนสัญจรไปมาค่อนข้างมาก และเป็นจุดที่มีการตั้งบ้านเรือนของประชาชนค่อนข้างมาก ดังนั้นการจราจรตรงจุดนี้ จึงค่อนข้างติดขัดพอสมควร ในช่วงเวลา ก่อน 09.00 นาฬิกา และหลัง 16.00 นาฬิกา

5.5.2 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา ดังที่ รังสิมา เสนนวน¹ และ รุจิรา จันทรพล² ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา ตั้งอยู่บนถนนรามัน ตัวอาคารมีความสูงพอสมควรมีอาณาบริเวณไม่มากนัก สีสนของอาคารเป็นสีโทนขาวทั้งหลัง ฝ้าของโรงงานเป็นฝ้าที่อยู่ติดกับตัวอาคารสีดำ ความหนาแน่นของประชาชนบริเวณนี้มีค่อนข้างมากพอสมควร เพราะเป็นจุดที่มีบ้านเรือนประชาชนค่อนข้างมาก ดังนั้นการจราจรตรงจุดนี้จึงมีการติดขัดบ้างเป็นบางช่วง

5.5.3 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตปลากระป๋อง ดังที่ วรวรรณ จันทวีเมือง³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานผลิตอาหารกระป๋องอยู่บนถนนราษฎร์อุทิศ เป็นโรงงานที่มีตัวอาคารไม่สูงมากนัก แต่มีโรงงานค่อนข้างมากประมาณ 4-5 หลัง ในบริเวณเดียวกัน สีสนของตัวอาคารเป็นอลูมิเนียมทั้งหลังมีฝ้าที่บางอาคารจะเป็นตึกสีขาว ฝ้าของโรงงานก็อยู่ติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีดำ ความหนาแน่นของประชาชนบริเวณนี้มีค่อนข้างมาก เหตุเพราะเป็นจุดที่มีบ้านเรือนของประชาชนที่หนาแน่น มีการสัญจรที่ติดขัดบ้างในบางช่วง แต่ในการติดตั้งเหมาะสมกับภูมิทัศน์บริเวณนี้

5.5.4 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานสกัดน้ำโดยวิธีอบแห้ง ดังที่ สุนิสรา ปราณีต⁴ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงงานสกัดน้ำโดยวิธีอบแห้งเป็นโรงงานขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณตลาดโก้งโค้ง ในเขตเทศบาลนครสงขลา ตัวอาคารมีความสูงพอสมควร สีสนของโรงงานเป็นอลูมิเนียม ฝ้าของโรงงานจะเป็นการติดฝ้า

¹รังสิมา เสนนวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546

²รุจิรา จันทรพล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546

³วรวรรณ จันทวีเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴สุนิสรา ปราณีต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

ติดกับตัวอาคาร เป็นอักษรสีโทนดำ ประชาชนในบริเวณนี้มีความหนาแน่นพอสมควร การจราจรไม่ติดขัดเพราะการจัดวางระบบบ้านเรือนค่อนข้างดี นอกจากนี้ รัชกาญจน์ สวยงาม¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงงานทำงานต่าง ๆ ตั้งอยู่บริเวณวัดโพธิ์ ในเขตเทศบาลนครสงขลา ตัวอาคารมีความสูง 2 ชั้น สีสันของตัวอาคารเป็นสีขาวเป็นส่วนใหญ่ ฝ้าของโรงงานจะเป็นสีดำติดกับตัวอาคาร ความหนาแน่นของประชากรบริเวณนี้มีความหนาแน่นพอสมควร ส่วนของโรงงานบริเวณนี้ดีพอสมควร

5.5.5. ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว ดังที่ เจตน์ เพชรรัตน์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานทำซีอิ๊ว บนถนนนครนอก ตัวโรงงานมีความสูงพอสมควร เป็นโรงงานที่ใช้วัสดุเป็นอลูมิเนียมประกอบเป็นอาคาร ฝ้าของโรงงานจะติดตั้งกับตัวอาคารเป็นอักษรสีโทนดำ ประชาชนมีการตั้งบ้านเรือนบริเวณนี้กันพอสมควร การจราจรไม่ติดขัดมากนักเพราะการจัดวางระบบของผังเมืองดีพอสมควร

5.5.6 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็ง ดังที่ โองการ บุปพะโพธิ์³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานทำน้ำแข็ง ตั้งอยู่ตรงข้ามหอสมุดประชาชน เป็นโรงงานขนาดเล็ก ความสูงของตัวอาคารมีพอสมควร เป็นโรงงานที่ใช้วัสดุเป็นปูนซิเมนต์ ในการประกอบอาคาร ฝ้าของโรงงานก็ติดตั้งกับตัวอาคารเป็นอักษรโทนสีดำ ประชาชนก็มีการตั้งบ้านเรือนกันอย่างหนาแน่น การจราจรไม่ติดขัดที่มีการติดตั้งโรงงาน

5.5.7 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานใส่ไม้และซอยไม้ ดังที่ จารุวรรณ สุวรรณชาติ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรม

¹รัชกาญจน์ สวยงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวัดโพธิ์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

²เจตน์ เพชรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครนอก เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

³โองการ บุปพะโพธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครนอก เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴จารุวรรณ สุวรรณชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

สาหรรมได้แก่ โรงงานไผ่และชอยไม้ บริเวณ สวนเก่าแก่ คือ สนุ่นวัฒนา บริเวณโรงแรมวิวา คือ โรงค้าไม้อุคมภัณฑ์ และบริเวณหน้าค่ายรามคำแหงคือ โรงค้าไม้พนาภัณฑ์ ตัวอาคารมีความใหญ่พอสมควรในแต่ละแห่ง ความสูงของตัวอาคารขนาดปานกลางเป็นโรงงานใช้วัสดุก่อสร้างจากปูนซีเมนต์เป็นส่วนใหญ่ ฝ้าของอาคารก็มีการติดตั้งกับตัวอาคารเป็นตัวหนังสือโทนสีดำ ความหนาแน่นของประชาชนบริเวณนี้ มีพอสมควร การจราจรไม่ติดขัดในการเข้าออกของโรงงาน เพราะมีการจัดระบบของการตั้งโรงงานอย่างดี

5.5.8 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานท่าฟอร์นิเจอร์ ดังที่ นราพร จันทร์เสน¹ และ นาฏชนิษ เจริญดี² ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมได้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานท่าฟอร์นิเจอร์ บริเวณ วัดอุทัยธาราม ทั้งนี้ความสูงของอาคารใหญ่พอสมควร เป็นโรงงานที่ใช้วัสดุเป็นปูนซีเมนต์ในการก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ สำหรับประกอบตัวอาคารเป็นโทนสีดำ บริเวณโดยรอบของโรงงานมีการตั้งบ้านเรือนกันพอสมควร การจราจรค่อนข้างติดขัด เพราะโรงงานที่จัดตั้งอยู่บริเวณบนถนนสายหลัก ดังนั้นการสัญจรจึงติดขัดพอควร

5.5.9 ย่านอุตสาหกรรม โรงพิมพ์ ดังที่ ปัญญากรณ์ จันทร์นวล³ และปิยวรรณ กาเลีย⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า โรงพิมพ์มีอยู่บริเวณวัดมัทธิมาวาส แลวธนาคารอมสิน ร้านเสนาสารัน ถนนพัทลุง ความสูงของตัวโรงพิมพ์มีความใหญ่พอสมควร นอกจากนี้การตั้งบ้านเรือนบริเวณนี้มีพอสมควร การจราจรไม่ค่อยติดขัด เพราะมีการจัดสรรระบบการสัญจรไปมาค่อนข้างดี นอกจากนี้ มณฑิตา ทองเรือง⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่

¹นราพร จันทร์เสน ชาตรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ วัดอุทัยธาราม เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

²นาฏชนิษ เจริญดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาด โกงโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ปัญญากรณ์ จันทร์นวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ตลาดโกงโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴ปิยวรรณ กาเลีย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาด โกงโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁵มณฑิตา ทองเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาด โกงโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

โรงงานทำประตู หน้าต่าง เหล็ก มีอยู่บริเวณนครใน และอยู่ตรงข้ามโรงแรมวีวา เป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีความสูงของตัวอาคารพอสมควรเป็นโรงงานที่ใช้วัสดุคือ อลูมิเนียมในการก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งป้ายของอาคารก็มีการติดตั้งกับตัวอาคารอย่างดี อักษรก็มีการใช้โทนสีดำ บานเรือนบริเวณนี้มีพอสมควรเป็นชุมชนที่ค่อนข้างหนาแน่น การสัญจรไปมาก่อนข้างลำบากเพราะถนนมีเพียง 2 เลน เท่านั้น

5.5.10 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วม ดังที่ เรณุกา ฤทธิเดช¹ และวาสิณี เพ็ชรศรีสุข² ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วม อยู่บนถนนราษฎร์อุทิศ 1 เป็นโรงงานขนาดใหญ่ ที่ความสูงของตัวอาคารค่อนข้างสูงมาก เป็นตัวอาคาร คอนกรีต ป้ายของโรงงานแห่งนี้จะติดกับตัวอาคาร ความหนาแน่นของบริเวณ โรงงานค่อนข้างหนาแน่น ดังนั้นการจราจรบริเวณนี้จึงค่อนข้างติดขัดพอสมควร

5.5.11 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำมิด ดังที่ ศุภศิริ พงศ์เจริญ³ และสรินยา คงแก้ว⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานทำมิด ที่เป็นโรงงานขนาดเล็ก ความสูงของตัวอาคาร 2 ชั้น มี 2 หลัง เป็นอาคารที่ใช้วัสดุปูนซีเมนต์และไม้ ส่วนป้ายของโรงงานก็จะติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีทองเหลือง ความหนาแน่นของประชาชนมีค่อนข้างสูง เพราะโรงงานทำมิดตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนย่านเมืองเก่า จึงส่งผลกระทบต่อจราจร เพราะตัวถนนที่มีการตั้งโรงงานมีการทำ 2 เลนเท่านั้น

¹เรณุกา ฤทธิเดช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

²วาสิณี เพ็ชรศรีสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ศุภศิริ พงศ์เจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴สรินยา คงแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

5.5.12 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะ ดังที่

เสาวลักษณ์ มีทองขาว¹ และอิชบตี คชสาร² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะ เป็นโรงงานที่มีอาคารลักษณะขนาดกลาง ความสูงของอาคาร 2 ชั้น เป็นอาคารที่ใช้อลูมิเนียมเป็นส่วนใหญ่ในการก่อสร้าง ปลายของโรงงานจะเขียนติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีเหลืองทอง บริเวณนี้ความหนาแน่นประชาชนค่อนข้างมากเพราะอยู่ในพื้นที่ของย่านเมืองเก่า ดังนั้นการจราจรบริเวณนี้จึงค่อนข้างติดขัดมาก โรงงานต่อและซ่อมเรือ เป็นอาคารที่เป็นปูนซีเมนต์และยังมีพื้นที่กว้างสำหรับจอดเรืออีกด้วย ปลายของอาคารจะติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีเหลืองทอง ทั้งนี้บริเวณดังกล่าวจะอยู่บริเวณย่านบ้านเรือนเพราะเป็นบริเวณถนนย่านเมืองเก่า ดังนั้นการสัญจรไปมาผู้คนจึงมีค่อนข้างมากทำให้เกิดการจราจรติดขัด

5.5.13 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานบรรจุพลาสติกดังที่ ชาญณรงค์ สิ้นรุงค์³

และปฎิภาณ เอกเจริญผล⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงย่านอุตสาหกรรมไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ย่านอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานบรรจุพลาสติกเป็นโรงงานขนาดใหญ่ อาคารมีความสูงประมาณ 2 ชั้น เป็นอาคารที่วัสดุคืออลูมิเนียมในการก่อสร้างมีพื้นที่บริเวณโดยรอบกว้างขวาง ปลายของโรงงานจะอยู่ติดกับตัวอาคารเป็นอักษรสีเหลืองทอง บริเวณนี้มีความหนาแน่นของประชาชนมากเพราะมีการตั้งบ้านเรือนของประชาชนจำนวนมาก แต่การสัญจรไปมาไม่ติดขัด เพราะมีการจัดทำถนนไว้เป็นสัดส่วน (ดูภาพประกอบ 25)

¹เสาวลักษณ์ มีทองขาว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

²อิชบตี คชสาร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ชาญณรงค์ สิ้นรุงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴ปฎิภาณ เอกเจริญผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

5.6 ย่านเจริญรมย์ เป็นย่านที่มีสถานบริการให้ความบันเทิงเจริญรมย์อยู่รวม ๆ กัน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณถนนศรีสุดา บริเวณโรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลซ บริเวณหน้าค่ายรามคำแหง ถนนสะเดา ถนนทะเลน้อย และบริเวณประมงใหม่ เป็นต้น ดังที่ กนกพร แก้วล่อง¹ ขวัญฤทัย มังคลาทศน์² และณัฐธิดา ภูมรินทร์³ ได้กล่าวถึงย่านเจริญรมย์ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า มีบริเวณถนนศรีสุดา หน้าค่ายรามคำแหง บริเวณประมงใหม่ บริเวณ โรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลซ เป็นอาคารที่มีขนาดปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นย่านเจริญรมย์ที่เป็นห้องแถว โทนสีของอาคารจะเป็นสีขาวมีบริเวณในการจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ ป้ายของสถานที่จะเขียนติดกับตัวอาคารเป็นสีสันต่าง ๆ เช่น สีฟ้า สีเขียว สีแดง เป็นต้น และมีการประดับประดาด้วยหลอดไฟเล็ก ๆ สีต่าง ๆ เพื่อเป็นการดึงดูดใจลูกค้ามาใช้บริการทั้งนี้ย่านดังกล่าวจะมีประชาชนอาศัยอยู่พอสมควร เพราะเป็นจุดการตั้งบ้านเรือนของประชาชนค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้การจราจรไม่ติดขัดเพราะมีการจัดระบบไว้อย่างดี มีถนนเป็น 2 เลนข้าง 4 เลนข้าง เพื่อความสะดวกในการสัญจรไปมาของนักท่องเที่ยวและผู้คนที่ผ่านไป (ดูภาพประกอบ 26)

ผลจากการศึกษา ย่าน ปรากฏว่า ย่าน ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ย่านประวัติศาสตร์ , ย่านพาณิชย์ , ย่านที่พักอาศัย , ย่านสถานที่ราชการ , ย่านอุตสาหกรรม และ ย่านเจริญรมย์

6. ทางสัญจร และที่จอดรถ ผลการศึกษา ทางสัญจร และที่จอดรถ ปรากฏว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้เดินทางเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง บริเวณดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะ เชื้อเชิญมีความประทับใจและให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควร สามารถแยกได้แก่ เส้นทางนักท่องเที่ยว ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยานและที่จอดจักรยาน ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

6.1 ถนน ถนนจะต้องคำนึงหลักกว้าง ๆ อยู่ 2 ประการ คือ ความสวยงามและขนาดมาตรฐานต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งขนาดมาตรฐานเหล่านี้ วิศวกรได้กำหนดขึ้นโดยคำนึง

¹ กนกพร แก้วล่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

² ขวัญฤทัย มังคลาทศน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลซ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ ณัฐธิดา ภูมรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหน้าค่ายรามคำแหง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546

ถึงความสะดวกและความปลอดภัยต่อผู้ใช้เป็นสำคัญ ดังที่ นายยา มณีแสง¹ และนิตยา ไชยรัตน์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงถนนสายประธาน ได้แก่ถนนเชื่อมระหว่างเมือง เป็นถนนสายใหญ่รถสามารถแล่นได้ด้วยความเร็วสูง มีความกว้างมากกว่าถนนสายอื่น ๆ ทั้งนี้ถนนสายนี้จะเป็นเส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัดจากตัวเมืองจังหวัด เชื่อมต่อระหว่างอำเภอจังหวัดใกล้เคียงที่สำคัญได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 (ถนนกาญจนวนิช) จากแยกสำโรง เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองสงขลา กับอำเภอหาดใหญ่ สามารถเดินทางไปอำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา และประเทศมาเลเซีย เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 408 บริเวณห้าแยกบ้านน้ำกระจาย ทั้งนี้บริเวณนี้มีการเสริมทัศนภาพการเข้าสู่เมืองที่ดี กล่าวคือ มีการปลูกพืชพันธุ์บริเวณที่ต่าง ๆ ออกไปจากบริเวณเส้นทางที่ผ่านมาปลูกเป็นแนวยาวตามแนวถนนก่อนเข้าสู่ตัวเมือง มีป้ายแสดงการต้อนรับ สามารถเห็นได้ตั้งแต่ระยะไกล ทั้งนี้ขนาดของถนนมีความกว้างพอสมควรที่รถสามารถสัญจรไปได้โดยไม่ติดขัด มีจำนวนช่องทางวิ่งมากพอสมควร ทั้งนี้บริเวณดังกล่าว การจัดวางตำแหน่งที่เหมาะสมไม่สับสนกับทางแยกและการบอกทิศทางเพราะมีป้ายบอกทางชัดเจน ทำให้เกิดความสวยงามไปตามแนวถนน การวางเส้นทางที่เป็นแนวยาวเหมาะสม ส่งผลทำให้ตัวอาคารที่ตั้งโดยรอบกลมกลืนกับถนนบริเวณนี้เป็นอย่างดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามมาก ถนนสายประธานไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 414 (ถนนลพบุรีราเมศวร์) เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 บริเวณห้าแยกบ้านน้ำกระจาย บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 43 บ้านควนลัง เป็นถนนเลียบเมืองหาดใหญ่ไปอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสตูล และจังหวัดพัทลุง ทั้งนี้บริเวณสายประธานดังกล่าว จะมีการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมือง ถือเป็น ส่วนเข้าเมืองซึ่งจะมีการเขียนป้ายแสดงทางเข้าหรือแสดงการต้อนรับที่มีความเด่นชัด และมีรูปลักษณ์ที่เข้ากันได้ดีกับภูมิประเทศได้โดยรอบ ซึ่งขนาดของถนนที่มีความเหมาะสมกับปริมาณการสัญจรกับถนนที่มีความกว้างขวางพอไม่ติดขัดในการจราจรทำให้ถนนสายนั้น ๆ สามารถรองรับปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นได้มาก ทั้งนี้ความสะดวกในการสัญจรที่มีมากไม่ว่าจะเป็นระบบของระยะเดียวมีการบอกป้ายทิศทางชัดเจนและวางในตำแหน่งที่เหมาะสม มีเส้นทางแบ่งช่องทางวิ่งชัดเจนและตามแนวถนนก็มีความสวยงามอย่างมาก สามารถมองเห็นได้ง่าย ในการใช้ถนน กล่าวคือเส้นทางเป็นแนวตรงไม่ต่อเนื่องยาวมากเกินไปมีขอบทางชัดเจนเป็นระเบียบ ผิวจราจรก็ราบเรียบ

¹นายยา มณีแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²นิตยา ไชยรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

สม้าเสมอ ส่วน ศศิกานต์ เตชะพันธ์¹ และ สมฤดี กี่ทองมาก² ได้กล่าวถึงถนนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายประธานคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 (เริ่มจากป่ากระวะเขตแขวงการทางนครศรีธรรมราช) เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 และ 414 สามารถเดินทางไปอำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกะเสสินธุ์ อำเภอรโนด และเชื่อมต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถนนสายประธานแห่งนี้มีการเสริมทัศนภาพการเข้าสู่เมืองที่ดีมาก มีการเข้าถึงของตัวเมืองได้ง่าย มีป้ายแสดงทางเข้าซึ่งมีความเด่นชัด อ่านได้จากระยะไกลและมีรูปลักษณะที่เข้ากันได้กับภูมิประเทศโดยรอบเหมาะสมกับสัดส่วนและความกว้างของถนนทั้งขนาดของถนนมีขนาดความกว้างพอเหมาะสมกับปริมาณการจราจรระบบเลี้ยวและระบบป้ายบอกทิศทางอย่างชัดเจน ไม่สับสนในการแบ่งแยกทิศทาง มีเส้นทางแบ่งช่องทางวิ่งชัดเจน เป็นสัดส่วนอย่างดี มีความสวยงามตามแนวนอน มีช่องทางชัดเจนตามแนวนอนตลอดเส้นทางมีไฟฟ้าแสงสว่างอยู่ นอกจากนี้ สิรินาถ อใจพันธ์³ และ สิริเนตร รัตนสังข์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง ถนนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายหลักคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 (บริเวณสามแยกสำโรง) เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง เขตเทศบาลนครสงขลา จากถนนไทรบุรี เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 43 ตรงบ้านควนมิด ซึ่งสามารถเดินทางไปยังอำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้การเสริมทัศนภาพการเข้าสู่เมืองเหมาะสม คือมีการใช้พืชพันธุ์ที่มีสีส้มของไม้ดอกไม้ประดับตัดแต่ง ปลูกเป็นแนวยาวตามแนวนอนก่อนเข้าสู่ตัวเมืองมีป้ายแสดงทางอย่างชัดเจน และมีรูปลักษณะเข้ากันได้ เป็นสัดส่วนกับความกว้างของถนนได้ดีและระยะการมองผู้ที่กำลังเดินทางมาถึง ทั้งนี้ขนาดของถนนมีความเหมาะสมกับปริมาณของการสัญจรและถนนยังมีความกว้างขวางพอสมควรที่รถสามารถสัญจรได้ไม่ติดขัด มีช่องทางวิ่งมากพอที่จะเพิ่มปริมาณรถที่ต้องการในช่วงถนนนั้น ๆ ทำให้ถนนสายนั้น ๆ ซึ่งความสวยงามในแนวนอนก็มีการเชื่อมทางถนนต่อเนื่องกันดี ทำให้ทัศน

¹ศศิกานต์ เตชะพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²สมฤดี กี่ทองมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

³สิรินาถ อใจพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴สิริเนตร รัตนสังข์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

ภาพโดยรองสววยงาม ส่วน สุรัทยา คงสุวรรณ¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ถนนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายประธานได้แก่ ถนนสามสิบเมตร เชื่อมต่อจากถนนราษฎร์อุทิศ 1 บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 (ไปอำเภอสิงหนคร) มีการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมืองพอสมควร กล่าวคือ มีการใช้พืชพันธุ์ต่าง ๆ ประดับประดาตกแต่งพื้นที่ถนนโดยรอบอย่างสวยงามตัวถนนมีความกว้างขวางมาก จะมีการแสดงป้ายทางเข้าหรือแสดงการต้อนรับ ซึ่งมีความเด่นชัด อ่านได้จากระยะไกล มีรูปสัญลักษณ์ที่เข้ากันได้ดีกับภูมิประเทศโดยรอบ มีการจัดสัดส่วนภูมิทัศน์อื่น ๆ เข้ากันได้ดีกับถนนบริเวณนี้ ซึ่งขนาดของถนนก็เหมาะสมกับปริมาณการจราจร โดยไม่มีการติดขัด มีจำนวนช่องทางวิ่งที่มากพอที่จะจุปริมาณรถที่ต้องการในช่องถนนนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ความสะดวกความปลอดภัยก็มีมาก คือมีระบบป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนและวางในตำแหน่งที่เหมาะสม ทำให้ไม่สับสนในเรื่องทางแยกและทิศทาง ด้านความสวยงามของถนนก็มีการวางขอบทางไว้ชัดเจนเป็นระเบียบ ผิวถนนไม่ขรุขระจับขี้ได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ คมศักดิ์ มุสิกกรักษ์² และณัฐกรณ์ สีสวนแก้ว³ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงถนนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายประธานได้แก่ ถนนติณสุลานนท์ (ริมทะเลสาบสงขลา) เชื่อมต่อจากถนนเตาหลวง (ทำเทียบเรือประมงใหม่) บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 (ไปอำเภอสิงหนคร) ทั้งนี้การเสริมทัศนภาพมีการเชื่อมต่อเข้ากับถนนสายหลักของเมือง ถือเป็นส่วนเข้าถึงของตัวเมืองและสามารถเดินทางได้เข้าถึงกับจุดหมายปลายทาง บริเวณนี้มีการเพิ่มสีส้มของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ไปตามแนวถนนก่อนเข้าสู่ตัวเมืองมีป้ายแสดงทางเข้าหรือแสดงการต้อนรับที่มีความเด่นชัดเห็นได้จากระยะไกลและมีรูปสัญลักษณ์ที่เข้ากันได้ดีกับภูมิประเทศโดยรอบถือได้ว่าถนนสายประธานตรงนี้มี การจัดเป็นสัดส่วนค่อนข้างดี ทั้งนี้ขนาดของถนนก็เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร โดยทั่วไป บนท้องถนนมีความสะดวกและปลอดภัยในเรื่องระยะการเลี้ยวมีระบบป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจนและมีการวางตำแหน่งที่เหมาะสมไม่สับสนในเรื่องทางแยกทิศทางเกิดความสวยงามในแถวถนน โดยรอบเพราะมีขอบทางที่ชัดเจนเป็นระเบียบ

¹สุรัทยา คงสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²คมศักดิ์ มุสิกกรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ณัฐกรณ์ สีสวนแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

สุธีศักดิ์ สวัสดิ์¹ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงถนนสายหลักไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายหลักเป็นถนนที่เป็นหลักของเมืองตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของตัวเมืองมีรถสัญจรไปมา มากกว่าสายอื่น มักเป็นถนนที่มีสถานีที่สำคัญของจังหวัดตั้งอยู่ เช่น ถนนไทรบุรี ถนนชลาทัศน์ ถนนรามวิถี ถนนปละท่า ถนนเก้าแสน ถนนทะเลหลวง ถนนราชดำเนิน ถนนแหลมสนอ่อน เป็นต้น การเสริมทัศนียภาพการเข้าสู่เมืองมีความสวยงามและเข้าถึงได้ง่ายมีการประดับประดาพืชพันธุ์ต่าง ๆ ไปตามแนวถนนและมีป้ายแสดงทางเข้าหรือแสดงการต้อนรับที่มีความเด่นชัดเห็นได้จากระยะไกล มีการจัดทำอย่างเรียบร้อยและสวยงาม ขนาดของถนนก็เพียงพอกับปริมาณการสัญจรไปมาของผู้คน ซึ่งเป็นการสัญจรที่ไม่ติดขัด ซึ่งถนนสายหลักดังกล่าวมีความสะดวกในเรื่องระยะเลี้ยวมีระบบป้ายบอกทิศทางชัดเจนและตัวถนนเองก็วางได้ในตำแหน่งที่เหมาะสมบนถนนที่ราบเรียบ ส่วน จีวรธรรม จันนิยม² และชญาณิช บูพโก³ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง ถนนสายรองไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายรอง ได้แก่ถนนที่แยกย่อยออกจากถนนสายหลักของเมืองมีการสัญจรหนาแน่นรองลงมาจากถนนสายหลัก เช่น ถนนแหลมทราย ถนนวิเชียรชม ถนนจะนะ ถนนพัทลุง ถนนนครนอก ถนนนครใน ถนนเตาหลวง ถนนราษฎร์อุทิศ1 เป็นต้น ทั้งนี้ ถนนดังกล่าวมีการเสริมทัศนียภาพของการเข้าสู่เมืองได้อย่างดี มีป้ายบอกแสดงทางอย่างเด่นชัดและมีรูปลักษณ์ที่ดีเข้ากับภูมิทัศน์เมืองสามารถเห็นได้จากระยะไกล จัดไว้ค่อนข้างเป็นสัดส่วนขนาดของถนนก็เหมาะสม กับปริมาณการสัญจรมีช่องทางในการจราจรและมีความสะดวกในการขับเคลื่อนยานยนต์ เพราะมีบอกระยะเลี้ยวเส้นทางอย่างดี ทำให้เกิดความสวยงามในแนวถนน เพราะมีขอบเขตในการจัดระบบจราจรอย่างดี นอกจากนี้ รัชนัมย์ สุวรรณ⁴ และธรรารัตน์ กองประดิษฐ์⁵ ได้กล่าวถึงถนนสายย่อยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ถนนสายย่อย ถนนที่แยกออกจากถนนสายรอง มีการสัญจรหนาแน่น

¹สุธีศักดิ์ สวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²จีวรธรรม จันนิยม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนจะนะ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

³ชญาณิช บูพโก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนพัทลุง เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴รัชนัมย์ สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราชดำเนิน เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁵ธรรารัตน์ กองประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

ปานกลางถึงเบาบาง เช่น ถนนไทรบุรี ถนนราชดำเนิน ถนนวชิรา เป็นต้น ทั้งนี้ การเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมืองดีพอควรกล่าวคือ ทำให้ทราบถึงการเข้าสู่ตัวเมืองง่ายขึ้น แต่ทั้งนี้ช่องทางถนน การเข้า ออกก่อนข้างแคบ ซึ่งก็มีการเพิ่มสีเส้นของถนนบริเวณนี้ คือ การใช้สีพืชรูปร่างต่าง ๆ วางตามแนวยาวของถนนก่อนเข้าสู่ตัวเมือง มีป้ายบอกทางเข้าถนนนั้น ๆ อย่างเด่นชัด ซึ่งเข้ากันได้ดีกับภูมิทัศน์โดยรวมของเมือง คือมีการจัดสัดส่วนความกว้างเหมาะสมกับถนนย่อยลักษณะนี้ ซึ่งขนาดของถนนก็เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร มีจำนวนช่องทางวิ่งมากพอที่จะจุปริมาณรถที่ต้องการวิ่ง โดยมีความสะดวกและปลอดภัยพอควรในเรื่องของระบบการเลี้ยว เพราะมีป้ายกำกับบอกทิศทางอย่างชัดเจน การมองเห็นรถหรือผู้คนที่กำลังสัญจรก็มีแสงสว่าง นอกจากนี้แนวถนนก็มีความสวยงาม เพราะมีขอบทางที่ชัดเจนเป็นระเบียบ ผิวถนนราบเรียบดี (ดูภาพประกอบ 27)

ผลจากการศึกษา ถนน ปรากฏว่า ถนน จะมีถนนสายประธาน ได้แก่ถนนเชื่อมระหว่างเมือง เป็นถนนสายใหญ่รถสามารถแล่นได้ด้วยความเร็วสูง มีความกว้างมากกว่าถนนสายอื่น ๆ และถนนสายย่อยเป็นถนนที่แยกย่อยออกจากถนนสายหลักของเมืองมีการสัญจรหนาแน่นรองลงมาจากถนนสายหลัก ซึ่งขนาดของถนนก็เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร มีจำนวนช่องทางวิ่งมากพอที่จะจุปริมาณรถที่ต้องการวิ่ง

6.2 ทางเดินเท้า ในการเดินของบุคคลทั่วไปจะมีการเว้นระยะห่างกับคนที่เดินอยู่ข้างหน้าบ้าง ระยะที่เว้นห่างนี้ผู้เดินจะรู้สึกมีความสบายที่ตนเองยังพอใจต่างกันไปตามเหตุการณ์ กล่าวคือ การเดินในที่สาธารณะในขณะที่เร่งรีบ หรือมีจุดหมายที่แน่นอนอยู่ข้างหน้าจะมีระยะเว้นห่างจากบุคคลข้างหน้า น้อยกว่าการเดินเล่นในสวนสาธารณะ ดังที่ นันธิยา ทองธรรมชาติ¹ และ ปิยะพร สัมภาระวาริ² ได้กล่าวถึงทางเดินเท้า ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ทางเดินเท้าเขตเทศบาลนครสงขลาจะเป็นประเภททางเท้าขนานไปกับแนวถนน ซึ่งเป็นทางเท้าที่อยู่ขนานสองข้างของแนวถนนของเมือง เป็นทางเท้าที่มักมีการสัญจรหนาแน่นหากเป็นทางเข้าในถนนสายหลักและถนนสายรอง ได้แก่ ถนนสายหลัก เช่น ถนนไทรบุรี ถนนชลาทัศน์ ถนนรามวิถี เป็นต้น ส่วนถนนสายรอง เช่น ถนนแหลมทราย ถนนวิเชียรชม และถนนพัทลุง เป็นต้น ทั้งนี้ทางเดินเท้าบริเวณดังกล่าวเป็นทางเดินเท้าก่อนข้างดี ชัดแจ้ง และสามารถทำให้ผู้คนที่สัญจรไปมาถึงจุดหมายได้ โดยมีอุปสรรคก็คืองวง มีผิวพื้นราบเรียบ ซึ่งก็มีความปลอดภัยในการเดินทางของผู้คน มีการติดตั้งสิ่ง

¹ นันธิยา ทองธรรมชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

² ปิยะพร สัมภาระวาริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนรามวิถี เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

อำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง เป็นจุด ในการช่วยเพิ่มสวัสดิภาพแก่คนเดินเท้าด้วย ทั้งนี้ ความกว้างของทางเท้าก็มีความเพียงพอกับปริมาณผู้สัญจร ซึ่งขนาดของทางเท้าที่เหมาะสมกับ ปริมาณผู้สัญจร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านการค้า และย่านธุรกิจ ซึ่งจะมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ นี้ยังมีการปลูกต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นมีถังขยะ ตู้โทรศัพท์ เป็นต้น นอกจากนี้ ใน ส่วนของผิวพื้นของทางเดินเท้าก็มีความราบเรียบต่อเนื่อง อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุดเสียหายทั้งนี้ใน ส่วนของการเข้าถึงมีรถบริการบ้าง เช่น มีรถขนขยะ รถดับเพลิง รถพยาบาล บริการอยู่ตามทางเดิน เท้า นอกจากนี้ในด้านความสวยงามของทางเดินเท้าก็เหมาะสมเพราะทางเดินเท้าบริเวณดังกล่าวจัด ตำแหน่งที่ดีมีความกลมกลืนกับบริเวณโดยรอบ ไม่ดูระเกะระกะ ทั้งนี้บริเวณทางเดินอยู่เท้าในภาพ ที่ดีราบเรียบไม่ชำรุดทรุดโทรมซึ่งบริเวณทางเดินเท้าตรงบริเวณนี้มีกิจกรรมอื่น ๆ บนทางเท้าด้วย เช่น รถเข็นขายน้ำ ขายข้าวแกง หรือแม่กระทั่งขายสินค้า เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นการเพิ่มชีวิตชีวาให้ กับเมือง ทำให้ทางเดินเท้ามีความหมายมากขึ้น ส่วน มนันยา มณีประพันธ์¹ ประชาชนในเมือง สงขลา ได้กล่าวถึง ทางเดินเท้าระหว่างอาคารพาณิชย์หรือย่านทางเดินเท้าไว้ในทำนองเดียวกันสรุป ได้ว่า อยู่บริเวณตลาดทรัพย์สิน ถนนวชิรา สวนเจ้าแก้ว ตลาดเก้าเส้ง ทั้งนี้บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณ ที่คนสามารถเดินติดต่อกันได้ทั้งบริเวณ โดยมีการสัญจรทางรถมากเป็นสิ่งที่มิในเกือบทุกจุดของ เมือง มีบรรยากาศในเชิงนันทนาการรวมอยู่ด้วยและอาจใช้เป็นทางลัดจากการเดินตามแนวถนนใน เมืองได้ด้วย ทั้งนี้ความต่อเนื่องของทางเดินเท้ามีความสมบูรณ์ต่อเนื่องชัดเจนและสามารถจะทำให้ คนเดินไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคที่จะมาขัดขวาง มีผิวพื้นราบเรียบ ไม่มีการเปลี่ยนระดับ โดยไม่จำเป็น ซึ่งทั้งนี้ทางเดินเท้าบริเวณดังกล่าวก็มีความปลอดภัยในการสัญจรจากระบบการ สัญจรอื่นและความปลอดภัยในแง่ของสวัสดิภาพในการเดิน การสัญจร เช่นถนนออกจากทางเดิน เท้าอย่างชัดเจน ทำให้การจราจรมีความคล่องตัวและปลอดภัยสูงขึ้น นอกจากนี้บริเวณทางเดินเท้า ดังกล่าวก็มีการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง เป็นการช่วยเพิ่มสวัสดิภาพแก่คน เดินทางเท้า ทั้งนี้ความกว้างขวางของทางเท้าก็เพียงพอกับปริมาณผู้สัญจรไปมา ซึ่งทางเดินเท้าตรง นี้ก็อยู่บริเวณย่านการค้าและย่านธุรกิจ ซึ่งมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้ มี ถังขยะ ตู้โทรศัพท์ บรรยากาศโดยรอบของเมืองก็มีชีวิตชีวาพอควร เพราะมีบริเวณแผงลอยรถเข็น ขายอาหารหรือเครื่องคั่วมากมาย โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณนั้นให้ร่มรื่นงดงามไปพร้อม ๆ กับประ โยชน์ในเชิงการสัญจรด้วย ซึ่งผิวพื้นของทางเดินเท้าที่ราบเรียบต่อเนื่อง ไม่มีการเปลี่ยน ระดับโดยไม่จำเป็นและอยู่ในสภาพดีไม่มีชำรุดมากนัก นอกจากนี้ การเข้าถึงได้โดยรถบริการบาง

¹ มนันยา มณีประพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ถนนสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

ประเภทก็มีบ้าง เช่น รถดับเพลิง รถขนขยะ รถพยาบาล เป็นต้น ซึ่งความสวยงามของทางเดินเท้าก็มีการจัดการให้สวยงามพอควร คือมีการจัดวางตำแหน่งที่ติดกลมกับกับบริเวณ โดยรอบ สะอาดพอควร นอกจากนี้การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรมอื่น เช่น รถเข็นขายน้ำ ขายอาหาร ทำให้เป็นการเพิ่มสีสันให้บริเวณทางเดินเท้ามีความหมายมากขึ้น มีการจัดวางรถเข็น การขายของต่าง ๆ เป็นระเบียบดีพอสมควร (คุณภาพประกอบ 28)

ผลจากการศึกษา ทางเดินเท้า ปรากฏว่า ทางเดินเท้า เป็นทางเท้าที่เหมาะสมกับปริมาณผู้สัญจร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านการค้า และย่านธุรกิจ ซึ่งจะมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถทำให้คนเดินไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคที่จะมากีดขวาง มีผิวพื้นราบเรียบ ไม่มีการเปลี่ยนระดับโดยไม่จำเป็น

6.3 ที่จอดรถจักรยานยนต์เป็นรถขนาดเล็ก ที่มีความคล่องตัวสูง ควรจัดที่จอดให้ใกล้บริเวณทางเข้า-ออก เพื่อจะได้ไม่รบกวนรถอื่นๆ ที่มีความคล่องตัวต่ำกว่าภายในบริเวณจอดรถ ซึ่งการจัดที่จอดรถให้มีความสะดวก ไม่สับสนวุ่นวาย เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการจัดภูมิทัศน์เมือง เพราะการจอดรถไม่มีระเบียบ ความไม่สะดวกในการจอดรถ ความสับสนวุ่นวายของรถยนต์จะจอดและที่จะผ่านไปถือเป็นสิ่งที่ทำให้เมืองหมดความน่าประทับใจอย่างหนึ่ง ดังที่ วิไลภรณ์ รัตนมณี¹ และศุภางค์ จันทรา² ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึงที่จอดรถไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ที่จอดรถในเขตเทศบาลมีประเภทที่จอดรถชั่วคราว ได้แก่ ที่จอดรถส่งคนส่งของ ที่จอดรถประจำทาง รถรับจ้าง ในแนวดนที่แน่นอนให้รถเหล่านี้จอดบริเวณข้างทางในช่องจอดได้ โดยติดป้ายบอกไว้ให้ชัดเจนและห้ามรถอื่น ๆ จอดในบริเวณที่เตรียมไว้ ได้จะเป็นรถบัส รถสองแถว รถมอเตอร์ไซด์ รถสามล้อ และรถตุ๊กตุ๊ก ทั้งนี้มีการจอดบริเวณตามป้ายรถเมล์เป็นส่วนใหญ่หรือริมถนนบ้างเป็นบางครั้ง เช่น บริเวณหน้าวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา หน้าแถวสำนักงานป่าไม้ จังหวัดสงขลา หน้าโรงเรียนวรนาธิเฉลิม โรงเรียนมหาวชิราวุธ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งการจัดตำแหน่งที่จอดรถ ก็มีความเหมาะสม มีป้ายชี้ทางประกอบตลอดแนว ในการเตรียมพื้นที่รองรับคน จากที่จอดรถสู่สถานที่สำคัญซึ่งมีบริเวณกว้างพอที่จะรับจำนวนคน ที่จะออกจากจอดรถในครั้งหนึ่ง ๆ ซึ่งก็ไม่กีดขวางเกาะเกาะการสัญจรในที่จอดรถชั่วคราวความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยวและระยะการมองเห็นซึ่งก็มีความเหมาะสม

¹วิไลภรณ์ รัตนมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²ศุภางค์ จันทรา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

สมกับการเลี้ยวของรถที่จะเข้าจอดและการเลื่อนไหลของการสัญจรก็เป็นไปได้ด้วยดี โดยไม่มีการกีดขวางสายตา เช่น กำแพง กันสาด กิ่งไม้ นอกจากนี้ที่จอดรถก็มีความสวยงามกับทางภูมิทัศน์ มีการปลูกต้นไม้ จึงเป็นการเพิ่มความสวยงามของระบบภูมิทัศน์มากขึ้น นอกจากนี้สุพัตรา ศักดิ์โต¹ และอรณิช สาครินทร์² ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง ที่จอดรถ ประเภทที่จอดรถริมถนน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ที่จอดรถริมถนนคือการจอดรถในช่องจอดที่อยู่ในแนวนอน ส่วนใหญ่มักเป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแถวถนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวก รวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่น ๆ การจอดรถวิธีนี้ควรใช้สำหรับถนนที่มีการจราจรไม่มากนัก ส่วนถนนสายหลักที่มีรถยนต์สัญจรไปมาตลอดเวลาในความถี่ค่อนข้างสูงไม่ควรอนุญาตให้จอดรถในแนวนอน ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าและออกจากช่องจอดและการรอเพื่อที่จะจอดเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรของรถคันอื่น ๆ ตลอดจนอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายอีกด้วย ทั้งต่อรถยนต์อื่นและต่อคนเดินเท้าในบริเวณนั้น ๆ เช่น บริเวณถนนวชิรา บริเวณตลาดทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งมีการจัดตำแหน่งที่จอดรถ เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้ การเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสู่สถานที่ที่มีความกว้างไม่มากนักในการที่จะออกจากที่จอดรถครั้งหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ความปลอดภัยในจุดนี้ก็มีความสำคัญในเรื่องระยะเลี้ยว และระยะการมองเห็น การเลื่อนไหลของรถหรือการสัญจรโดยทั่วไปก็สะดวกพอควรสามารถมองเห็นรถที่ขับผ่านไปมา ในแนวนอนภายนอกได้ไม่มีสิ่งกีดขวางสายตา ทั้งนี้ การจอดรถก็มีความสวยงามทางภูมิทัศน์ บริเวณนี้พอสมควร อาจจะติดขัดในการสัญจรบ้างในบางช่วง แต่ตำแหน่งการจอดรถบริเวณนี้มีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง ส่วน อาทิตยา จันทรมณี³ และสุชาร์ตน์ ชวนวัฒนา⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงที่จอดรถประเภทที่จอดรถนอกแนวนอนซึ่งเป็นบริเวณที่จอดรถที่เตรียมบริเวณไว้เพื่อการจอดรถโดยเฉพาะ โดยมีทางเข้า – ออก เชื่อมต่อกับแนวนอน ทั้งนี้จะปรากฏในบริเวณ เช่น ตลาดเก้าเส้ง สวนเก้าแก้ว เป็นต้น ซึ่งการจัดตำแหน่งของที่จอดรถ มีความเหมาะสม

¹สุพัตรา ศักดิ์โต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา ถนนสวนเก้าแก้ว เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²อรณิช สาครินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

³อาทิตยา จันทรมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴สุชาร์ตน์ ชวนวัฒนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

พอควร ทั้งนี้จะมีการติดตั้งป้ายไว้อย่างชัดเจน เพื่อสะดวกในการจอดรถ ทั้งนี้ในการเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสู่สถานที่สำคัญ มีพื้นที่ค่อนข้างเล็ก ที่จะออกหรือจอดรถในครั้งหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยวและระยะการมองเห็น ก็มีการจัดทางเลี้ยวไว้อย่างเหมาะสมกับรัศมีเลี้ยวของรถที่จะเข้าจอด เพื่อความสะดวก และการเลี้ยวไหลของการสัญจรก็เป็นไปด้วยดี ซึ่งที่จอดรถก็มีความสวยงามกับภูมิทัศน์ ไม่สับสนและไม่ติดขัดต่อการสัญจรและการเข้าถึงสถานที่นั้น ๆ ซึ่งมีการปลูกต้นไม้ทุก ๆ ระยะช่องจอด เพื่อความเป็นระเบียบในการจอดรถและความสวยงามของสถานที่ด้วย (รูปภาพประกอบ 29)

ผลจากการศึกษาที่จอดรถ ปรากฏว่า ที่จอดรถ เป็นการจอดรถในช่องจอดรถที่อยู่ในแนวดถนน ส่วนใหญ่มักเป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแฉกถนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวก รวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่น ๆ

6.4 ท่าเรือ ในเมืองที่มีแม่น้ำหรือลำคลองขนาดใหญ่ การสัญจรทางน้ำอาจเป็นสิ่งสำคัญในระดับเมือง การสัญจรนี้อาจใช้ได้เป็น 2 กรณี คือ การใช้ทางน้ำในการสัญจรไปมาของชาวเมือง และการใช้เส้นทางน้ำในการทัศนอาจร เช่น การชมเมือง การเดินทางเพื่อไปชมสถานที่ที่อยู่ริมน้ำ ดังที่ ปรียานุช ศิริพานิช¹ และ จิรายุ ช่วยจวน² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ท่าเรือ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เป็นจุดที่จะขึ้นและลงเรือสาธารณะและเรือส่วนตัวควรแยกจากกัน โดยจัดที่จอดเรือไว้ให้เป็นระเบียบและมืออย่างเพียงพอ ทั้งนี้ท่าเรื่อนั้นจะต้องมีการจัดระเบียบภายในให้พร้อมที่จะรับคนกลุ่มใหญ่ ๆ ที่จะขึ้นเรือหรือลงเรือ ทั้งนี้ ท่าเรือในเขตเทศบาลนครสงขลา มีท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่บริเวณท่าสะพาน ประกอบด้วยท่าเทียบเรือประมงใหม่ ยาว 300 เมตร และท่าเทียบเรือประมงเล็ก ยาว 275 เมตร มีเรือประมงเข้าเทียบท่า 30-40 ลำต่อวัน ทั้งนี้ทัศนภาพริมน้ำมีความสะอาด ปราศจากกลิ่นเหม็นรบกวนนอกจากนี้ การจัดระเบียบการสัญจรในลำน้ำ เป็นสถานที่ในการออกเรือของชาวประมง จะมีการจัดเป็นอย่างดี เพราะท่าเรือบริเวณนี้มีพื้นที่และบริเวณจอดเรือกว้างขวางมากมีการจัดสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณรอบท่าเรืออย่างเป็นสัดส่วนไม่ว่าจะเป็นถังขยะ กะบะดันไม้ รั้วกัน ซึ่งในการทำเขื่อนริมน้ำ ก็จะเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต เพื่อป้องกันการกัดเซาะของริมน้ำมีความคงทนถาวร จัดเป็นระเบียบดีมาก เพราะเขื่อนมีการทำโค้งไปตามแนวคูก้น้ำ ทำให้ภูมิทัศน์ โดยรอบท่าเรือบริเวณนี้

¹ปรียานุช ศิริพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²จิรายุ ช่วยจวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

สวยงามมากขึ้น นอกจากนี้ในความต่อเนื่อง ของการสัญจรทางเรือกับการสัญจรทางเท้าและถนน ก็มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคคลที่สัญจรไปมาในบริเวณนี้ เช่น แก้ว ี ห้างสาม ผู้โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น

6.4.1 ท่าเรือ บริเวณท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ ดังที่ มณีวงศ์ เกิดลี¹ และ กิตติพงษ์ คงแคล้ว² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงท่าเรือที่อยู่ในเขตเทศบาลนคร สงขลาไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า เป็นท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ ตั้งอยู่บริเวณหน้าสถานี ทหารเรือสงขลา เป็นท่าเทียบเรือสำคัญทางยุทธศาสตร์สำหรับจอดเรือรบและส่งกำลังบำรุง ทั้งนี้ ท่าเทียบเรือดังกล่าว มีอาณาบริเวณกว้างขวางมีการเทียบเรือ 7-8 ลำ ในแม่น้ำ ทั้งนี้ ทักษณาพริม น้ำก็มีความสวยงามค่อนข้าง เพราะเป็นเรือลำขนาดใหญ่มีการควบคุมรักษาน้ำให้ใสสะอาด ปราศจากขยะมูลฝอยและกลิ่นรบกวน ซึ่งการจัดระเบียบ การสัญจรในลำน้ำ มีความหนาแน่นพอ สมควร มีการจัดตำแหน่งการวางเรืออย่างเป็นสัดส่วน ทั้งนี้ในการทำเขื่อนริมน้ำ ก็จะทำจากหิน หรือคอนกรีต เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ ซึ่งในการก่อสร้างเขื่อนก็สร้างแบบคชนถาวรเรียบ ร้อยอย่างดี โดยแนวเขื่อนยังช่วยให้บริเวณโดยรอบคูเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น คือมีแนวค้ำน้ำนั้น เอง ในส่วนของความต่อเนื่องกับการสัญจรทางเรือ กับการสัญจรทางเท้าและทางถนน ก็มีการจัด ไว้เป็นสัดส่วน มองเห็นได้จากกระยะไกลของท่าเรือ ซึ่งมีความสวยงามและเหมาะสมกับ ภูมิทัศน์บริเวณนี้มาก

6.4.2 ท่าเรือ บริเวณ ท่าแพขนานยนต์ ดังที่ พุทธิชัย นิลเพชร³ และ ภาณุวัฒน์ บุรณวัฒน์⁴ ได้กล่าวถึง ท่าเรือไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ท่าแพขนานยนต์ อยู่ใน การดูแลของหน่วยแพขนานยนต์สงขลา รับ-ส่ง ผู้โดยสารจากฝั่งตัวเมืองสงขลาไปยังหัวเขาแดง อำเภอสิงหนคร ซึ่งทัศนภาพริมน้ำสำหรับการสัญจรไปมาของผู้คน มีการดูแลเรื่องความสะอาด เป็นแพขนานยนต์สำหรับโดยสารรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และผู้คนที่มีความต้องการจะเดินทาง

¹มณีวงศ์ เกิดลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือ ประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

²กิตติพงษ์ คงแคล้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่า เทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

³พุทธิชัย นิลเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบ เรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

⁴ภาณุวัฒน์ บุรณวัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546

ไปอีกฝั่งหนึ่ง การจัดระเบียบการสัญจรในลำน้ำมีความหนาแน่นพอควร แต่ทั้งนี้ ทั้งนั้นก็มีการจัดระเบียบไว้อย่างดีเหมาะสม มีการแบ่งแนวการจอดเรือให้เห็นชัดเจน มีการทำเขื่อนริมน้ำโดยเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต หรือหิน เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ และเพื่อให้การก่อสร้างมีความคงทน เรียบร้อยมีความเป็นระเบียบ โดยที่แนวเขื่อนนั้นควรเป็นไปตามแนวทางน้ำเดิม เช่น โกงังไปตามแนวคู้่งน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ ในความต่อเนื่องของการสัญจรทางเรือ การสัญจรทางเท้าและถนน มีบริการแก่ผู้โดยสาร กล่าวคือ เมื่อผู้โดยสารขึ้นจากเรือถึงอีกฝั่งแล้ว อาจจะต้องเดินทางต่อโดยทางเท้า รถโดยสารหรือรถรับจ้างอื่น ๆ ก็มีการจัดเตรียมเพื่อกิจกรรมนี้ คือมีการจัดที่จอดรถประจำทางไว้ในระยะไม่ไกลและมองเห็นได้จากท่าเรือ มีการจัดเตรียมที่จอดพาหนะรับจ้างต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน เช่น รถตุ๊กตุ๊ก รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น ตามที่มีใช้ในจังหวัด ซึ่งพร้อมที่จะรับผู้โดยสารจากจุดท่าเรือและออกไปถนนได้รวดเร็วโดยไม่ติดกับการเดินของผู้ที่ขึ้นจากเรือคนอื่น ๆ นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังให้บริการและความสะดวกสบายแก่ผู้มาใช้บริการในท่าแพ ขนानยนต์ เช่น แก้วอี้ ห้องส้วม ตู้โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น ไว้อย่างพร้อมสรรพอีกด้วย (ดูภาพประกอบ 30)

ผลจากการศึกษา ท่าเรือ ปรากฏว่า ท่าเรือ ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ และท่าแพขนานยนต์ ซึ่งมีการแบ่งแนวการจอดเรือให้เห็นชัดเจน มีการทำเขื่อนริมน้ำโดยเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต หรือหิน เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ

ผลจากการศึกษาทางสัญจรและที่จอดรถ ปรากฏว่า ทางสัญจรและที่จอดรถ ประกอบด้วย ถนน ทางเดินเท้า ที่จอดรถ และท่าเรือ

ผลจากการศึกษาสภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา ปรากฏว่า ประกอบด้วย สภาพแหล่งธรรมชาติ สภาพสวนหย่อม สภาพลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง สภาพย่าน และทางสัญจรและที่จอดรถ

บทที่ 4

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของนักท่องเที่ยวเอง และประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ปัจจุบันการท่องเที่ยวจึงเป็นที่นิยมกันมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทย และชาวต่างประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการส่งเสริม และพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาศูนย์บริการการท่องเที่ยวและปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้การศึกษาแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งซึ่งผลของการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับใช้ในการวางแผนและดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งในการศึกษาแนวทางพัฒนา ภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มเป้าหมาย และการสังเกตในพื้นที่ศึกษาผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวที่น่าสนใจมี 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งธรรมชาติ สวนหย่อม ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ อาคารและสิ่งก่อสร้างย่าน ทางสัญจร และที่จอดรถ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหล่งธรรมชาติ ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาแหล่งธรรมชาติ ปรากฏว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าละเมาะ เป็นต้น เป็นส่วนที่ช่วยให้เมืองมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดใจ ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1.1 ชายหาด ผลการศึกษาปรากฏว่า ชายหาดหรือชายฝั่ง ประกอบด้วย 4 แห่ง ได้แก่ หาดสมิหลา แหลมสนอ่อน หาดชลาทัศน์ และหาดเก้าเส้ง ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1.1.1 หาดสมิหลา หาดสมิหลาเป็นหาดที่มีการจัดการที่ดี คือมีการแบ่งพื้นที่สำหรับกิจกรรมแต่ละประเภทอย่างเป็นสัดส่วน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน นอกจากนี้ยังเป็น ชายหาดที่สะอาดและปราศจากอาคารสูง ทั้งนี้เป็นเพราะอยู่ในเขตพื้นที่สีเขียว ตามระบบการจัดผังเมือง ดังที่ ธีรนุช นกงาม¹ และพรพฐุ เข้มจรัส² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการจัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เช่น ที่นั่งเล่นตามได้

¹ธีรนุช นกงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

²พรพฐุ เข้มจรัส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

ต้นไม้มักจะมีถึงขยะรองรับขยะ มีม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ให้มากพอสมควร และเป็นระเบียบเรียบร้อยและสิ่งเหล่านี้ไม่ลายภูมิทัศน์เดิม มีความกลมกลืนไปด้วยกันกับธรรมชาติ

1.1.2 แหลมสนอ่อน แหลมสนอ่อน อยู่ติดกับแหลมสมิหลา เป็นส่วนที่อยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลา กับหาดสมิหลา ปัจจุบันได้ก่อสร้างพระบรมรูปกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ประดิษฐานไว้ที่แหลมสนอ่อน เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้สักการะและบริเวณนี้เหมาะแก่การนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ดังที่ เจดณา แสงสว่าง¹ และดวงพร หงษ์น้อย² ประชาชนเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาแหลมสนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรมีการจัดพื้นที่ของการตั้งร่ม เก้าอี้ผ้าใบและการให้เช่าห่วงยาง ให้เป็นสัดส่วนไว้บริการลูกค้า และไม่ควรรื้อยาวติดต่อกันโดยตลอด แต่ควรมีการเปิดโล่งสลับกับการตั้งร่ม และควรจัดพื้นที่ชายหาดไว้เป็นแนวยาวเพื่อเป็นการเสริมเด่นชายหาดทรายให้สวยงาม

1.1.3 หาดชลาทัศน์ หาดชลาทัศน์ อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา มีหาดทรายที่ขาวสะอาด มีทิวสนที่ร่มรื่น ซึ่งเริ่มตั้งแต่เก้าเส้ง – สมิหลา ดังที่ มาซาโกะ ชิเกะวโร³ (Masako Shikeawro) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศญี่ปุ่น และชุลีกร นกแก้ว⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนมีความปลอดภัย เช่น แนวกันถนนกับสถานที่นั่งเล่น บันไดต้องมีความปลอดภัยในการใช้ กำหนดที่จอดรถให้ชัดเจน และบริเวณขายอาหารให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อยเนื่องจากบริเวณนี้มีประชาชนใช้บริการเป็นจำนวนมาก ควรที่จะเพิ่มแสงสว่างและม้านั่ง โต๊ะ ถึงขยะให้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิมมากที่สุด

¹เจดณา แสงสว่าง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

²ดวงพร หงษ์น้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

³มาซาโกะ ชิเกะวโร (Masako Shikeawro) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

⁴ชุลีกร นกแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

1.1.4 หาดแก้วเส็ง หาดแก้วเส็ง ตั้งอยู่ริมทะเลหลวงทางทิศใต้ของตัวเมืองสงขลา เป็นเขายื่นลงไปทะเล มีโขดหินสวยงาม มีหินอยู่ก้อนหนึ่งตั้งอยู่เหนือโขดหิน ชาวบ้านเรียกหินก้อนนี้ว่า “หัวนายแรง” มีการเล่าขานกันว่าสมบัติอยู่ที่หินก้อนนี้ ดังที่ ภูสวระ เจริญกิจ¹ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาหาดแก้วเส็งสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงบริเวณชายหาดให้สามารถเดินชมชายหาดไปถึงหัวนายแรง และจัดระเบียบอาคารบ้านเรือนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การควบคุมอาคารปรับบริเวณที่จอดรถให้เป็นระเบียบเพื่อสะดวกในการเที่ยวชมของนักท่องเที่ยวและปรับปรุงวิถีชีวิตของคนในละแวกนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว

1.1.5 ชายฝั่ง ผลการศึกษาปรากฏว่า ชายฝั่งอยู่บริเวณทางไปเกาะชอ ดังที่ วราภรณ์ เอกอินทร์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงชายฝั่งสรุปได้ว่า ควรมีการปลูกต้นไม้ทดแทน และจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถหยุดชมและศึกษาชายฝั่งนี้ และปรับปรุงทางสัญจรพร้อมแสงสว่างให้สะดวกและปลอดภัย

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาชายหาดหรือชายฝั่ง ปรากฏว่า ชายหาดหรือชายฝั่งประกอบด้วย 5 แห่ง คือ หาดสมิหลา แหลมสนอ่อน หาดชลาทัศน์ หาดแก้วเส็ง และชายฝั่งเลียบเมืองสงขลา ซึ่งชายหาดหรือชายฝั่งดังกล่าว ควรพัฒนาในเรื่องของเก้าอี้ ม้านั่ง ถังขยะที่จอดรถ การตั้งร้านค้า การใช้พื้นที่ชายหาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการปลูกพืชสมุนไพรรอบๆ บริเวณชายหาดเพื่อความสวยงามและความแปลกใหม่ของภูมิทัศน์เมืองสงขลา สามารถเข้าเที่ยวชมจุดต่างๆ ได้โดยเน้นรักษาสภาพธรรมชาติเดิม (ดูภาพประกอบ 31)

1.2 ภูเขา ผลการศึกษาปรากฏว่า ภูเขา ในเขตเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย 2 ลูก ได้แก่ เขาตังกวน และเขาน้อย ซึ่งเป็นภูเขาที่มีความสวยงามที่โดดเด่นผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.2.1 เขาตังกวน เขาตังกวน อยู่ทางทิศตะวันตกของเขาน้อยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต บนยอดเขามีเจดีย์ และตำหนัก ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อขึ้นบนยอดเขาแล้วสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของตัวเมืองสงขลา และทะเลหลวง รวมไปถึงทะเลสาบสงขลา ได้อย่างชัดเจน ดังที่ สเตฟาโน ไมเคิล³ (Stefano Micheal) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศ

¹ ภูสวระ เจริญกิจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บริเวณหาดแก้วเส็ง เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

² วราภรณ์ เอกอินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บริเวณเขาตังกวน เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

³ สเตฟาโน ไมเคิล³ (Stefano Micheal) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บริเวณเขาตังกวน เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

อังกฤษ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาเขาดังกวางไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องของไฟฟ้า และพื้นที่หน้าบริเวณทางขึ้นลิฟท์ ควรมีไม้คอกไม้ประดับและควรจัดวางถังขยะให้ดูเหมาะสมกับสถานที่ดังกล่าว นอกจากนี้ควรมีเจ้าหน้าที่ภายในลิฟท์อย่างน้อย 2 คน ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมเขาดังกวาง

1.2.2 เขาน้อย เขาน้อย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาดังกวางซึ่งอยู่ใกล้กับแหลมสมิหลา เป็นที่ตั้งสวนเสรี สวนสุขภาพ เขิงเขาน้อย เป็นที่ตั้งสโมสรข้าราชการ และสนามเทนนิส ดังที่ ศิริพร แซ่กู่¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และอเล็ก เบ็นอิส² (Alex Btquah) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศสิงคโปร์ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาเขาน้อยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟฟ้าให้มีแสงสว่างมากขึ้น ควรมีทางเท้าและที่พักระหว่างทางขึ้นเขา ส่วนบนยอดเขาควรมีบริเวณที่โล่งเพื่อเป็นจุดชมวิว ที่มีคุณภาพมีความแข็งแรงและปลอดภัย

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาเขาน้อย ปรากฏว่า เขาน้อย ประกอบด้วย 2 แห่ง คือ เขาดังกวาง และเขาน้อย ซึ่งยอดเขาสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของตัวเมืองสงขลาได้เป็นอย่างดี ควรจัดสาธารณูปโภคไว้บริการให้พอเหมาะ จัดเป็นสวนสาธารณะไว้สำหรับพักผ่อน มีร้านอาหารไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งบรรยากาศตรงจุดนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ดูภาพประกอบ 32)

1.3 ถ้ำคลอง ผลการศึกษาปรากฏว่า ถ้ำคลองในเขตเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย 2 คลอง ที่สำคัญได้แก่ คลองขวาง และคลองลำโรง ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.3.1 คลองขวาง คลองขวาง เป็นคลองอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ซึ่งขณะนี้ เป็นทางระบายน้ำหรือบำบัดน้ำเสียสู่ทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้บริเวณคลองขวางโดยรอบจะมีการปลูกบ้านเรือนกันมาก ส่วนใหญ่จะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนมาก และมีลักษณะ เป็นอาคารเดี่ยวหรืออาคารพาณิชย์รวมไปถึงห้องแถวด้วย ซึ่งในบริเวณริมคลองขวางดังกล่าว จะมีการตั้งร้านค้ามากมาย เช่น ร้านขายอุปกรณ์ขาย – ซ่อมคอมพิวเตอร์ ร้านขายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า คลินิกผดุงครรภ์ จามรี เป็นต้น ดังที่ สุมิณา มณีโชติ³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาคลองขวาง

¹ศิริพร แซ่กู่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2546.

²อเล็ก เบ็นอิส (Alex Btquah) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2546.

³สุมิณา มณีโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองขวาง เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2546.

ไว้สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องการระบายน้ำทิ้งพร้อมริมคลองมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เสียใหม่ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหรือทำเป็นท่อเหลี่ยมปิดตาย ส่วนข้างบนใช้เป็นที่ในการจัดสวนหย่อมที่พักผ่อน

1.3.2 คลองสำโรง คลองสำโรง เป็นคลองแบ่งแนวเขตเทศบาลนครสงขลา กับ ตำบลเขารูปร่าง จากอ่าวไทย ลงทะเลสาบสงขลา ยาว 5 กิโลเมตร คลองสำโรงตอนบน แยกจาก คลองสำโรง ที่บริเวณแก่งเสียง ไปทางทิศใต้ผ่านตำบลเขารูปร่าง ตำบลเกาะแก้ว ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ดังที่ เริ่มบิว อีสโร¹ และเกรวี เจริญลาภ² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทาง พัฒนาคลองสำโรงไว้ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงอาคารสถานบริเวณสองริมฝั่งให้ถูกต้อง ตามหลักควบคุมอาคารพร้อมขุดลอกลำคลอง ระบายน้ำทิ้ง รวมทั้งการจัดบริเวณด้านริมคลองให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาลำคลอง ปรากฏว่า ลำคลอง ประกอบด้วย 2 แห่ง คือ คลองขวาง และคลองสำโรง ซึ่งคลองทั้งสองแห่งเป็นคลองที่ประชาชนโดยทั่วไปในละแวกนั้น เห็น จินตนาการกับสภาพของคลองที่น้ำในลำคลองมีสีดำทั้งนี้เพราะขาดดูแลหรือเอาใจใส่ จนไม่สามารถจะ นำมาใช้อุปโภคหรือบริโภคได้ดังเช่นอดีต ควรปรับปรุงการระบายน้ำและภูมิทัศน์บริเวณใกล้เคียง (ดูภาพประกอบ 33)

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ผลการศึกษาปรากฏว่า สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ในเขตเทศบาลนคร สงขลา มี 1 แห่ง คือ สระบัว ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

สระบัว เป็นสระน้ำที่มีการจัดตกแต่งไว้สวยงามรอบ ๆ ของสระบัวมี สวนหย่อมจะมี อาคารเล็ก ๆ ใช้ในการจัดงานแสดงต่าง ๆ ดังที่ นิโคร มุดเลอร์³ (Nicro Mudler) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาสระบัวไว้สรุปได้ว่า ควรมีต้นไม้ที่ร่มรื่น มีเก้าอี้ สำหรับนั่งพักผ่อนและควรมีดอกบัวในสระบ้างเป็นบางส่วนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ควรจัดทำเป็นที่ รวมสายพันธุ์บัวได้ก็น่าจะเป็นการดีมาก

¹เริ่มบิว อีสโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองสำโรง เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.

²เกรวี เจริญลาภ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองสำโรง เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.

³นิโคร มุดเลอร์⁶ (Nicro Mudler) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาสระน้ำหรือแหล่งน้ำ ปรากฏว่า สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ สระบัว ควรมีการถ่ายเทน้ำตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เน่าเหม็นกับพื้นที่โดยรอบ และเพื่อความร่มรื่นของบุคคลที่ผ่านไปผ่านมารอบ ๆ บริเวณดังกล่าวด้วย

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาแหล่งธรรมชาติ ปรากฏว่า สภาพแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย ชายหาดหรือชายฝั่ง ภูเขา ลำคลอง และสระน้ำหรือแหล่งน้ำ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบให้มีความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเน้นสภาพธรรมชาติเดิม (ดูภาพประกอบ 34)

2. สวนหย่อม ผลการศึกษาสวนหย่อม ปรากฏว่า เป็นสวนขนาดเล็กที่ไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างไม่มากพอที่จะเอื้ออำนวยให้เกิด กิจกรรมต่าง ๆ การเข้าถึงลำบาก หรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมสำหรับการเข้าไปพักผ่อน สวนหย่อมสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้บางกรณีพื้นที่เล็ก ๆ เหล่านี้ มีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

2.1 สวนเสรี สวนเสรี ตั้งอยู่ในบริเวณเขาน้อยใกล้แหลมสมิหลา เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ที่สวยงามมาก ดังที่ อุกฤษฏ์ รัคนะ¹ และกฤษฎา พันธุ์ทวี² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาสวนเสรีไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแสงสว่างให้มากกว่าเดิมและดูแลเรื่องของความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายใน ควรมีการเพิ่มถึงขยะ ม้านั่ง พร้อมทั้งทางเท้าและสนามหญ้า

2.2 สวนญี่ปุ่น สวนญี่ปุ่น เป็นสวนที่อยู่ในบริเวณสวนเสรี ซึ่งทางเทศบาลนครสงขลา ได้มีการจัดทำขึ้นซึ่งถือเป็นสวนขนาดเล็ก ดังที่ ปวีณา แก้วทอง³ และรุ่งนภา ศรีไชย⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาสวนญี่ปุ่นไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดเป็นที่สวนไม้ดอกไม้ประดับให้นำเป็นถ່ายรูปประติมากรรมประดับประดับโคมไฟ และบริเวณทางเท้าภายในที่เหมาะสม

¹อุกฤษฏ์ รัคนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

²กฤษฎา พันธุ์ทวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

³ปวีณา แก้วทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

⁴รุ่งนภา ศรีไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

2.3 สวนสองทะเล สวนสองทะเล เป็นแหล่งท่องเที่ยวบริเวณแหลมสนอ่อน โดยการปรับปรุงให้เป็นอุทยานที่มีความร่มรื่นสวยงาม เป็นจุดชมวิวกว้างทัศน์ได้ทั้งทะเลสาบ และอ่าวไทย มีศูนย์กีฬาทางน้ำ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านและลานอเนกประสงค์ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ดังที่ ชาญณรงค์ ลินธรงค์¹ และกนกพร แก้วล่อง² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาสวนสองทะเลไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า มีการพัฒนาไปมากแล้วเหมาะสำหรับเป็นที่ท่องเที่ยวควรมีการจัดตั้งชุมชนความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์บริเวณนี้

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาสวนหย่อม ปรากฏว่า สวนหย่อม ประกอบด้วย 3 แห่ง คือ สวนเสรี สวนญี่ปุ่น และสวนสองทะเล ควรมีการจัดสวนสม่ำเสมอเพื่อความสวยงาม และทำให้เกิดความร่มรื่นตลอด ควรมีต้นไม้ร่มกมยหลากหลายชนิด นอกจากนี้ถนนและทางเท้าก็ดูแลความสะอาดให้สม่ำเสมอ (รูปภาพประกอบ 35)

3. ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์ ผลการศึกษา ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่าเป็นลานที่เป็นบริเวณเปิดโล่งกลางแจ้ง ซึ่งเป็นลานถูกล้อมรอบล้อมด้วยอาคารอยู่เพียงบางส่วน ลานมีผิวทำด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูนอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้องหรือวัสดุต่าง ๆ ผสมกัน และมีพื้นที่บางส่วนแบ่งเป็นแปลงปลูกต้นไม้แปลงปลูกหญ้าป่นอยู่ด้วยก็ได้ สามารถแยกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ ใช้เพื่อการสัญจร ใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์ ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ใช้เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็น และใช้เพื่อประโยชน์หลาย ๆ อย่าง ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ลานดนตรี และวัฒนธรรม ลานดนตรี และวัฒนธรรม เป็นลานที่มีการทำขึ้นประมาณ 1-2 ปี เป็นลานที่อยู่บริเวณสโมสรเรือใบของฐานทัพเรือสงขลา ที่ลานดนตรีและวัฒนธรรมเป็นการจัดทำเวทีขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการบริการความสุขแก่บุคคลทั่วไป รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศอีกด้วย ดังที่ พันฤทธิ์ เตชะธาดา³ ประชาชนในเมืองสงขลาและ โย บุนกิ⁴ (Yo Bunki) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศเกาหลี ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาลานดนตรีและวัฒนธรรมไว้ใน

¹ชาญณรงค์ ลินธรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนสองทะเล เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

²กนกพร แก้วล่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนสองทะเล เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

³พันฤทธิ์ เตชะธาดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

⁴โย บุนกิ (Yo Bunki) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

ทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวกันรั้วระหว่างถนนกับลานคนตรี และวัฒนธรรม มีถึงขะที่คูมิดชิดสะอาด ไม่ส่งกลิ่นเหม็นและตำแหน่งวางที่เหมาะสม

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่า ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ ลานคนตรีและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลานที่มีการจัดสร้างเวทีแก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงดนตรีหรือวัฒนธรรมความเป็นไทยให้นักท่องเที่ยวได้ดูได้ชมกัน รวมไปถึงเป็นการจัดแสดงความสามารถของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีแนวกันรั้วระหว่างถนนกับลานคนตรี และวัฒนธรรม มีถึงขะที่คูมิดชิดสะอาด (ดูภาพประกอบ 36)

4. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ผลการศึกษาอาคารและสิ่งก่อสร้างปรากฏว่า เป็นการจัดทำสถาปัตยกรรม และสิ่งก่อสร้างมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือรูปแบบอาคาร เช่น คำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นข้างเคียง คำนึงสภาพอากาศของท้องถิ่นปรับปรุงอาคารเดิมมาใช้งาน และข้อพิจารณาในการเลือกที่ตั้งอาคาร เช่น สภาพทางกายภาพของพื้นที่ พิจารณาการใช้งานโดยรอบบริเวณ พิจารณาวางกลุ่มอาคารเพื่อใช้ประโยชน์จากรรมเงา พิจารณาระยะถอยร่นของอาคาร พิจารณาด้านการขยายตัวในอนาคต พิจารณาตำแหน่งโบราณสถาน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

4.1 อาคารที่พัก ผลการศึกษาปรากฏว่า อาคารที่พักในเขตเทศบาลนครสงขลา มี 18 แห่ง สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างสะดวก สบาย และทันสมัยในราคาไม่แพงนัก ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

4.1.1 โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเทล แอนด์ รีสอร์ท โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเทล แอนด์ รีสอร์ท เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนิน มีห้องพัก 208 ห้อง สภาพแวดล้อมโดยรวมมีลานอเนกประสงค์สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ดังที่ พิชญ์ แก้วจรวาย¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเทล แอนด์ รีสอร์ท ไว้สรุปได้ว่า ควรมีต้นไม้ให้มากกว่าเดิม ทางสัญจรเข้า-ออก ควรมีป้ายจราจรบอกให้เด่นชัด

4.1.2 โรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส โรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ถนนสามัคคีสุข 2 เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว ดังที่ ขวัญใจ สิทธิฤทธิ์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส ไว้สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรง

¹พิชญ์ แก้วจรวาย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเทล แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

²ขวัญใจ สิทธิฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

แรมและป้ายสัญญาเช่า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความ
ไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.3 โรงแรมพาวเลียส สงขลา โรงแรมพาวเลียส สงขลา เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บน
ถนนปละท่า เป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว ดังที่ สายน้ำผึ้ง กาเหรัมย์¹ และกิตติยา คำจันทร์²
ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมพาวเลียส สงขลา ไว้ในทำนองเดียวกัน
สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาเช่า – ออก พร้อมทั้งการให้
บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.4 โรงแรมวีว่า โรงแรมวีว่าเป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว ตั้งอยู่บนถนนนครนอก
ดงที่ เกสร บินสัน³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมวีว่า ไว้สรุปได้ว่า
ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาเช่า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและจัด
รูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.5 โรงแรมรอยัลคราวน์ โรงแรมรอยัลคราวน์ เป็นโรงแรมระดับกลางแห่งหนึ่งใน
เทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่บนถนนไทรงาม ราคาห้องพัก 400 – 870 บาท เป็นโรงแรมที่จัดไว้สวยงาม
ดงที่ โบรโซ⁴ (Brosso) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โรงแรม
รอยัลคราวน์ ไว้สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาเช่า – ออก พร้อม
ทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

¹สายน้ำผึ้ง กาเหรัมย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมพาวเลียส
สงขลา เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2546.

²กิตติยา คำจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมพาวเลียส
สงขลา เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2546.

³เกสร บินสัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโรงแรมวีว่า
เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2546.

⁴โบรโซ³ (Brosso) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมรอยัลคราวน์
เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2546.

4.1.6 โรงแรมเลคอินน์ โรงแรมเลคอินน์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนนครนอก เป็นแหล่งที่มีย่านการค้ามากมาย ดังที่ กมล ขาวมาก¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมเลคอินน์ ไว้สรุปได้ว่า ควรมีสถานที่จอดรถให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และการออกแบบภายในควรรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.7 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี เป็นโรงแรมหนึ่งที่อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ดังที่ อเลน ดูปอย² (Alian Dupoil) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศฝรั่งเศส และ จิตโสภิน โอรพันธ์³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องของตัวอาคารให้มีความแข็งแรง และระบบสาธารณูปโภคภายในให้มีความสะดวกปลอดภัย

4.1.8 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี ดังที่ อมรา หนูชุม⁴ และและริต้า อาเลน⁵ (Rita Allan) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศเยอรมัน ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญลักษณ์เข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

¹ กมล ขาวมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2546.

² อเลน ดูปอย (Alian Dupoil) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2546.

³ จิตโสภิน โอรพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

⁴ อมรา หนูชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

⁵ ริต้า อาเลน (Rita Allan) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

4.1.9 โรงแรมซิติ โรงแรมซิติ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี ดั้งที่ วิลาสินี น้อยผา¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และแจน จาคอฟ² (Jan Jacobs) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศเยอรมัน ได้กล่าวถึง แนวทางพัฒนาโรงแรมซิติ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.10 โรงแรมเวียงสวรรค์ โรงแรมเวียงสวรรค์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มี 61 ห้อง ทั้งนี้มีการก่อสร้างใหม่สวยงามมากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังที่ ราตรี พรหมอักษร³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมเวียงสวรรค์ ไว้สรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.11 โรงแรมชาญโฮเต็ล โรงแรมชาญโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพัก 24 ห้อง อยู่ตรงข้ามกับกองสารวัตรทหารเรือ สงขลา ดังที่ นัตรชัย แสงนพรัตน์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา และแฟรงค์ จี พี หลุยส์⁵ (Frank G. P. louis) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมชาญโฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

¹วิลาสินี น้อยผา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

²แจน จาคอฟ (Jan Jacobs) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

³ราตรี พรหมอักษร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

⁴นัตรชัย แสงนพรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมชาญโฮเต็ล เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

⁵แฟรงค์ จี พี หลุยส์ (Frank G. P. louis) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมชาญโฮเต็ล เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

4.1.12 โรงแรมแสนสบาย โรงแรมแสนสบาย เป็นโรงแรมขนาดเล็ก มีห้องพัก 20 ห้อง ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี ดั้งที่ ยสระพิ อ้ายวัน¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โรงแรมแสนสบาย ไว้สรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.13 โรงแรมควีน โรงแรมควีน เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพักจำนวน 22 ห้อง ดั้งที่ ปัญจพล คงประเทศ² ประชาชนในเมืองสงขลา และ กอดอน เอ็น มาร์ติน³ (Gordon N. Martin) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โรงแรมควีนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.14 โรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล โรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี มีห้องพัก เป็น โรงแรมขนาดเล็ก ดั้งที่ รัชฎูญรัตน์ เคยแก้ว⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

¹ยสระพิ อ้ายวัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

²ปัญจพล คงประเทศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

³กอดอน เอ็น มาร์ติน (Gordon N. Martin) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

⁴รัชฎูญรัตน์ เคยแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม เอส.พี.โฮเต็ล เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

4.1.15 โรงแรมสงขลาโฮเต็ล โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม มีห้องพัก 17 ห้อง มีผู้คนมาใช้บริการพอสมควร ดังที่ เจิมศักดิ์ ชุมนุม¹ และมานิตา หนูสวัสดิ์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมสงขลาโฮเต็ล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.16 โรงแรมนางงาม โรงแรมนางงาม เป็นโรงแรมเก่าแก่ของถนนนางงาม มีจำนวนห้องพัก 10 ห้อง เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ดังที่ นริรัตน์ เล่งสีตัน³ และ มุกดา จันทร์ประดิษฐ์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมนางงาม ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1.17 โรงแรมโชคดีอินน์ โรงแรมโชคดีอินน์ เป็นโรงแรมขนาดกลาง ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม มีห้องพัก 18 ห้อง ภายในโรงแรมมีการบริการที่มอบให้กับลูกค้า ดังที่ นิโคลัส เอเลน⁵ (Nicolas Allen) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอังกฤษ และกรกมล อินทร์ชุมนุม⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมโชคดีอินน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า – ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

¹เจิมศักดิ์ ชุมนุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²มานิตา หนูสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³นริรัตน์ เล่งสีตัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴มุกดา จันทร์ประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵นิโคลัส เอเลน (Nicolas Allen) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคดีอินน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁶กรกมล อินทร์ชุมนุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคดีอินน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

4.1.18 โรงแรมนารายณ์ โรงแรมนารายณ์ เป็นโรงแรมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนถนนชายเขา มีห้องพัก 13 ห้อง ดังที่ ปีแอร์โร¹ (Piero) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอิตาลี และพิไลพร จูหมี² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโรงแรมนารายณ์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องไฟภายในบริเวณโรงแรมและป้ายสัญญาณเข้า-ออก พร้อมทั้งการให้บริการและการจัดรูปแบบภายในอาคารควรรักษาความไทยไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาอาคารที่พัก ปรากฏว่า แนวทางพัฒนาอาคารที่พัก ประกอบด้วย 18 แห่ง คือ โรงแรม บี.พี สมิหลาบีช โอเตล แอนด์ รีสอร์ท , โรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส , โรงแรมพาวีเลียน สงขลา, โรงแรมวีว่า , โรงแรมรอยัลคราวน์ , โรงแรมเลคอินน์ , โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 , โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 , โรงแรมซีดี , โรงแรมเวียงสวรรค์ , โรงแรมชาญโฮเตล , โรงแรมแสนสบาย, โรงแรมควีน , โรงแรมเอส.พี.โฮเตล , โรงแรมสงขลาโฮเตล , โรงแรมนางงาม , โรงแรมโชคดีอินท์ และโรงแรมนารายณ์ ควรปรับปรุงทางสัญจรเข้าออกที่จอดรถ และการออกแบบตกแต่งภายในให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ซึ่งเป็นโรงแรมที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาใช้บริการ มีบริเวณที่จอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี มีการตั้งร้านค้าภายในที่พัก เพื่อความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยของใช้ต่าง ๆ (ดูภาพประกอบ 37)

4.2 ห้องน้ำ ห้องน้ำใช้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จัดให้มีเพียงห้องส้วมและส่วนที่ล้างมือเท่านั้น แต่ไม่มีห้องอาบน้ำ

4.2.1 ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ ชุติมา ลาทัพ³ และปิยนารถ บัวศรี⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องการให้บริการด้านความสะอาดของห้องน้ำ ไม่ควรต่อเติมอาคาร การวางของขายหน้าห้องน้ำควรให้มีลักษณะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยดูน่าซื้อ นอกจากนี้ควรมีการจัดทำบัตรคิวเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้มาใช้บริการ

¹ปีแอร์โร (Piero) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²พิไลพร จูหมี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³ชุติมาลาทัพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴ปิยนารถ บัวศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

4.2.2 ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ พรพรรณ แซ่ก้วย¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และ ชุง ฮุน โร² (Chung Hun Roh) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศจีน ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องการให้บริการด้านความสะอาดของห้องน้ำ ไม่ควรต่อเติมอาคาร การวางของขายหน้าห้องน้ำควรมีลักษณะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยควรมีป้ายบอกให้ชัดเจน

4.2.3 ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา ดังที่ ศศิวิมล เทพหล้า³ ประชาชนในเมืองสงขลา และ จิม เอลลิส⁴ (Jim Ellis) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องการให้บริการด้านความสะอาดของห้องน้ำ ไม่ควรต่อเติมอาคาร การวางของขายหน้าห้องน้ำควรมีลักษณะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4.2.4 ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ อลิสา พรหมเคชะ⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา และ ลานา วิลลอคซ์⁶ (Lana Willox) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องการให้บริการด้านความสะอาดของห้องน้ำ ไม่ควรต่อเติมอาคาร การวางของขายหน้าห้องน้ำควรมีลักษณะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

¹พรพรรณ แซ่ก้วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

²ชุง ฮุน โร (Chung Hun Roh) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

³ศศิวิมล เทพหล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

⁴จิม เอลลิส (Jim Ellis) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

⁵อลิสา พรหมเคชะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁶ลานา วิลลอคซ์ (Lana Willox) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ห้องน้ำ ปรากฏว่า ห้องน้ำ ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ห้องน้ำบริเวณหาดชลาทัศน์ , ห้องน้ำบริเวณแหลมสนอ่อน , ห้องน้ำบริเวณหาดสมิหลา และ ห้องน้ำบริเวณหาดเก้าเส้ง ควรปรับปรุงเรื่องการใช้บริการ ความสะอาดภายในห้องน้ำและการจัดบริเวณโดยรอบ ให้ดูร่มรื่นประดับประดาไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับ

(ดูภาพประกอบ 38)

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ร้านขายของนี้ อาจเป็นอาคารถาวรหรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็กลงมา โครงสร้างเบา และไม่ เป็นอาคารถาวรหรืออาจเป็นรถเข็นก็ได้ โดยมากแล้วเป็นการขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่นักท่องเที่ยวอาจ จำเป็นต้องใช้ เช่น ฟิล์มถ่ายรูป โปสการ์ด หนังสือพิมพ์ แผนที่นำเที่ยวหรือของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น เสื้อ หมวก ที่เขี่ยบุหรี่ เป็นต้น ส่วนร้านขายอาหาร เครื่องดื่มก็เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจมีทั้งร้านขายอาหาร ที่จัดให้มีที่นั่งให้ผู้มารับประทานอาหาร หรือเป็นร้านขายอาหารว่าง และ ขนมที่มีเพียงเก้าอี้ และ เคา์เตอร์หรือให้ซื้อไปรับประทานที่อื่นก็ได้

4.3.1 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ สุมา มาลย์ สินสมุทร¹ ประชาชนในเมืองสงขลาและ บลูโน้ ในเดอเวร์² (Bruno Niederver) นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ ประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดร้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นแนวเดียวกัน ลักษณะของอาคารที่กลมกลืนกับธรรมชาติ การจัดวางของขายให้ดูน่าซื้อและมีราคาที่เหมาะสม ควรมีกฎเกณฑ์และระเบียบควบคุม การตั้งร้านให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด และตัวอาคารจัดให้ถูกต้องตาม ระเบียบกฎเกณฑ์ระเบียบควบคุมอาคาร

¹สุมา มาลย์ สินสมุทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

²บลูโน้ ในเดอเวร์ (Bruno Niederver) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้ สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

4.3.2 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ เพ็ญพิชชา คงประพันธ์¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และ อีริก ทอมลิน² (Eric Thomlin) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประเทศออสเตรเลีย ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกัน สรุปได้ว่า ควรจัดร้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นแนวเดียวกัน ลักษณะของอาคารที่กลมกลืนกับธรรมชาติ การจัดวางของขายให้ดูน่าซื้อและมีราคาที่เหมาะสม ควรมีกฎเกณฑ์และระเบียบควบคุม การตั้งร้านให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด และตัวอาคารจัดให้ถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ระเบียนควบคุมอาคาร

4.3.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ จุฬารัตน์ อรุณ³ และ ปติยา แซงเข้ม⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดร้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นแนวเดียวกัน ลักษณะของอาคารที่กลมกลืนกับธรรมชาติ การจัดวางของขายให้ดูน่าซื้อและมีราคาที่เหมาะสม ควรมีกฎเกณฑ์และระเบียบควบคุม การตั้งร้านให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด และตัวอาคารจัดให้ถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ระเบียนควบคุมอาคาร

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ปรากฏว่า ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดสมิหลา , ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่มบริเวณหาดเก้าเส้ง , ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน และ ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดชลาทัศน์ ควรปรับปรุงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการตั้งร้าน การจัดร้านให้น่าซื้อและมีปลอดภัยในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (รูปภาพประกอบ 39)

¹เพ็ญพิชชา คงประพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.

²อีริก ทอมลิน (Eric Thomlin) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.

³จุฬารัตน์ อรุณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

⁴ปติยา แซงเข้ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านขายของร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นการใช้ในงานสาธารณะมีทั้งที่นั่ง ที่ใช้นั่งเพียงชั่วคราว เป็นการนั่งระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณไม่เกิน 15 นาที หรือประมาณ 20 นาทีโดยประมาณ นอกจากนี้ที่นั่งแบบนี้เพื่อความผ่อนคลายเป็นการนั่งพักผ่อนหรือคลายความเครียด เป็นบริเวณที่ไม่มีคนพลุกพล่านนัก อาจเป็นย่านธุรกิจ ย่านที่พักอาศัย หรือย่านการค้าที่มีการจัดบริเวณนั่งพักผ่อน แยกต่างหากจากทางสัญจร และโต๊ะ เก้าอี้ ในบริเวณรับประทานอาหารอย่างไม่เป็นทางการ

4.4.1 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ สวณีย์ จันทรสว่าง¹ และพุททชาติ ล่องแก้ว² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดให้เป็นม้านั่งแบบคอนกรีต โดยให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ผสมกันระหว่างแบบนั่งล้อมวงและนั่งเดี่ยว ระยะห่างที่เหมาะสมไม่ควรวางในแนวเขตของชายหาด ควรวางในบริเวณได้ต้นไม้

4.4.2 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ อุสนะ สะอะ³ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดนราธิวาส และวิไลวรรณ ณ มณี⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดให้เป็นม้านั่งแบบคอนกรีต โดยให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ผสมกันระหว่างแบบนั่งล้อมวงและนั่งเดี่ยว ระยะห่างที่เหมาะสมไม่ควรวางในแนวเขตของชายหาด ควรวางในบริเวณได้ต้นไม้

¹สวณีย์ จันทรสว่าง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²พุททชาติ ล่องแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³อุสนะ สะอะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

⁴วิไลวรรณ ณ มณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

4.4.3 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ เพ็ญญา เส็งซ้าย¹ และ กฤษณา แซ่โล่² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณ แหลมสนอ่อนไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดให้เป็นม้านั่งแบบคอนกรีต โดยให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ผสมกันระหว่างแบบนั่งล้อมวงและนั่งเดี่ยว ระยะห่างที่เหมาะสมไม่ควรวางในแนวเขตของชายหาด ควรวางในบริเวณใต้ต้นไม้

4.4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ ตรีชฎาภรณ์ นวลศรี³ และ สานิตย์ บุญศาสตร์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาด ชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรตั้งม้านั่งแบบเดี่ยวตามบริเวณทางเท้าและบริเวณใต้ต้นไม้ มีระยะห่างที่พอเหมาะ

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ปรากฏว่า ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดสมิหลา, ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้บริเวณหาดเก้าเส้ง, ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณแหลมสนอ่อน และม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณหาดชลาทัศน์ ควรมีลักษณะของขนาดม้านั่งต่างๆ ผสมกันและวางตำแหน่งที่ไม่มีคนพลุกพล่าน วัสดุที่ใช้ควรเป็นวัสดุถาวรแข็งแรง และมีความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิม (ดูภาพประกอบ 40)

¹เพ็ญญา เส็งซ้าย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณบริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

²กฤษณา แซ่โล่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

³ตรีชฎาภรณ์ นวลศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

⁴सानิตย์ บุญศาสตร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

4.5 ป้าย ป้ายหน้าที่หลักของป้ายคือใช้การสื่อสารข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นเรื่องราว เป็นป้ายชี้ทาง ป้ายบอกทาง กฎเกณฑ์หรืออื่น ๆ ที่คนที่ใช้บริเวณหรือสัญจรไปมาควรรู้

4.5.1 ป้ายบริเวณหาดสมิหลา ดังที่ กัณทิมภาพร บุญก่อเกื้อ¹ และอภิรดี โห่อวยชัย² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาป้ายบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาป้ายให้เป็นแบบทรงไทยเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เช่นการใช้ดินเผา หลังคาทรงจั่วและมีฐานที่แข็งแรง รวมทั้งระบบข้อมูลที่น่าเสนอควรมีสาระที่ครบถ้วน

4.5.2 ป้ายบริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ วริยา สนิทวาที³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล และนิภาพร หล้าเบ็ญสะ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง แนวทางพัฒนาป้ายบริเวณหาดเก้าเส้งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาป้ายให้เป็นแบบทรงไทยเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เช่นการใช้ดินเผา หลังคาทรงจั่วและมีฐานที่แข็งแรง รวมทั้งระบบข้อมูลที่น่าเสนอควรมีสาระที่ครบถ้วน

4.5.3 ป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ วชิรี ศิริ⁵ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล และนอบศักดิ์ สังข์แก้ว⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาป้ายให้เป็นแบบทรงไทยเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เช่นการใช้ดินเผา หลังคาทรงจั่วและมีฐานที่แข็งแรง รวมทั้งระบบข้อมูลที่น่าเสนอควรมีสาระที่ครบถ้วน

¹กัณทิมภาพร บุญก่อเกื้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.

²อภิรดี โห่อวยชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.

³วริยา สนิทวาที เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴นิภาพร หล้าเบ็ญสะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵วชิรี ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.

⁶นอบศักดิ์ สังข์แก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.

4.5.4 ป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ อาซิส ะหฺลี¹และไลลา รอกตุ²

นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาป้ายให้เป็นแบบทรงไทยเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เช่นการใช้ดินเผาหลังคาทรงจั่วและมีฐานที่แข็งแรง รวมทั้งระบบข้อมูลที่น่าเสนอควรมีสาระที่ครบถ้วน

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาป้าย ปรากฏว่า ป้าย ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ป้ายบริเวณหาดสมิหลา ป้ายบริเวณหาดเก้าเส้ง ป้ายบริเวณแหลมสนอ่อน และป้ายบริเวณหาดชลาทัศน์ ควรจัดวางอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนของตัวอักษร สี และฉากหลังของป้าย ทั้งนี้สามารถมองเห็น อ่านออกได้ง่าย ทั้งระยะไกล และใกล้ ความสูงของป้ายอยู่ในระดับสายตา หรือเหนือระดับสายตาเล็กน้อย ตำแหน่งของป้ายก็เหมาะสม ไม่กีดขวางทางสัญจรไปมา และการติดตั้งป้ายก็มีความสวยงาม โครงสร้างของป้ายก็มีความทนทานแข็งแรงอีกด้วย (ดูภาพประกอบ 41)

4.6 ชุมโฆษณา ชุมโฆษณา เป็นชุมในการประชาสัมพันธ์ หรือชุมติดประกาศ

โฆษณาต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งสำหรับผู้สัญจร โดยทางรถยนต์ และผู้สัญจรด้วยทางเท้า ถ้าเป็นชุมที่ต้องการให้มองเห็นจากรถยนต์ จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ และมีความสูงมากขึ้นให้มองเห็นได้ชัดเจนจากระยะไกล และในระหว่างที่มีการเคลื่อนที่มีประโยชน์ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และสำหรับประชาชนในท้องถิ่นเองด้วย ส่วนข้อมูลที่ให้มักได้แก่การโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรม การแสดงละคร การแสดงดนตรี นิทรรศการการประกวด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีการหมุนเวียนกันไป หรือในบางเวลาอาจเป็นการประชาสัมพันธ์ สำหรับการณรงค์ต่าง ๆ การหาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งอาจเป็นการโฆษณาสินค้าก็ได้

¹ อาซิส ะหฺลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

² ไลลา รอกตุ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

4.6.1 ชุมโฆษาบรเวณหาคสมึหลา ดังที่ วณึคา อินทจันทร¹ ประชาชนในเมือองสงขลา และธีรวจัน์ จุลนวล² นัคทอองเทือชวาวไทยจันหวัดสตูล ใค้กล่าวถึงเนวทางพัฒนาชุมโฆษาบรเวณหาคสมึหลาไว้ในทานองเดือวกันสรุปลไ้ได้ว่า ควรมึลักษณะเป็นทรงไทยเอกลักษณะทอองถึนภาคไ้ ส่วนข้อมูลข่าวสารควรเป็นการนำเสนอของที่พื้นบ้าน และมีม้านัง สามารถที่เหมาสม มีควมแจ็งแรง และควรมึถึงขะด้วย

4.6.2 ชุมโฆษาบรเวณหาคเก้าเส็ง ดังที่ หทัยรัตน์ เจษฎานนท³ ประชาชนในเมือองสงขลา และอุไร อินทะเลโน⁴ นัคทอองเทือชวาวไทยจันหวัดสตูล ใค้กล่าวถึงเนวทางพัฒนาชุมโฆษาบรเวณหาคเก้าเส็งไว้ในทานองเดือวกันสรุปลไ้ได้ว่า ควรมึลักษณะเป็นทรงไทยเอกลักษณะทอองถึนภาคไ้ ส่วนข้อมูลข่าวสารควรเป็นการนำเสนอของที่พื้นบ้าน และมีม้านัง สามารถที่เหมาสม มีควมแจ็งแรง และควรมึถึงขะด้วย

4.6.3 ชุมโฆษาบรเวณแหลมสนอ้อน ดังที่ ศิริพร รอดทองเดิม⁵ นัคทอองเทือชวาวไทยจันหวัดละเซ็งเทรา และ พิษญา สรเลิศ้าวาณึช⁶ ประชาชนในเมือองสงขลา ใค้กล่าวถึงเนวทางพัฒนาชุมโฆษาบรเวณแหลมสนอ้อนไว้ในทานองเดือวกันสรุปลไ้ได้ว่า ควรมึลักษณะเป็นทรงไทยเอกลักษณะทอองถึนภาคไ้ ส่วนข้อมูลข่าวสารควรเป็นการนำเสนอของที่พื้นบ้าน และมีม้านัง สามารถที่เหมาสม มีควมแจ็งแรง และควรมึถึงขะด้วย

¹วนึคา อินทจันทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณหาคสมึหลา เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

²ธีรวจัน์ จุลนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณหาคสมึหลา เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

³หทัยรัตน์ เจษฎานนท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณหาคเก้าเส็ง เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

⁴อุไร อินทะเลโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณหาคเก้าเส็ง เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

⁵ศิริพร รอดทองเดิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณแหลมสนอ้อน เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

⁶พิษญา สรเลิศ้าวาณึช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บรเวณแหลมสนอ้อน เมือวันที่ 22 เมษายน 2546.

4.6.4 ชุมชนโหมษณาบริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ สกาวเดือน จิตณรงค์¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และเฉลิมจิตร รอดมินทร์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดตรัง ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาชุมชนโหมษณาบริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีลักษณะเป็นทรงไทยเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ส่วนข้อมูลข่าวสารควรเป็นการนำเสนอของที่พื้นบ้าน และมีม้านั่ง สามารถที่เหมาะสม มีความแข็งแรง และควรมีถังขยะด้วย

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาชุมชนโหมษณา ปรากฏว่า ชุมชนโหมษณา ประกอบด้วย 4 แห่ง คือ ชุมชนโหมษณา บริเวณหาดสมิหลา , ชุมชนโหมษณา บริเวณหาดเก้าเส้ง , ชุมชนโหมษณา บริเวณแหลมสนอ่อน , ชุมชนโหมษณาบริเวณหาดชลาทัศน์ ควรเป็นชุมชนโหมษณาที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ มีความสูงมากในการมองเห็น หรือการเคลื่อนที่ในการสัญจรของรถชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุมชนโหมษณาที่มีการจัดกัน 2-3 ชุมที่อยู่ติดกับตัวอาคาร ซึ่งตำแหน่งของชุมชนโหมษณาเหมาะสม โดยอยู่ในจุดบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก (ดูภาพประกอบ 42)

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย เป็นสิ่งหนึ่งในส่วนประกอบภูมิทัศน์เมืองที่จำเป็นจะต้องมีเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูล หรือสิ่งของเหลือใช้จากการใช้งานของคนในเมือง ยิ่งบริเวณที่มีคนเข้าไปใช้มายังจำเป็นต้องมีโดยต้องมีการคำนึงถึงรูปแบบและลักษณะให้เหมาะสมในแต่ละบริเวณนั้นด้วย

4.7.1 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ เนตรนภา วรรณจันทร์³ และภาสินี อินทศิริ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถังที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น หล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำ

¹สกาวเดือน จิตณรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

²เฉลิมจิตร รอดมินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

³เนตรนภา วรรณจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

⁴ภาสินี อินทศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

รองรับขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถังขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถังขยะ และควรมีการเขียนคำขวัญติดไว้บนถังขยะ เช่นคำว่า “อ๊ะ อ๊ะ อย่าทิ้งขยะ ตาวิเศษเห็นนะ”

4.7.2 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ สิริตา หวังหลี่¹ และภัทรภรณ์ เพชรฤทธิ์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณหาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถังที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นหล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำรองรับขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถังขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถังขยะ

4.7.3 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดเก้าเส้ง ดังที่ สุธาพัต พร้อมมูล³ และสุภาวดี เข็มยั้ง⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณหาดเก้าเส้ง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถังที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นหล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำรองรับขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถังขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถังขยะ

¹ สิริตา หวังหลี่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ วันที่ 13 เมษายน 2546.

² ภัทรภรณ์ เพชรฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.

³ สุธาพัต พร้อมมูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

⁴ สุภาวดี เข็มยั้ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.

4.7.4 ถึงขยะและถึงรอรบขยะมูลฝอย บริเวณตลาดวชิรา ดังที่ ทวัช ไชยภักดี¹ และเอกพร ช่อผูก² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถึงขยะ และถึงรอรบขยะมูลฝอยบริเวณตลาดวชิรา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถึงที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นหล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำรอรบขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถึงขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถึงขยะ

4.7.5 ถึงขยะและถึงรอรบขยะมูลฝอย บริเวณตลาดทรัพย์สิน ดังที่ อุดมรัตน์ วิจารณ์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดภูเก็ต และเฉลิมรัตน์ พจนปรีชา⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถึงขยะ และถึงรอรบขยะมูลฝอยบริเวณตลาดทรัพย์สิน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถึงที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นหล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำรอรบขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถึงขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถึงขยะ

¹ทวัช ไชยภักดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

²เอกพร ช่อผูก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

³อุดมรัตน์ วิจารณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

⁴เฉลิมรัตน์ พจนปรีชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

4.7.6 **ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว** ดังที่ ปรีดา คะเชนทร¹ และ พิลาสลักษณ์ ชูสิงห์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นถังที่สามารถปิดมิดชิดไม่ส่งกลิ่นเหม็น ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นหล่อเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีฝาปิดแล้วใช้ถุงดำรองรับขยะ และมีความสอดคล้องต่อเนื่องจากถังขยะบริเวณอื่น เพื่อสามารถเป็นสื่อในตัวเอง ให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าเป็นถังขยะ

ผลจากการศึกษา แนวทางพัฒนาถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ปรากฏว่าถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดสมิหลา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดชลาทัศน์ ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณหาดแก้วแสง ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณตลาดควิชรา ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณตลาดทรัพย์สิน และถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว ควรอยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีคนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก และขนาดของถังขยะก็ไม่ใหญ่นัก ส่วนความสูงก็พอเหมาะ สำหรับถังขยะ ทั้งนี้ถังขยะก็มีฝาปิด เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย ไม่ให้สุนัขมาคุ้ยและน้ำฝนไม่ตกลงไปข้างละและอยู่ภายใน วัสดุที่ใช้ก็จะเป็นพลาสติก ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ (คุณภาพประกอบ 43)

4.8 **กระบะต้นไม้ กระจาดต้นไม้** กระบะต้นไม้ กระจาดต้นไม้ คือภาชนะสำหรับดินเพื่อปลูกต้นไม้ อาจจะเป็นกระบะถาวรที่ก่อสร้างลงกับที่ เช่น ก่ออิฐ ก่อหินหล่อคอนกรีต หรือเป็นกระบะชั่วคราว ซึ่งหมายถึงย้ายตำแหน่งไปได้ ทำด้วยไม้ ไฟเบอร์กลาส และคอนกรีต โดยจะทำเป็นกระบะที่มีขนาดเท่า ๆ กัน นำมาตั้งวางประกบกันตามตำแหน่งที่ต้องการ กระบะชั่วคราวนี้อาจซื้อจากร้านค้าที่จัดทำไว้จำหน่าย หรือจะจัดสร้างขึ้นเองก็ได้ กระบะชั่วคราวที่เคลื่อนย้ายได้นี้ควรมีน้ำหนักพอสมควรที่คน 1-2 คน จะยกย้ายได้โดยสะดวก โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องจักร เครื่องมือใด ๆ ช่วยกระบะต้นไม้ไม่มีประโยชน์ใช้สอย สามารถใช้เป็นตัวแบ่งกั้นทางรถยนต์และทางคนเดินได้ดี และต้นไม้ยังช่วยเพิ่มความสวยงาม เป็นการตกแต่งเมืองได้อีกด้วย

¹ปรีดา คะเชนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²พิลาสลักษณ์ ชูสิงห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกลำโรง ดังที่
 ปรีศนิษฐ์ ลิ้มรักษ์¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดชุมพร และขนิษฐา วีระพันธ์² ประชาชนในเมือง
 สงขลา ได้กล่าวถึง แนวทางพัฒนา กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกลำโรง
 ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรเป็นกระถางต้นไม้แบบดินเผาสามารถยกเคลื่อนย้ายได้ และมี
 ลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ปรากฏว่า
 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ บริเวณสามแยก
 ลำโรงนี้ควรเป็นแบบถาวร และแบบชั่วคราว ตำแหน่งกระบะต้นไม้ ก็ตั้งแบบลอยตัว โดยให้บริเวณ
 โดยรอบสามารถกวาดทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นชอกที่สะสมขยะหรือผง (รูปภาพประกอบ 44)

4.9 ที่ดื่มน้ำ ที่ดื่มน้ำ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอีกชนิดหนึ่งที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้
 ผู้สัญจรไปมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่อากาศร้อน แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องความสะอาดของน้ำ
 ประปาที่ผลิตได้ ควรได้รับการตรวจสอบในเรื่องคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ตำแหน่งที่ดื่มน้ำ มัก
 จะต้องมีในบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมา เช่น ทางเท้า สวนสาธารณะ ทางเข้า-ออก อาคารใกล้ที่พักรอ
 รถประจำทาง ดังที่ สิริมาศ แสงแก้ว³ และเสาวภาคย์ ศรีสุทธิ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าว
 ถึงแนวทางพัฒนา ที่ดื่มน้ำบริเวณสนามกีฬาติณสูลานนท์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรทำด้วย
 วัสดุคอนกรีต

ผลจากการศึกษา แนวทางพัฒนาที่ดื่มน้ำ ปรากฏว่า ที่ดื่มน้ำ ประกอบด้วย 1
 แห่ง คือ บริเวณเงือกทอง ควรและให้มีจำนวนมากพอสำหรับนักท่องเที่ยว และเพิ่มในจุดสถานที่ท่องเที่ยว
 ที่อื่นจะเป็นน้ำก๊อกฝังในแท่งคอนกรีต มีข้างที่มีภาชนะรองรับน้ำ ทั้งนี้ ที่ดื่มน้ำ ดังกล่าว ก็มีความ
 แข็งแรงพอสมควร และง่ายต่อการรักษาความสะอาดของตัวที่ดื่มน้ำเองและบริเวณโดยรอบ (รูปภาพ
 ประกอบ 45)

¹ปรีศนิษฐ์ ลิ้มรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลาง
 ถนนสามแยกลำโรง เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546.

²ขนิษฐา วีระพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลาง
 ถนนสามแยกลำโรง เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546.

³สิริมาศ แสงแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสนาม
 กีฬา ติณสูลานนท์ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546.

⁴เสาวภาคย์ ศรีสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสนาม
 กีฬาติณสูลานนท์ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546.

4.10 รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร มีรั้วสำหรับคนเดิน คือ มีที่กั้นแนวระหว่างถนนกับทางเดินหรือกั้นมิให้คนเดินเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ นอกจากที่รั้วสำหรับรถยนต์ ใช้สำหรับเป็นแนวเพื่อความปลอดภัยสำหรับการขับขี่ยานยนต์ ในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายและเสากั้นการจราจร เป็นเสาที่แสดงขอบเขตของการสัญจรเป็นเสาดังห่างกันเป็นระยะ แทนการใช้รั้วกั้น เพื่อให้คนเดินผ่านได้ และเพื่อให้มีความรู้สึกที่ต่อเนื่องไม่ตัดขาดพื้นที่กันออกไปเหมือนการใช้รั้วหรือกำแพง หรืออาจเป็นการแบ่งแยกพื้นที่ เพื่อไม่ให้จักรยานยนต์เข้าไปรบกวนกับการเดินเท้าก็ได้ ในบางครั้งแทนการใช้เสาแสดงอาณาเขตอาจเป็นการใช้กะบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ หรือปลูกไม้ยืนต้นลงเป็นระยะ ๆ ก็ได้ เช่นกัน ดังที่ ฌ็ววรรณ เสาวภาคย์¹ และพุดา นิลโกสิน² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรสูงไม่เกินสามเมตร มีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบไทย มีความคงทนถาวร ควรใช้รั้วแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ปรากฏว่า รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ควรสูงไม่เกินสามเมตร มีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบไทย มีความคงทนถาวร ควรใช้รั้วแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก ปัจจุบันทำด้วยวัสดุสังกะสี หรือวัสดุอื่นๆ ซึ่งดูแล้วไม่สวยงามและไม่แข็งแรง ทำลายภูมิทัศน์(ดูภาพประกอบ 46)

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก คือ น้ำที่ใช้สำหรับภูมิทัศน์เมือง ที่มนุษย์ขุดสร้างทำขึ้น มิใช่เป็นบ่อน้ำ สระน้ำ ธรรมชาตินี้มักจะเป็นการใช้ในลักษณะที่เพิ่มเกิดสวยงาม เพิ่มความน่าสนใจ และคุณค่าทางด้านกรมมองเห็น มากกว่าจะเพื่อประโยชน์ใช้สอยอื่น เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากประเทศไทยเราอยู่ในเขตอากาศร้อน บ่อน้ำ น้ำพุ น้ำตก จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับอากาศผ่อนคลาย ความแห้งแล้งของสภาพอากาศในเมือง ทำให้บรรยากาศของบริเวณชุ่มชื้นขึ้นได้ จึงเกิดประโยชน์เสริมกับความสวยงามได้ อีกประการหนึ่ง

¹ ฌ็ววรรณ เสาวภาคย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

² พุดา นิลโกสิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก บริเวณสระบัว ดังที่ กฤษณะ รัตนประดม¹ และคณิง นิติย์ เกษตรสุนทร² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ บริเวณสระบัว ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการเปิดน้ำพุ ในเวลาตอนเย็น และจัดให้เป็นจุดเด่นที่น่าชมและปรับปรุงบริเวณใกล้เคียงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยเพิ่มปริมาณต้นไม้ เก้าอี้

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ปรากฏว่า ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ สระบัว ควรมีการเปิดน้ำพุ ในเวลาตอนเย็น และจัดให้เป็นจุดเด่นที่น่าชมและปรับปรุงบริเวณใกล้เคียงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยเพิ่มปริมาณต้นไม้ เก้าอี้ (คูภาพประกอบ 47)

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟฟ้าภายนอก นอกจากจะทำหน้าที่แสงสว่างในเวลากลางคืน เพื่อความปลอดภัยในการสัญจร และสวัสดิภาพของผู้สัญจรแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นสิ่งประกอบสถานที่ เช่น ถนน ทางเดิน ที่จอดรถ เพื่อช่วยในการแสดงสัดส่วนของพื้นที่ รูปแบบของลักษณะพื้นที่ดังกล่าวและส่งเสริมให้เกิดความสวยงามขึ้นอีกด้วย

4.12.1 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลา ดังที่ ยุพดี ธรรมจิตร³ และ วราภรณ์ วัฒนพฤกษ์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบไทย จัดระเบียบเสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควรเพิ่มจำนวนไฟฟ้า

¹กฤษณะ รัตนประดม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

²คณิงนิติย์ เกษตรสุนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

³ยุพดี ธรรมจิตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴วราภรณ์ วัฒนพฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

4.12.2 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดชลาทัศน์ ดังที่ เยาวภา ชูช่วยชีวิต¹ และ มิตรไพศาล สังข์ชัย² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณ หาดชลาทัศน์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรจัดไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบไทย จัด ระเบียบเสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควรเพิ่มจำนวนไฟฟ้า

4.12.3 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณแหลมสนอ่อน ดังที่ รัชชานา สินชวลัย³ และว รรณภา ตั้งคุปตานนท์⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณแหลม สนอ่อน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรจัดไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบไทย จัดระเบียบเส าไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควรเพิ่มจำนวนไฟฟ้า

4.12.4 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณสวนเจ้าแก้ว ดังที่ สิริวิมล จักรมานนท์⁵ และ อภิญญา แก้วโสธร⁶ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา แนวทางพัฒนาไฟฟ้าแสง สว่างบริเวณสวนเจ้าแก้ว ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรจัดไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบไทย จัดระเบียบเสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควรเพิ่มจำนวนไฟฟ้า

¹เยาวภา ชูช่วยชีวิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาด ชลา ทัศน์ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

²มิตรไพศาล สังข์ชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลา ทัศน์ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

³รัชชานา สินชวลัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสน อ่อน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴วรรณภา ตั้งคุปตานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสน อ่อน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵สิริวิมล จักรมานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้า แก้ว เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.

⁶อภิญญา แก้วโสธร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวน เจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.

4.12.5 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณวชิรา ดังที่ อูราวดี ศิริพงษ์¹ นักท่องเที่ยวชาว ไทยจังหวัดภูเก็ต และวาสนา ยิ้มแข่ง² นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดพัทลุง ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณวชิรา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรจัดไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบ ไทย จัดระเบียบเสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควรเพิ่มจำนวนไฟฟ้า

4.12.6 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณตลาดทรัพย์สิน ดังที่ สาริศา³ แสงจันทร์ศิริ³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณตลาดทรัพย์สิน ไว้สรุปได้ว่าควรจัด ไฟฟ้าแบบเสาโคมที่มีลักษณะแบบไทย จัดระเบียบเสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าให้เรียบร้อยปลอดภัย และควร เพิ่มจำนวนไฟฟ้า

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาไฟฟ้าแสงสว่าง ปรากฏว่า ไฟฟ้าแสงสว่าง ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดสมิหลา, ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณหาดชลาทัศน์, ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณแหลมสนอ่อน, ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณสวนถ้ำแก้ว, ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณวชิรา และไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณ ตลาดทรัพย์สิน ควรให้เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควรกลมกลืนกับ ภูมิทัศน์ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาที่ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพ ภูมิอากาศโดยทั่วไป (ดูภาพประกอบ 48)

4.13 ชุมทางเข้า ชุมทางเข้า เป็นสิ่งก่อสร้างซึ่งจัดทำขึ้น เพื่อเสมือนเป็นที่หมายตาให้ ผู้ที่สัญจรไปมาโดยทางรถยนต์ และทางเท้าหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถกำหนดตำแหน่งการเข้า ออกได้ง่ายขึ้นชัดเจนขึ้น โดยมากจึงมักจะเป็นการเน้นในทางความสูงเพื่อให้มองเห็นได้จากระยะไกล ชุมทางเข้านี้ มิได้หมายความถึงเฉพาะ ชุมประตูทางเข้าอาคารกลุ่มอาคารเท่านั้น แต่หมายความ รวมถึงชุมสำหรับทางเข้าย่านหรือที่รวมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น ตลาด เป็นต้น

¹อูราวดี ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

²วาสนา ยิ้มแข่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

³สาริศา แสงจันทร์ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาด ทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ซุ้มทางเข้า บริเวณสามแยกลำโรง ดังที่ แก้วตา คงคาร¹ และจิตติมา ชูพรหม² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ซุ้มทางเข้าบริเวณสามแยก ลำโรง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีลักษณะสัญลักษณ์ของท้องถิ่น เช่นรูปนางเงือก ที่สามารถเห็นได้ชัด และมีความแข็งแรงคงทนถาวร มีการประดับประดา ให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว และสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวตั้งแต่แรกพบ

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ซุ้มทางเข้า ปรากฏว่า ซุ้มทางเข้า ประกอบด้วย 1 แห่ง คือ ซุ้มทางเข้า บริเวณสามแยกลำโรง ควรเป็นซุ้มที่เขียนข้อความว่า “ยินดีต้อนรับสู่สงขลา” “Welcome to songkhla” หรือ ถ้าขยับออกไปจากซุ้มนี้ก็มีความว่า “ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” “Bon Voage” ตัวอักษรที่มีสีสันเด่นชัดสะดุดตา นอกจากนี้ควรให้มีการสื่อสารที่ชัดเจนมาก เพราะมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ มีไฟฟ้าแสงสว่างประกอบอยู่ด้วยในการมองเห็นเวลากลางคืน (ดูภาพประกอบ 49)

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน โบราณสถาน เป็นส่วนตกแต่ง ระดับประคา เมือง เพื่อความสวยงาม เป็นจุดดึงดูดความสนใจ และเป็นสื่อที่ช่วยในการกำหนดทิศทาง ซึ่งในต่างประเทศนิยมใช้กันมาก ทั้งในบริเวณย่านการค้า สถานที่ราชการ บริเวณทางเข้าหน้าอาคารภายในสวนสาธารณะ โดยมีการใช้ในลักษณะของงานศิลปะ ที่มาช่วยปรุงแต่งบ้านเมืองให้สวยงาม นอกจากนั้นยังมีการออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยด้วย มิใช่เพื่อผลทางการมองเห็นอย่างเดียว เช่น รูปปั้นประกอบด้วยน้ำพุ น้ำตกหรือน้ำพุสำหรับดื่ม รูปปั้น ซึ่งเด็กสามารถปีนป่ายเป็นอุปกรณ์เครื่องเล่นได้ หรือมีการใช้เสียงประกอบด้วย เช่น เสียงน้ำไหล เสียงใบพัด ของกังหันลม หรือมีการให้ข้อมูล เช่น บอกอุณหภูมิ วันที่ เวลา เป็นต้น ในกรณีที่เป็นอนุสาวรีย์มักเป็นสิ่งที่ระลึกถึงที่สำคัญ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญซึ่งบริเวณ ดังกล่าวประกอบโดยรอบต้องการความสง่างาม ความยิ่งใหญ่ รวมทั้งบริเวณเพื่อการประกอบพิธีกรรมการ เถลิงฉลองต่าง ๆ เป็นต้น

¹แก้วตา คงคาร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกลำโรง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²จิตติมา ชูพรหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยก ลำโรง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

4.14.1 รูปปั้นเงือกทอง รูปปั้นเงือกทอง เป็นสัญลักษณ์โดดเด่นของจังหวัดสงขลา ซึ่งมีความเชื่ออยู่ว่า ถ้าหากใครได้แตะต้องรูปปั้นนี้ แล้วก็จะได้กลับมาที่นี่อีกครั้ง ดังที่ ญัฐวิ สุวรรณณัฐโชติ¹ และชนากา นาคทองแก้ว² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง แนวทางพัฒนารูปปั้นเงือกทอง ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงเรื่องป้ายประวัติของนางเงือก เพราะอักษรเล็กมาก การจำหน่ายสินค้าบริเวณดังกล่าวควรกำหนดเขตการจำหน่ายสินค้าบริเวณนั้นให้ชัดเจน ไม่ควรขายบริเวณฟุตบอล ทางเดินเท้าที่บริเวณนางเงือก

4.14.2 โบราณสถานบนเขาตั้งกวน โบราณสถานบนเขาตั้งกวน เขาตั้งกวน เป็นภูเขาตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต เป็นภูเขาคู่แฝดกับเขาน้อย อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาน้อย มีถนนเชื่อมถนนช่องเขากันกลาง อยู่ใกล้แหลมสมิหลา มีบันไดเป็นทางขึ้น บันไดนี้อยู่ใกล้วัดแหลมทรายและโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ราวบันไดทั้งสองข้างทำเป็นรูปพญานาค เรียกกันว่าบันไดนาค ดังที่ วีระพงศ์ เพชรดี³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดชุมพร และกานดา ไทยถนอม⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาโบราณสถานบนเขาตั้งกวน ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีการจัดภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นสะอาด และมีจุดพักของนักท่องเที่ยวที่ขึ้นไปชม พร้อมทั้งไฟฟ้า และระบบป้องกันภัยที่ครบครัน

¹ญัฐวิ สุวรรณณัฐโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณรูปปั้นเงือกทอง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

²ชนากา นาคทองแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณรูปปั้นเงือกทอง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

³วีระพงศ์ เพชรดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตั้งกวน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

⁴กานดา ไทยถนอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตั้งกวน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

พิพิธภัณฑภัทรศีลสังวร ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรจัดป้ายบอกทางเข้า – ออกให้ชัดเจน มีการจัดบริเวณเยี่ยมชมให้เหมาะสมสร้างเป็นแหล่งความรู้หรือฐานข้อมูลปรับปรุงภูมิทัศน์รอบนอกให้ร่มรื่น

4.14.6 โบราณสถานวัดมัชฌิมาวาสวิหาร โบราณสถานวัดมัชฌิมาวาสวิหาร

วัดมัชฌิมาวาส เป็นพระอารามหลวงที่สำคัญคู่เมืองสงขลาสร้างราวสมัยอยุธยาตอนปลาย เดิมชื่อวัดยาย สัจจนต์ ต่อมาเรียกวัดกลาง เนื่องจากมีการสร้างวัดทางทิศเหนือ คือวัดเลียบและวัดโพธิ์ทางใต้ และเปลี่ยนชื่อเป็นวัดมัชฌิมาวาส เมื่อครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสด็จเมืองสงขลาเมื่อปี พ.ศ.2431 เมื่อเมืองสงขลาย้ายมาจากฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลามายู่ฝั่งตะวันออกได้ใช้พระอุโบสถวัดมัชฌิมาวาสเป็นที่กระทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาประจำทุกปี ดังที่ วรรณดี หนูหลง¹ และเบญจวรรณ ฤทธิรงค์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โบราณสถาน วัดมัชฌิมาวาสวิหาร ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรจัดป้ายบอกทางเข้า – ออกให้ชัดเจน มีการจัดบริเวณเยี่ยมชมให้เหมาะสม สร้างเป็นแหล่งความรู้หรือฐานข้อมูลปรับปรุงภูมิทัศน์รอบนอกให้ร่มรื่น

4.14.7 พระตำหนักเขาน้อย พระตำหนักเขาน้อย ตั้งอยู่เชิงเขาน้อยทางทิศใต้ถนน

สะเดา สร้างเมื่อ พ.ศ.2454 เพื่อเป็นที่ประทับของเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพรกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์เมื่อครั้งมาดำรงตำแหน่งพระสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราชและต่อมาดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้เคยใช้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ ในคราวเสด็จเยี่ยมราษฎรในจังหวัดภาคใต้ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2506 ปัจจุบันใช้เป็นจวนผู้ว่าราชการจังหวัด ดังที่ สวพร คงเหมือน³ และมนตรี จิตตะเสโน⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา พระตำหนักเขาน้อย ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงภูมิทัศน์รอบนอกให้น่าอยู่

¹วรรณดี หนูหลง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานวัดมัชฌิมาวาสวิหาร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²เบญจวรรณ ฤทธิรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานวัดมัชฌิมาวาสวิหาร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³สวพร คงเหมือน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพระตำหนักเขาน้อย เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546.

⁴มนตรี จิตตะเสโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพระตำหนักเขาน้อย เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546.

4.14.8 เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล อยู่ในบริเวณวัดชัยมงคล ถนนเพชรมงคล – ชัยมงคล ใกล้กับโรงเรียนเทศบาล 2 (อ่อนอุทิศ) ดังที่ แก้วตา เพ็ญผ่อง¹ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดราชบุรี และเอกชัย พุทธนุกูล² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีป้ายโฆษณา ป้ายบอกทาง และทางสัญจรไปยังพระธาตุเจดีย์ชัยมงคล ให้สะดวกมากกว่า พร้อมทั้งขุดประตูดัดให้มีลักษณะที่สามารถเห็นได้ชัดเจน และจัดระบบควบคุมอาคารใกล้เคียงให้เหมาะสม

4.14.9 โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา ศาลหลักเมืองสงขลา ตั้งอยู่บนถนนนางงาม ชาวสงขลาเรียกว่า “ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา” เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองสงขลาและประชาชนผู้นับถือทั่วไป ตัวอาคารศาลเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนสร้างขึ้นมาพร้อมกับการสร้างเมืองสงขลาอันทำให้บ้านเรือนในละแวกใกล้เคียงมีรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนด้วย บ้านเรือนในละแวกนั้นหลายหลังเป็นอาคารที่สร้างขึ้นมาในสมัยเดียวกับที่สร้างศาลหลักเมือง ทำให้เป็นบ้านเรือนเก่าแก่คูเมืองสงขลาซึ่งทุกวันนี้ยังคงมีอยู่แต่ก็มีการเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลาโดยไม่มีการตกแต่ง โดยเฉพาะบ้านเรือนบนถนนนครในและนครนอก ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นอาคารที่มีอยู่ คู่กับเมืองสงขลามาช้านาน ดังที่ จิตรา ชโนวรรณะ³ และ ทรศนันท์ บุญเลิศ⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกันโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

4.14.10 โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย ป้อมปากน้ำแหลมทราย ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอยู่หลังกองบัญชาการตำรวจภูธร 4 พงศาวดารเมืองสงขลาเรียกป้อมนี้ว่า “ป้อมรักษาขอบเขต” สร้างขึ้นในสมัยพระบาท

¹แก้วตา เพ็ญผ่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²เอกชัย พุทธนุกูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³จิตราชโนวรรณะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

⁴ทรศนันท์ บุญเลิศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเจ้าพระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์ ณ สงขลา) เป็นผู้สำเร็จราชการ เมืองสงขลา ที่ 5 ป้อมที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ในส่วนของภูมิประเทศที่เป็นแหลมยื่นออกไป เรียกว่า “แหลมทราย” ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างปากน้ำกับอ่าวไทย ดังที่ เอกรัตน ย์รัตน์¹ และมาศภินันท์ ศัพทอนันต์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น เพิ่มต้นไม้แก้อ้อ สามารถเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้

4.14.11 โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา

กำแพงเมืองสงขลาฝั่งบ่ออย่างสร้างในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันคงเหลือ กำแพงเมืองเพียง 143 เมตร ที่ถนนนครในเท่านั้นกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนกำแพงเมืองสงขลา ส่วนที่เหลือนี้ เป็นโบราณสถานแห่งชาติ เพื่อเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ ต่อมากำแพงเมืองสงขลา และป้อมเมืองสงขลาได้ถูกรื้ออีก เพื่อทำเป็นชุมสายโทรศัพท์สงขลา เมื่อ พ.ศ.2484 ในการรื้อครั้งนี้ได้พบศิลาจารึกที่มุมกำแพงเมือง ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตกด้วย เป็นจารึกรูปยันต์เกี่ยวกับชะตาเมืองสงขลา ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมณฑลมาวาสสงขลา ดังที่ ฟาติมาะห์ เปาะอีเต้³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดยะลา และบิสบีล่า นานา⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ทำบันได้ให้นักท่องเที่ยวไปขึ้นชมวิวดูได้เพื่อเป็นจุดชมวิว

¹เอกรัตน ย์รัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²มาศภินันท์ ศัพทอนันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³ฟาติมาะห์ เปาะอีเต้ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

⁴บิสบีล่า นานา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนารูปปั้นอนุสาวรีย์ โบราณสถาน ประกอบด้วย 11 แห่ง คือ รูปปั้นเงือกทอง , โบราณสถานบนเขาตังกวน , พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ , พิพิธภัณฑภัทรมะรงค์ , พิพิธภัณฑภัทรีลสังวร , โบราณสถานวัดมณีมาวาสวรวิหาร , พระตำหนักเขาน้อย , เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล , โบราณสถานศาลหลักเมืองสงขลา , โบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย และโบราณสถานกำแพงเมืองสงขลา ควรแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเช่นที่เดินชมโบราณสถาน ที่นั่งพักผ่อน ที่ศึกษาหาข้อมูล และการสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น ควรมีการบูรณะปรับปรุงบางส่วนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพเดิม (ดูภาพประกอบ 50)

5. ย่าน ผลการศึกษาย่านปรากฏว่า เป็นบริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียวในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบย่านโดยที่แต่ละย่านจะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน ย่านสามารถแบ่งออกได้ เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ย่านประวัติศาสตร์ ย่านพาณิชย์ ย่านเรкреชัน ย่านอุตสาหกรรม ย่านที่พักอาศัย และย่านสถานที่ราชการ ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

5.1 ย่านประวัติศาสตร์ ย่านเมืองเก่า อยู่บริเวณถนนนางงาม นครใน นครนอก ยะลา เป็นถนนเล็ก ๆ เปิดให้รถวิ่งได้ทางเดียว ตึกและบ้านเรือนร้านค้าในละแวกนี้สร้างตามสถาปัตยกรรมแบบจีนปนยุโรป มีตลาดยาปูนปั้นประดับที่กรอบหน้าต่างและหัวเสาสวยงาม นอกจากนี้ที่นี่ยังเป็นแหล่งอาหารพื้นเมืองของสงขลา เช่น ก๋วยเตี๋ยวสงขลา เต้าคั่ว และบริเวณหัวถนนนางงามก็มีร้านขายขนมกระบอกซึ่งในปัจจุบันเหลืออยู่เพียงเจ้าเดียวเท่านั้น

5.1.1 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนางงาม ดังที่ บุษกร พันธจิต¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และทิพากร เกตุแก้ว² นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดนครศรีธรรมราชได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนางงาม ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรกำหนดพื้นที่

¹บุษกร พันธจิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนางงาม เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.

²ทิพากร เกตุแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนางงาม เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.

ให้เด่นชัดไม่ควรสร้างอาคารสูงมาปิดบังภูมิทัศน์ ควรสร้างทางเท้าโดยรอบและกำแพงรั้วสามารถมองเห็นข้างในได้

5.1.2 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม ดังที่ งามฤดี ศรีสวัสดิ์¹ และวันแรม หังสพฤกษ์² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึง แนวทางพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรควบคุมอาคารที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ให้มีลักษณะสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมเดิม และควรสร้างแนวรั้วกันเขตย่านประวัติศาสตร์ที่สามารถมองเห็นภายใน พร้อมประดับแสงสียามค่ำคืน

5.1.3 ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก ดังที่ รัตนันท์ สุวรรณละออ³ ประชาชนในเมืองสงขลา และสุมณฑา ธานีรัตน์⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรควบคุมการก่อสร้างอาคารใหม่ โดยยึดหลักสถาปัตยกรรมเดิม มีการปรับปรุงทางสัญจรและทางเท้าให้ปลอดภัย (ดูภาพประกอบ 51)

5.2 ย่านพาณิชย์ เป็นย่านที่มีการค้าขายมากมายหลากหลายประเภท ทั้งร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านขายยา และร้านขายเสื้อผ้า ซึ่งเป็นย่านที่มีการค้าขาย เป็นแบบ ดึกแฉาด ดังที่ บุญธรรม อมรเสถียร⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านพาณิชย์ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรปรับปรุงป้ายโฆษณาให้อยู่ในลักษณะมีความแข็งแรงและวางเป็นแนว

¹งามฤดี ศรีสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²วันแรม หังสพฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³รัตนันท์ สุวรรณละออ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴สุมณฑา ธานีรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵บุญธรรม อมรเสถียร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านพาณิชย์ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

เดียวกัน จัดระเบียบทางเท้าให้สามารถสัญจรได้คล่อง จัดระบบของถนนให้ถูกต้องและปลอดภัยตามหลักจรรยา มีป้ายแสดงที่ชัดเจน (รูปภาพประกอบ 52)

5.3 ย่านที่พักอาศัย เป็นบริเวณที่มีผู้คนอาศัยกันหนาแน่น มีการค้าขายกันมากมายในบริเวณนี้ และตัวอาคารก็มีทั้งเป็นอาคารพาณิชย์และแบบตึกสูง ดังที่ นฤมล คงมณี¹ และ รัชณี บุญเอียด² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านที่พักอาศัยไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรควบคุมอาคารให้ถูกต้องตามหลักการเทศบัญญัติควบคุมอาคาร สร้างให้มีสวนสาธารณะภายในเขตที่พักอาศัย จัดระบบสาธารณูปโภคให้อยู่ในความปลอดภัย บริเวณทางเท้า ควรมีการวางกระถางต้นไม้เพื่อให้ดูร่มรื่นน่าอยู่ (รูปภาพประกอบ 53)

5.4 ย่านสถานที่ราชการ เป็นสถานที่ราชการที่สำคัญของประชาชนโดยทั่วไปต้องแวะเวียนไปใช้บริการซึ่งจะอยู่ในบริเวณชุมชนที่หนาแน่น และมีผู้คนสัญจรไปมาจำนวนมาก

5.4.1 ย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน และสถานกงสุลอินโดนีเซีย ดังที่ เสกสรร ผิวเหลือง³ ประชาชนในเมืองสงขลา และ พิชะศักดิ์ หลังปุเต๊ะ⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน และสถานกงสุลอินโดนีเซียไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า การใช้พื้นที่ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรบกวน ปฏิบัติราชการ มีการจัดการจราจรให้สะดวก ควรติดตั้งป้ายให้ชัดเจน

¹นฤมล คงมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านที่พักอาศัย เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546.

²รัชณี บุญเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านที่พักอาศัย เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546.

³เสกสรร ผิวเหลือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

⁴พิชะศักดิ์ หลังปุเต๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

5.4.2 ย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย ดังที่ ชาญ ศรีอินทรสุทธิ¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และประภาส ชูนิ่ม² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกันโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.3 ย่านสถานที่ราชการสำนักงานเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลา ดังที่ สุวิทย์ ตราชู³ ประชาชนในเมืองสงขลา และสมยศ พลประสิทธิ์⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการสำนักงานเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา และศาลากลางจังหวัดสงขลาไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกันโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.4 ย่านสถานที่ราชการ ศาลากลางและสำนักงานอัยการ ดังที่ เพื่อน ชั่งกะมะโน⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา และ สายัณห์ พลประสิทธิ์⁶ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการศาลากลาง และสำนักงานอัยการ ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรมีแนวรั้วกันโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹ชาญ ศรีอินทรสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

²ประภาส ชูนิ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.

³สุวิทย์ ตราชู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

⁴สมยศ พลประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

⁵เพื่อน ชั่งกะมะโน¹ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการศาลากลาง เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

⁶สายัณห์ พลประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการศาลากลาง และสำนักงานอัยการ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

5.4.5 ย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ดังที่ สมชาย คงพรหม¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และถนัดกิจ วงศ์อนันต์² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่าควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.6 ย่านสถานที่ราชการ ชุมสายโทรศัพท์ ดังที่ พาชื่น สุขเกษม³ ประชาชนในเมืองสงขลา และสุจินดา หลีจ้วน⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาย่านสถานที่ราชการ ชุมสายโทรศัพท์ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.7 ย่านสถานที่ราชการ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ดังที่ ลาติปะห์ ๊ะหมัน⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนา ย่านสถานที่ราชการ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹สมชาย คงพรหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²ถนัดกิจ วงศ์อนันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³พาชื่น สุขเกษม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ชุมสายโทรศัพท์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴สุจินดา หลีจ้วน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ชุมสายโทรศัพท์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵ลาติปะห์ ๊ะหมัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

5.4.8 ย่านสถานที่ราชการ สถานีดับเพลิง ดังที่ ปรีดาภรณ์ อิงคะกุล¹

ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการ สถานีดับเพลิงไว้สรุปได้ว่า ควรจัดระบบจราจรให้สะดวกและปลอดภัย

5.4.9 ย่านสถานที่ราชการ ศาลจังหวัดสงขลา ดังที่ ประภาพร ชูนิ่ม² ประชาชน

ในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการ ศาลจังหวัดสงขลาไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกัน โดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.10 ย่านสถานที่ราชการ ศาลคดีเด็กและเยาวชน ดังที่ จิราพร พงศ์พิทักษ์³

นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการ ศาลคดีเด็กและเยาวชนไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกัน โดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.4.11 ย่านสถานที่ราชการ ศูนย์แพทย์ชุมชนโรงพยาบาลสงขลา ดังที่ นุกุล

สุวานิช⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการ ศูนย์แพทย์ชุมชนโรงพยาบาลสงขลาไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกัน โดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹ ปรีดาภรณ์ อิงคะกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ สถานีดับเพลิงเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

² ประภาพร ชูนิ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ศาลจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

³ จิราพร พงศ์พิทักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ศาลคดีเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴ นุกุล สุวานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ศูนย์แพทย์ชุมชนโรงพยาบาลสงขลาเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

5.4.12 ย่านสถานที่ราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมอุตุนิยมวิทยา ค่ายรามคำแหง และสำนักงานปราบปรามยาเสพติด ดังที่ พิมพิไล นะหิม¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านสถานที่ราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมอุตุนิยมวิทยา ค่ายรามคำแหง และสำนักงานปราบปรามยาเสพติดไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดคอมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น (รูปภาพประกอบ 54)

5.5 ย่านอุตสาหกรรม เป็นย่านที่มีการประกอบอุตสาหกรรม ซึ่งโดยมากจะเป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันและที่สำคัญจนกลายมาเป็นย่านอุตสาหกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวได้ ก็จะเป็นพวกอุตสาหกรรมพื้นบ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ย่านทำโรงงานลูกชิ้น ทำข้าวเกรียบ กุ้ง-ปลา การผลิตอาหารกระป๋อง การถนอมสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลนครสงขลามีพื้นที่ติดทะเล ประกอบกับเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์กรรม จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ

5.5.1 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำลูกชิ้น ดังที่ บุษาม๊ะ สันเขาน้อย² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำลูกชิ้น ไว้สรุปได้ว่า ควรจัดระบบการจราจรที่ปลอดภัย มีทางเท้าและเพิ่มต้นไม้ให้ดูร่มรื่นจัดให้มีสวนหย่อมพักผ่อน

5.5.2 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา ดังที่ กาญจนภรณ์ ระชาธรมณ์³ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา ไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดคอมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹ พิมพิไล นะหิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

² บุษาม๊ะ สันเขาน้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำลูกชิ้น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

³ กาญจนภรณ์ ระชาธรมณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลาเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

5.5.3 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตปลากระป๋อง ดังที่ ขวัญใจ สุขขาว¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตปลากระป๋องไว้สรุปได้ว่าควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.3 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง ดังที่ พรศักดิ์ ธนวัฒน์สกุล² และ สุขุม ก้วพานิช³ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.5 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว ดังที่ วรรณกร บุญจำเนียร⁴ และ วีระชัย คุณโรจร⁵ นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊วไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัดโคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹ ขวัญใจ สุขขาว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตปลากระป๋องเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2546.

² พรศักดิ์ ธนวัฒน์สกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³ สุขุม ก้วพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴ วรรณกร บุญจำเนียร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵ วีระชัย คุณโรจร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

5.5.6 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็ง ดังที่ เอกชัย ลิงลาห์¹ และผกาภรณ์ แสงงาม² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็งไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้น โดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.7 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานไสไม้และซอยไม้ ดังที่ อัมพร วงศ์ฤกษ์³ และไพรัชฐ์ ผิวเหลือง⁴ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานไสไม้และซอยไม้ไว้ในทำนองเดียวกันสรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้น โดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.8 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ ดังที่ วิโรจน์ ช่วยเกิด⁵ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้น โดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.9 ย่านอุตสาหกรรม โรงพิมพ์ ดังที่ จตุราภรณ์ จำเรือง⁶ ประชาชนในเมืองได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงพิมพ์ ควรมีแนวรั้วกั้น โดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

¹ เอกชัย ลิงลาห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

² ผกาภรณ์ แสงงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

³ อัมพร วงศ์ฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานไสไม้และซอยไม้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁴ ไพรัชฐ์ ผิวเหลือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานไสไม้และซอยไม้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁵ วิโรจน์ ช่วยเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

⁶ จตุราภรณ์ จำเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงพิมพ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

5.5.10 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วม ดังที่ สุภาพร ทุ่มพันธ์¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วมไว้สรุปได้ว่าควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.11 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำมิด ดังที่ และนัตยา แซ่ตัน² ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำมิดไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.12 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะ ดังที่ รสนี นาคสง่า³ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.5.13 ย่านอุตสาหกรรม โรงงานบรรจุพลาสติกใส่ถัง ดังที่ จรรยา อสัมภินวัฒน์⁴ นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ย่านอุตสาหกรรม โรงงานบรรจุพลาสติกใส่ถังไว้สรุปได้ว่า ควรมีแนวรั้วกั้นโดยรอบบริเวณและการจัด โคมไฟให้เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น (ดูภาพประกอบ 55)

¹ สุภาพร ทุ่มพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วม เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

² นัตยา แซ่ตัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำมิดเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

³ รสนี นาคสง่า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

⁴ จรรยา อสัมภินวัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานบรรจุพลาสติกใส่ถังเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

5.4 ย่านเจริญรมย์ เป็นย่านที่มีสถานบริการให้ความบันเทิงเจริญรมย์อยู่รวม ๆ กัน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณถนนศรีสุดา บริเวณ โรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลซ บริเวณหน้าค่ายรามคำแหง ถนนสะเดา ถนนทะเลน้อย และบริเวณประมงใหม่ เป็นต้น ดังที่ พวงเพ็ญ สุคนธรณ์¹ ประชาชนในเมืองสงขลา และกัณฑ์ทิชา ชาติกุล² นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดพังงา ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาย่านเจริญรมย์ ไว้สรุปได้ว่า ควรจัดสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กออกแบบตกแต่งภายในสามารถเก็บเสียงและการวางตัวอาคารเป็นแนวเดียวกัน แผ่นป้ายโฆษณาควรมีรูปแบบเดียวกัน ควรเป็นเขตสัญจรด้วยทางเท้าเท่านั้น ควรมีการควบคุมการจอดรถในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเท่านั้น การติดตั้งโคมไฟควรมีความปลอดภัยสูง และสวยงาม(ดูภาพประกอบ 56)

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาย่าน ปรากฏว่า ย่าน ประกอบด้วย 6 แห่ง คือ ย่านประเวศศาสตร์ , ย่านพาณิชย์ , ย่านที่พักอาศัย , ย่านสถานที่ราชการ, ย่านอุตสาหกรรม และย่านเจริญรมย์ ควรควบคุมการจราจรเข้า – ออก การสร้างแนวรั้วกำแพง ที่มีสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับย่านต่าง ๆ และควบคุมการวางผังเมืองอย่างเข้มงวดที่จะสามารถควบคุมย่านต่าง ๆ ให้อยู่ในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ได้ การจัดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างควรให้เหมาะสมกับความต้องการใช้สอยและความสวยงาม อาคารทุกชนิดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารอย่างเคร่งครัด และควรที่จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

6. ทางสัญจร และที่จอดรถ ผลการศึกษา ทางสัญจร และที่จอดรถ ปรากฏว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้เดินทางเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง บริเวณดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะ เชื้อเชิญมีความประทับใจและให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควร สามารถแยกได้แก่ เส้นทางนักท่องเที่ยว ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยานและที่จอดจักรยาน ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

6.1 ถนน ถนนจะต้องค้ำน้ำหนักกว้าง ๆ อยู่ 2 ประการ คือ ความสวยงามและขนาดมาตรฐานต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งขนาดมาตรฐานเหล่านี้ วิศวกรได้กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัยต่อผู้ใช้เป็นสำคัญ ดังที่ ชุตติมา เดชดี³ ประชาชนในเมืองสงขลาได้กล่าวถึง

¹พวงเพ็ญ สุคนธรณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546.

²กัณฑ์ทิชา ชาติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546.

³ชุตติมา เดชดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

แนวทางพัฒนาถนนไว้สรุปได้ว่า ควรพัฒนาด้านผิวจราจรไม่ให้ขรุขระ และมีเครื่องหมายบนพื้นผิวจราจรที่ชัดเจน มีเครื่องหมายจราจรที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ควรมีเกาะกลางถนนในถนนบางสาย เช่น ถนนเก้าเส้ง (ดูภาพประกอบ 57)

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาถนน ปรากฏว่า ถนน ควรจะขยายผิวจราจรให้กว้างขึ้น เช่น ถนนพัทลุง ถนนยะลา ถนนรามัน ถนนสตูล ควรทำทางเท้า พร้อมทั้งปรับปรุงผิวจราจรไม่ให้ขรุขระ รวมทั้งการติดตั้งสัญลักษณ์จราจรต่าง ๆ ให้เห็นได้ชัดเจน

6.2 ทางเดินเท้า ในการเดินของมนุษย์ จะมีการเว้นระยะห่างกับคนที่เดินอยู่ข้างหน้าบ้าง ระยะที่เว้นห่างนี้ผู้เดินจะรู้สึกมีความสบายที่ตนเองยังพอใจต่างกันไปตามเหตุการณ์ กล่าวคือ การเดินในที่สาธารณะในขณะที่เร่งรีบ หรือมีจุดหมายที่แน่นอนอยู่ข้างหน้าจะมีระยะเว้นห่างจากบุคคลข้างหน้า น้อยกว่าการเดินเล่นในสวนสาธารณะ ดังที่ รุจพงศ์ แสงเจริญ¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ทางเดินเท้า ไว้สรุปได้ว่า ควรเป็นผิวคอนกรีตหรืออิฐตัวหนอน มีแนวรั้วกั้นบริเวณชายหาดชลาลัย หาดเก้าเส้ง ควรมีม้านั่ง พักเป็นช่วง ๆ (ดูภาพประกอบ 58)

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ทางเดินเท้า ปรากฏว่า ทางเดินเท้า ควรให้เป็นทางเท้าที่เหมาะสมกับปริมาณผู้สัญจร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านการค้า และย่านธุรกิจ ซึ่งจะมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถจะทำให้คนเดินไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคที่จะมาขัดขวาง มีผิวพื้นราบเรียบ ไม่มีการเปลี่ยนระดับโดยไม่จำเป็น

6.3 ที่จอดรถจักรยานยนต์เป็นรถขนาดเล็ก ที่มีความคล่องตัวสูง ควรจัดที่จอดให้ใกล้บริเวณทางเข้า-ออกเพื่อจะได้ไม่รบกวนรถอื่นๆ ที่มีความคล่องตัวต่ำกว่าภายในบริเวณจอดรถ ซึ่งการจัดที่จอดรถให้มีความสะดวก ไม่สับสนวุ่นวาย เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการจัดภูมิทัศน์เมือง เพราะการจอดรถไม่มีระเบียบ ความไม่สะดวกในการจอดรถ ความสับสนวุ่นวายของขบวนที่จะจอดและที่จะผ่านไปถือเป็นสิ่งที่ทำให้เมืองหมดความน่าประทับใจอย่างหนึ่ง ดังที่ สมชาย มัญจนากร² นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดระยอง ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ที่จอดรถไว้สรุปได้ว่า ควรปรับปรุงบางพื้นที่เช่น ย่านพาณิชย์

¹รุจพงศ์ แสงเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.

²สมชาย มัญจนากร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.

ย่านเจริญรมย์ ย่านอุตสาหกรรม ซึ่งมีความแออัดและจอดไม่เป็นระเบียบ ควรกำหนดเวลาเข้าจอดของรถตามเวลาที่เหมาะสมในการใช้พื้นที่จราจร ตามสายต่าง ๆ (รูปภาพประกอบ 59)

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาที่จอดรถ ปรากฏว่า ที่จอดรถ ควรเป็นการจอดครอในช่องจอดครอที่อยู่ในแนวดนน ให้เป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแฉนวนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวก รวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่น ๆ

6.4 ทำเรือ ในเมืองที่มีแม่น้ำหรือลำคลองขนาดใหญ่ การสัญจรทางน้ำอาจเป็นสิ่งสำคัญในระดับเมือง การสัญจรนี้อาจใช้ได้เป็น 2 กรณี คือ การใช้ทางน้ำในการสัญจรไปมาของชาวเมืองและการใช้เส้นทางน้ำในการทัศนจร เช่น การชมเมือง การเดินทางเพื่อไปชมสถานที่ที่อยู่ริมน้ำ

6.4.1 ทำเรือ บริเวณท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ ดังที่ อนงค์ จิตตระกูล¹ ประชาชนในเมืองสงขลา ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ท่าเรือบริเวณท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ ไว้สรุปได้ว่า ควรทำบันไดคอนกรีตขึ้น – ลง พร้อมกำแพงกันคลื่นพัง หรือสร้างท่าเทียบเรือยาวไปในกลางทะเลเพื่อป้องกันคลื่นพัง พร้อมทั้งจัดภูมิทัศน์ท่าเทียบเรือ สามารถขึ้นชมเรือได้

6.4.2 ทำเรือ บริเวณ ท่าแพขนานยนต์ ดังที่ กฤษณา คงเจียง² นักท่องเที่ยวชาวไทยจังหวัดสตูล ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนา ท่าเรือ บริเวณท่าแพขนานยนต์ ไว้สรุปได้ว่า ควรทำบันไดคอนกรีตขึ้น – ลง พร้อมกำแพงกันคลื่นพัง หรือสร้างท่าเทียบเรือยาวไปในกลางทะเลเพื่อป้องกันคลื่นพัง พร้อมทั้งจัดภูมิทัศน์ท่าเทียบเรือ สามารถขึ้นชมเรือ (รูปภาพประกอบ 60)

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนา ท่าเรือ ปรากฏว่า ท่าเรือ ประกอบด้วยท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ และท่าแพขนานยนต์ ควรมีการแบ่งแนวการจอดเรือให้เห็นชัดเจน มีการทำเขื่อน ริมน้ำโดยเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต หรือหิน เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาทางสัญจรและที่จอดรถ ปรากฏว่า ทางสัญจรและที่จอดรถ ประกอบด้วย ถนน ทางเดินเท้า ที่จอดรถ และท่าเรือ ควรพัฒนาตามแผนพัฒนา

¹อนงค์ จิตตระกูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเรือบริเวณท่าเทียบเรือของกองทัพเรือ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

²กฤษณา คงเจียง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเรือบริเวณท่าแพขนานยนต์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

โครงสร้างพื้นฐานการจราจรทางบกและทางน้ำโดยคำนึงถึงสภาพธรรมชาติเดิมและก่อให้เกิด
สุนทรียภาพต่อผู้พบเห็น และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้

ผลจากการศึกษาแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลา ปรากฏว่า ประกอบด้วย
สภาพแหล่งธรรมชาติ สภาพสวนหย่อม สภาพลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ สภาพอาคารและสิ่งก่อ
สร้าง สภาพย่าน และทางสัญจรและที่จอดรถ สรุปได้ว่า การพัฒนาควรคำนึงวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์
ประสงค์นั้นต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวคิดกับทุกฝ่ายในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว
เที่ยว จะต้องคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องได้แก่ นักท่องเที่ยวประชาชนของเมือง ผู้รับผิดชอบดำเนินการพัฒนา
ทั้ง 3 ฝ่ายนี้ต่างก็มองหรือคาดผลที่จะได้รับแตกต่างกันเช่น เอกลักษณ์พื้นถิ่น การสัญจรที่เป็นระบบพอควร
ระบบป้ายข้อมูล ภูมิทัศน์และบรรยากาศเมืองร้อน วิธีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนพื้นถิ่นการพัฒนา
โครงสร้างที่ไม่ขัดแย้งหรือขัดแย้งน้อยกับหน่วยงานอื่น หรือกับประชาชนผู้อาศัยในท้องถิ่นนั้น นั่นคือ
เป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบและหน่วยงานส่วนใหญ่

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ตามประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา
2. แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ข้อมูลเอกสาร รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา แผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา สำนักงานเมืองสงขลา เป็นต้น

1.2 ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในภาคสนามและจากการสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา ประชากรที่อยู่ในเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลนครสงขลาเท่านั้น

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

3.1 สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

- 3.1.1 แหล่งธรรมชาติ
- 3.1.2 สวนหย่อม
- 3.1.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์
- 3.1.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง
- 3.1.5 ย่าน
- 3.1.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ

3.2 แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

- 3.2.1 แหล่งธรรมชาติ
- 3.2.2 สวนหย่อม
- 3.2.3 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์
- 3.2.4 อาคารและสิ่งก่อสร้าง
- 3.2.5 ย่าน
- 3.2.6 ทางสัญจร และที่จอดรถ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้พื้นฐานและเป็นแนวทางในการเขียนเค้าโครงวิทยานิพนธ์

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และถ่ายภาพประกอบ การสังเกตจะใช้วิธีจดบันทึกและถ่ายภาพประกอบส่วนการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการบันทึกลงในแถบบันทึกเสียงและ / หรือ จดบันทึกตามความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่จะสัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

- 2.2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน
- 2.2.2 นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน
- 2.2.3 ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน
- 2.2.4 นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน

3. ขั้นตอนจัดทำกับข้อมูล

- 3.1 นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลเอกสารมาศึกษา และสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก มาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งได้บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความ ด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.4 นำภาพถ่ายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และเลือกภาพประกอบให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3.5 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1, 3.2, 3.3, และ 3.4 มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา
4. ขั้่นนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และมีภาพประกอบ

สรุปผล

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาสรุปประเด็นได้ดังนี้

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

1. แหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง ปรากฏว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าละเมาะ เป็นต้น เป็นส่วนที่ช่วยให้เมืองมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดใจ

1.2 ภูเขา ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองสงขลาได้โดยรอบ สามารถขึ้นไปเที่ยวชมได้ จัดเป็นส่วนสาธารณะไว้สำหรับพักผ่อน มีร้านอาหารไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งบรรยากาศตรงจุดนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

1.3 ลำคลอง ปรากฏว่า เป็นคลองที่ประชาชนโดยทั่วไปในละแวกนั้น เห็นจนชินตา กับสภาพของคลองที่น้ำในลำคลองมีสีค้ำทั้งนี้เพราะขาดดูแลหรือเอาใจใส่ จนไม่สามารถจะนำมาอุปโภค หรือบริโภคได้ดังเช่นอดีต

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ปรากฏว่า เป็นสระน้ำขนาดย่อมแบ่งออกเป็นสองส่วน แต่ละส่วนจะมีศาลากลางน้ำไว้มีสัตว์น้ำและปลาหลากหลายพันธุ์ เช่น ปลาดุก ปลาตะเพียน เต่า เป็นต้น จึงเป็นเขตห้ามจับสัตว์น้ำรอบ ๆ ของสระจะมีการจัดตกแต่งเป็นสวนหย่อมไว้ มีอาคารเล็ก ๆ ใช้เป็นเวทีกลางในการจัดการแสดงในโอกาสที่มีงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ

2. สวนหย่อม

2.1 สภาพสวนหย่อม ปรากฏว่า เป็นสวนขนาดเล็กที่ไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า

3. ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์

ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่า เป็นลานที่มีการจัดสร้างเวทีแก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงดนตรีหรือวัฒนธรรมความเป็นไทยให้นักท่องเที่ยวได้ดูได้ชมกัน รวมไปถึงเป็นการจัดแสดงความสามารถของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ อีกด้วย

4. อาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก ปรากฏว่า อาคารที่พักในเขตเทศบาลนครสงขลา สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างสะดวก สบาย และทันสมัยในราคาไม่แพงนัก อยู่ใกล้ตัวเมือง มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับมากมายเพื่อความร่มรื่นของสถานที่และเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักด้วย

4.2 ห้องน้ำ ปรากฏว่า มีที่ตั้งเหมาะสม มีแนวไม้พุ่ม หรือไม้ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม การระบายก็ดีมาก อากาศปลอดโปร่งมีแสงแดดเข้าถึง เหมาะสมกับทิศทางลมเป็นอย่างมาก มีบริเวณสำหรับนั่งเล่นพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและห้องน้ำชายก็แยกเป็นสัดส่วน

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ปรากฏว่า เป็นอาคารถาวรหรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็กลงมา โครงสร้างเบา และไม่เป็นอาคารถาวรหรืออาจเป็นรถเข็นก็ได้ โดยมากแล้วเป็นการขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่นักท่องเที่ยวอาจจำเป็นต้องใช้ เช่น फिल्मถ่ายรูป ไปสการ์ด หนังสือนำเที่ยว แผนที่นำเที่ยวหรือของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น เสื้อ หมวก ที่เขียนหรี เป็นต้น

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ปรากฏว่า เป็นการใช้นางงานสาธารณะมีทั้งที่นั่ง ที่ใช้นั่งเพียงชั่วคราวเป็นการนั่งระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณไม่เกิน 15 นาที หรือประมาณ 20 นาทีโดยประมาณ นอกจากนี้ที่นั่งแบบนี้เพื่อความผ่อนคลายเป็นการนั่งพักผ่อนหรือคลายความเครียด เป็นบริเวณที่ไม่มีคนพลุกพล่านนัก

4.5 ป้าย ปรากฏว่า เป็นการสื่อสารข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นเรื่องราว เป็นป้ายชี้ทาง ป้ายบอกทาง กฎเกณฑ์หรืออื่น ๆ ที่คนที่ใช้บริเวณหรือสัญจรไปมาควรรู้

4.6 ชุมโฆษณา ปรากฏว่า โฆษณา เป็นชุมในการประชาสัมพันธ์ หรือชุมติดประกาศ โฆษณาต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งสำหรับผู้สัญจร โดยทางรถยนต์ และผู้สัญจรด้วยทางเท้า

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ปรากฏว่า ที่ตั้งของถังขยะก็อยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีคนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก และขนาดของถังขยะก็ไม่ใหญ่นัก ส่วนความสูงก็พอเหมาะ สำหรับถังขยะ ทั้งนี้ถังขยะก็มีฝาปิด เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย

4.8 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ปรากฏว่า เป็นแบบถาวร และแบบชั่วคราว ตำแหน่ง กระบะต้นไม้ ก็ตั้งแบบลอยตัว โดยให้บริเวณโดยรอบสามารถกวาดทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นชอกที่สะสมขยะหรือผง

4.9 ที่ดื่มน้ำ ปรากฏว่า เป็นแบบติดผนังปูนเป็นส่วนใหญ่ มีบ้างที่มีภาชนะรองรับน้ำ ทั้งนี้ที่ดื่มน้ำดังกล่าว ก็มีความแข็งแรงพอสมควร และง่ายต่อการรักษาความสะอาดของตัวที่ดื่มน้ำเองและบริเวณโดยรอบ

4.10 รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ปรากฏว่า เป็นการกั้นแนวระหว่างถนนกับทางเดินหรือกั้นมิให้คนเดินเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ นอกจากที่รั้วสำหรับรถยนต์ ใช้สำหรับเป็นแนวเพื่อความปลอดภัยสำหรับการขับขี่ยวดยาน ในบริเวณที่อาจเกิดอันตราย

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ปรากฏว่า เป็นการขุดสร้างทำขึ้น มิใช่เป็นบ่อน้ำ สระน้ำ ธรรมชาตินี้มักจะเป็นการใช้ในลักษณะที่เพิ่มเกิดสวยงาม เพิ่มความน่าสนใจ และคุณค่าทางด้านกรมมองเห็น มากกว่าจะเพื่อประโยชน์ใช้สอยอื่น

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง ปรากฏว่า เป็นเสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป

4.13 ชุมทางเข้า ปรากฏว่า เป็นชุมที่เขียนข้อความว่า “ยินดีต้อนรับสู่สงขลา” “Welcome to songkhla” หรือ ถ้าขับออกไปจากชุมนี้ก็มีข้อความว่า “ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” “Bon Voage” เป็นชุมที่ให้การสื่อสารที่ชัดเจนมาก เพราะมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ มีไฟฟ้าแสงสว่างประกอบอยู่ช่วยในการมองเห็นเวลากลางคืน

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ปรากฏว่า เป็นลักษณะของงานศิลปะ ที่มาช่วยปรุงแต่งบ้านเมืองให้สวยงาม นอกจากนั้นยังมีการออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยด้วย มิใช่เพื่อผลทางการมองเห็นอย่างเดียว

5. ย่าน

ย่าน ปรากฏว่า เป็นบริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด

6. ทางสัญจร และที่จอดรถ

6.1 ถนน ปรากฏว่า จะมีถนนสายประธาน ได้แก่ถนนเชื่อมระหว่างเมือง เป็นถนนสายใหญ่รถสามารถแล่นได้ด้วยความเร็วสูง มีความกว้างมากกว่าถนนสายอื่น ๆ และถนนสายย่อยเป็นถนนที่แยกย่อยออกจากถนนสายหลักของเมืองมีการสัญจรหนาแน่นรองลงมาจากถนนสายหลัก ซึ่งขนาดของถนนก็เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร มีจำนวนช่องทางวิ่งมากพอที่จะจุปริมาณรถที่ต้องการวิ่ง

6.2 ทางเดินเท้า ปรากฏว่า เป็นทางเท้าที่เหมาะสมกับปริมาณผู้สัญจร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านการค้า และย่านธุรกิจ ซึ่งจะมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถทำให้คนเดินไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคที่จะมาขัดขวาง มีผิวพื้นราบเรียบ ไม่มีการเปลี่ยนระดับโดยไม่จำเป็น

6.3 ที่จอดรถ ปรากฏว่า เป็นการจอดรถในช่องจอดรถที่อยู่ในแนวถนน ส่วนใหญ่มักเป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแถวถนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวก รวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่น ๆ

6.4 ท่าเรือ ปรากฏว่า มีการแบ่งแนวการจอดเรือให้เห็นชัดเจน มีการทำเขื่อนริมน้ำโดยเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต หรือหิน เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

1. แหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง ปรากฏว่า ควรพัฒนาในเรื่องของเก้าอี้ ม้านั่ง ถึงขะที่จอดรถ การตั้งร่ม การตั้งร้านค้าการใช้พื้นที่ชายหาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถเข้าเที่ยวชมจุดต่างๆ ได้ โดยเน้นรักษาสภาพธรรมชาติเดิม

1.2 ภูเขา ปรากฏว่า ควรจัดสาธารณูปโภคไว้บริการให้พอเหมาะ จัดเป็นสวนสาธารณะไว้สำหรับพักผ่อน มีร้านอาหารไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งบรรยากาศตรงจุดนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

1.3 ลำคลอง ปรากฏว่า ควรปรับปรุงการระบายน้ำและภูมิทัศน์บริเวณใกล้เคียง และความร่มรื่นของพื้นที่โดยรอบ

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ปรากฏว่า ควรมีการถ่ายเทน้ำตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เน่าเหม็นกับพื้นที่โดยรอบ และเพื่อความร่วมมือของบุคคลที่ผ่านไปผ่านมารอบ ๆ บริเวณดังกล่าวด้วย

2. สวนหย่อม

สภาพสวนหย่อม ปรากฏว่า ควรมีการจัดสวนสม่ำเสมอเพื่อความสวยงาม และทำให้เกิดความร่วมมือตลอด ควรมีต้นไม้มากมายหลากหลายชนิด นอกจากนี้ถนนและทางเท้าก็ดูแลความสะอาดให้สม่ำเสมอ

3. ลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์

ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ปรากฏว่า ควรเป็นลานที่มีการจัดสร้างเวทีแก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงดนตรีหรือวัฒนธรรมความเป็นไทยให้นักท่องเที่ยวได้ดูได้ชมกัน รวมไปถึงเป็นการจัดแสดงความสามารถของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีแนวกันรั้วระหว่างถนนกับลานดนตรีและวัฒนธรรม และมีถังขยะที่ดูมิดชิดสะอาด

4. อาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก ปรากฏว่า ควรปรับปรุงทางสัญจรเข้าออกที่จอดรถ และการออกแบบตกแต่งภายในให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ซึ่งเป็นโรงแรมที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาใช้บริการ มีบริเวณที่จอดรถไว้บริการแก่ลูกค้าอย่างดี มีการตั้งร้านค้าภายในที่พักเพื่อความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยของผู้ใช้ต่าง ๆ

4.2 ห้องน้ำ ปรากฏว่า เสี่ยง ควรปรับปรุงเรื่องการให้บริการ ความสะอาดภายในห้องน้ำและการจัดบริเวณโดยรอบให้ดูร่มรื่นประดับประดาไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับ

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ปรากฏว่า ควรปรับปรุงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการตั้งร้าน การจัดร้านให้น่าซื้อและมีปลอดภัยในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ปรากฏว่า ควรมีลักษณะของขนาดม้านั่งต่างๆ ผสมกันและวางตำแหน่งที่ไม่มีคนพลุกพล่าน วัสดุที่ใช้ควรเป็นวัสดุถาวรแข็งแรงและมีความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิม

4.5 ป้าย ปรากฏว่า ควรจัดวางอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนของตัวอักษร สี และฉากหลังของป้าย ทั้งนี้สามารถมองเห็น อ่านออกได้ง่าย ทั้งระยะไกล และใกล้ ความสูงของป้ายอยู่ในระดับสายตา หรือเหนือระดับสายตาเล็กน้อย

4.6 ชุมโคมะณา ปรากฏว่า ควรเป็นชุมโคมะณาที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูลต่าง ๆ มีความสูงมากในการมองเห็น หรือการเคลื่อนที่ในการสัญจรของรถชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุมโคมะณา มีการจัดกัน 2-3 ชุม ที่อยู่ติดกับตัวอาคาร ซึ่งตำแหน่งของชุมโคมะณาเหมาะสม โดยอยู่ในจุดบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย ปรากฏว่า ควรอยู่ในตำแหน่งที่มีคนใช้งานมาก หรือที่มีคนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก และขนาดของถังขยะก็ไม่ใหญ่นัก ส่วนความสูงก็พอเหมาะ สำหรับถังขยะ ทั้งนี้ถังขยะก็มีฝาปิด เพื่อช่วยไม่ให้ลมพัดขยะปลิวกระจัดกระจาย

4.8 กระจบะต้นไม้ กระจบถางต้นไม้อื่นๆ ปรากฏว่า ควรเป็นแบบถาวร และแบบชั่วคราว ตำแหน่งกระจบะต้นไม้อื่นๆ ก็ตั้งแบบลอยตัว โดยให้บริเวณโดยรอบสามารถกวาดทำความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นชอกที่สะสมขยะหรือผง

4.9 ที่ดื่ม น้ำ ปรากฏว่า นนทบุรี ควรและให้มีจำนวนมากพอสำหรับนักท่องเที่ยว และเพิ่มในจุดสถานที่ท่องเที่ยวอื่นจะเป็นน้ำก๊อกฝังในแท่งคอนกรีต

4.10 รั้ว กำแพง และเสาหินการจราจร ปรากฏว่า ควรสูงไม่เกินสามเมตร มีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบไทย มีความคงทนถาวร ควรใช้รั้วแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก ปัจจุบันทำด้วยวัสดุสังกะสี หรือวัสดุอื่นๆ ซึ่งดูแล้วไม่สวยงามและไม่แข็งแรง ทำลายภูมิทัศน์

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ปรากฏว่า ควรมีการเปิดน้ำพุ ในเวลาตอนเย็น และจัดให้เป็นจุดเด่นที่น่าชมและปรับปรุงบริเวณใกล้เคียงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยเพิ่มปริมาณต้นไม้เก้าอี้

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง ปรากฏว่า ควรให้เสาไฟฟ้าอยู่ในระดับความสูงพอควร กลมกลืนกับภูมิทัศน์ มีความทนทาน กับสถานที่ และการดูแลรักษาก็ง่าย เหมาะสมต่ออายุการใช้งาน และราคา ทั้งนี้องค์ประกอบของไฟฟ้า จะเป็นหลอดไฟรูปทรงกลม ซึ่งเหมาะสมกับความสูงของเสา และสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป

4.13 ชุ่มทางเข้า ปรากฏว่า ควรเป็นชุ่มที่เขียนข้อความว่า “ยินดีต้อนรับสู่สงขลา” “Welcome to songkhla” หรือ ถ้าขับออกไปจากชุ่มนี้ก็จะมีข้อความว่า “ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” “Bon Voage” ตัวอักษรที่มีสีสันทันเด่นชัดสะดุดตา

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ปรากฏว่า ควรแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเช่นที่เดินชมโบราณสถาน ที่นั่งพักผ่อน ที่ศึกษาหาข้อมูล และการสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น ควรมีการบูรณะปรับปรุงบางส่วนของที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพเดิม

5. ย่าน

ย่าน ปรากฏว่า ควรควบคุมการจราจรเข้า-ออก การสร้างแนวรั้วกำแพง ที่มีสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับย่านต่าง ๆ และควบคุมการวางผังเมืองอย่างเข้มงวดที่จะสามารถควบคุมย่านต่าง ๆ ให้อยู่ในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ได้ การจัดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างควรให้เหมาะสมกับความต้องการใช้สอยและความสวยงาม อาคารทุกชนิดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารอย่างเคร่งครัด และควรที่จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

6. ทางสัญจร และที่จอดรถ

6.1 ถนน ปรากฏว่า ถนน ควรจะขยายผิวจราจรให้กว้างขึ้น เช่น ถนนพหลุณง ถนนยะลา ถนนรามัน ถนนสตูล พร้อมทั้งทำทางเท้า พร้อมทั้งปรับปรุงผิวจราจรไม่ให้ขรุขระ รวมทั้งการติดตั้งสัญลักษณ์จราจรต่าง ๆ ให้เห็นได้ชัดเจน

6.2 ทางเดินเท้า ปรากฏว่า ควรให้เป็นทางเท้าที่เหมาะสมกับปริมาณผู้สัญจร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านการค้า และย่านธุรกิจ ซึ่งจะมีผู้สัญจรไปมาหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถทำให้คนเดินไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคที่จะมาเกีดขวาง มีผิวพื้นราบเรียบ ไม่มีการเปลี่ยนระดับโดยไม่จำเป็น

6.3 ที่จอดรถ ปรากฏว่า ควรเป็นการจอดรถในช่องจอดรถที่อยู่ในแนวถนน ให้เป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแถวถนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวก รวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่น ๆ

6.4 ท่าเรือ ปรากฏว่า ควรมีการแบ่งแนวการจอดเรือให้เห็นชัดเจน มีการทำเขื่อนริมน้ำโดยเป็นการทำเขื่อนคอนกรีต หรือหิน เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมน้ำ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ในประเด็นสภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งผลจากการศึกษาในแต่ละประเด็นมีเรื่องที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

เมืองสงขลาเป็นการก่อสร้างที่ควบคุมให้เป็นไปตามเทศบัญญัติวิชาการออกแบบรูปทรงขนาดวัสดุ สี สัน ตลอดจนรูปแบบให้สอดคล้องหรือส่งเสริมคุณค่าของโบราณสถานที่มีมาในอดีต ความหลากหลายและระเบียบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันของรูปแบบสถาปัตยกรรมในเมืองสงขลา นอกจากขาดความกลมกลืนซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางทัศนภาพแล้วยังไม่ส่งเสริมคุณค่าของบรรยากาศความเป็นเมืองเก่าและเมืองแห่งการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสภาพแหล่งธรรมชาติในปัจจุบัน ทางด้านชายหาดและชายฝั่งยังขาดการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ที่น่าสนใจ ด้านภูเขา แต่ละแหล่งยังขาดการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์และความปลอดภัยในการขึ้นลง ด้านลำคลอง ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เป็นที่กักขังของน้ำซึ่งส่งกลิ่นรบกวนชาวบ้านที่อาศัยบริเวณนั้น ด้านสระน้ำหรือแหล่งน้ำ ขาดจุดเด่นของแต่ละแหล่ง เช่น สระบัว เป็นความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่จะชมดอกบัวแต่ไม่มี ให้ชม สภาพสวนหย่อม ขาดความเหมาะสมของที่ตั้งความกลมกลืนของต้นไม้ ม้านั่ง และการใช้งานความสะดวกในการบำรุงรักษา สภาพลานกิจกรรมลานอเนกประสงค์ ที่ตั้งไม่เหมาะสม ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสามแยกแล้วเปิดสนามโล่งไม่มีแนวรั้วกั้น และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการเข้าออกของรถซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการจราจรบ่อยครั้ง สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง รูปแบบสถาปัตยกรรมริมถนนหลักของการท่องเที่ยวไม่มีรูป

แบบเฉพาะที่จะสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และเนื่องจากการควบคุมอาคารทั้งรูปแบบหน้าตา การตกแต่งความสูง ตลอดจนสี นอกจากนี้สิ่งก่อสร้างตามชายหาดก็ยังมีรูปแบบที่ไม่เข้ากับสภาพบรรยากาศรอบๆ ด้านห้องน้ำ ไม่ได้มีการจัดแยกออกจากร้านขายของให้เด่นชัด ทำให้เกิดความไม่สวยงามของภูมิทัศน์บริเวณนั้นๆ ด้านม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ถูกกรุกลงไปบริเวณชายหาดโดยเฉพาะร่มผ้าใบ ทำให้ผู้มาใช้บริการพื้นที่ชายหาดไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร ด้านป้าย มีการใช้สิ่งประกอบภูมิทัศน์ที่หลากหลาย ขาดความเป็นสัญลักษณ์เมืองท่องเที่ยวชายทะเล ด้านชุ่มชื้น ขาดความชัดเจนในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ ขาดความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้านถังขยะและถังรองรับ ขาดความเหมาะสมของที่ตั้ง รูปแบบของถังขยะซึ่งไม่สามารถเก็บกลิ่นของถังขยะได้ ด้านกระบะต้นไม้และกระถางต้นไม้ เป็นลักษณะกระถางต้นไม้ถาวรไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ทำให้เกิดความจำเจต่อผู้พบเห็น ด้านที่ดื่ม น้ำ ยังขาดการรักษาความสะอาด และจำนวนที่พอเหมาะ ด้านรั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร ยังมีอยู่น้อยมากและใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสม ทำให้ปิดบังภูมิทัศน์ในบริเวณที่ติดตั้ง ด้านท่อน้ำ ระบายน้ำ น้ำพุ น้ำตก วัสดุที่ใช้สร้างขาดความปลอดภัยและมีสภาพใช้การไม่ได้ ด้านไฟฟ้าแสงสว่าง เป็นสิ่งทำลายภูมิทัศน์เป็นอย่างมาก การติดตั้งเสาไฟ สายไฟ อยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย ขาดการดูแลควบคุมที่ดี ด้านชุ่มชื้นทางเข้า การสร้างอาคารรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองสงขลาเป็นอย่างมาก ขาดความกลมกลืนกับส่วนบริเวณโดยรอบ ไม่เป็นส่งเสริมสร้างที่ก่อให้เกิดสารูปกับนักท่องเที่ยว ด้านรูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ขาดการบำรุงรักษาที่ก่อให้เกิดความประทับใจกับนักท่องเที่ยว ไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวแวะชมได้สภาพย่าน การจัดบริเวณมีความเหมาะสมพอสมควรยังขาดรูปแบบสถาปัตยกรรม สีสน วัสดุที่ใช้ ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ส่งเสริมกิจกรรมความกลมกลืนและต่อเนื่องของสิ่งประกอบภายในย่านต่าง ๆ สภาพทางสัญจรและที่จอดรถ ในถนนบางสายขาดความชัดเจนหรือบรรยากาศที่จูงใจให้ผู้ขับขี่รถยนต์รับรู้ว่าเส้นทางแห่งการท่องเที่ยว ด้านถนน มีช่องทางแคบ มีป้ายโฆษณาและเสาไฟฟ้าตั้งเกะกะบนทางทำให้นักท่องเที่ยวต้องเดินทางบนถนนแทน ด้านทางเท้าเดิน มีการวางของจำหน่าย วางเกะกะบนทางเดินเท้า ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เกิดการขัดสนในการใช้เส้นทาง ด้านที่จอดรถ ขาดแคลนที่จอดรถทำให้เกิดการจอดรถบนถนน ซึ่งผลที่ตามมาคือ ฝึกรจราจรลดลง การมีทางแคบ ด้านท่าเรือ ขาดการจัดระเบียบการจอดเรือ ทำให้ทัศนภาพริมน้ำขาดความต่อเนื่องของการชมทิวทัศน์

2. แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์จะต้องสอดคล้องกับปรัชญาแนวความคิดที่มีเหตุผลของทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรของเมือง ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาทั้งสามฝ่ายนี้ต่างก็มองหรือคาดถึงผลประโยชน์ที่แตกต่างกันไป เช่น ความเป็นเอกลักษณ์พื้นถิ่น ความสะดวก ความเป็นระเบียบ

เรียบร้อย การสัญจรที่เป็นระบบ เป็นต้น ต้องเป็นโครงการที่มีผลก่อให้เกิดผลบวก ทั้งด้านสนับสนุน ทรัพยากรและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย ซึ่งสภาพแหล่งธรรมชาติในปัจจุบัน ทางด้าน ชายหาดและชายฝั่ง ควรพัฒนาการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ที่น่าสนใจ ด้านภูเขา แต่ละแหล่งปรับปรุงการ เข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์และความปลอดภัยในการขึ้นลง ด้านลำคลอง ควรทำท่อระบายน้ำให้ใช้ประโยชน์ ได้ หรือสร้างเป็นท่อเหลี่ยม ด้านบนทำเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจเพื่อขจัดปัญหาการกักขังของน้ำซึ่งส่ง กลิ่นรบกวนชาวบ้านที่อาศัยบริเวณนั้น ด้านสระน้ำหรือแหล่งน้ำ พัฒนาจุดเด่นของแต่ละแหล่ง เช่น สระบัว ควรนำดอกบัวมาปลูกเพื่อที่จะให้ผู้มาชมดอกบัวได้ชม สภาพสวนหย่อม ควรพัฒนาที่ตั้ง ความกลมกลืนของต้นไม้ ม้านั่ง และการใช้งานความสะดวกในการบำรุงรักษา สภาพลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ควรพัฒนาที่ตั้งให้เหมาะสม ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสามแยกแล้วเปิดสนามโล่งให้มีแนวรั้ว กั้น และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการเข้าออกของรถให้มากขึ้น สภาพอาคาร และสิ่งก่อสร้าง รูปแบบสถาปัตยกรรมริมถนนหลักของการท่องเที่ยวไม่มีรูปแบบเฉพาะที่จะสร้าง ความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ทั้งยังสร้างตามใจตนเอง และเนื่องจากการควบคุมอาคารทั้งรูปแบบ หน้าตา การตกแต่งความสูง ตลอดจนสี นอกจากนี้สิ่งก่อสร้างตามชายหาดก็ยังมีรูปแบบที่ไม่เข้ากับ สภาพบรรยากาศรอบๆ ด้านห้องน้ำ ควรแยกออกจากร้านขายของให้เด่นชัด และจัดสัดส่วนพื้นที่นั้น ๆ ให้สวยงาม ด้านม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ควรรुकเข้าไปบริเวณชายหาดโดยเฉพาะร่มผ้าใบ ทำให้ผู้มา ใช้บริการพื้นที่ชายหาดไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร ด้านป้าย ควรมีการใช้สิ่งประกอบภูมิทัศน์ที่หลากหลาย มีสัญลักษณ์เมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่เด่นชัด ด้านชุ่มชื้น ความสำเร็จในเรื่องของการ ประชาสัมพันธ์ และความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้านถังขยะและถังรองรับ ควรจัดความ เหมาะสมของที่ตั้ง รูปแบบของถังขยะควรเก็บกลิ่นของถังขยะได้ ด้านกระเบตต้นไม้และกระถางต้นไม้ ควรเป็นลักษณะกระถางต้นไม้ถาวรที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ทำให้เกิดความหลากหลายต่อผู้พบ เห็น ด้านที่ดื่ม น้ำ ควรมีการรักษาความสะอาด และจำนวนที่พอเหมาะ ด้านรั้ว กำแพง และเสาหิน การจราจร ควรใช้วัสดุที่เหมาะสม และไม่ควรทำให้ปิดบังภูมิทัศน์ในบริเวณที่ติดตั้ง ด้านท่อน้ำ สระ น้ำ น้ำพุ น้ำตก ควรใช้วัสดุที่มีความปลอดภัยและมีสภาพใช้การได้ดี ด้านไฟฟ้าแสงสว่าง ควรมีการ ติดตั้งเสาไฟ ให้สายไฟอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย ควรมีการดูแลควบคุมที่ดี ด้านชุ่มชื้นทางเข้า ควรมีการ สร้างรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองสงขลาเป็นอย่างมาก และให้ความกลมกลืนกับส่วนบริเวณโดย รอบ เพื่อเป็นสิ่งเสริมสร้างที่ก่อให้เกิดสารูปกับนักท่องเที่ยว ด้านรูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ควรมีการบำรุงรักษาเพื่อก่อให้เกิดความประทับใจกับนักท่องเที่ยว เพื่อสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยว แวะชมได้ สภาพย่าน ควรมีการจัดบริเวณที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบสถาปัตยกรรม สีสน วัสดุที่ใช้ ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นส่งเสริมกิจกรรมความ กลมกลืนและต่อเนื่องของสิ่งประกอบภายในย่านต่างๆ สภาพทางสัญจรและที่จอดรถ ควรมีความชัด เจนหรือบรรยากาศที่ชี้ให้ผู้ขับขี่รถย่านรับรู้ได้ว่าเป็นเส้นทางแห่งการท่องเที่ยว ด้านถนน ควรมี

ช่องทางที่กว้างเพื่อสะดวกในการขับรถของนักท่องเที่ยว ด้านทางเท้าเดิน ไม่ควรมีการวางของ
จำหน่าย วางเกาะกบบนทางเดินเท้า เพราะก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เกิดการขัดสนในการใช้
เส้นทาง ด้านที่จอดรถ ควรมีการเพิ่มที่จอดรถเพราะจะได้ไม่ต้องจอดรถบนถนน ซึ่งผลที่ตามมาคือ
ผิวการจราจรลดลง การมีทางแคบ ด้านท่าเรือ ควรมีการจัดระเบียบการจอดเรือ เพื่อก่อให้เกิด
ทัศนภาพริมน้ำที่สวยงามขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว”
ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการวางแผนพัฒนาร่วมกันเชิงบูรณาการโดยอยู่ภายใต้ ความเป็นเอกลักษณ์พื้นที่
วิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนท้องถิ่นที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

1.2 ควรจัดทำแผนพัฒนาให้มีความต่อเนื่องในการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกันกับทุกพื้นที่
ของเมืองสงขลา และเน้นจุดเด่นของแต่ละแหล่งเป็นจุดขายเพื่อการท่องเที่ยว

1.3 ควรพัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คนท้องถิ่นได้ประโยชน์ เช่น ริมน้ำ
ที่ใช้เป็นสวนสาธารณะได้ด้วย

1.4 ควรนำผลการศึกษาด้านความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเมืองสงขลา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองในด้าน โบราณสถานของเมืองสงขลา

2.2 ควรมีการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบในการทำภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยวกับพื้นที่
อื่น ๆ ของภาคใต้

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540.
- ชาญชัย ดวงจิต. "การท่องเที่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา," จุลสารการท่องเที่ยว. 2(3) : 76; เมษายน 2526.
- สุทธิศรี ชูชาติ. "องค์ประกอบพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว," จุลสารการท่องเที่ยว. 14/(4) : 39-44 ; ตุลาคม-ธันวาคม 2538.
- เดชา บุญค้ำและคณะ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เทศบาลนครสงขลา. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2544-2549) จังหวัดสงขลา ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. สงขลา : กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครสงขลา, 2544.
- นวนนิตย์ ฤทธิรักษ์. "แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ปี 2538," จุลสารการท่องเที่ยว. 14/(1) : 9; มกราคม-มีนาคม 2538.
- นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536.
- พรเทพ พรหมมินทร์. "บทบาทของภาคเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว," จุลสารการท่องเที่ยว. 5/(4) : 77-78 ; ตุลาคม 2529.
- ยุพดี เสตพรรณ. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิษณุการพิมพ์, 2539.
- วรรณ วลัยวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์, 2539.
- วิชัย เทียนน้อย. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. ม. ป.ท. 2528.
- สมจิตร โยชะคง. การจัดการงานดูแลบำรุงรักษาภูมิทัศน์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2541.
- สถิตและวิชัย, กอง สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ ภาคใต้ ปี 2544. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545.
- สันติ ชูดินทรา. "บทบาทและศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันตก," ใน จุลสารการท่องเที่ยว. 6(2) ; 25-30 ; เมษายน 2530.

सानนท์ สุขศรี. ศึกษาปัจจัยทางภูมิศาสตร์บางประการที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
ในจังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้,
2532. อัดสำเนา

สุภาพร มากแจ้ง. หลักมัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.

เสรี วังส์ไพจิตร. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและปีท่องเที่ยวไทย 2530," จุลสารการ
ท่องเที่ยว. 6(1) : 7 ; มกราคม 2530.

บุคลากรกรม

บุคลากรกรม

- กนกพร แก้วล่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กนกพร ไล่กสิกรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลทัศน์
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กมล ขาวมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 20
เมษายน พ.ศ. 2546.
- กมลวรรณ เพ็งหมาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กรกมล อินทร์ชุมนุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคคีอินน์
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- กรรณิการ์ อนุพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนเก้าแสน
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กฤษฎา พันธุ์ทวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี
เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2546.
- กฤษณะ รัตนประดม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว
เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.
- กฤษณา แซ่โล่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.
- กฤษณา คงเจียง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเรือ บริเวณ
ท่าแพขนานยนต์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- กฤษดา แก่นพรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯพหุ
มรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กฤษดา จงเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กอ เม็ง หลุน (Khor Meng Lon) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
สวนญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กอดอน เอ็น มาร์ติน(Gordon N. Martin) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2546.

- กอบแก้ว พูนพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กอริย๊ะ สมัยอยู่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวลด์ พาเลส
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กัญญา เพิ่มพูน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กัญญา แก้วบุปผา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กัญญา ชูทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กัณท์มาพร บุญก่อเกื้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.
- กัณฑ์ทีนา ซาติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา
เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546.
- กาญจนา พรหมพัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคคิอินน์
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กาญจนา พันธรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวลด์
พาเลส เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กาญจนา เข้มช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กาญจนา หวดแทน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กาญจนารัตน์ ระชารมณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานทำข้าวเกรียบกุ้ง-ปลาเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.
- กานดา ไทยถนอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถาน
บนเขาตังกวน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.
- กิตติ พิพัฒน์พงศ์กิติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาล
นครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กิตติพงษ์ คงแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ท่าเทียบเรือประมงของ
เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- กิตติพร สองเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองลำโรง
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กิตติมา คำทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย
เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- กิตติยา คำจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมพาวี่เลียน
เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2546.
- กุลธิดา ขวัญทองชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนปละท่า
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เก็จกนก สิทธิกรกานต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนปละท่า
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เกตุสะณี พุ่มประไพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เกวรี เจริญลาภ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองลำโรง
เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2546.
- เกวลิน รอดเสวก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เกศริน ธรรมรัตน์พฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลาง
ถนนสามแยกลำโรง เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เกศินี โส๊ะโอะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสมิหลา เมื่อ
วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เกสร บินสัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวา เมื่อวันที่ 20
เมษายน พ.ศ. 2546.
- แก้วตา คงคารร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกลำโรง
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- แก้วตา เพ็ญพ่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเจดีย์พระบรมธาตุ
วัดชัยมงคล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- โก๊ะ ไหล เค็ง (Koh Lai Keng) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมบี พี
สมิหลา บีช โฮเต็ล แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ไกรเลิศ เรืองสงฆ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ขนิษฐาวิระพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกลำโรง เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546.

ขวัญจิต แก้วมงคล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ขวัญใจ สิทธิฤทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลส เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2546.

ขวัญใจ สุกขาว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรมโรงงานผลิตปลากระป๋องเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2546.

ขวัญตา สะเล่พลัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ขวัญฤทัย มังคลาทัศน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวิร์ด พาเลส เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ขัตติยาภรณ์ ไชยสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

คณินนิตย์ เกษตรสุนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

คมศักดิ์ มุสิกรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

คริสติน เฮอร์นันเดซ (Christine Heruandaz) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

คี อ่า ไม (Kee Ah Mi) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เครีอวัลย์ แก้วชูช่วง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จตุรภรณ์ จำเริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรมโรงพิมพ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

จรรยา อสัมภินวัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรมโรงงานบรรจุพลาสติกใส่ถังเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

จริยา ราชสีห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จักรกฤษณ์ วิเศษสินธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จันทิมา ค่านสืบสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองสำโรง

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จารุวรรณ ภัทรจารินกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเอส พี

ไฮเต็ล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จารุวรรณ สุวรรณชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโค้ง

โค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จางค์ ปิยรัตน์วงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร

สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จ่านัญ มิตรศิลา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน

เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิต แก้วบริสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร

สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิตติมา ชูพรหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกสำโรง

เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

จิตร ทวีตา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา

เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิตรลดา หลานดำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี

เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิตรา ชโนวรรณะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานศาล

หลักเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

จิตโสภณ โอรพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1

เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2546.

จิม เอลลิส (Jim Ellis) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำหาด

สมิหลา เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2546.

จิรัฏติกาล สุรกำแหง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ ฟ้า

มะรงค์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิราพร พงศ์พิทักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่

ราชการ ศาลคดีเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

จิรายุ ช่วยจวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมง

ของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิรนนท์ สุวรรณณิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสายบุรี
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จิรวรรณ จันนิยม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนจะนะ
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จุฑารัตน์ อรุณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณร้านขายอาหารแหลม
สนอ่อน เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จรีพร ขุนศรีแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกสำโรง
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

จรีพร สังกะมินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจตต์ เพชรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครนอกเมื่อ
วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจมส์ แอนดรู มาร์ (James Andrew Merr) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจริญ ขวัญแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจริญศักดิ์ เทพหล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสายบุรี
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจดณภา แสงสว่าง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.

เจิม ละหม้ายพันธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เจิมศักดิ์ ชุมนุ้ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาไฮเต็ล
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

แจ็ก ฮาร์ริ (Jack Harris) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเอส พี
ไฮเต็ล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

แจน จาคอฟ (Jan Jacobs) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ
เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546.

ฉัตรชัย แสงนพรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมชาญไฮเต็ล
เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2546.

- เฉลิมจิตร รอดมินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.
- เฉลิมรัฐ สุหลง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เฉลิมรัตน์ พจนปรีชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์
สิน เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.
- เฉลิมวุฒย์ จุสปาโล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวา
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชฎานิชฐ์ บุพโก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนพัทลุง
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชฎานิชฐ์ พูลยรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ พธำ
มะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชฎาวัชร จันทรโชคทวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชัญญญา สุวรรณโณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราชดำเนิน
นอก เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชนาภา นาคทองแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณรูปปั้นเงือกทอง
เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.
- ชนาภางค์ พงศ์พิบูลย์เกียรติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, บริเวณถนนราช
ดำเนินนอก เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชไมพร รักสุวชน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ พธำมะ
รงค์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชอง เป็ก หลิน (Chong pek Lean) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชาญ ศรีอินทรสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่
ราชการสถานกงสุลมาเลเซีย เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.
- ชาญณรงค์ ลินธรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณราษฎร์อุทิศ1
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชิง ฮอน อิง (Chong Pek Lean) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลาน
ดนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ชุตินาเชนะโยธิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, บริเวณคลองขวาง
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ชุตินา เชชดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ชุตินา ลาทัพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำหาดชลลัทสน์
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

ชุลิกกร นกแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลลัทสน์
เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.

ชุง ฮุน โร (Chung Hun Roh) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้อง
น้ำแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2546.

ทวิช ไชยภักดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา
เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

ณัฐกรณั สีสวนแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ
1 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ณัฐชิตาภุมรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหน้าค่ายรามคำแหง
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ณัฐวรรณ เสาวภาคย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ณัฐวี สุวรรณณัฐโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณรูปปั้นเงือก
ทอง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2546.

คนุพล สุนทรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1
เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ครุณี ทองดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาดังกวน
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ดวงพร สุวรรณะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนรามวิถี
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ดวงพร หงษ์น้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.

ดาร์ตัน ฝ่าละเหย็บ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- คุณยา เจดอเถาะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ตรี मुख ชุณหชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขา ดั่งกวน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ตรีชฎาภรณ์ นวลศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.
- ถนัดกิจ วงศ์นันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- ถาวร รักนิ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ทรศนันท์ บุญเลิศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถาน ศาลหลักเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.
- ทศพล ขวัญฤทธิ และบุญ ขวัญฤทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคอินน์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ทิตยา เจริญกล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสะเดา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ทิวัลย์ จันทร์เทา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ทิพากร เกตุแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์ บริเวณถนนนางงาม เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.
- ที วัตสัน (T. Watson) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- โทนี่ บิวส์ (Tony Bell) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเอส พี ไฮเต็ล เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ชนะพงศ์ ชมโลกกรวด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ แหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธนิกานต์ ยอดคง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หาดชลาทัศน์ ถนนราชดำเนิน เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2546.
- ธรรมศักดิ์ ขาวสุด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- ธวัช สอนศาสตร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธัญญา สุคนธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ พัทธมา
รงค์ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.
- ธัญญารัตน์ เคยแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเอส พี ไฮเต็ล
เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ธันยมัย สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราชดำเนิน
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธารารัตน์ กองประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนน ไทรบุรี
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธิดารัตน์ สุวรรณรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธิดารัตน์ หมานหมัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ธีรนุช นกงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ธีรวัจน์ จุลนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.
- นงนุช คงหนู และคณิต คงหนู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวน
สองทะเล เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นนทภัทร แซ่ว่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ พัทธมา
รงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นนทลี คงเพชรศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นพดล ถ้ำเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นรา เลี่ยมทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่พิพิธภัณฑฯ พัทธมา
รงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นราพร จันท์เสน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, บริเวณวัดอุทัยธาราม
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นราภัทรเพชรรมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดควงวิชา
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นรินทร ขำวิสัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสมิหลา
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นฤมล คงมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านที่พักอาศัย
เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546.

นอบศักดิ์ สังข์แก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.

นัฐกุล สุระกำแพง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นัตยา แซ่ตัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานทำมิดเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

นันทนา จิตเกตุ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นันทพร อนุราษฎร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นันทิกา โพธิ์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นันทิยา ทองธรรมชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นัสรี แวอับดุลเลาะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นัสรียา แสงนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสามแยกลำโรง
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นาฏชนิช เจริญดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นาตยา มณีแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

นาตยาลีวานิตย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแก้วแสง
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- นารีรัตน์ เล่งสีตัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- นิโคร มูดเลอร์ (Nirco Mudler) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระ
บัว เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2546.
- นิโคลัส เอเลน (Nicolas Allen) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชค
คีอินน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- นิตยา ไชยรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นิภาพร หล้าเบญจตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- นุกูล สุขวานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ
ศูนย์แพทย์ชุมชนโรงพยาบาลสงขลาเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- นุชนารถ กลั้ววงศา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- นุริยะ หมักคูเส็น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาดังกวน
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เนตรนภา วรรณจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.
- เนตรยา วรรณทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เนตราพร ค้วงสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนแหลมทราย
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- บลูโน้ ในเคอเวอร์ (Bruno Niederver) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
บริเวณร้านอาหารหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2546.
- บังอร อิศระโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- บิสบิล่า นานา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานกำแพง
เมืองสงขลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.
- บุญธรรม อมรเสถียร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านพาณิชย์
เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

- บุปผา พรหมจรรย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- บุษกร พันธจิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์
บริเวณถนนนางงาม เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.
- บุษาม๊ะ สันเขาน้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานท่าลูกชิ้น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.
- เบญจวรรณ ฤทธิรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถาน
วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- เบริน เบอร์เทลเสน (Brian Bertelsen) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
โรงแรมกรีนเว็ลด์ พาเลส เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- โบรโซ่ (Brosso) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมรอยัลคราวน์
เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ปฎิภาณ เอกเจริญผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์
อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปฎิมา สองเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปติยา แซงเข็ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณร้านอาหารแหลม
สนอ่อน เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ประพีศ แก้วบุญจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวีวา เมื่อวันที่
10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ประภาพร ชูนิ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ
ศาลจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.
- ประภาพร ปลอดภัยเงิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ประภาส ชูนิ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ
สถานกงสุลมาเลเซีย เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.
- ประวัติ คำรื๋อนันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ประสงค์ บริรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- ปรีศนีย์ ลิ้มรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546.
- ปราณี เหมสนิท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดควีรา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปราโมทย์ แก้วกล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปรีดา จันทรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปรีดา คะเชนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- ปรีดาภรณ์ อิงคะกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ สถานีดับเพลิง เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.
- ปริญญช ศิริพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปวีณา แก้วทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ปวีร์กร สุรบรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนไทรบุรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปัญญาพล คงประเทศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ปีพมา ทองเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเวิร์ล พาเลส เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปีพมา นิสโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑน์พืชมะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปาเรช โลหะสันห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปัญญาภรณ์ จันทร์นวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปิยนารถ บัวศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

- ปิยวรรณ กาเลียง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปิยวรรณ เพชรกล้า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปิยะพร โชติมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปิยะพร สัมภาระวาริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนรามวิถี
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปิยะรัตน์ ช่วยเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ปีแอร์ โร (Piero) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ปฐนิกา ฤทธิวรา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เปรมกมล บุญศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ผกาพรรณ จำรัสรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนลูกเสือ
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ผกาภรณ์ แสงงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานทำน้ำแข็ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- เพื่อน ชังกะมะโน¹ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ
การศุลกากร เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.
- พนิดาไชยพูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสระบัว เมื่อวันที่ 7
มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พรทิพย์ ย่องกิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเลคอินน์ เมื่อ
วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พรเทพ สุระคำแหง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พรพจน์ หนูทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- พรพฐ เข้มจรัส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พรพรรณ แซ่ก๊วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำแหลมสน
อ่อน เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พรศักดิ์ ธนวัฒน์สกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ ย่าน
อุตสาหกรรม โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- พวงเพ็ญ สุกนธรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนศรีสุดา
เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546.
- พอล ไวท์คลิน (Paul Wilkins) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พอลล่า เวด (Paula Wade) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พันฤทธิ์ เตชะธาดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานคนตรีและ
วัฒนธรรม เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พาชัน สุขเกษม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ
ชุมสายโทรศัพท์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- พานิช ตั้งวีระชาติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พิชญา แก้วจรวย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมบี พี สมิหลา บีช
แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พิชญา ศรีเลิศล้ำวานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.
- พิชัย อุทัยเชษฐกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานผังเมืองจังหวัด
สงขลา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2545.
- พิมพ์ไไล นะหิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการสำนัก
งานตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- พิมพ์ศิริ โสภณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านพาณิชย์
เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.
- ปิยะศักดิ์ หลังปุเต๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ
การสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.

- พิลาตักษณ์ ชูสิงห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนแก้ว
แก่ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- พิไลพร จูหมี๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พิศวาส รัศม์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พิจาริกา สุขเสียม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พีระ ดันดิเศรษฐี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พุทธชาติ ล่องแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- พุทธิชัย นิลเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมง
ของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เพ็ญนภา เส็งซ้าย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณบริเวณแหลมสน
อ่อน เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.
- เพ็ญพิชชา คงประพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณร้านขาย
อาหารหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ไพพรรษ์ ฉิวเหลือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานไต้ไม้และซอยไม้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- พรานชิ ชู (Francis Hsu) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย
เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- พาดิเมาะห์ เปาะอีแค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถาน
กำแพงเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.
- เฟรดเดอริค ชู (Frederick Chu) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, บริเวณหาด
เก้าเส้ง เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- แฟรงค์ จี พี หลุยส์ (Frank G.P. Louis) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
โรงแรมชาญโฮเต็ล เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ภัทรา คำดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- ภัทราภรณ์ เพชรฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย
เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.
- ภานุวัฒน์ บุณวัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือ
ประมงของเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ภาสิดิ อินทรศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.
- ภูวนาท บัวชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ภูสระ เจริญกิจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2546.
- มณฑาทิพย์ เปี้ยกลับ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสาม
แยกสำโรง เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มณีวงศ์ เกิดสี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเทียบเรือประมงของ
เทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มนตรี จิตตะเสน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพระตำหนักเขา
น้อย เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546.
- มนติดา ทองเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโก้งโค้ง เมื่อ
วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มนันยา มณีประพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสวนเจ้าแก้ว
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มาซาโกะ ชิเคียวโร (Masako Shikeawro) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มานิดา หนูสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาไฮเต็ล
เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- มาริหยาม มีบุญลาภ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มาลัยรัตน์ ประทุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนเจ้าแสน
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- มาลิน กรฟ (Maureen Graves) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

มาศนิธิ เอเวิร์ด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

มาศภินันท์ ศัพทอนันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานป้อมปากน้ำแหลมทราย เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

มิตรไพศาล ตั้งชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

มุกดา จันทร์ประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนางงาม เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

ยงยศ ชัยสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ยม แก้วอำพร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมชาญโฮเต็ล เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ยศระพี อ้ายวัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2546.

ยุทธนา เหมือนพิทักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ยุพดี ธรรมจิตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

ยูกีพลี หะแว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เยาวภา ชูช่วยชีวิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาลัย เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.

โย บุนกิ (Yo Bunki) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2546.

รสนี นาคสง่า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานซ่อมเครื่องยนต์และเชื่อมโลหะ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.

รอกายะ คอเกาะห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ระพีพร สังฆราช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- รังสิมา เสนนวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน
เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- รัชณี บูเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านที่พักอาศัย
เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546.
- รัฐชญา สินธวาลัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- รัฐกาญจน์ สวยงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวัดโพธิ์
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- รัตันท์ สุวรรณละออง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติ
ศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- ราตรี พรหมอักษร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์
เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546.
- รามฤดี ศรีสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติศาสตร์
บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- ริต้า อาเลน (Rita Allan) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุข
สมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2546.
- รุ่งนภา ศรีไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนญี่ปุ่น
เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2546.
- รุจพงศ์ แสงเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2546.
- รุจิรา จันทรพล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครใน
เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- รุ่ง จันทนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา
เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เรณูกา ฤทธิเดช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เริ่มบัว อิสโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองสำโรง
เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ลาติปะห์ จะหมั่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราช
การ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

ลานา วิลล็อกส์ (Lana Willox) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้อง
น้ำบาดเก่าแสง เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

ลี ชิน แพง (Lee Ching Pang) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ไอลา รอกเกต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

วณิชชา หุ่นเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

วนิดา อินทจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

วรชาติ แทนเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมควีน
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.

วรรณกร บุญจำเนียร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่าน
อุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

วรรณดี หนูหลง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานวัด
มัจฉิมาวาสารวิหาร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

วรรณเพ็ญ เตชะวันโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สงขลาไฮเต็ล
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.

วรรณภา ตั้งคุปตานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสน
อ่อน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

รวิวรรณ จันทวิเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวิชรา
เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2546.

วราภรณ์ วัฒนพฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

วราภรณ์ เอกอินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาตังกวน
เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2546.

วริยา สนิทวาที เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก่าแสง
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

วัลย์ณัฐ จันทวงศ์วิไล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนเก่าแสน
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- วัชรมา มะระเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วัชรวิ ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2546.
- วันเพ็ญ แซ่โฮ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดสวนเจ้าแก้ว
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วันแรม หังสพฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัตติ
ศาสตร์บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- วันวิสา จันท์จะนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมโชคคตินันท์
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วันวิสา จันท์ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมนารายณ์
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วัลยา ฟองศิริกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วัลลิกา ผดุงพันธุ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วารุณี มะอักษร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาดังกวน
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วาสนา ยิมแข่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา
เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.
- วาสนา จันทรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑ
ฑ์รามณรงค์ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.
- วาสนา อนุสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสงขลาโฮเต็ล
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วาสนิ เพ็ชรศรีสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณราษฎร์อุทิศ 1
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิชัย ประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซีดี
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิทยา ม่วงพร้าว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมบี พี สมิหลา บีช
แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- วิทยา แสงมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเกาะกลางถนนสามแยกสำโรง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิภาวรรณ ถังคง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนเก้าแสน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิโรจน์ ช่วยเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานท่าเฟอร์นิเจอร์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- วิลาสินี น้อยผา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546.
- วิไล สายสุนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิไลภรณ์ รัตนมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิไลวรรณ ณ มณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.
- วิศาล เกียรติไพบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มะรุรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วิสิทธิ์ กรอบเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- วีระชัย คุณโรจร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำซีอิ๊ว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- วีระพงศ์ เพชรดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตังกวน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2546.
- ศตพรรษ อุบล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสายบุรี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศรชัย สัมผัสตลอด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานบนเขาตังกวน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศศิกานต์ เตชะพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศศิมาภรณ์ ดีบุก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- ศศิวิมล เทพหัตถ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ศิริพร แซ่กู่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2546.
- ศิริพร รอดทองเดิม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.
- ศิริพร เพียรดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศุภกรณ์ ส่งเนียม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศุภชัย มากหนู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- ศุภฤกษ์ ทองบุรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศุภศิริ พงศ์เจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ศุภางค์ จันทรา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สกาเวือน จิตณรงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546.
- สดีไส ขันตวรพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑภัทรศิลป์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สติเฟน ไมล์ (Stefen Mike) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สเตฟาโน ไมเคิล (Stefano Micheal) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาดังกวน เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2546.
- สมชาย คงพรหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สมชาย มัญจนากร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.

สมชาย เมฆาอภิรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สมยศ พลประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ
ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.

สมฤดี กี่ทองมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สมศักดิ์ และเจอะอัน ต่าดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม
เวียงสวรรค์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สรिता เจริญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สรिता หวังหลี่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2546.

สรินยา คงแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ1
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สวนีย์ จันทร์สว่าง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.

สาวพร คงเหมือน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพระตำหนักเขา
น้อย เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546.

สองนรี คำแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สานิตย์ บุญศาสตร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546.

สายน้ำผึ้ง กาเหรัมย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมพาวีเลียน
เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2546.

สายฝน พุเกียรติสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศาลหลักเมืองสงขลา
ถนนนางงาม เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2545.

สายไหม ทิพย์สุวรรณศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมกรีนเว็ลด์
พาเลส เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.

สายัณห์ พลประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่
ราชการสำนักงานอัยการ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

- สาริศาّر แสงจันทรศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สาตี หมัดหมาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองขวาง
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- ตำราญ บุญแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
พิพิธภัณฑท์พามะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สินีวรรณ เรณูมาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
พิพิธภัณฑท์พามะรงค์ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สิรินาทอใจพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงาน เทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สิรินेत्र รัตนสังข์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงาน เทศบาลนคร
สงขลา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สิริมาศ แสงแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสนามกีฬาติณสูลา
นนท์ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546.
- สิริวิมล จักรมานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว
เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.
- สิวินีย์ คิลกรัตนพิจิตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรม
สุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สีอมัน เปาะจิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมซิติ
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุชุม ก้วพานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานสัตว์น้ำโดยวิธีอบแห้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สุจิตตรา ชอบเอียด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย
เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุจินดา หลีจ้วน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานีราชการ
ชุมสายโทรศัพท์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สุชาดา กรักทองกรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมวิวา
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุชารัตน์ ชวนวัฒนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.

- สุชาวดี ธรรมโชโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุดาพร แก้วเวหา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุภารัตน์ เตชะวาโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุตตมาสุวรรณมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวชิรา
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุตาพัค พร้อมมูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.
- สุธิศักดิ์ สวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุนิสา ประณีต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดโค้งโค้ง
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุพัตรา ศักดิ์โต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนสวนเจ้าแก้ว เมื่อ
วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุภัทรา แก้วทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนางงาม
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุภาพร ทุ่มพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานทำแบบสำหรับหล่อหลุมส้วม เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546.
- สุภาพรณัฐ ชูแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณแหลมสนอ่อน
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุภารัตน์ ศรีธรรมโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตลาดสวนเจ้าแก้ว
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุภาวดี เขียมยิ่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546.
- สุมณฑา ธานีรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านประวัติ
ศาสตร์บริเวณถนนนครใน ถนนนครนอก เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- สุมาลย์ สินสมุทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณร้านขายอาหาร
หาดสมิหลา เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2546.

- สุมิตตา อินทร์จันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวิหาร
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุมิณา มณีโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณคลองขวาง
เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2546.
- สุรทัย คงสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุวัฒน์ ไชยประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑ
สถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- สุวิทย์ ทรายู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ
สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2546.
- เสกสรร ผิวเหลือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านสถานที่ราชการ
การสถานกงสุลสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2546.
- เสน่ห์ สววิบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ พิพิธภัณฑภัทรศิลป์
สังวร เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- เสรี สมเศรษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา
เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- เสาวภาคย์ ศรีสุทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสนามกีฬาติณสูล
ลานนท์ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546.
- เสาวลักษณ์ มีทองขาว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์
อุทิศ 1 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- แสงดาว วิชาธิกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลาทัศน์
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- หทัยทิพย์ ยางทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑภัทรามะ
รงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- หทัยรัตน์ เจษฎานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดแก้วแสง
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.
- พุจา นิลโกสิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- อนงค์ จิตตระกูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณท่าเรือบริเวณท่า
เทียบเรือของกองทัพเรือ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

- อนนท์ บุญฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อนุสรฯ คงประเทศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อภิญา แก้วโสธร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเจ้าแก้ว เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546.
- อภิรดี โห้วชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546.
- อมรา หนูหม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 2 เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2546.
- อรชา แก้วบุญชู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนจะนะ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อรณิข สาครินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อรรถพล เพชรสังข์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- อรวรรณตันติพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อรวรรณปาลรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณพิพิธภัณฑฯ พงษ์ามะรงค์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อรอนงค์ เนี่ยวทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมบีพี สมิหลา บีช แอนด์ รีสอร์ท เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อรอนงค์ เพชรชู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนแหลมทราย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อลิสา พรหมเดชะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณห้องน้ำหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546.
- อเล็ก เบ็นอิส (Alex Btquah) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2546.
- อเลน ดูปอย (Alian Dupoil) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมสุขสมบูรณ์ 1 เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2546.

- อ๋อง ชู หลาน (Ong Choo Lan) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณ
แหลมสนอ่อน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อัจฉรา แทนมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเขาน้อย
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อัมพร วงศ์ฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม
โรงงานไส้ไม้และชอยไม้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.
- อัยฎาฐ นาคสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมแสนสบาย
เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อาชิส ะหลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดชลทัศน์
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.
- อาทิตยา จันทรมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อาบุญอากาศ คชรอด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงแรมเวียงสวรรค์
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อารีรัตน์ บุรีศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อิริค ทอมลิน (Eric Thomlin) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณร้าน
ขายอาหารหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2546.
- อิชบตี คชสาร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนราษฎร์อุทิศ 1
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อุกฤษฏ์ รัคนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี
เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2546.
- อุดมรัตน์ วิจารณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดทรัพย์สิน
เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.
- อุดมรัตน์ วิจารณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อุทิศ ชูช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานเทศบาลนครสงขลา
เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2546.
- อุมาวดี ปรีชาตินนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดสมิหลา
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2546.

อุราดิ ศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณวชิรา เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2546.

อุไร อินทเสโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546.

อุสนะ สะอะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณหาดเก้าเส้ง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2546.

เอกชัย พุทธนุกูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณเจดีย์พระบรมธาตุ วัดชัยมงคล เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

เอกชัย ลิงลาห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณย่านอุตสาหกรรม โรงงานทำน้ำแข็ง เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

เอกพร ช่อผูก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณตลาดวชิรา เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2546.

เอกรัตน์ ยกรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณโบราณสถานป้อม ปากน้ำแหลมทราย เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546.

เอกอนงค์ มิ่งมาก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนวิเชียรชม เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2546.

เอ็ม ลุส (M. Luss) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณสวนเสรี เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546.

โองการ บุปพะโพธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณถนนนครนอก เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ฮัซซัน เว็งสีลา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เอกชัย น้อยฤทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บริเวณลานคนตรีและ วัฒนธรรม เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2546.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แนวเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางเก็บรวบรวมข้อมูล

เรื่อง

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

1. สภาพแหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.2 ภูเขา

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.3 ลำคลอง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

2. สภาพสวนหย่อม

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง การใช้งาน ความสะดวกในการบำรุงรักษา

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

3. สภาพลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การสัญจร การเลือกใช้วัสดุ การเข้าถึงของรถบริการ สภาพอากาศของบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

วิธีการศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4. สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ลักษณะการใช้ประโยชน์ จำนวนผู้ใช้ ความกลมกลืน กับสภาพแวดล้อมโดยรวม จำนวนที่พัก ความสะอาดของศาลาที่พัก

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.2 ห้องน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ตำแหน่งที่ตั้ง การระบายอากาศ ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและชาย วัสดุอุปกรณ์ ขนาดและระยะ การจัดทำห้องเก็บของ การดูแลความสะอาด

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ลักษณะอาคารถาวรหรือชั่วคราว โด๊ะ แก้อี้ ภายในร้าน

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.4 ม้านั่ง โด๊ะ แก้อี้

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การจัดวางระยะห่าง ลักษณะการจัดวางและการจัดสภาพแวดล้อม

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.5 ป้าย

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ประเภทของป้าย ความชัดเจน ความสูงของป้าย ตำแหน่งของป้าย ความสวยงาม ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม วัสดุที่ใช้ รูปสัญลักษณ์และอักษรในแผ่นป้าย

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.6 ชุมโหมยณา

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การให้แสงสว่าง การติดตั้งแบบถาวรหรือชั่วคราว ตำแหน่งของชุม

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง รูปแบบที่กลมกลืน จำนวนถังขยะ ขนาดของถังขยะ ความสูง วัสดุที่ใช้

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.8 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การระบายน้ำ ตำแหน่ง ความสูง ความลึกของชั้นดินในกระบะ ความสะดวกในการทำความสะดวก

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.9 ที่ค้ำน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ขนาด ความสูง ความแข็งแรง การรักษาความสะดวก บริเวณรวมที่ค้ำน้ำ

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.10 รั้ว กำแพง และเสาปักการจราจร

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง วัสดุ ขนาด ความสูง การใช้งาน

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ความลึก การระบายน้ำ การทำความสะอาด วัสดุที่ใช้สร้าง ความปลอดภัย บริเวณโดยรอบ

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ความสูง-ต่ำของ ไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า เสาไฟฟ้า การติดตั้ง ความกลมกลืนไปกับพื้นที่ ความประหยัด การดูแลรักษา

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.13 ชุมทางเข้า

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ส่วนประกอบของ ชุมทางเข้า ความสูงของซุ้ม วัสดุของโครงสร้าง รูปแบบที่กลมกลืน ส่วนประกอบในบริเวณโดยรอบ

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง บริเวณโดยรอบ ความกลมกลืน การดูแลความสะอาด

วิธีศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

5. สถาปัตยกรรม

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ประเภทของย่าน รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูง สี สัน วัสดุที่ใช้ รูปแบบของป้าย การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ความร่วมมือของผู้อาศัย การส่งเสริมกิจกรรม ความกลมกลืนต่อเนื่องกัน ของสิ่งประกอบภายในย่านรวมถึง สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ขอบเขตของย่าน

วิธีการศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6. สภาพทางสัญจรและที่จอดรถ

6.1 ถนน

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมือง การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร ความสะอาด ความสวยงามในแนวถนน ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้จากถนน

วิธีการศึกษา : สังเกตในภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.2 ทางเดินเท้า

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของความต้องการของทางเดินเท้า ความปลอดภัย การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอ กับปริมาณผู้สัญจร ผิวพื้นของทางเดินเท้า การเข้าถึงได้โดยรถบริการ ความสวยงาม การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรม

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์ภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการการท่องเที่ยวที่ภูเก็ตเมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.3 ที่จอดรถ

ประเด็นศึกษา แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การจัดตำแหน่งของที่จอดรถ การเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสถานที่สำคัญ ความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยว การมองเห็น ความสวยงามทางภูมิทัศน์

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์ภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการการท่องเที่ยวที่ภูเก็ตเมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.4 ท่าเรือ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การจัดระเบียบ การสัญจรในลำน้ำ การทำเขื่อนริมน้ำ ความเป็นระเบียบของท่าเรือ ทัศนภาพริมน้ำ ความต่อเนื่องของการสัญจรทางเรือ กับการสัญจรทางเท้าและถนน

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์ภาคสนามพร้อมถ่ายภาพประกอบ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการการท่องเที่ยวที่ภูเก็ตเมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

1. แนวทางพัฒนาแหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ค่อยแต่ละจุด

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการการท่องเที่ยวที่ภูเก็ตเมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.2 ภูเขา

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.3 ล้ำคลอง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นการเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์ สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

2. แนวทางพัฒนาสวนหย่อม

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง เช่น ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง การใช้งาน ความสะดวกในการบำรุงรักษา

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

3. แนวทางลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การแยกกิจกรรม การสัญจร การเลือกใช้วัสดุ การเข้าถึงของรถบริการ อากาศของบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4. แนวทางพัฒนาอาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ลักษณะการใช้ประโยชน์ จำนวนผู้ใช้ ความกลมกลืนกับแวดล้อมโดยรวม จำนวนที่พัก ความสะอาดของศาลาที่พัก

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.2 ห้องน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ตำแหน่งที่ตั้ง การระบายอากาศ ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและชาย วัสดุอุปกรณ์ ขนาดและระยะ การจัดทำห้องเก็บของ การดูแลความสะอาด

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ลักษณะอาคารถาวรหรือชั่วคราว โถง เก้าอี้ ภายในร้าน

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.4 ม้านั่ง โถง เก้าอี้

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การจัดวางระยะห่าง ลักษณะการจัดวางและการจัดสภาพแวดล้อม

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.5 ป้าย

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ประเภทของป้าย ความชัดเจน ความสูงของป้าย ตำแหน่งของป้าย ความสวยงาม ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม วัสดุที่ใช้ รูปสัญลักษณ์และอักษรในแผ่นป้าย

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.6 ชุมโหมยณา

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การให้แสงสว่าง การติดตั้งแบบदारหรือชั่วคราว ตำแหน่งของชุม

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.7 ดึงขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง รูปแบบที่กลมกลืน จำนวนดึงขยะ ขนาดของดึงขยะ ความสูง วัสดุที่ใช้

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.8 กะบะตันไม้ กระถางต้นไม้

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การระบายน้ำ ตำแหน่ง ความสูง ความลึกของชั้นดินในกะบะ ความสะดวกในการทำความสะดวก

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.9 ที่ดื่มน้ำ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ขนาด ความสูง ความแข็งแรง การรักษาความสะดวก บริเวณรวมที่ดื่มน้ำ

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.10 รั้ว กำแพง และเสาการจราจร

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง วัสดุ ขนาด ความสูง การใช้งาน

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการ
ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ท่อน้ำ สระน้ำ
น้ำพุ น้ำตก เช่น ความลึก การระบายน้ำ การทำความสะอาด วัสดุที่ใช้สร้าง ความปลอดภัย บริเวณ
โดยรอบ

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการ
ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ความสูง-ต่ำของ
ไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า เสาไฟฟ้า การติดตั้ง ความกลมกลืนไปกับพื้นที่ ความประหยัด การดูแลรักษา

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการ
ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.13 ชุมทางเข้า

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ส่วนประกอบของ
ชุมทางเข้า ความสูงของชุม วัสดุของโครงสร้าง รูปแบบที่กลมกลืน ส่วนประกอบในบริเวณโดยรอบ

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการ
ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง บริเวณโดยรอบ
ความกลมกลืน การดูแลความสะอาด

วิธีศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการ
ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

5. แนวทางพัฒนาย่าน

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง ประเภทของย่าน รูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูง สีสีน วัสดุที่ใช้ รูปแบบของป้าย การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากร การจราจร ความร่วมมือของผู้อาศัย การส่งเสริมกิจกรรม ความกลมกลืนต่อเนื่องกัน ของสิ่งประกอบภายในย่านรวมถึง สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ขอบเขตของย่าน

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6. แนวทางพัฒนาทางสัญจรและที่จอดรถ

6.1 ถนน

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมือง การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร ความสะอาด ความสวยงามในแนวถนน ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้จากถนน

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.2 ทางเดินเท้า

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของความต่อเนื่องของทางเดินเท้า ความปลอดภัย การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอ กับปริมาณผู้สัญจร ผิวพื้นของทางเดินเท้า การเข้าถึงได้โดยรถบริการ ความสวยงาม การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรม

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.3 ที่จอดรถ

ประเด็นศึกษา แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสถานที่สำคัญ ความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยว การมองเห็น ความสวยงามทางภูมิทัศน์

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

6.4 ท่าเรือ

ประเด็นศึกษา : แต่ละแหล่งศึกษาในประเด็นความเหมาะสมของที่ตั้ง การจัดระเบียบ การสัญจรในลำน้ำ การทำเขื่อนริมน้ำ ความเป็นระเบียบของท่าเรือ ทิศนภาพริมน้ำ ความต่อเนื่องของการสัญจรทางเรือ กับการสัญจรทางเท้าและถนน

วิธีการศึกษา : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา

แนวสัมภาษณ์

เรื่อง

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

1. สภาพแหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง

1.1.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

.....

1.1.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

.....

1.1.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

.....

1.2 ภูเขา

1.2.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์.....

.....

1.2.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง.....

.....

1.2.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง.....

.....

1.3 ลำคลอง

1.3.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์.....

.....

1.3.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง.....

1.3.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง.....

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ

1.4.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

1.4.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

1.4.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง

2. สภาพสวนหย่อม

2.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

2.2 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม

2.3 ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง

2.4 การใช้งาน

2.5 ความสะดวกในการบำรุงรักษา

3. สภาพลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

3.2 การสัญจร

3.3 การเลือกวัสดุ

3.4 การเข้าถึงของรถบริการ

3.5 สภาพอากาศของบริเวณ

3.6 สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

4. สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก

4.1.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์

4.1.3 จำนวนผู้ใช้

4.1.4 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม

4.1.5 จำนวนที่พัก

4.1.6 ความสะอาดของศาลาที่พัก

4.2 ห้องน้ำ

4.2.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.2.2 ตำแหน่งที่ตั้ง

4.2.3 การระบายอากาศ

4.2.4 ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและชาย

4.2.5 วัสดุอุปกรณ์

4.2.6 ขนาดและระยะ

4.2.7 การจัดทำห้องเก็บของ

4.2.8 การดูแลความสะอาด

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม

4.3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.3.2 ลักษณะอาคารถาวรหรือชั่วคราว

4.3.3 โต๊ะ เก้าอี้ ภายในร้าน

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้

4.4.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.4.2 การจัดวางระยะห่าง

4.4.3 ลักษณะการจัดวาง

4.4.4 การจัดสภาพแวดล้อม

4.5 ป้าย

4.5.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.5.2 ประเภทของป้าย

4.5.3 ความชัดเจน

4.5.4 ความสูงของป้าย

4.5.5 ตำแหน่งของป้าย

4.5.6 ความสวยงาม

4.5.7 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

4.5.8 วัสดุที่ใช้

4.5.9 รูปสัญลักษณ์และอักษรในแผ่นป้าย

4.6 ซุ้มโฆษณา

4.6.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

.....

4.6.2 การให้แสงสว่าง

.....

4.6.3 การติดตั้งแบบถาวรหรือชั่วคราว

.....

4.6.4 ตำแหน่งของซุ้ม

.....

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย

4.7.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

.....

4.7.2 รูปแบบที่กลมกลืน

.....

4.7.3 จำนวนถังขยะ

.....

4.7.4 ขนาดของถังขยะ

.....

4.7.5 ความสูง

.....

4.7.6 วัสดุที่ใช้

4.8 กะบะดินไม้ กระจ่างดินไม้

4.8.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.8.2 การระบายน้ำ

4.8.3 ตำแหน่งความสูง

4.8.4 ความลึกของชั้นดินในกะบะ

4.8.5 ความสะดวกในการทำความสะอาด

4.9 ที่ดื่มน้ำ

4.9.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.9.2 ขนาด

4.9.3 ความสูง

4.9.4 ความแข็งแรง

4.9.5 การรักษาความสะอาด

4.9.6 บริเวณรวมที่ดื่มน้ำ

4.10 รั้ว กำแพง และเสาถักการจราจร

4.10.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.10.2 วัสดุ

4.10.3 ขนาด

4.10.4 ความสูง

4.10.5 การใช้งาน

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก

4.11.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.11.2 ความลึก

4.11.3 การระบายน้ำ

4.11.4 การทำความสะอาด

4.11.5 วัสดุที่ใช้สร้าง

4.11.6 ความปลอดภัยบริเวณโดยรอบ

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง

4.12.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.12.2 ความสูง-ต่ำของไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า เสาไฟฟ้า

4.12.3 การติดตั้ง

4.12.4 ความกลมกลืนไปกับพื้นที่

4.12.5 ความประหยัด

4.12.6 การดูแลรักษา

4.13 ชุมทางเข้า

4.13.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.13.2 ส่วนประกอบของชุมทางเข้า

4.13.3 ความสูงของชุม

4.13.4 วัสดุของโครงสร้าง

4.13.5 รูปแบบที่กลมกลืน

4.13.6 ส่วนประกอบในบริเวณโดยรอบ

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

4.14.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.14.2 บริเวณโดยรอบ

4.14.3 ความกลมกลืน

4.14.4 การดูแลความสะอาด

5. สถานการณ์

5.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

5.2 ประเภทของย่าน

5.3 รูปแบบของสถาปัตยกรรม

5.4 การกำหนดความสูง

5.5 สีสน

5.6 วัสดุที่ใช้

5.7 รูปแบบของป้าย

5.8 การใช้ที่ดิน

5.9 ความหนาแน่นของประชากร

5.10 การจราจร

5.11 ความร่วมมือของผู้อาศัย

5.12 การส่งเสริมกิจกรรม

5.13 ความกลมกลืนต่อเนื่อกันของสิ่งประกอบภายในย่านรวมไปถึงสิ่งก่อสร้างอื่นๆ

5.14 ขอบเขตของย่าน

6. ทางสัญจรและที่จอดรถ

6.1 ถนน

6.1.1 ความเหมาะสมของการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมือง

6.1.2 การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร

6.1.3 ความสะอาด

6.1.4 ความสวยงามในแนวดน

6.1.5 ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้จากถนน

6.2 ทางเดินเท้า

6.2.1 ความเหมาะสมของความต่อเนื่องของทางเดินเท้า

6.2.2 ความปลอดภัย

6.2.3 การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอ กับปริมาณผู้สัญจร

6.2.4 ผิวพื้นของทางเดินเท้า

6.2.5 การเข้าถึงได้โดยรถบริการ

6.2.6 ความสวยงาม

6.2.7 การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรม.....

6.3 ที่จอดรถ

6.3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

6.3.2 การเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสถานที่สำคัญ

6.3.3 ความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยว การมองเห็น

6.3.4 ความสวยงามทางภูมิทัศน์

6.4 ท่าเรือ

6.4.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

6.4.2 การจัดระเบียบการสัญจรในลำน้ำ

6.4.3 การทำเขื่อนริมน้ำ

6.4.4 ความเป็นระเบียบของท่าเรือ

6.4.5 ทัศนภาพริมน้ำ

6.4.6 ความต่อเนื่องของการสัญจรทางเรือ กับการสัญจรทางเท้าและถนน

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

1. แนวทางพัฒนาแหล่งธรรมชาติ

1.1 ชายหาดหรือชายฝั่ง

1.1.4 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

.....

1.1.5 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

.....

1.1.6 สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

.....

1.2 ภูเขา

1.2.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

.....

1.2.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

.....

1.2.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ด้อยแต่ละแหล่ง

.....

1.3 ลำคลอง

1.3.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

.....

1.3.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

.....

1.3.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง.....

1.4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ

1.4.1 การเข้าถึงจุดชมภูมิทัศน์

1.4.2 สภาพภูมิทัศน์ที่เด่นแต่ละแหล่ง

1.4.3 สภาพภูมิทัศน์ที่ค้อยแต่ละแหล่ง

2 .แนวทางพัฒนาสวนหย่อม

2.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

2.2 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม

2.3 ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง

2.4 การใช้งาน

2.5 ความสะดวกในการบำรุงรักษา

3. แนวทางพัฒนาสถานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

.....

3.2 การสัญจร

.....

3.3 การเลือกใช้วัสดุ

.....

3.4 การเข้าถึงของรถบริการ

.....

3.5 สภาพอากาศของบริเวณ

.....

3.6 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

.....

4. แนวทางพัฒนาอาคารและสิ่งก่อสร้าง

4.1 อาคารที่พัก

4.1.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

.....

4.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์

.....

4.1.3 จำนวนผู้ใช้

.....

4.1.7 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม

4.1.8 จำนวนที่พัก

4.1.9 ความสะอาดของศาลาที่พัก

4.2 ห้องน้ำ

4.2.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.2.2 ตำแหน่งที่ตั้ง

4.2.3 การระบายอากาศ

4.2.4 ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและชาย

4.2.5 วัสดุอุปกรณ์

4.2.6 ขนาดและระยะ

4.2.7 การจัดทำห้องเก็บของ

4.2.8 การดูแลความสะอาด

4.3 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม

4.3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.3.2 ลักษณะอาคารถาวรหรือชั่วคราว

4.3.3 โต๊ะ เก้าอี้ ภายในร้าน

4.4 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้

4.4.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.4.2 การจัดวางระยะห่าง

4.4.3 ลักษณะการจัดวาง

4.4.4 การจัดสภาพแวดล้อม

4.5 ป้าย

4.5.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.5.2 ประเภทของป้าย

4.5.3 ความชัดเจน

4.5.4 ความสูงของป้าย

4.5.4 ตำแหน่งของป้าย

4.5.5 ความสวยงาม

4.5.6 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

4.5.7 วัสดุที่ใช้

4.5.8 รูปสัญลักษณ์และอักษรในแผ่นป้าย

4.6 ชুমโฆณา

4.6.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.6.2 การให้แสงสว่าง

4.6.3 การติดตั้งแบบถาวรหรือชั่วคราว

4.6.4 ตำแหน่งของซุ้ม

4.7 ถังขยะและถังรองรับขยะมูลฝอย

4.7.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.7.2 รูปแบบที่กลมกลืน

4.7.3 จำนวนถังขยะ

4.7.4 ขนาดของถังขยะ

4.7.5 ความสูง

4.7.6 วัสดุที่ใช้

4.8 กระดาษต้นไม้ กระดาษต้นไม้

4.8.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.8.2 การระบายน้ำ

4.8.3 ตำแหน่งความสูง

4.8.4 ความลึกของชั้นดินในกะบะ

4.8.5 ความสะดวกในการทำความสะดวก

4.9 ที่ค้ำน้ำ

4.9.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.9.2 ขนาด

4.9.3 ความสูง

4.9.4 ความแข็งแรง

4.9.5 การรักษาความสะดวก

4.9.6 บริเวณรวมที่ค้ำน้ำ

4.10 รั้ว กำแพง และเสาค้ำการจราจร

4.10.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.10.2 วัสดุ

4.10.3 ขนาด

4.10.4 ความสูง

4.10.5 การใช้งาน

4.11 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก

4.11.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.11.2 ความลึก

4.11.3 การระบายน้ำ

4.11.4 การทำความสะอาด

4.11.5 วัสดุที่ใช้สร้าง

4.11.6 ความปลอดภัยบริเวณโดยรอบ

4.12 ไฟฟ้าแสงสว่าง

4.12.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.12.2 ความสูง-ต่ำของไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า เสาไฟฟ้า

4.12.3 การติดตั้ง

4.12.4 ความกลมกลืนไปกับพื้นที่

4.12.5 ความประหยัด

4.12.6 การดูแลรักษา

4.13 ชุมทางเข้า

4.13.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.13.2 ส่วนประกอบของซุ้มทางเข้า

4.13.3 ความสูงของซุ้ม

4.13.4 วัสดุของโครงสร้าง

4.13.5 รูปแบบที่กลมกลืน

4.13.6 ส่วนประกอบในบริเวณโดยรอบ

4.14 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

4.14.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.14.2 บริเวณโดยรอบ

4.14.3 ความกลมกลืน

4.14.4 การดูแลความสะอาด

5. สถาปัตยกรรม

5.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

5.2 ประเภทของย่าน

5.3 รูปแบบของสถาปัตยกรรม

5.4 การกำหนดความสูง

5.5 สีสีน

5.6 วัสดุที่ใช้

5.7 รูปแบบของป้าย

5.8 การใช้ที่ดิน

5.9 ความหนาแน่นของประชากร

5.10 การจราจร

5.11 ความร่วมมือของผู้อาศัย

5.12 การส่งเสริมกิจกรรม

5.13 ความกลมกลืนต่อกันของสิ่งประกอบภายในย่านรวมไปถึงสิ่งก่อสร้างอื่นๆ

5.14 ขอบเขตของย่าน

6. แนวทางพัฒนาทางสัญจรและที่จอดรถ

6.1 ถนน

6.1.1 ความเหมาะสมของการเสริมทัศนภาพของการเข้าสู่เมือง

6.1.2 การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร

6.1.3 ความสะอาด

6.1.4 ความสวยงามในแนวถนน

6.1.5 ความสวยงามของภาพที่มองเห็นได้จากถนน

6.2 ทางเดินเท้า

6.2.1 ความเหมาะสมของความต่อเนื่องของทางเดินเท้า

.....

6.2.8 ความปลอดภัย

.....

6.2.9 การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอ กับปริมาณผู้สัญจร

.....

6.2.10 ผิวพื้นของทางเดินเท้า

.....

6.2.11 การเข้าถึงได้โดยรถบริการ

.....

6.2.12 ความสวยงาม

.....

6.2.13 การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรม.....

.....

6.3 ที่จอดรถ

.....

6.3.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

.....

6.3.2 การเตรียมพื้นที่รองรับคนจากที่จอดรถสถานที่สำคัญ

.....

6.3.3 ความปลอดภัยในเรื่องระยะเลี้ยว การมองเห็น

6.3.4 ความสวยงามทางภูมิทัศน์

6.4 ท่าเรือ

6.4.1 ความเหมาะสมของที่ตั้ง

6.4.2 การจัดระเบียบการสัญจรในลำน้ำ

6.4.3 การทำเขื่อนริมน้ำ

6.4.4 ความเป็นระเบียบของท่าเรือ

6.4.5 ทัศนภาพริมน้ำ

6.4.6 ความต่อเนื่องของการสัญจรทางเรือ กับการสัญจรทางเท้าและถนน

แนวการสังเกต
เรื่อง
ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลา
เพื่อการท่องเที่ยว

แนวการสังเกตเพื่อต้องการภาพประกอบ ข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จึงได้กำหนดประเด็นในการสังเกตดังนี้

1. แหล่งธรรมชาติ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ และหาดเก้าเส้ง
2. สวนหย่อม สวนเสรี สวนญี่ปุ่น สวนสองทะเล
3. ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ลานดนตรีและวัฒนธรรม
4. อาคารและสิ่งก่อสร้าง โรงแรมพาวเลีย่น โรงแรมวีว่า โรงแรมเลคอินน์
5. ย่าน ย่านประวัติศาสตร์ ย่านเจริญย์ ย่านสถานที่ราชการ
6. ทางสัญจรและที่จอดรถ บริเวณหาดสมิหลา บริเวณวชิรา บริเวณถนนไทรบุรี

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบสภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา

ภาพประกอบ 1 ชายหาดหรือชายฝั่ง ถ่ายที่หาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 2 ภูเขา ถ่ายที่เขาน้อย เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 3 ล้าคลอง ถ่ายที่คลองลำโรง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 4 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ถ่ายที่สระบัว เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

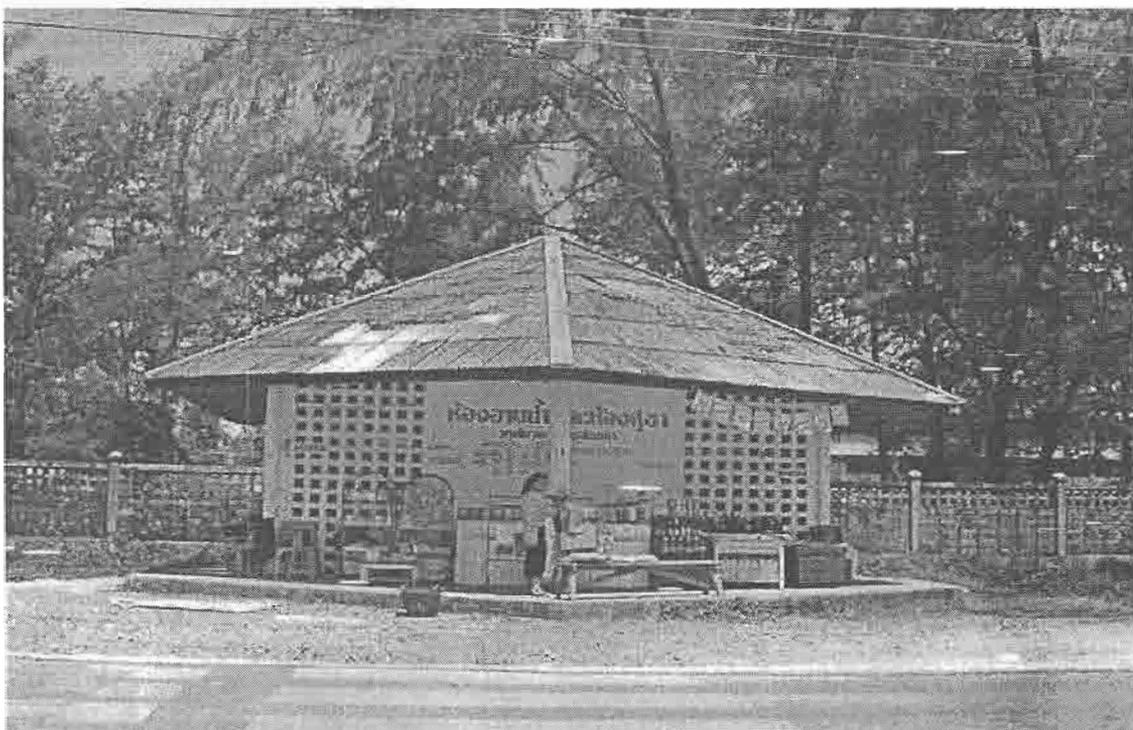
ภาพประกอบ 5 สวนหย่อม ถ่ายที่สวนสองทะเล เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 6 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ถ่ายที่ลานคนตรีและวัฒนธรรม เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

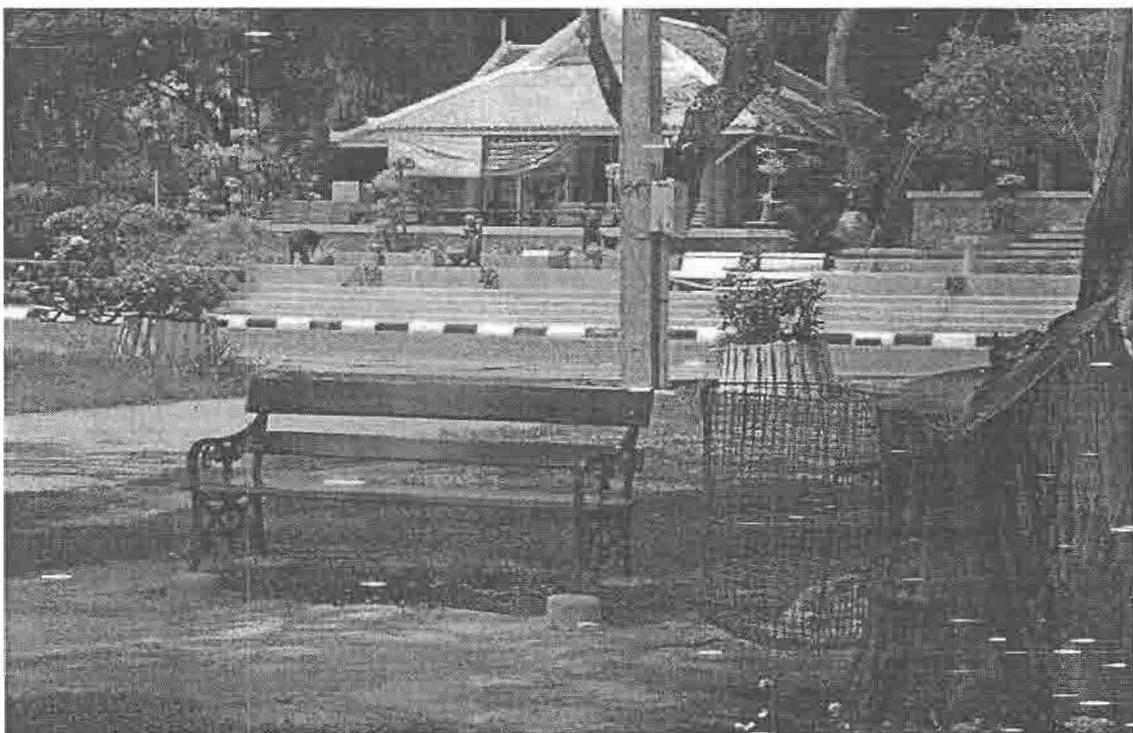
ภาพประกอบ 7 อาคารที่พัก ถ่ายที่โรงแรม บี.พี เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

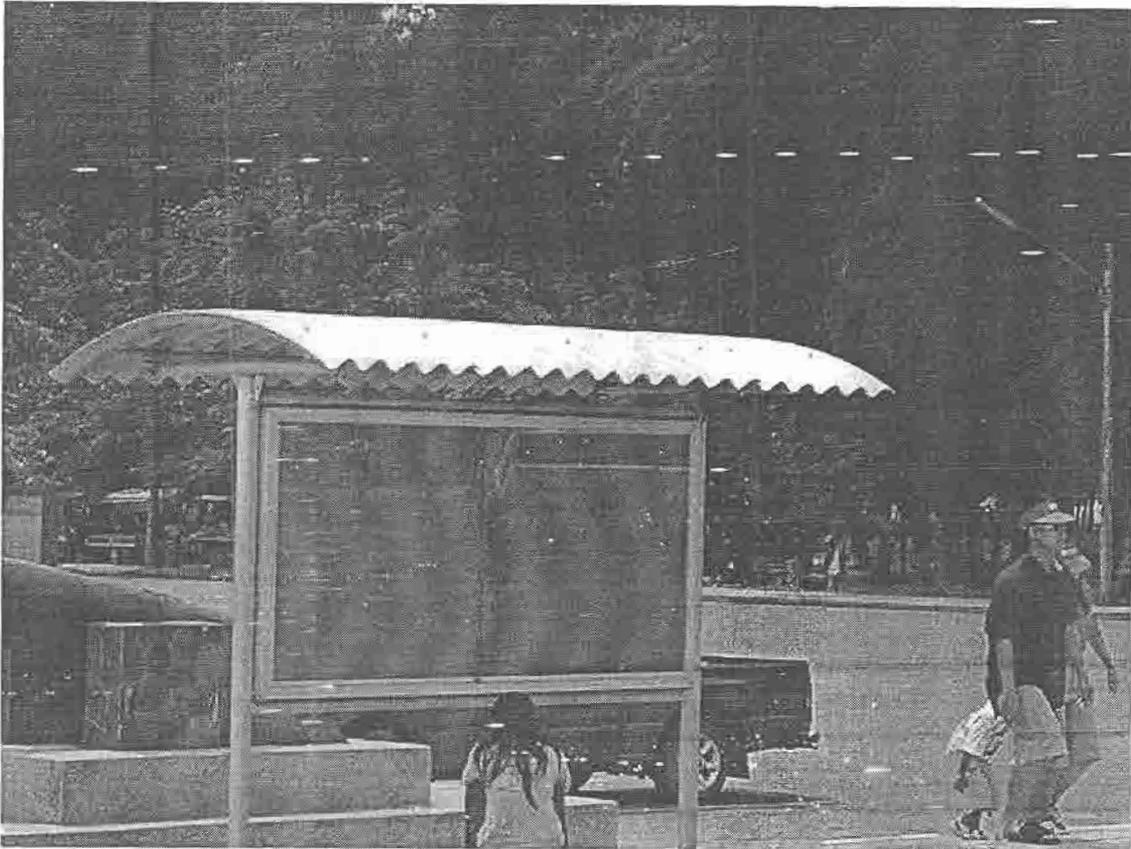
ภาพประกอบ 8 ห้องน้ำ ถ่ายที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

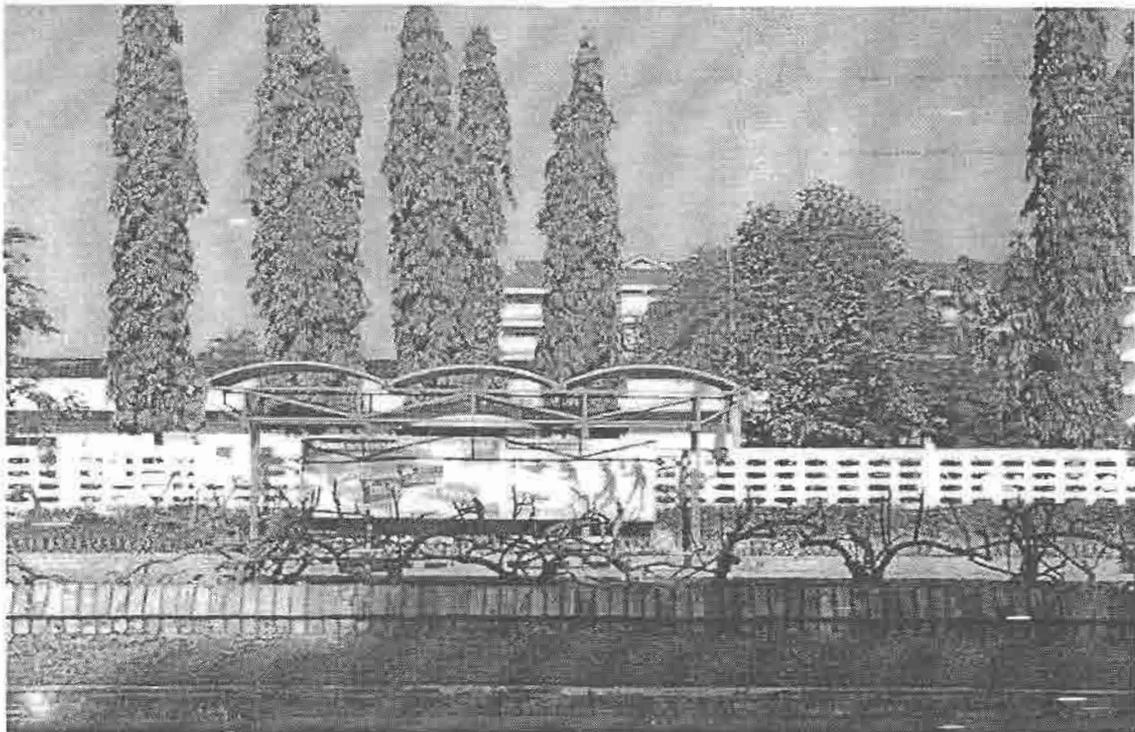
ภาพประกอบ 9 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม ถ่ายที่ตลาดเก้าเส้ง เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 10 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ถ่ายที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอ
เมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 11 ป้าย ถ่ายที่บริเวณแหลมสนอ่อน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 12 ชุ้มโฆษณา ถ่ายที่ถนนชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 13 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย ถ่ายที่บริเวณหาดชลาลัย เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 14 กระบะต้นไม้ กระจ่างต้นไม้ ถ่ายที่ถนนสมเด็จเจ้าพระยา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 15 ที่ดื่มน้ำ ถ่ายที่บริเวณเจ็อกทอง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 16 รั้ว กำแพง และเสาปักการจราจร ถ่ายที่ถนนชลาทัศน์ เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 17 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ถ่ายที่คลองตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 18 ไฟฟ้าแสงสว่าง ถ่ายที่ถนนเข้าเมือง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 19 ซุ้มทางเข้า ถ่ายที่สามแยกสำโรง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 20 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ถ่ายที่บริเวณศาลจังหวัด เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 21 ย่านประวัติศาสตร์ ถ่ายที่ถนนนครใน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 22 ย่านพาณิชย์ ถ่ายที่ตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

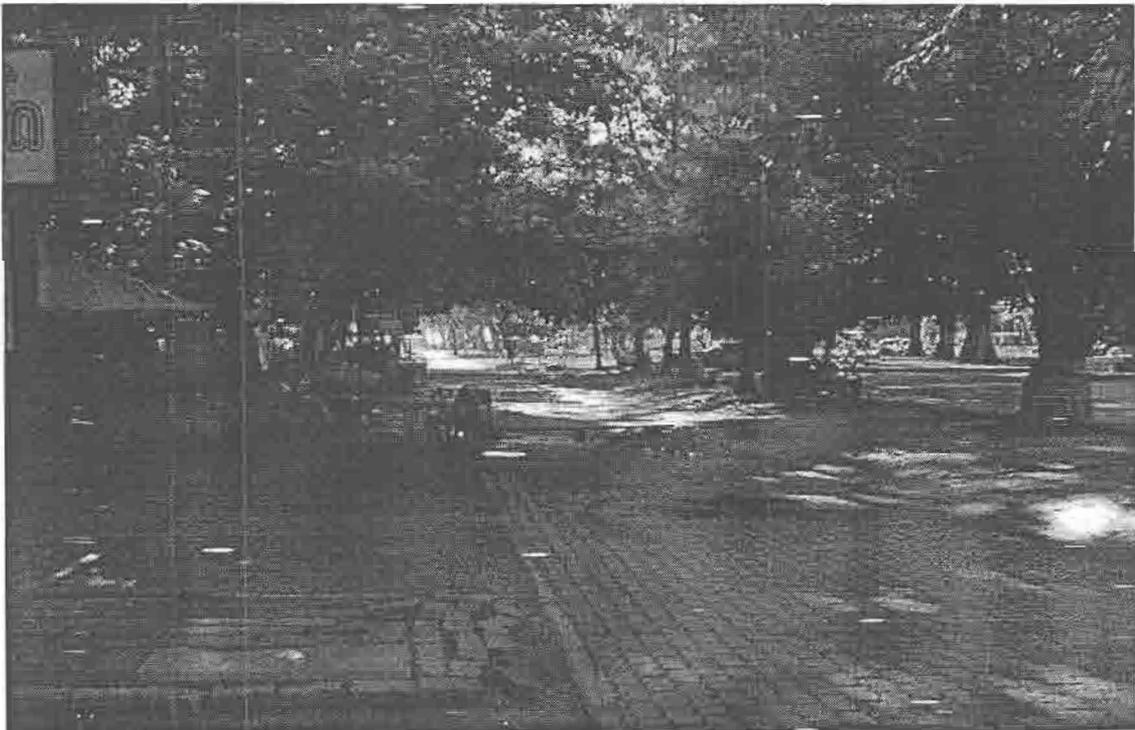
ภาพประกอบ 23 ย่านที่พิกาศัย ถ่ายที่ถนนแหล่งพระราม เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 24 ย่านราชการ ถ่ายที่เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 25 ย่านอุตสาหกรรม ถ่ายที่โรงสัตว์น้ำ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

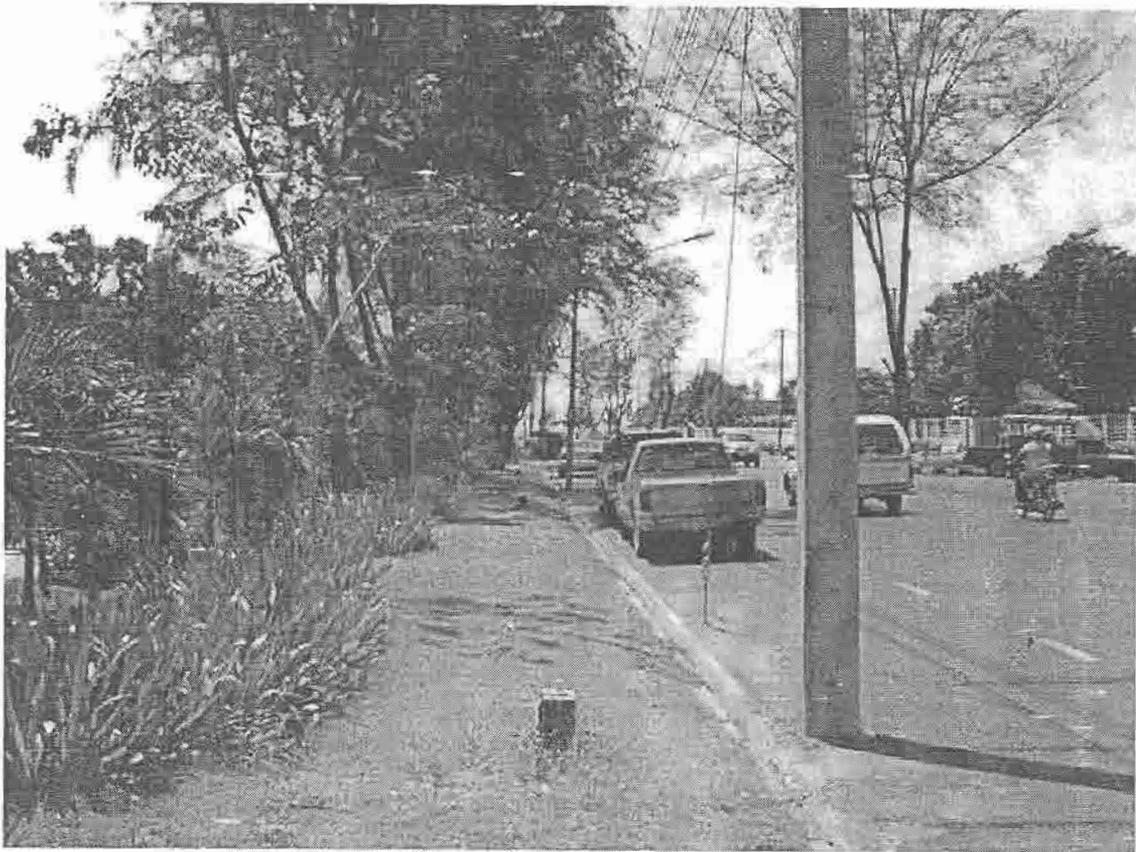
ภาพประกอบ 26 ย่านเรีงรมย์ ถ่ายที่เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อ
วันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 27 ถนน ถ่ายที่ถนนเลียบริมเมืองสงขลาไปเกาะยอ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 28 ทางเดินเท้า ถ่ายที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

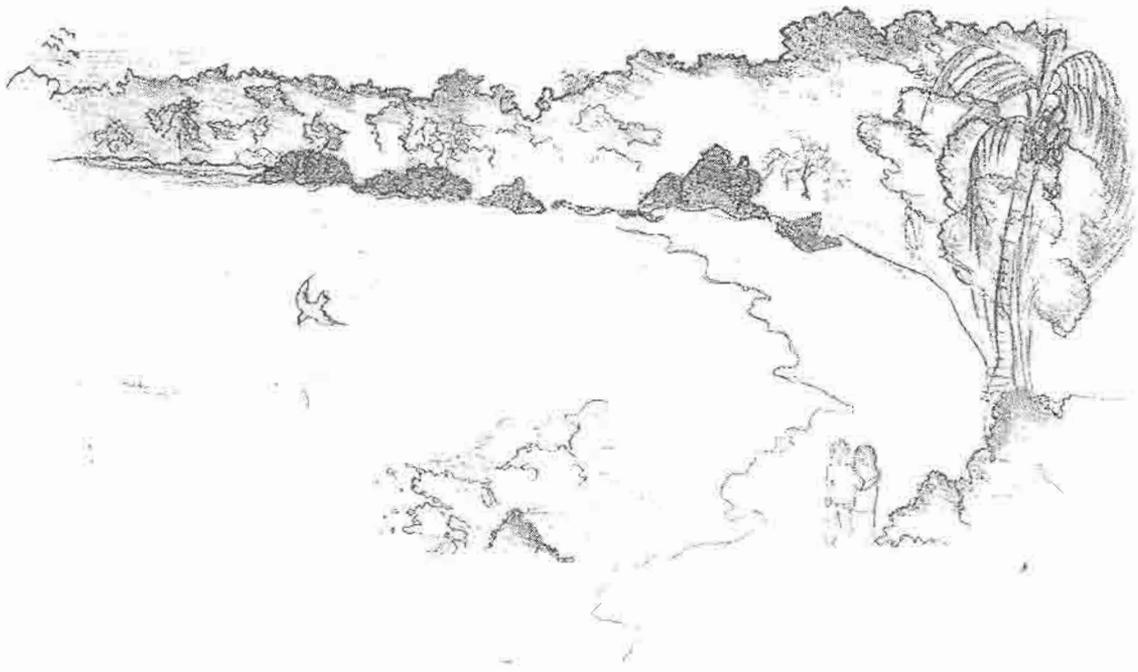
ภาพประกอบ 29 ที่จอตรด ถ่ายที่หน้าศาลจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

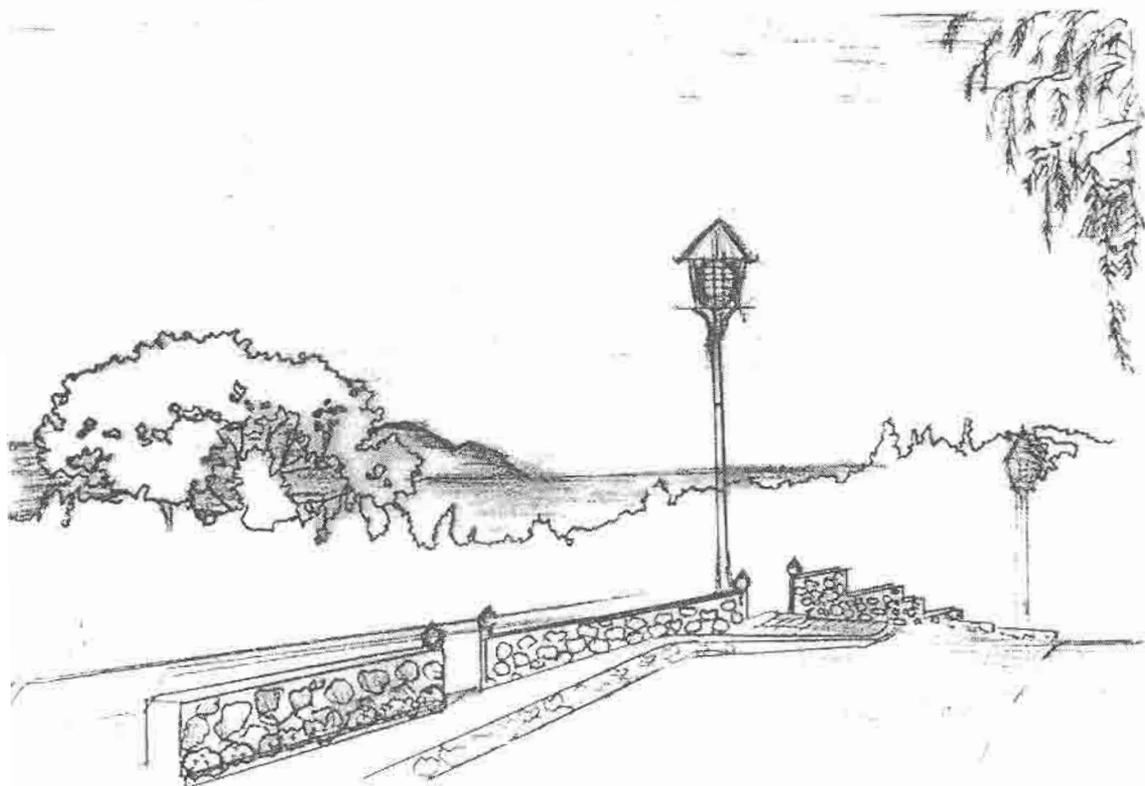
ภาพประกอบ 30 ท่าเรือ ถ่ายที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546)

ภาคผนวก ค

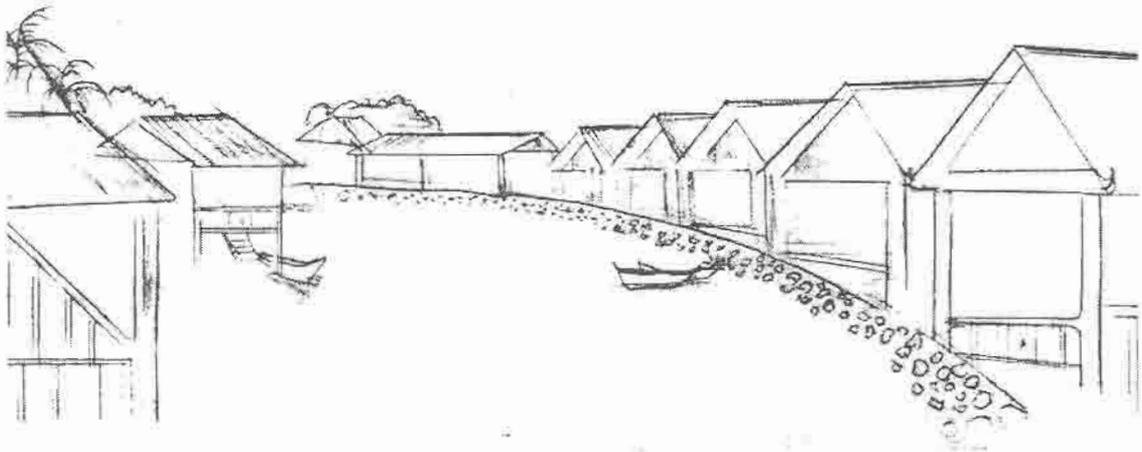
ภาพประกอบแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 31 ชายหาดหรือชายฝั่ง ที่หาดเก้าเส้ง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 32 ภูเขา ที่เขาน้อย เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2546)

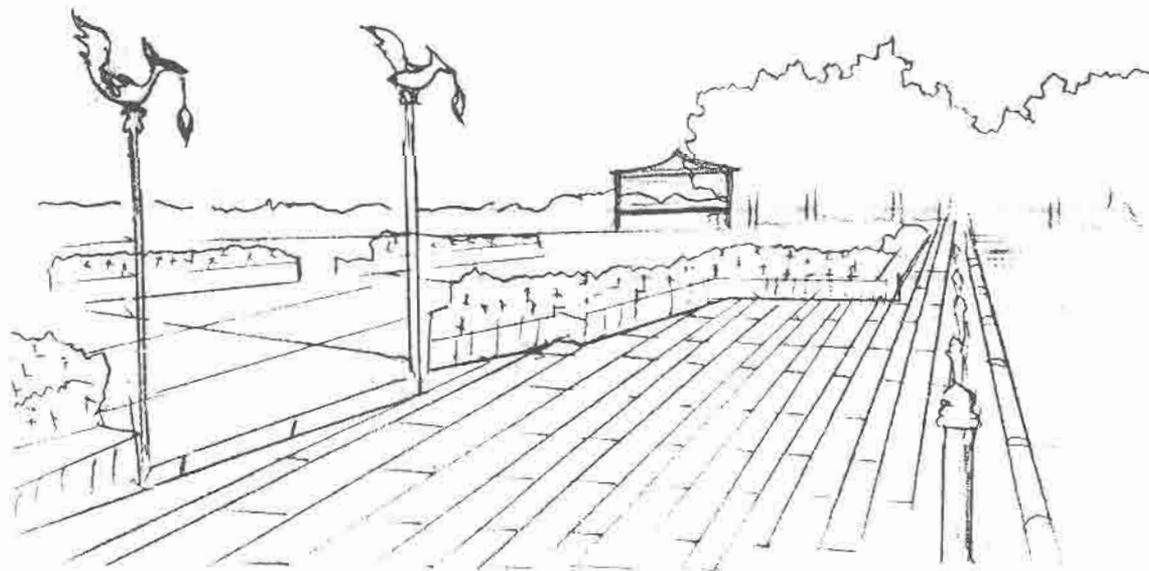
ภาพประกอบ 33 ล้ำคลอง ที่คลองสำโรง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 34 สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ที่สระบัว เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2546)

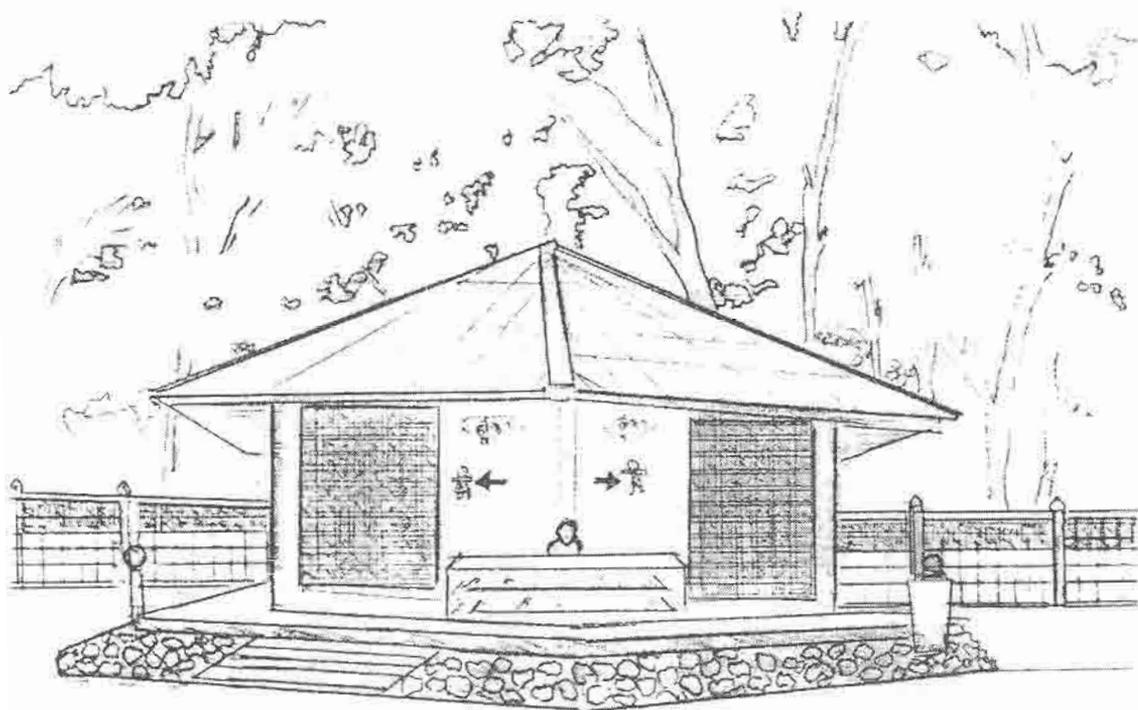
ภาพประกอบ 35 สวนหย่อม ที่สวนสองทะเล เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

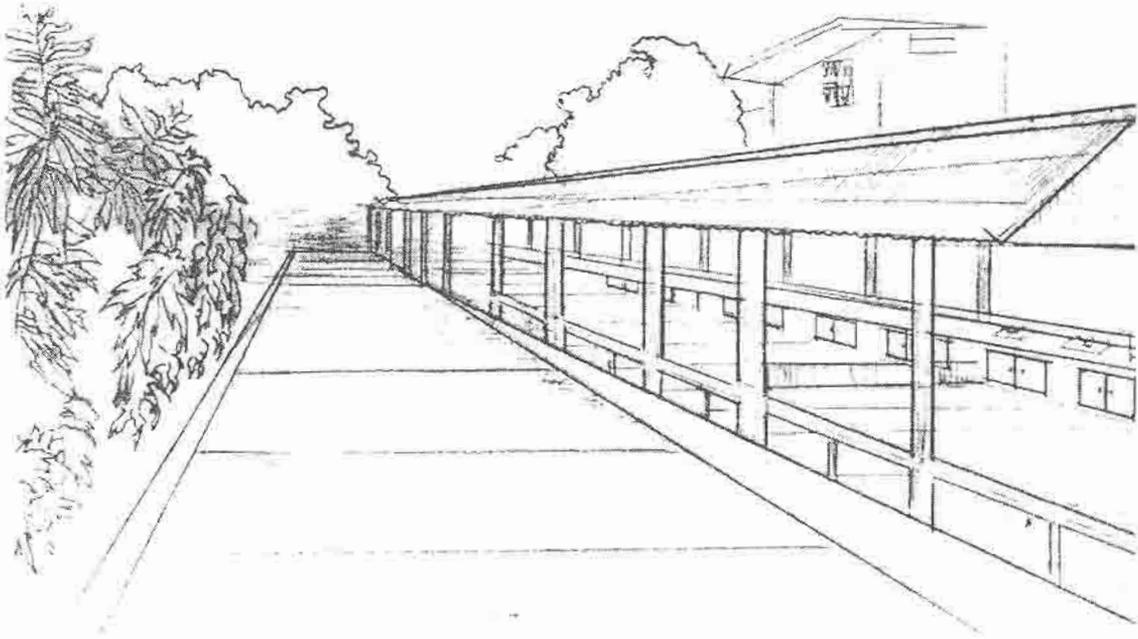
ภาพประกอบ 36 ลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ที่ลานดนตรี และวัฒนธรรม เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 37 อาคารที่พัก ที่โรงแรม บี พี เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

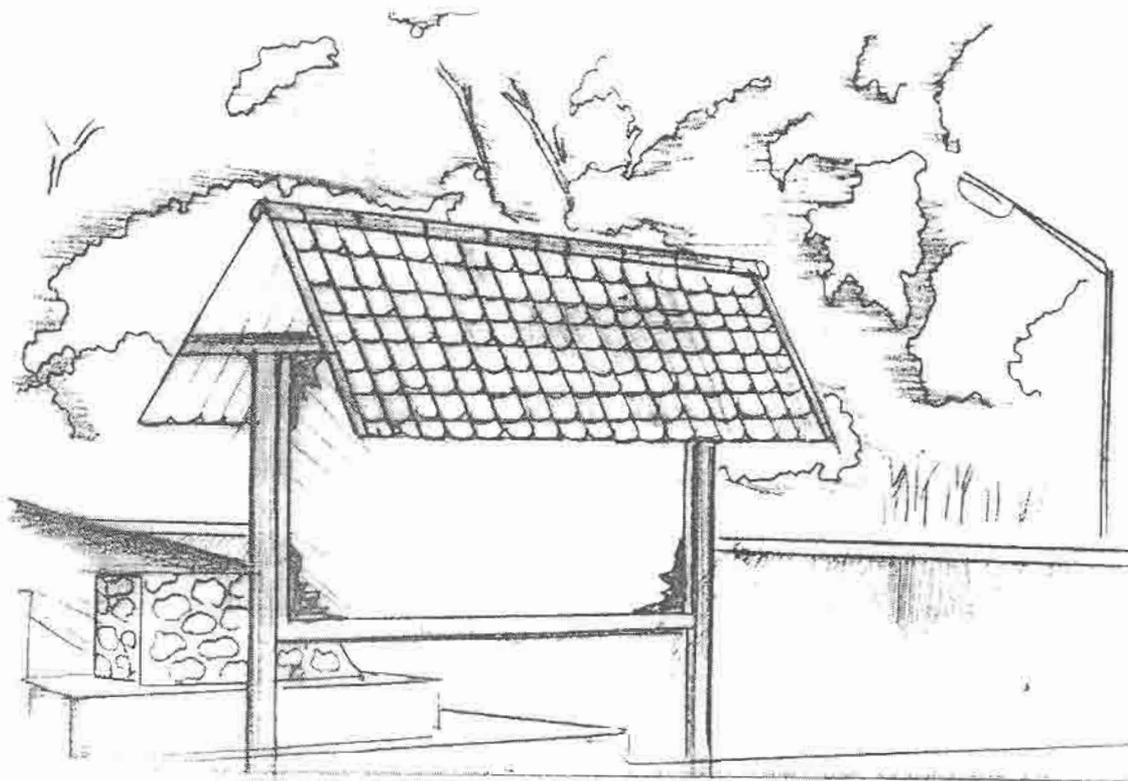
ภาพประกอบ 38 ห้องน้ำ ที่บริเวณหาดชลาทัศน์ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

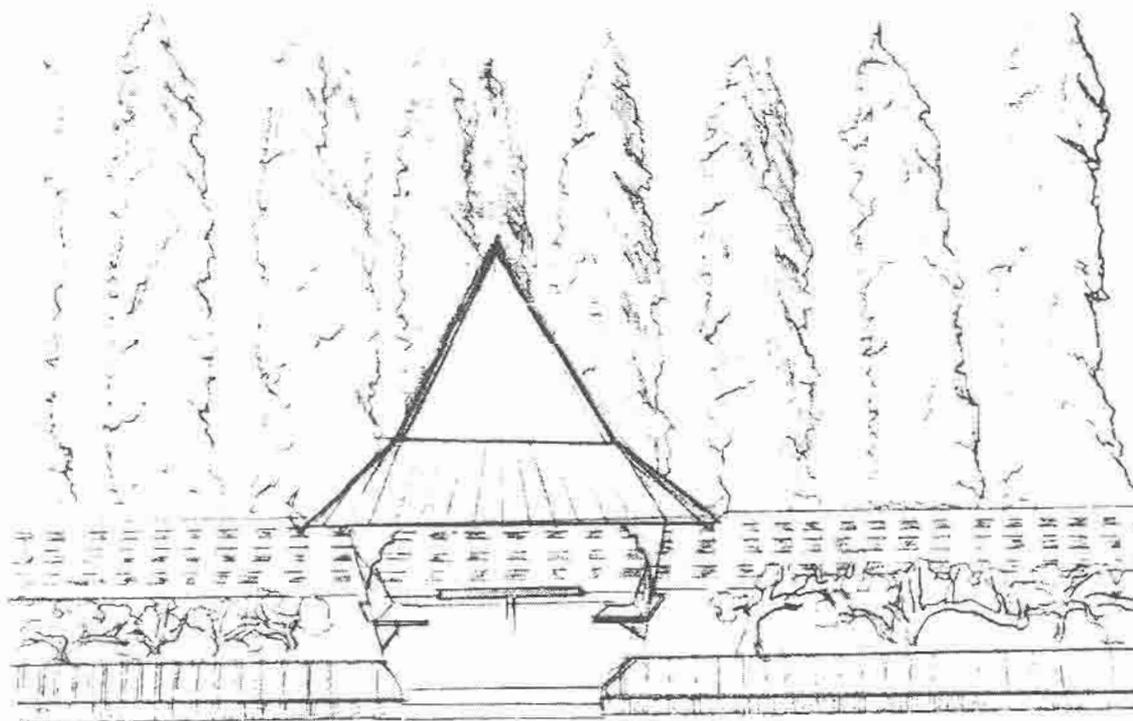
ภาพประกอบ 39 ร้ายขายของ ร้ายขายอาหาร เครื่องดื่ม ที่ตลาดเก้าแสง เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 40 ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

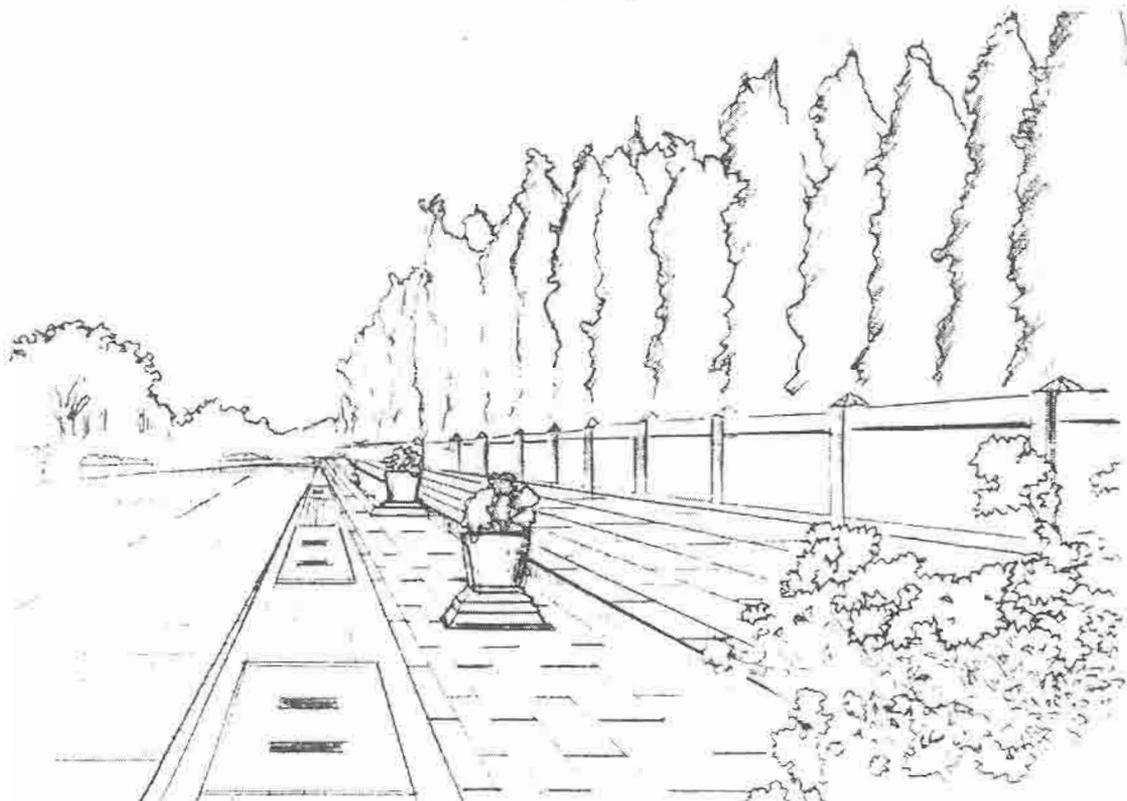
ภาพประกอบ 41 ป้าย ที่บริเวณแหลมสนอ่อน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 42 ชุมโฆษณา ที่ถนนชลาลัย เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

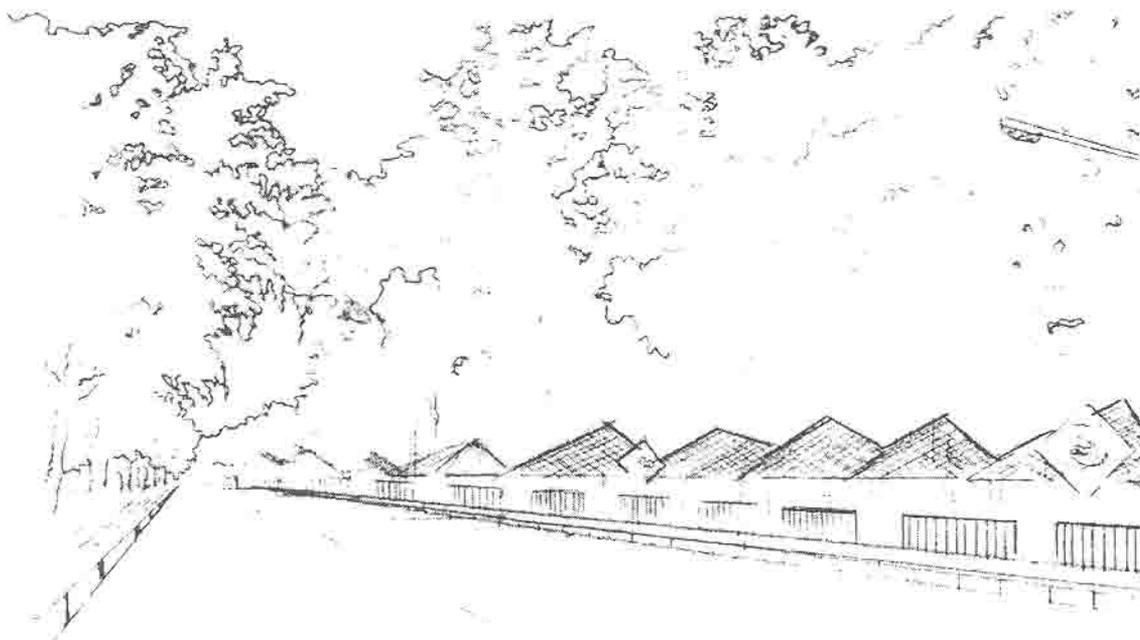
ภาพประกอบ 43 ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 44 กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ ที่ถนนสามแยกลำโรง เทศบาลนครสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

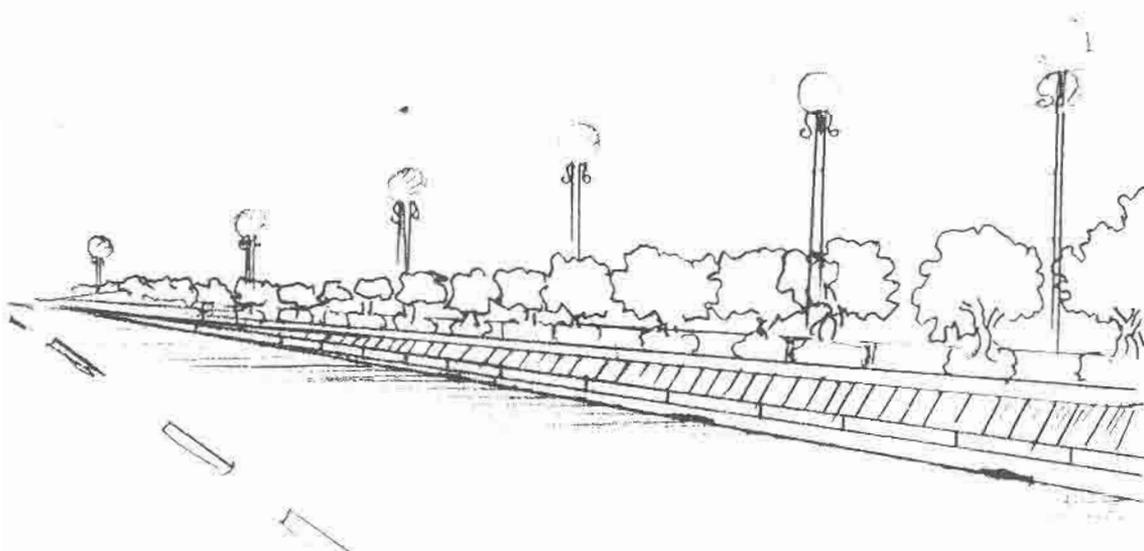
ภาพประกอบ 45 ที่ดื่มน้ำ ที่สนามกีฬาตินสุลานนท์ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

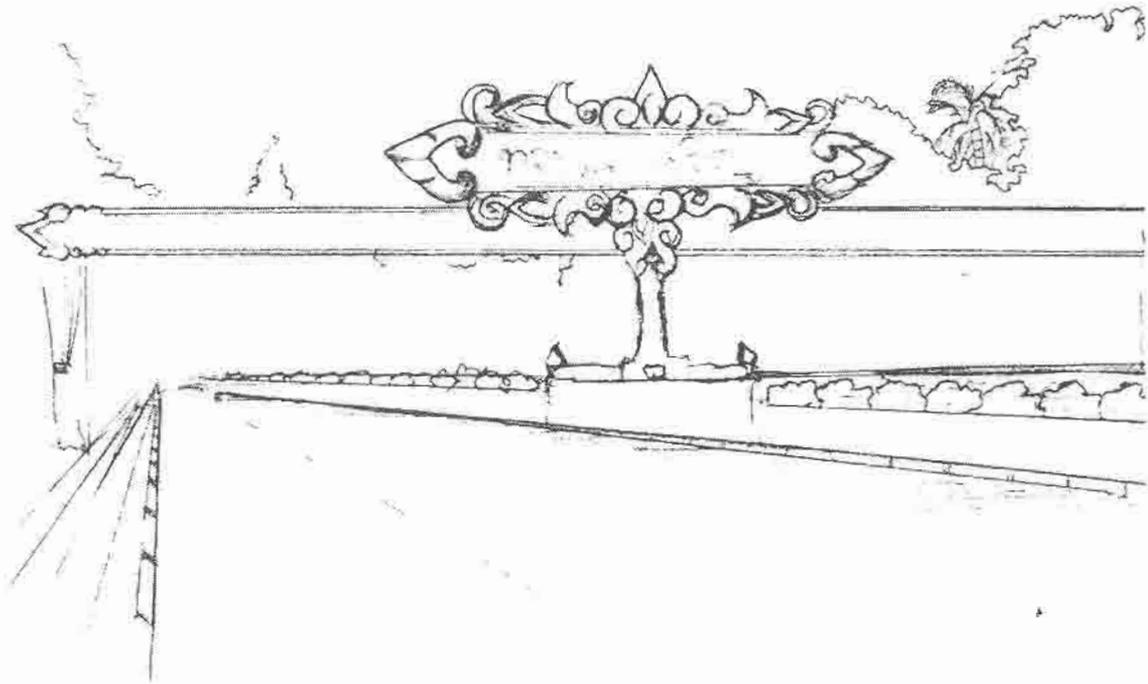
ภาพประกอบ 46 รั้ว กำแพง และเสากันการจราจร เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

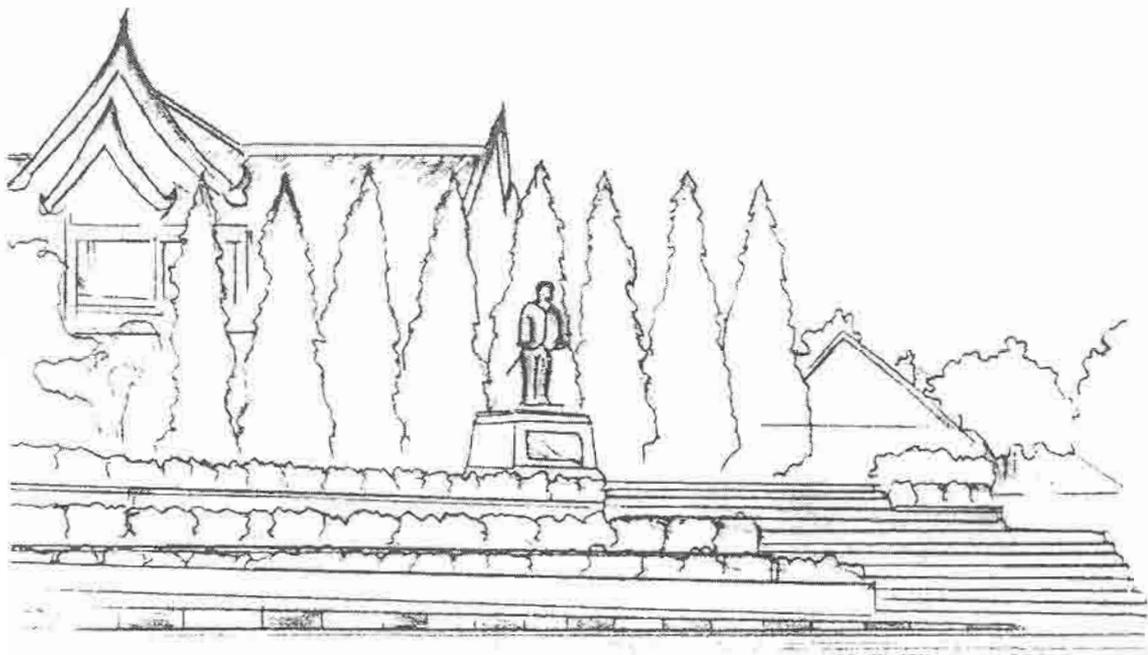
ภาพประกอบ 47 ท่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก ที่ สระน้ำตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

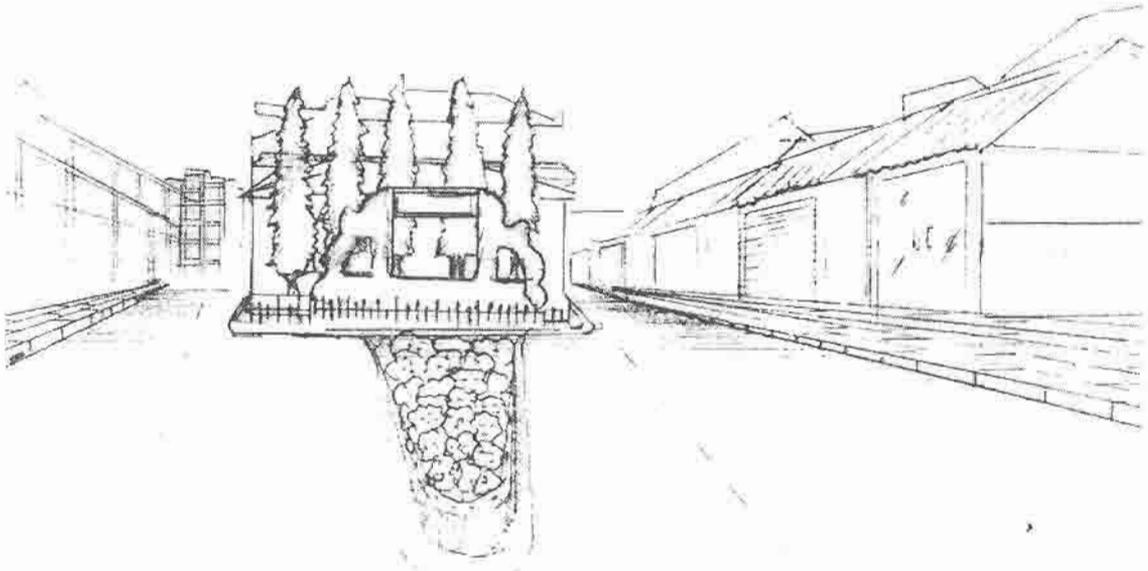
ภาพประกอบ 48 ไฟฟ้าแสงสว่าง ที่ถนนเข้าเมือง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

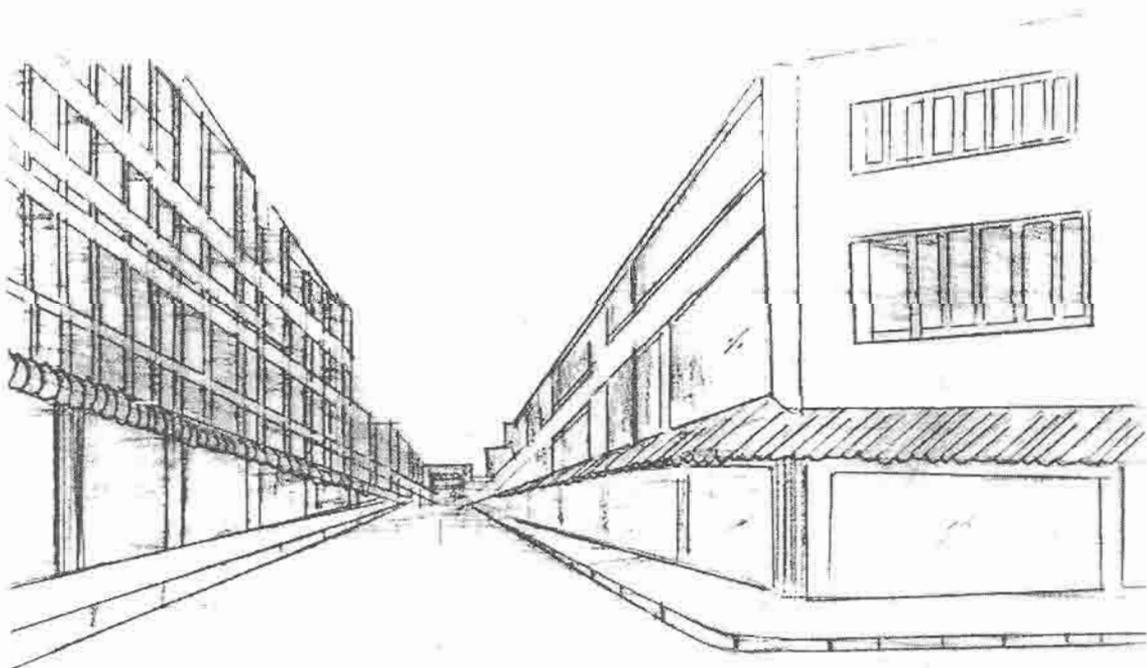
ภาพประกอบ 49 ชู่มทางเข้า ที่สามแยกสำโรง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัด
สงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

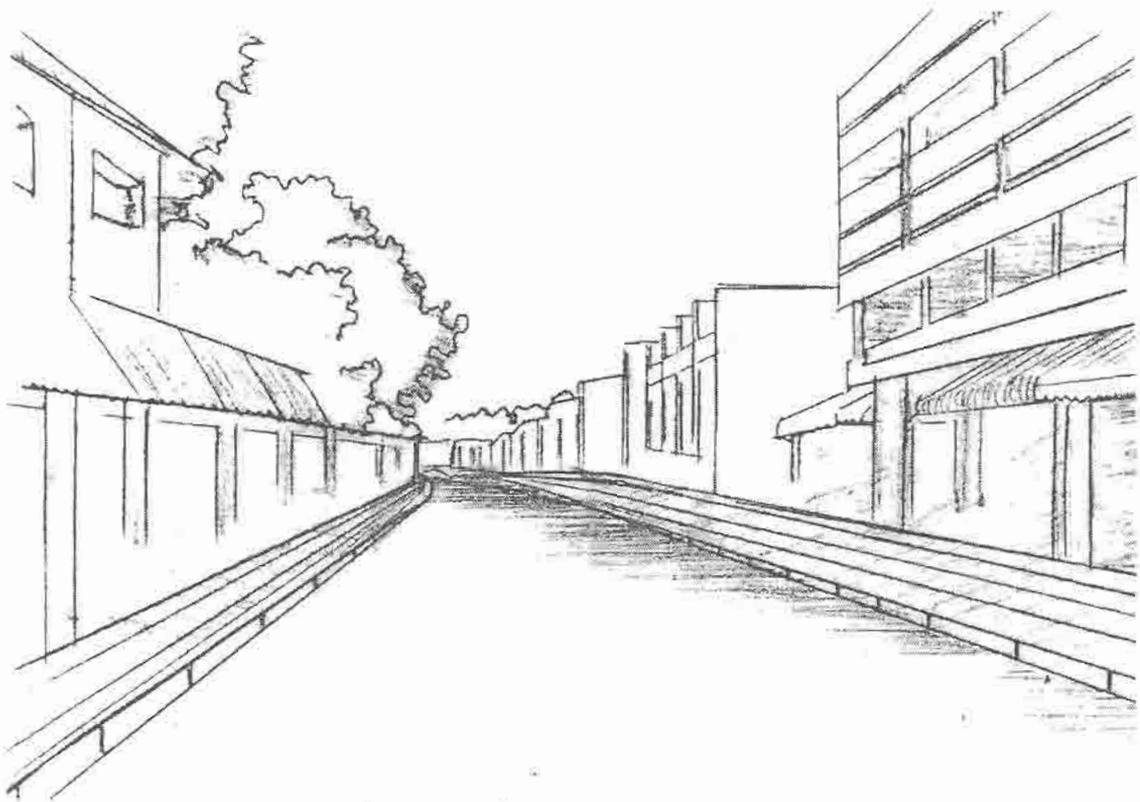
ภาพประกอบ 50 รูปปั้น อนุสาวรีย์ โบราณสถาน ที่บริเวณศาลจังหวัด เทศบาลนคร
สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

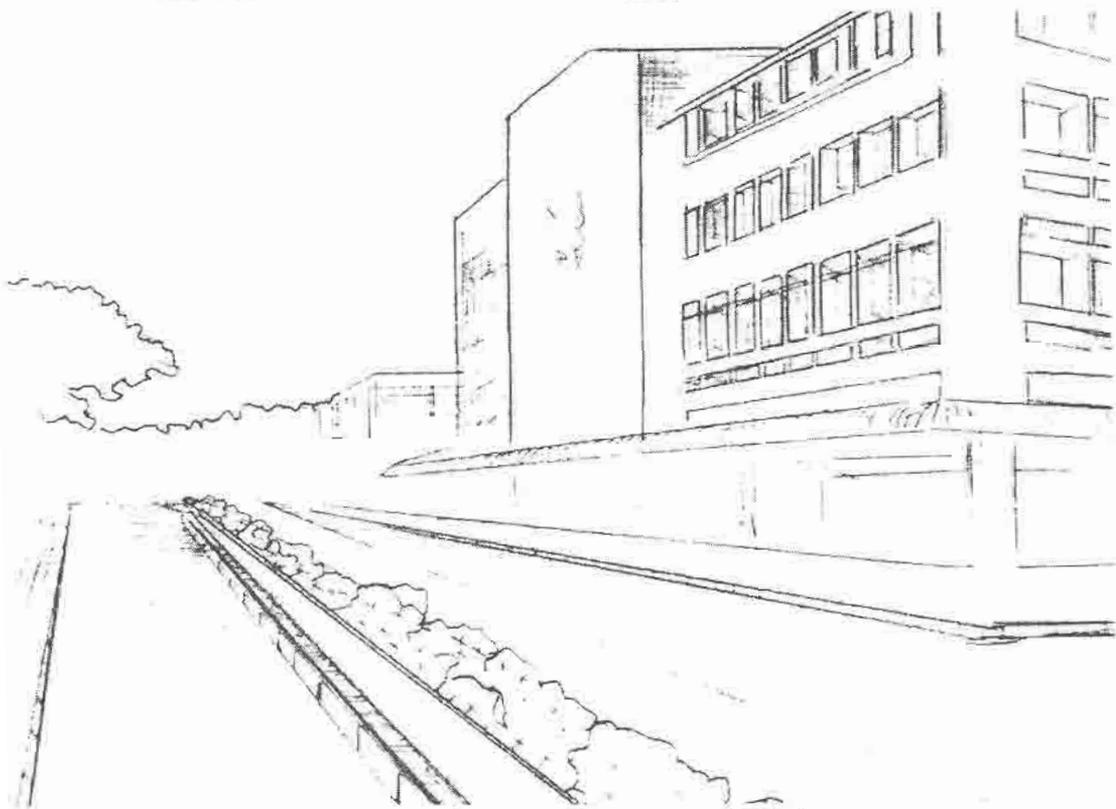
ภาพประกอบ 51 ย่านประวัติศาสตร์ ที่ถนนนครใน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

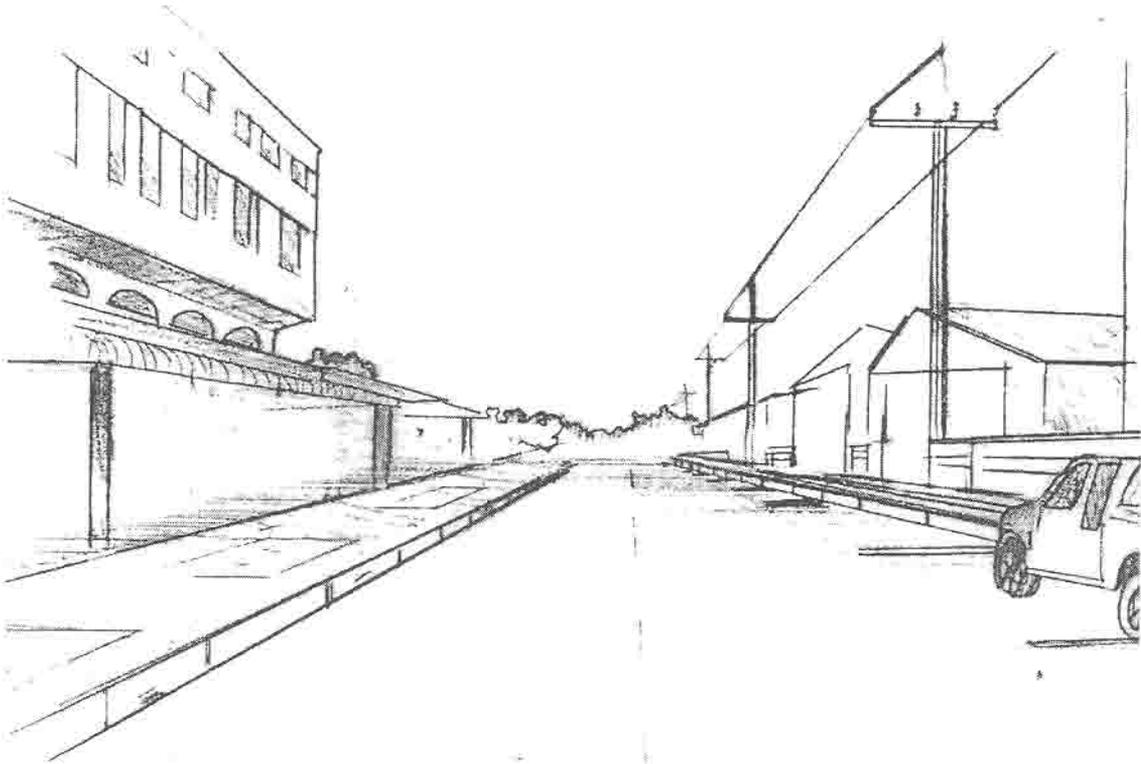
ภาพประกอบ 52 ย่านพาณิชย์ ที่ตลาดทรัพย์สิน เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

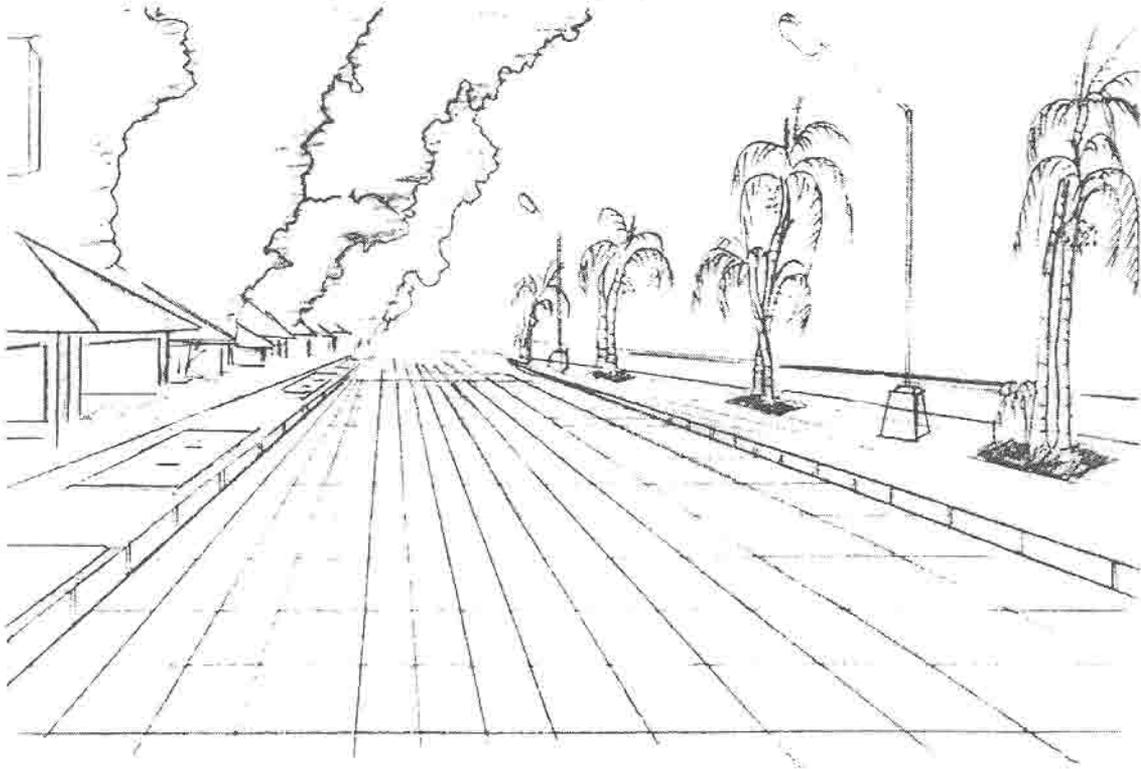
ภาพประกอบ 53 ย่านที่พิทอาสาัย ที่ถนนแหล่งพระราม เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

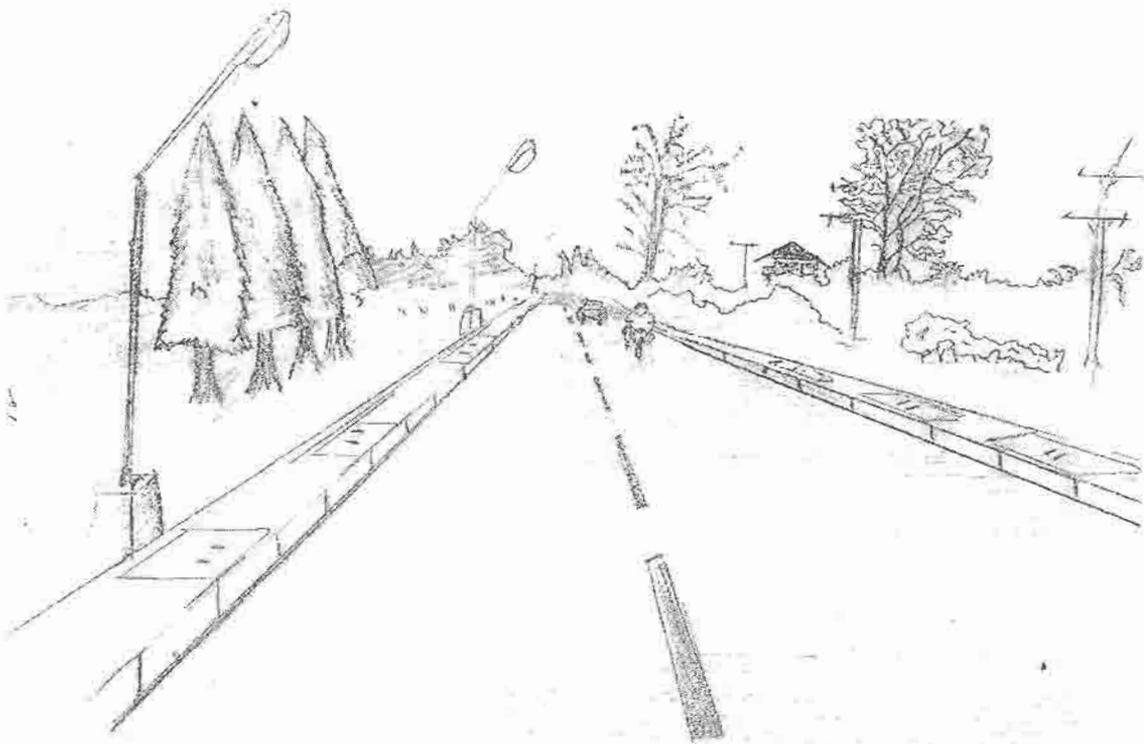
ภาพประกอบ 54 ย่านราชการ ที่เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

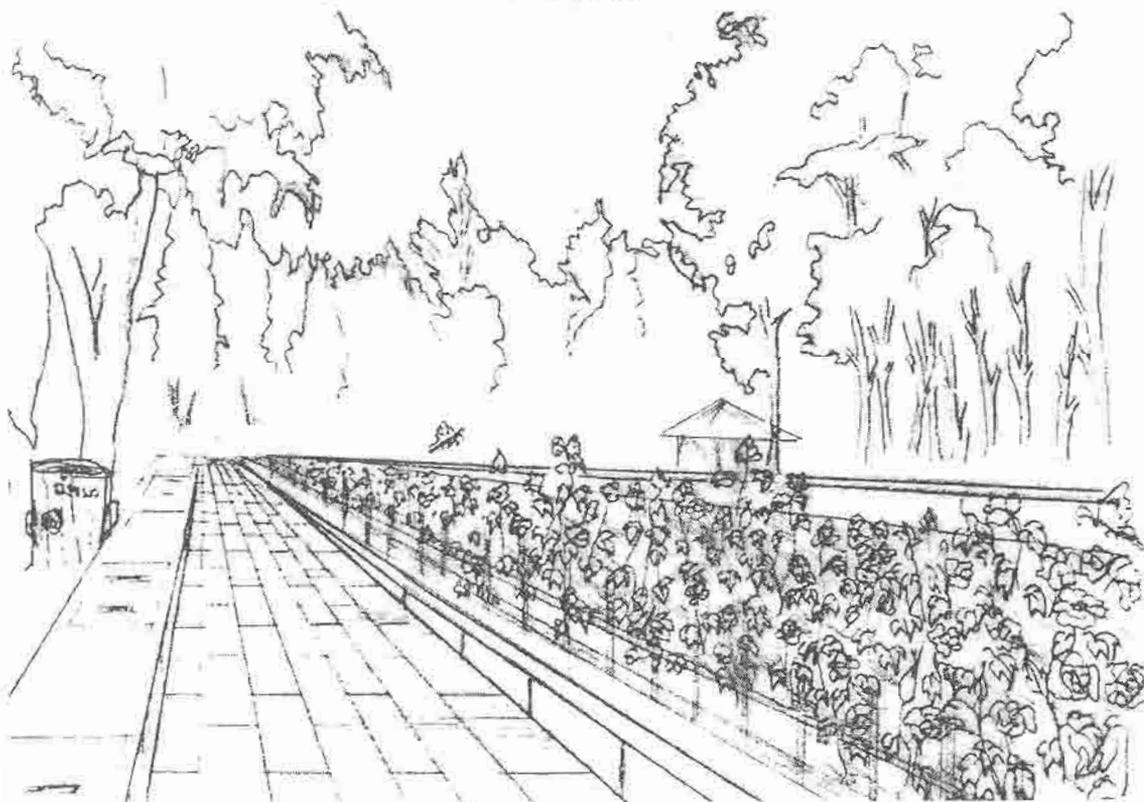
ภาพประกอบ 55 ย่านอุตสาหกรรม ที่ โรงสัตว์น้ำ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 56 ย่านเจริญรมย์ ที่เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

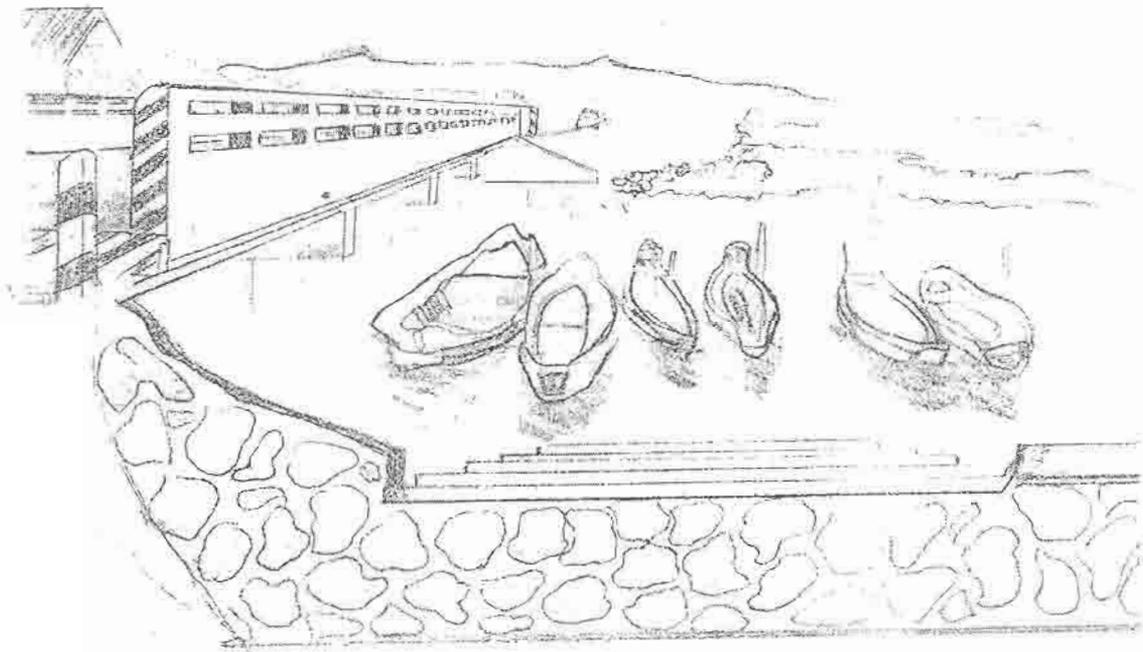
ภาพประกอบ 57 ถนน ที่ถนนเลียบริมเมืองสงขลาไปเกาะยอ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

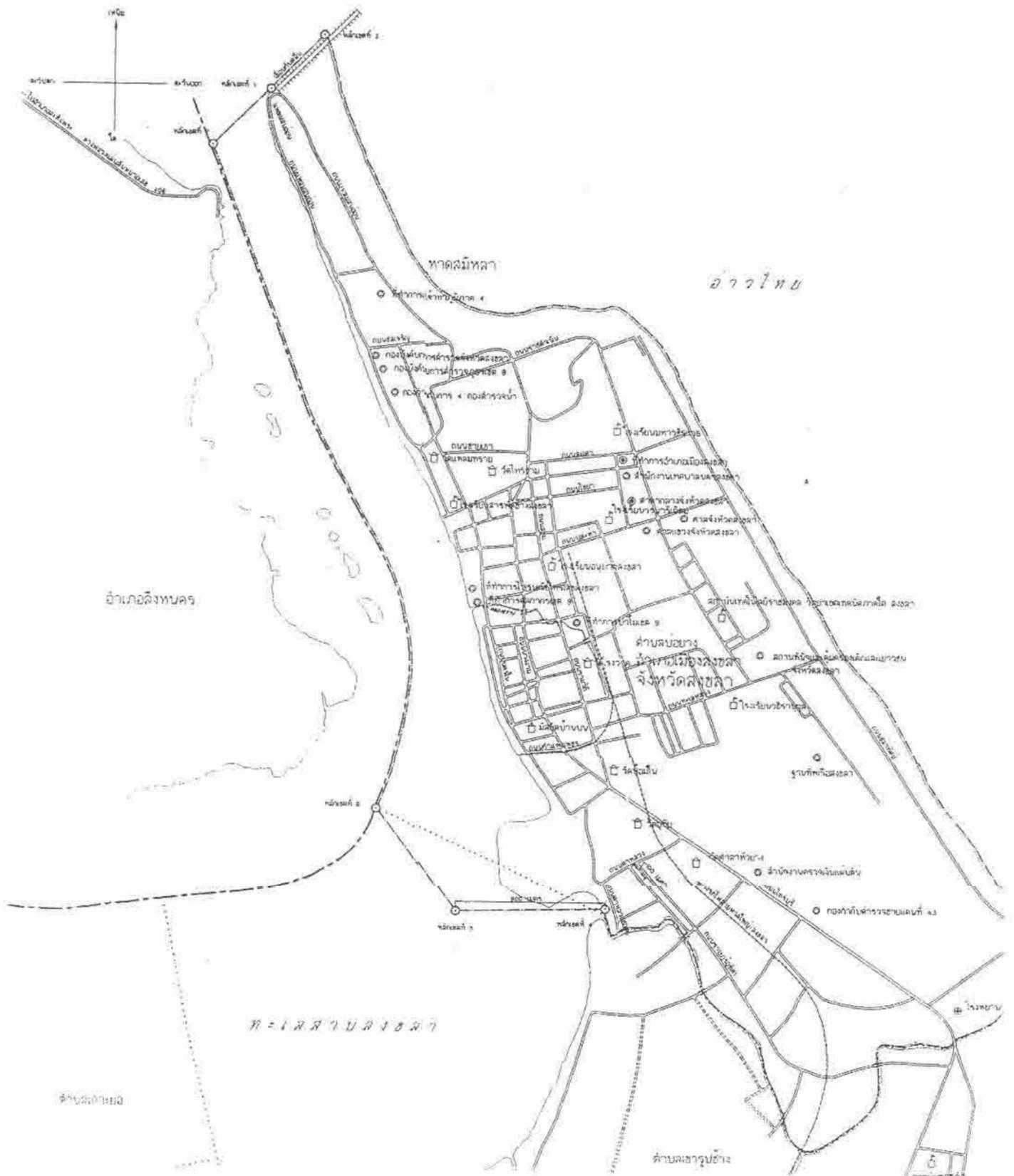
ภาพประกอบ 58 ทางเดินเท้า ที่บริเวณหาดสมิหลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 59 ที่จอดรถ ที่หน้าศาลจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา (เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ภาพประกอบ 60 ท่าเรือ ที่คลองตำโงง เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2546)

ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์
เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

บทคัดย่อ
ของ
นายเอกชัย น้อยฤทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา

พฤษภาคม 2547

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองสงขลา นักวิชาการทางการท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองสงขลา ประชาชนที่อยู่ในเมืองสงขลา และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเมืองสงขลา แล้วเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

สภาพภูมิทัศน์เมืองสงขลา จำแนกออกเป็น 6 ประเภท คือ ด้านสภาพแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย ชายหาดหรือชายฝั่ง ภูเขา ลำคลอง สระน้ำหรือแหล่งน้ำ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความขาวสะอาด แต่ขาดจุดเด่นในเรื่องของม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ที่วางไว้ไม่เป็นสัดส่วน สภาพสวนหย่อมการจัดวางพื้นที่ค่อนข้างเหมาะสม แต่ยังคงขาดที่จอดรถสำหรับไว้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในบริเวณนี้ สภาพลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ การจัดวางไม่เหมาะสม ไม่มีการกั้นรั้ว กำแพง ให้เป็นสัดส่วน สภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารที่พัก ห้องน้ำ ร้านอาหาร ร้านขายอาหาร เป็นต้น ซึ่งวัสดุที่ใช้ การจัดวาง หรือพื้นที่โดยรอบยังไม่เหมาะสมเพราะมีการใช้วัสดุที่ไม่ค่อยถาวร และสภาพของสิ่งก่อสร้าง ก็ค่อนข้างทรุดโทรมไม่เป็นที่ประทับใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก สภาพย่าน ซึ่งพื้นที่ของย่านในปัจจุบัน ค่อนข้างทรุดโทรม และในการเข้า-ออกของย่านแต่ละย่านก็ค่อนข้างลำบาก เพราะส่วนใหญ่รถจะวิ่งได้ทางเดียวจึงทำให้เกิดการติดขัดทางการจราจร และทางสัญจรและที่จอดรถ ประกอบด้วย ถนน ทางเดินเท้า ที่จอดรถ และท่าเรือ ซึ่งทางสัญจรดังกล่าว ไม่ได้มีการเขียนป้ายปิดไว้จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความยุ่งยากในการหาสถานที่สำหรับจอดรถ

แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์เมืองสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว จำแนกออกเป็น 6 ประเภท คือ แนวทางพัฒนาสภาพแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วย ชายหาดหรือชายฝั่ง ภูเขา ลำคลอง สระน้ำหรือแหล่งน้ำ ควรมีการจัดม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ให้เป็นสัดส่วน แนวทางพัฒนาสภาพสวนหย่อม ควรมีสถานที่จอดรถสำหรับไว้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมให้มากขึ้น แนวทางพัฒนาสภาพลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ ควรมีการกั้นรั้ว กำแพง หรือเสาจราจรให้เป็นสัดส่วน แนวทางพัฒนาสภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารที่พัก ห้องน้ำ ร้านอาหาร ร้านขายอาหาร เป็นต้น ควรใช้วัสดุที่ถาวร เพื่อความคงทนของสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ แนวทางพัฒนาสภาพย่าน ควรมีการสร้างถนนเข้า-ออกให้กว้างขึ้น และแนวทางพัฒนาทางสัญจรและที่จอดรถ ประกอบด้วย ถนน ทางเดินเท้า ที่จอดรถ และท่าเรือ ควรเขียนป้ายสำหรับ จอดรถให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมบริเวณดังกล่าว

**A STUDY OF CONDITION AND WAY OF ENVIRONMENTAL
DEVELOPMENT FOR TOURIST OF MUANG SONGKHLA**

AN ABSTRACT

BY

AKEKACHAI NOIRIT

Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Arts degree in Thai Studies

May, 2004

This research was a study of condition and way of developing environment for tourist of Muang Songkhla. Data collection was gathered on document, interview on government officer related to developing Muang Songkhla, technician of tourist being near Muang Songkhla, people in Muang Songkhla and tourists both of Thai and foreigner who visited in Muang Songkhla and then presented the results by using analytical description. The results were shown detail as follows: Environment of Muang Songkhla was classified on 6 types were natural resource comprised with the beach or shore, mountain, canal, pond or water resource, which was clean. But from the study found that this area was not completed because of had not bench, table and chair. Condition of mini-park was proper but it lacked of a parking area for serviced the tourist. Area for practice on activities or all-purpose area was improper because of it had not the fence around each section. Construction or buildings such as resident, rest room shop food shop. These were found that it was properly located because of construction was not permanent and old that was not satisfaction to the tourist. They could not take a beautiful photograph. Condition of the route was found that it was trouble to enter or out in this area because of the most of using this route was used one-way. As for the route and parking consistent with road, walked route, parking and port. In this area had not a symbol that affected conflict of tourist, they could not seek place of parking.

A way of developing Muang Songkhla for tourist was classified on 6 types were a way of developing water resource comprised of beach or coast, mountain, canal, pond or water resource which was clean. There should have bench, table and chair for service in area. Condition of mini-park should park area for serviced the tourist. Area for practice on activities or all-purpose area should have the fence properly separated area for each section. Construction or buildings such as resident, rest room shop food shop these should be properly located and used permanent material for construction. Condition of the route should have symbol of each place such as parking, port and should more extend the route such as the road, footpath. These were able to create the satisfaction of the tourist.

